התכן:

24. לַהֲפֹךְ מֵעָבַר לְעָתִיד וּלְהֹוֶה:

הַכּוֹבֶסֶת כִּבְּסָה אֶת הַלְּבָנִים וְיִבְּשָׁה אוֹתָם. בְּבֵית הַסֵּפֶר לִמְּדָנוּ הַמּוֹרֶה וְגָמַר הַשִּׁעוּרִים נִפְרַדְנוּ אִישׁ מֵעַל אָחִיו. הַמּוֹרֶה סִפֵּר לָנוּ מַעֲשֶׂה יָפֶה. הַשּׁוֹבָב שִׁבֵּר אֶת הַקֶּסֶת, הַיַּלְדָּה פִּנְּתָה אֶת הַזֶּבֶר.

לַהֲפֹךְ מֵעָתִיד לְעָבָר:

הַכְּלָבִים יִנְשְׁכוּ בַּשִּׁנַּיִם, הַפָּרִים יִנְגְּחוּ בַּקַּרְנַיִם, הַחוֹלֶה יְקַנֵּא בַּבָּרִיא, הַיְּהוּדִים יְחַכּוּ לְמָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד.

לַהֲפֹךְ מֵהֹוֶה לְצִוּוּי:

הַיֶּלֶד מְצַחֵק בְּצַעֲצוּעִים, אֶת הַבֶּגֶד מְנַקִּים בְּמִבְרֶשֶׁת. הֶחָתוּל מְלַקֵּק חָלָב. הַיֶּלֶד מְדַבֵּר בַּפֶּה, הוּא מְכַבֶּה אֶת הַנֵּרוֹת.

23. הַפִּעֵל.

הַיֶּלֶד לָמַד – הַמּוֹרֶה לִמֵּד.

הַפִּעֵל הוּא פֹּעַל יוֹצֵא אוֹ מַרְאֶה עַל חִזּוּק הַפְּעֻלָּה.

הַעְתֵּק:

עָבַר:

דִּבַּרְתִּי, דִּבַּרְתָּ, דִּבַּרְתְּ, דִּבֵּר, דִּבְּרָה,

דִּבַּרְנוּ, דִּבַּרְתֶּם, דִּבַּרְתֶּן, דִּבְּרוּ.

הֹוֶה:

מְדַבֵּר, מְדַבֶּרֶת, מְדַבְּרִים, מְדַבְּרוֹת.

עָתִיד:

אֲדַבֵּר, תְּדַבֵּר, תְּדַבְּרִי, יְדַבֵּר, תְּדַבֵּר, נְדַבֵּר,

תְּדַבְּרוּ, תְּדַבֵּרְנָה, יְדַבְּרוּ, תְּדַבֵּרְנָה.

צִוּוּי:

דַּבֵּר, דַּבְּרִי, דַּבְּרוּ, דַּבֵּרְנָה.

לִנְטוֹת אֶת הַפְּעָלִים בְּפִעֵל בְּכָל הַזְּמַנִּים וּלְנַקְּדָם.

לִמֵּד, גִּדֵּל, תִּקֵּן.

22. לְשַׁנּוֹת אֶת הַמַּאֲמָרִים מֵעָבָר לֶעָתִיד:

הַבַּיִת נִבְנָה, הַחוֹמָה נִמְכְּרָה, אוֹת נִשְׁלַחַת,
הֵם נִרְפְּאוּ, הַשּׁוּעָל נִלְכַּד, הָאַוָּז נִשְׁחַט, הַדֶּלֶת
נִסְגְּרָה, אָחִי נֶעֱצַר בַּדֶּרֶךְ, יָדַי נִכְוְתָה.

לְשַׁנּוֹת אֶת הַמַּאֲמָרִים מֵעָתִיד לֶעָבַר וּלְהֹוֶה.

הָעֵץ יִכָּרֵת, הַצִּפּוֹר תִּמָּלֵט, הַגַּנָּב יֵאָסֵר,
הַיַּיִן יִשָּׁתֶה, הַשִּׂמְלָה תִּתָּפֵר, הַשָּׂדֶה יֵחָרֵשׁ.

21. נִפְעַל.

כָּתַבְתִּי מִכְתָּב – הַמִּכְתָּב נִכְתַּב

תְּמוּנַת הַפֹּעַל הַמְתָאֵר אֶת קַבָּלַת הַפְּעֻלָּה נִקְרֵאת „בִּנְיַן נִפְעַל".

הַעְתֵּק:

עָבָר:

נִכְתַּבְתִּי, נִכְתַּבְתָּ, נִכְתַּבְתְּ, נִכְתַּב, נִכְתְּבָה,

נִכְתַּבְנוּ, נִכְתַּבְתֶּם, נִכְתַּבְתֶּן, נִכְתְּבוּ.

הֹוֶה:

נִכְתָּב, נִכְתָּבָה, נִכְתָּבִים, נִכְתָּבוֹת.

עָתִיד:

אֶכָּתֵב, תִּכָּתֵב, תִּכָּתְבִי, יִכָּתֵב, תִּכָּתֵב, נִכָּתֵב,

תִּכָּתְבוּ, תִּכָּתַבְנָה, יִכָּתְבוּ, תִּכָּתַבְנָה.

צִוּוּי:

הִכָּתֵב, הִכָּתְבִי, הִכָּתְבוּ, הִכָּתַבְנָה.

לִנְטוֹת אֶת הַפְּעָלִים הָאֵלֶּה בְּנִפְעַל בְּכָל הַזְּמַנִּים:

נִפְתַּח, נִתַּן, נוֹלַד

20. הַ – הַיְדִיעָה.

א) הַעְתֵּק מִן אֵיזֶה סִפּוּר שֶׁבַּסֵּפֶר אֶת הַשֵּׁמוֹת שֶׁלִּפְנֵיהֶם „הַ", כְּמוֹ: הַדֹּב, הַצַּיָּד.

ב) כְּשֶׁמְּדַבְּרִים עַל שֵׁם יָדוּעַ מוֹסִיפִים בְּרֵאשִׁית הַשֵּׁם „הַ" וּבָאוֹת שֶׁלְּאַחֲרֶיהָ כּוֹתְבִים נְקֻדָּה, הַנִּקְרֵאת דָּגֵשׁ.

ג) הַעְתֵּק וְהוֹסֵף הַ – הַיְדִיעָה לִפְנֵי הַשֵּׁמוֹת וּכְתוֹב דָּגֵשׁ בָּאוֹת שֶׁלְּאַחֲרֶיהָ.

חֹרֶף בָּא. – שֶׁלֶג יוֹרֵד. – קֹר גָּדוֹל. בַּבָּתִּים
מַסִּיקִים אֶת – תַּנּוּרִים. – פְּרָחִים אֵינָם צוֹמְחִים.
– צִפֳּרִים אֵינָן שָׁרוֹת. – יְלָדִים לוֹבְשִׁים בִּגְדֵי
חֹרֶף. – שָׂדוֹת וְ – גַּנִּים מְכֻסִּים שֶׁלֶג לָבָן.

19. נְטִיַּת הַפֹּעַל „שָׁכַח".

הַעְתֵּק:

בְּעָבָר.

	יָחִיד:	יְחִידָה:	רַבִּים:	רַבּוֹת:
גוּף רִאשׁוֹן:	שָׁכַחְתִּי,	שָׁכַחְתִּי,	שָׁכַחְנוּ,	שָׁכַחְנוּ,
„ שֵׁנִי:	שָׁכַחְתָּ,	שָׁכַחַתְּ,	שְׁכַחְתֶּם,	שְׁכַחְתֶּן,
„ שְׁלִישִׁי:	שָׁכַח,	שָׁכְחָה,	שָׁכְחוּ,	שָׁכְחוּ.

בְּהֹוֶה.

	יָחִיד:		יְחִידָה:	
גוּף רִאשׁוֹן:	אֲנִי		אֲנִי	
„ שֵׁנִי:	אַתָּה	שׁוֹכֵחַ.	אַתְּ	שׁוֹכְחָה (שׁוֹכַחַת).
„ שְׁלִישִׁי:	הוּא		הִיא	

	רַבִּים:		רַבּוֹת:	
גוּף רִאשׁוֹן:	אֲנַחְנוּ		אֲנַחְנוּ	
„ שֵׁנִי:	אַתֶּם	שׁוֹכְחִים.	אַתֶּן	שׁוֹכְחוֹת.
„ שְׁלִישִׁי:	הֵם		הֵן	

18. נְטִיַּת הַפֹּעַל: מוּת.

הַעְתֵּק:

בְּעָבַר:

מַתִּי), מַתָּ, מַתְּ, מֵת, מֵתָה, מַתְנוּ, מַתֶּם, מַתֶּן מֵתוּ.*

בְּהֹוֶה:

מֵת, מֵתָה, מֵתִים, מֵתוֹת.

בְּעָתִיד:

כְּמוֹ „קוּם"

לְהַטּוֹת כַּךְ: לוּץ (שפעטען).

---

*) כשהאות האחרונה של הפעל היא ת׳, נופלת הת׳ לפני הת׳ של הכנויים ונמלאת בדגש חזק: מַתִּי במקום מַתְתִּי, כָּרַתִּי במקום כָּרַתְתִּי, וכשהאות האחרונה נ׳, נופלת הנ׳ לפני הנ׳ של הכנויים: נָתַנּוּ במקום נָתַנְנוּ, יָשַׁנּוּ במקום יָשַׁנְנוּ.

17. נְטִיַּת הַפֹּעַל: קוּם.

הַעְתֵּק:

בְּעָבָר:

קַמְתִּי, קַמְתָּ, קַמְתְּ, קָם, קָמָה, קַמְנוּ, קַמְתֶּם, קַמְתֶּן, קָמוּ.

בְּהֹוֶה:

קָם, קָמָה, קָמִים, קָמוֹת.

בְּעָתִיד:

אָקוּם, תָּקוּם, תָּקוּמִי, יָקוּם, תָּקוּם, נָקוּם, תָּקוּמוּ, תְּקוּמֶינָה, יָקוּמוּ, תְּקוּמֶינָה.

בְּצִוּוּי:

קוּם, קוּמִי, קוּמוּ, קֹמְנָה.

לְהַטּוֹת כָּךְ: שׁוּם, סוּר.

כִּי חָפֵץ לִישׁוֹן עוֹד רֶבַע שָׁעָה וְעוֹד רֶבַע שָׁעָה.

א) צַיֵּן אֶת הַזְּמַנִּים, הַגּוּפִים, הַמִּינִים וְהַמִּסְפָּרִים שֶׁל הַפְּעָלִים שֶׁבְּכַאן.

ב) נְטֵה אֵת הַפְּעָלִים שֶׁבְּכַאן בְּכָל הַזְּמַנִּים, הַגּוּפִים הַמִּינִים וְהַמִּסְפָּרִים.

16. נְטִיַּת הַפֹּעַל: יָדֹעַ.

הַעְתֵּק:

בְּעָבָר:

יָדַעְתִּי, יָדַעְתָּ, יָדַעַתְּ, יָדַע, יָדְעָה, יָדַעְנוּ, יְדַעְתֶּם, יְדַעְתֶּן, יָדְעוּ.

בְּהֹוֶה:

יוֹדֵעַ, יוֹדַעַת, יוֹדְעִים, יוֹדְעוֹת.

בֶּעָתִיד:

אֵדַע, תֵּדַע, תֵּדְעִי... יֵדַע... תֵּדַעְנָה.

בְּצִוּוּי:

דַּע, דְּעִי, דְּעוּ, דַּעְנָה.

15. חֲזָרָה עַל הַפְּעָלִים.

שָׁכַב לֵוִי הֶעָצֵל בְּמִטָּתוֹ, פָּקַח אֶת עֵינָיו וְסָגַר אוֹתָן בְּרֶגַע שֵׁנִית. שָׁמַע אֶת שְׁעוֹן הָרְחוֹב וְיָדַע, כִּי קָם הַכֹּל לַעֲבוֹדָתוֹ. אַךְ, חוֹשֵׁב הוּא, אֶשְׁכַּב עוֹד רֶגַע וְאֶסְגֹּר אֶת עֵינַי, וְאַחַר אָקוּם. בֵּין כֹּה בָּאָה שְׁעַת הַלִּמּוּד. בָּא הָאָב לַחֲדַר בְּנוֹ וְאָמַר: בָּאָה הַשָּׁעָה לָלֶכֶת אֶל בֵּית הַסֵּפֶר. קוּם, רְחַץ אֶת פָּנֶיךָ, לְבַשׁ אֶת בְּגָדֶיךָ וְרוּץ, פֶּן יֵאָחֵר הַמּוֹעֵד. לֵוִי פָּקַח אֶת עֵינָיו וּפָשַׁט אֶת יָדָיו וְאֶת רַגְלָיו וַיֵּשֶׁב עַל מִטָּתוֹ. חָשַׁב הָאָב, כִּי קָם בְּנוֹ הַטּוֹב, וְלָכֵן עָזַב אוֹתוֹ בַּחֶדֶר. שָׂמַח לֵוִי עַל זֶה שֶׁעֲזָבוֹ אָבִיו וְשָׁכַב עַל הַצַּד הַשֵּׁנִי.

יֵשׁ פְּעָלִים הַמְקַבְּלִים בְּעָתִיד פַּתָּח, לְמָשָׁל:
אֶלְמַד, וְיֵשׁ—הַמְקַבְּלִים חוֹלָם, לְמָשָׁל: **אֶכְתֹּב**.

עַל־פִּי הַנְּטִיָּה (ב) נְטֵה אֶת הַמִּשְׁפָּטִים:

אֲנִי אֶרְחַץ אֶת פָּנַי, אֲנִי אֶשְׁלַח אֶת מִכְתָּבִי.

אֲנִי אֶשְׁכַּב עַל מִטָּתִי.

14. צִוּוּי.

הַעְתֵּק:

לְבַשׁ, לִבְשׁוּ,

לִבְשִׁי, לְבַשְׁנָה.

עַל־פִּי הַנְּטִיָּה הַזֹּאת נְטֵה אֶת הַפְּעָלִים: שְׁכַב, לְמַד, שְׁמַע.

הַעְתֵּק:

כְּתֹב, כִּתְבוּ,

כִּתְבִי, כְּתֹבְנָה.

עַל־פִּי הַנְּטִיָּה הַזֹּאת נְטֵה אֶת הַפְּעָלִים: שְׁמֹר, מְכֹר, אֱכֹל.

13. פֹּעַל עָתִיד (ב).

א) הַעְתֵּק:

אֲנִי אֶלְמַד אֶת שִׁעוּרַי

אַתָּה תִּלְמַד " שִׁעוּרֶיךָ

אַתְּ תִּלְמְדִי " שִׁעוּרַיִךְ

הוּא יִלְמַד " שִׁעוּרָיו

הִיא תִּלְמַד " שִׁעוּרֶיהָ

אֲנַחְנוּ נִלְמַד " שִׁעוּרֵינוּ

אַתֶּם תִּלְמְדוּ " שִׁעוּרֵיכֶם

אַתֶּן תִּלְמַדְנָה " שִׁעוּרֵיכֶן

הֵם יִלְמְדוּ " שִׁעוּרֵיהֶם

הֵן תִּלְמַדְנָה " שִׁעוּרֵיהֶן

12. פֹּעַל עָתִיד (א). [מָקוֹר]

א) הַעְתֵּק:

אֲנִי	אֶכְתֹּב	אֶת	מִכְתָּבַי
אַתָּה	תִּכְתֹּב	"	מִכְתָּבֶיךָ
אַתְּ	תִּכְתְּבִי	"	מִכְתָּבַיִךְ
הוּא	יִכְתֹּב	"	מִכְתָּבָיו
הִיא	תִּכְתֹּב	"	מִכְתָּבֶיהָ
אֲנַחְנוּ	נִכְתֹּב	"	מִכְתָּבֵינוּ
אַתֶּם	תִּכְתְּבוּ	"	מִכְתְּבֵיכֶם
אַתֶּן	תִּכְתֹּבְנָה	"	מִכְתְּבֵיכֶן
הֵם	יִכְתְּבוּ	"	מִכְתְּבֵיהֶם
הֵן	תִּכְתֹּבְנָה	"	מִכְתְּבֵיהֶן

ב) כְּתֹב אֶת הַנְּטִיּוֹת הָאֵלֶּה בִּזְמַן עָתִיד:

אֲנִי ~~אֶשְׁמֹר~~ אֶת בָּתַּי, אֲנִי אֶזְכֹּר אֶת סְפָרַי,
אֲנִי אֶפְגֹּשׁ אֶת חֲבֵרַי.

11. מִסְפַּר רַבִּים:

א) הַעְתֵּק:

תַּפּוּחִים.

אֲנִי אָכַלְתִּי אֶת תַּפּוּחַי
אַתָּה אָכַלְתָּ " תַּפּוּחֶיךָ
אַתְּ אָכַלְתְּ " תַּפּוּחַיִךְ
הוּא אָכַל " תַּפּוּחָיו
הִיא אָכְלָה " תַּפּוּחֶיהָ
אֲנַחְנוּ אָכַלְנוּ " תַּפּוּחֵינוּ
אַתֶּם אֲכַלְתֶּם " תַּפּוּחֵיכֶם
אַתֶּן אֲכַלְתֶּן " תַּפּוּחֵיכֶן
הֵם אָכְלוּ " תַּפּוּחֵיהֶם
הֵן אָכְלוּ " תַּפּוּחֵיהֶן.

ב) כְּתֹב עַל־פִּי זֶה אֶת הַנְּטִיּוֹת הָאֵלֶּה:

אֲנִי לָבַשְׁתִּי אֶת בְּגָדַי. אֲנִי אָבַדְתִּי אֶת עֵטַי.
אֲנִי הֵרַקְתִּי אֶת כַּדּוּרַי.

10. א) הַעְתֵּק :

אֲנִי כָּתַבְתִּי ~~אֶתְמוֹל~~ מִכְתָּב לְאָבִי

אַתָּה כָּתַבְתָּ . . לְאָבִיךָ

אַתְּ כָּתַבְתְּ . . לְאָבִיךְ

הוּא כָּתַב . . לְאָבִיו

הִיא כָּתְבָה . . לְאָבִיהָ

אֲנַחְנוּ כָּתַבְנוּ . . לְאָבִינוּ

אַתֶּם כְּתַבְתֶּם . . לַאֲבִיכֶם

אַתֶּן כְּתַבְתֶּן . . לַאֲבִיכֶן

הֵם כָּתְבוּ . . לַאֲבִיהֶם

הֵן כָּתְבוּ . . לַאֲבִיהֶן

ב) לְהַטּוֹת עַל־פִּי הַדֻּגְמָא הַזֹּאת עַל־פֶּה וּבִכְתָב :

אֲנִי לָמַדְתִּי ~~אֶתְמוֹל~~ עִם אָחִי .

אֲנִי אָכַלְתִּי — בְּפִי .

9. פֹּעַל, זְמַן עָבַר, יָחִיד וִיחִידָה.

א) הַעְתֵּק:

אֲנִי לָמַדְתִּי אֶתְמוֹל בְּסִפְרִי

אַתָּה לָמַדְתָּ " בְּסִפְרְךָ

אַתְּ לָמַדְתְּ " בְּסִפְרֵךְ

הוּא לָמַד " בְּסִפְרוֹ

הִיא לָמְדָה " בְּסִפְרָהּ

ב) כְּתֹב אֶת הַבִּטּוּיוֹת הָאֵלֶּה בְּעָבַר—יָחִיד וִיחִידָה.

אֲנִי כָּתַבְתִּי בְּמַחְבַּרְתִּי

אֲנִי לָבַשְׁתִּי אֶת בְּגָדַי

אֲנִי אָהַבְתִּי אֶת סָבָתִי.

8. תַּרְגִּילִים:

הַעְתֵּק:

שְׁתֵּי אֲחָיוֹת כָּתְבוּ מִכְתָּב לְדוֹד—(שֶׁלָּהֶן). הֶרְאוּ אֶת מִכְתָּב—(שֶׁלָּהֶן) לְאִמָּא—(שֶׁלָּהֶן) וְאָמְרוּ: אִמָּא—(שֶׁלָּנוּ), כָּתַבְנוּ מִכְתָּב לְדוֹד—(שֶׁלָּנוּ), לְאָחִי (שֶׁלָּךְ), יַעֲקֹב. הֲטוֹב הוּא הַמִּכְתָּב? עָנְתָה הָאֵם: אָח—(שֶׁלִּי) יִמְצָא בְּמִכְתַּב—(שֶׁלָּכֶן) שְׁגִיאוֹת. תְּנֶינָה אֶת מִכְתַּב—(שֶׁלָּכֶן) לְמוֹרָה—(שֶׁלָּכֶן) לְתַקֵּן. הַיְלָדוֹת שָׁלְחוּ אֶת הַמִּכְתָּב לְמוֹרָה. הַמּוֹרָה חָשְׁבָה כִּי בְּנוֹת אֲחוֹת—(שֶׁלָּהּ) כָּתְבוּ אֵלֶיהָ וְהוֹדְתָה לָהֶן בַּמִּכְתָּב—(שֶׁלָּהּ) אֲלֵיהֶן.

ז. נְטִיּוֹת:

הַעְתֵּק:

אֲנִי שׁוֹכֶבֶת בְּמִטָּתִי

אַתְּ " בְּמִטָּתֵךְ

הִיא " בְּמִטָּתָהּ

אֲנַחְנוּ שׁוֹכְבוֹת בְּמִטָּתֵנוּ

אַתֶּן " בְּמִטַּתְכֶן

הֵן " בְּמִטָּתָן

לְהַטּוֹת עַל־פֶּה וּבִכְתָב:

אֲנִי אוֹהֶבֶת אֶת זְקֵנָתִי. אֲנִי חוֹלֶבֶת אֶת פָּרָתִי.

6. נְטִיַּת שֵׁמוֹת:

א) הַעְתֵּק:

אֲנִי אוֹכֶלֶת אֶת לַחְמִי

אַתְּ . . לַחְמֵךְ

הִיא . . לַחְמָהּ

אֲנַחְנוּ אוֹכְלוֹת " לַחְמֵנוּ

אַתֶּן . . לַחְמְכֶן

הֵן . . לַחְמָן

ב) לְהַטּוֹת עַל־פִּי הַדֻּגְמָא הַזֹּאת:

אֲנִי הוֹלֶכֶת בְּדַרְכִּי. אֲנִי עוֹבֶדֶת בְּכַרְמִי.

5 נְטִיַּת שֵׁמוֹת בִּנְקֵבָה:

א) הַעְתֵּק:

אֲנִי אוֹהֵב אֶת דּוֹדָתִי

אַתָּה " " דּוֹדָתְךָ

הוּא " " דּוֹדָתוֹ

אֲנַחְנוּ אוֹהֲבִים " דּוֹדָתֵנוּ

אַתֶּם " " דּוֹדַתְכֶם

הֵם " " דּוֹדָתָם.

ב) **בְּשֵׁם מִמִּין נְקֵבָה, אֲשֶׁר בְּסוֹפוֹ ָה, מִתְחַלֶּפֶת הָאוֹת ה' בְּאוֹת „ת", כְּמוֹ דוֹדָה – דוֹדָתִי.**

ג) לְהַטּוֹת:

אֲנִי יוֹשֵׁב אֵצֶל שָׂבָתִי. אֲנִי שׁוֹכֵב בְּמִטָּתִי.

4. נְטִיַּת שֵׁמוֹת:

הַעְתֵּק:

אֲנִי לוֹקֵחַ אֶת סְפָרִי

אַתָּה לוֹקֵחַ אֶת סְפָרְךָ

הוּא לוֹקֵחַ אֶת סְפָרוֹ

אֲנַחְנוּ לוֹקְחִים אֶת סְפָרֵנוּ

אַתֶּם לוֹקְחִים אֶת סְפַרְכֶם

הֵם לוֹקְחִים אֶת סְפָרָם

לְהַטּוֹת עַל־פִּי הַדֻּגְמָא הַזֹּאת:

אֲנִי רוֹאֶה אֶת צְמִירִי.

3. נְטִיּוֹת:

הַעְתֵּק:

אֲנִי הוֹלֶכֶת אֶל גַּנִּי

אַתְּ הוֹלֶכֶת אֶל גַּנֵּךְ

הִיא הוֹלֶכֶת אֶל גַּנָּהּ

אֲנַחְנוּ הוֹלְכוֹת אֶל גַּנֵּנוּ

אַתֶּן הוֹלְכוֹת אֶל גַּנְּכֶן

הֵן הוֹלְכוֹת אֶל גַּנָּן

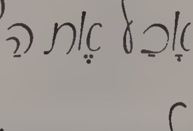
ב) כְּתֹב עַל־פִּי הַדֻּגְמָא הַזֹּאת אֶת הַנְּטִיּוֹת הָאֵלֶּה:

אֲנִי אוֹהֶבֶת אֶת מוֹרִי, אֲנִי יוֹשֶׁבֶת עַל מְקוֹמִי.

2. תַּרְגִּילִים:

הַעְתֵּק:

אַבָּא קָנָה לִי צִפּוֹר. בָּא חָתוּל–(שֶׁלָּנוּ) וְאָכַל אֶת צִפֳּר–(שֶׁלִּי). בָּא כַּלְבְּ–(שֶׁלָּכֶם) וְנָשַׁךְ אֶת חֲתוּל–(שֶׁלָּנוּ). בָּא מַקֵּל (שֶׁלְּךָ) וְהִכָּה אֶת כַּלְבְּ–(שֶׁלָּכֶם). רָאָה ג·את יֶלֶד שֶׁהָלַךְ מִבֵּית סֵפֶר–(שֶׁלּוֹ), אָמַר לְחָבֵר–(שֶׁלּוֹ). סִפְּרוּ ג·את הַיְלָדִים לְמוֹרֶה–(שֶׁלָּהֶם). אָמַר מוֹרֶה–(שֶׁלָּהֶם): הַכֶּלֶב נָשַׁךְ אֶת חָתוּל–(שֶׁלָּכֶם) עַל שֶׁאָכַל אֶת הַצִּפּוֹר, וְהַמַּקֵּל הִכָּה אֶת כַּלְבּ–(שֶׁלָּכֶם) עַל שֶׁנָּשַׁךְ אֶת חָתוּל–(שֶׁלָּכֶם).

תַּרְגִּילֵי דִקְדּוּק.

1. נְטִיַּת שֵׁמוֹת בְּזָכָר:

א) הַעְתֵּק:

אֲנִי	הוֹלֵךְ	אֶל	גַּנִּי
אַתָּה	"	"	גַּנְּךָ
הוּא	"	"	גַּנּוֹ
אֲנַחְנוּ	הוֹלְכִים	"	גַּנֵּנוּ
אַתֶּם	"	"	גַּנְּכֶם
הֵם	"	"	גַּנָּם

ב) כְּתֹב עַל־פִּי הַדֻּגְמָא הַזֹּאת אֶת הַנְּטִיּוֹת הָאֵלֶּה:

אֲנִי כּוֹתֵב עַל שֻׁלְחָנִי, אֲנִי שׁוֹתֶה מִכּוֹסִי.

וְהַשְּׂמָמִיּוֹת נָשְׂאוּ אֵשׁ זָרָה בְּפִיהֶן, וַתּוֹסַפְנָה עַל אֵשׁ הָאֱלֹהִים, אֲשֶׁר יָרְדָה מִן הַשָּׁמַיִם, לְהַגְדִּיל הַבְּעֵרָה.

וְרַבִּים אֲשֶׁר לָעֲגוּ לָהֶן, וַיֹּאמְרוּ: „הֵן גַּם בִּלְעָדֵיכֶן רַבָּה הַבְּעֵרָת, וּמַדּוּעַ זֶה תְּעַמֵּלְנָה לַשָּׁוְא לְהָבִיא עוֹד אֵשׁ זָרָה“?

וְעָנְתָה הַשְּׂמָמִית וְאָמְרָה:

„נָעִים לִי מַעֲשֵׂי הָרַע וְהֶרֶס וְאַבְדָן רַק אָז — אִם יָדַי עֲשָׂהוּ!“

עַל כֵּן יֶאֱהָבוּ הַיְלָדִים אֶת הַדְּרוֹרִים, וְעַל כֵּן גַּם לְעָוֹן פְּלִילִי יֵחָשֵׁב לַנַּעַר, אֲשֶׁר יַהֲרֹס קַן דְּרוֹר.

וְעַל כֵּן גַּם שֶׁקֶץ יְשַׁקְּצוּ הַיְלָדִים אֶת הַשְּׂמָמִית, וּבְכָל עֵת שֶׁיִּמְצָאוּהָ מָעֵךְ יִמְעֲכוּ אוֹתָהּ בְּרֶגֶל אוֹ בָאֶבֶן. — אָמוֹר אוֹמְרִים, כִּי בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה — בַּתְּשִׁיעִי לְיֶרַח אָב, יוֹם שֶׁנִּשְׂרַף בּוֹ בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, מִתְאַסְּפוֹת דְּרוֹרִים רַבּוֹת סָבִיב לְכֹתֶל הַמַּעֲרָבִי, וּמְחַכּוֹת כִּי יָבֹאוּ הַבּוֹנִים בִּמְלֶאכֶת הַמִּקְדָּשׁ, לְמַעַן תַּעֲזֹרְנָה גַּם הֵן עַל יָדָם.

עֳפָאֵי – עַנְפֵי שְׂדֵרָה – שׁוּרָה. מַרְזֵב – רַצְנוֹר שֶׁתַּחַת הַגַּג. הַדּוּכָן – מְקוֹם הַכֹּהֲנִים בְּשֵׁבֶת בִּרְכָתָם. מִן הַמַּסַּד וְעַד הַטְּפָחוֹת – מִן הַיְסוֹד עַד הַתִּקְרָה.

פַּ־ַם אַחַת בַּשָּׁנָה. הַשְּׁמָמִית רְעֵבָה, וַיָּבֹא רָזוֹן בַּעֲצָמֶיהָ; אָז עָזְבָה אֶת מְקוֹמָהּ, וַתֵּצֵא אֶל הֶחָצֵר, וַתֶּאֱרֹג שָׁם אֶת קוּרֶיהָ; אַךְ בִּרְאוֹת הַיְלָדִים אֶת הָאֶרֶג, וַיִּקְרְאוּ בִּשְׁאָט־נֶפֶשׁ: „רֶשֶׁת! מַלְכֹּדֶת!" וַיַּעֲלוּ עַל זִכְרוֹנָם זְבוּבִים נִלְכָּדִים בְּקוּרֵי עַכָּבִישׁ, וַיִּתְעַצְּבוּ אֶל לִבָּם. וְאַחַד הַיְלָדִים, וְהוּא הַגָּדוֹל שֶׁבְּכֻלָּם, מָצָא עֹז בִּלְבָבוֹ וַיֹּאמַר: „אִם כִּי לֹא אוּכַל לְהַצִּיל בְּיָדִי אֶת כָּל הַזְּבוּבִים מִכָּל קוּרֵי עַכָּבִישׁ שֶׁבָּעוֹלָם — לֹא אֶמָּנַע בְּכָל זֹאת מִלְּבָעֵר אֶת הָרַע, כַּאֲשֶׁר תִּמְצָא יָדִי" — וּבְדַבְּרוֹ הֵרִים אֶת מַקְלוֹ, וַיִּקְרַע אֶת הָאֶרֶג.

בִּרְאוֹת הַשְּׁמָמִית, כִּי לַשָּׁוְא תִּקְוָה לִמְצֹא חֵן בְּעֵינֵי הַיְלָדִים, וַתִּשָּׁבַע לִצְרוֹר אֶת הַיְלָדִים וְלִשְׂנֹא אוֹתָם, וְאֶת הַשִּׂנְאָה הַזֹּאת הִנְחִילָה גַּם לְבָנֶיהָ, וּבָנֶיהָ — לְדוֹר אַחֲרוֹן. — וְכַאֲשֶׁר שָׁלַח נְבוּכַדְנֶצַּר אֵשׁ בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ, חָרְדוּ הַדְּרוֹרִים מִתּוֹךְ קִנֵּיהֶן, וַתִּשֶּׂאנָה מַיִם בְּפִיהֶן לְכַבּוֹת אֶת הַדְּלֵקָה; וְכַאֲשֶׁר רָאוּ זֹאת הַצִּפֳּרִים וַתְּמַלֶּאנָה שְׂחוֹק פִּיהֶן לֵאמֹר: „אָכֵן חַסְרֵי דֵעָה הֵם בְּנֵי הַדְּרוֹר! אֵשׁ אֱלֹהִים מִתְלַקַּחַת מִן הַמַּסָּד וְעַד הַטְּפָחוֹת וְהֵם בְּחַרְטֻמֵּיהֶם יֹאמְרוּ לְכַבּוֹת אֶת הַבְּעֵרָה!"

וְעָנוּ הַדְּרוֹרִים וְאָמְרוּ: „עֲשׂוֹת טוֹב מִצְעָר — טוֹב מִבְּלִי עֲשׂוֹת מְאוּמָה, וְאִם אַךְ נַצְלִיחַ לְכַבּוֹת גַּחֶלֶת אַחַת לֹא יַעֲלֶה עֲמָלֵנוּ בַתֹּהוּ". וְלֹא נָחוּ וְלֹא שָׁקְטוּ וְלֹא חָדְלוּ מִכַּבּוֹת, כַּאֲשֶׁר לֹא נָחָה וְלֹא שָׁקְטָה אִמָּם הַדְּרוֹר, וַתַּעֲזוֹר עַל יְדֵי הַבּוֹנִים.

וְאָמְנָם עֲמַל הַדְּרוֹרִים לֹא עָלָה בַתֹּהוּ, וּמִכָּל הַבִּנְיָן עָלְתָה בְּיָדָן לְהַצִּיל אֶת כֹּתֶל הַמַּעֲרָבִי בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ וְהִנֵּהוּ עוֹמֵד עַד הַיּוֹם עַל הַר הַמּוֹרִיָּה.

מָלֵא טִיט; וּבְיוֹם חֲנֻכַּת הַמִּקְדָּשׁ נִגְמַר גַּם בִּנְיַן הַדְּרוֹר, בִּנְיָן יָפֶה וָטוֹב, אַךְ קָטָן וְצַר, כְּפִי עֵרֶךְ הַדְּרוֹר.

וְכַאֲשֶׁר יָרְדוּ מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים לִרְאוֹת בְּבִנְיַן שְׁלֹמֹה — וַיִּיטַב בְּעֵינֵיהֶם בִּנְיַן הַדְּרוֹר מִכָּל הַבִּנְיָן, וְגַם אָמְרוּ, כִּי לוּלֵא שֶׁהָיָה קָטֹן וְצַר, וְלוּלֵא שֶׁהָיָה מְקוֹמוֹ תַּחַת הַמַּרְזֵב, כִּי אָז הָיָה כְדַאי וְהָגוּן לַכֹּהֵן הַגָּדוֹל.

אַךְ יַעַן כִּי קָטֹן וְצַר הוּא וּמְקוֹמוֹ תַּחַת הַמַּרְזֵב, כִּי עַל כֵּן נָתְנוּ לַדְּרוֹר הַהִיא לָשֶׁבֶת בְּתוֹךְ בִּנְיָנָהּ.

וַתֵּשֶׁב הַדְּרוֹר בְּתוֹךְ קִנָּהּ; וּבְכָל יוֹם וָיוֹם כַּאֲשֶׁר שָׁרוּ הַלְוִיִּם עַל הַדּוּכָן אֶת שִׁירַת הַיּוֹם, אָז צִפְצְפָה גַּם הַדְּרוֹר אֶת שִׁירָתָהּ, וְכַאֲשֶׁר בֵּרַךְ הַכֹּהֵן אֶת הָעָם, עָנְתָה הַדְּרוֹר: „אָמֵן!”, וְהִתְאַסְּפוּ הַיְלָדִים אֶל כֹּהֲנָם הַקָּטֹן אֲשֶׁר בַּקֵּן, וְהִגִּישׁוּ לוֹ מִנְחַת הַבֹּקֶר: מְלֹא־כַף זֵרְעוֹנִים גְּדוֹלִים כַּכּוֹכָבִים, וְצִפְצְפָה לָהֶם סִפּוּרֵי נִפְלָאוֹת, אֲשֶׁר בַּלְּבָנוֹן, וַאֲשֶׁר בְּאֶרֶץ הַחֲוִילָה, וְעַל אוֹדוֹת הַיְלָדִים בְּנֵי מְאַת שָׁנָה, אֲשֶׁר בְּלוּז הָעִיר.

וַתְּחִי שָׁם הַדְּרוֹר יָמִים רַבִּים, וַתֵּרֶא בְּנֵי־בָנִים לְעֵץ הֲהֲדַס אֲשֶׁר קִנְּנָה בֵּין עֳפָאָיו לְפָנִים, וַתּוֹלֶד בָּנִים וּבְנֵי־בָנִים, וְדַרְכֵי אָבוֹת יָרְשׁוּ הַבָּנִים, וַתֹּאהַבְנָה הַדְּרוֹרִים הַצְּעִירוֹת אֶת הַיְלָדִים אַהֲבַת תְּמִימִים וְיִשְׁרֵי לֵב.

רָאֲתָה זֹאת הַשְּׂמָמִית, וַתְּקַנֵּא בַּדְּרוֹר, וַתֹּאמַר: „הָבָה אֶאֱרֹג גַּם אֲנִי מִקּוּרַי פָּרֹכֶת לְבֵית־הַמִּקְדָּשׁ, וְהִלְּלוּנִי הַיְלָדִים וְהֵבִיאוּ לִי הֲמוֹן זְבוּבִים לְמַאֲכָל”. וְאוּלָם יָמִים רַבִּים יָשְׁבָה שָׁם הַשְּׂמָמִית, וְלֹא רָאֲתָה אִישׁ, כִּי לֹא יָבֹא כָל זָר אֶל מִבַּעַד לַפָּרֹכֶת בִּלְתִּי אִם הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל—

הַדְּרוֹר וְהַשְּׁמָמִית.

(אַגָּדַת־עָם).

הָיֹה הָיְתָה דְּרוֹר בִּירוּשָׁלַיִם; וְעָלְתָה הַדְּרוֹר הַהִיא בַּבֹּקֶר־בַּבֹּקֶר, וְעָמְדָה בֵּין עֳפָאֵי עֵץ הֲדַס וְשָׁרָה שִׁירָה נְעִימָה, וְנֶאֶסְפוּ יְלָדִים רַבִּים סָבִיב לָעֵץ וְשָׁמְעוּ אֶל הָרִנָּה. אָז תְּסַפֵּר לָהֶם הַדְּרוֹר סִפּוּרֵי־פֶלֶא מֵאַרְצוֹת הַפְּלָאוֹת, וְשָׁמְעוּ הַנְּעָרִים אֶת הַסִּפּוּרִים הָאֵלֶּה בְּעֹנֶג רוּחַ וַעֲלִיצוּת נֶפֶשׁ, וְנָתְנוּ אִישׁ־אִישׁ מֵהֶם מְלֹא כַף זֵרְעוֹנִים לַדְּרוֹר, וְאָכְלָה וְשָׂבְעָה וּבֵרְכָה אֶת הָאֱלֹהִים וְאֶת הַיְלָדִים.

וְכַאֲשֶׁר הוֹאִיל שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ לִבְנוֹת אֶת בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ בִּירוּשָׁלַיִם, לֹא נָחָה הַדְּרוֹר וְלֹא שָׁקָטָה, וּמִבֹּקֶר וְעַד עֶרֶב נָשְׂאָה בְחַרְטֻמָּהּ מַיִם וָטִיט וְגוּשֵׁי־עָפָר, וַתַּעֲזֹר לַבּוֹנִים בִּמְלֶאכֶת הַמִּקְדָּשׁ; וְיֵשׁ אֲשֶׁר לָעֲגוּ לָהּ צִפֳּרֵי הַיַּעַר, וְאָמְרוּ אֵלֶיהָ: „לַשָּׁוְא תִּיגְעִי וְתַעַמְלִי כָּל הַיָּמִים, וּמַעֲשֵׂה הַבִּנְיָן לֹא יִקָּרֵא עַל שְׁמֵךְ”. וְעָנְתָה הַדְּרוֹר וְאָמְרָה: „לֹא לְמַעַן כְּבוֹד שְׁמִי וְלֹא לְמַעַן מְצֹא תְּהִלָּה אֲנִי עֲמֵלָה, כִּי אִם לְמַעַן הָעֲבוֹדָה וְהַבִּנְיָן”.

וְיֵשׁ אֲשֶׁר מָלְאוּ פִּי הַצִּפֳּרִים שְׂחוֹק וַיֹּאמְרוּ: „בְּבִנְיַן אַבְנֵי גָזִית אֲשֶׁר אָרְכּוֹ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אַמָּה – מַה יִּתֵּן וּמַה יּוֹסִיף מִכְּפַר חַרְטֻמִּים נֹשְׂאֵי טִיט?”

וְעָנְתָה הַדְּרוֹר וְאָמְרָה: „עֲשׂוֹת טוֹב מִצְעָר — טוֹב מִבְּלִי עֲשׂוֹת מְאוּם”.

וּמִיּוֹם לְיוֹם יֵלְכוּ וְיִשְׁלְמוּ כָּתְלֵי הַבִּנְיָן. וּמִיּוֹם לְיוֹם יֵלֵךְ וְיִשְׁלַם בִּנְיַן הַדְּרוֹר. עוֹד שֽׁוּרָה אַחַת – אַבְנֵי גָזִית – עוֹד חַרְטֹם דְּרוֹר

יֵשׁ שְׁדֵמוֹת בְּאַרְצִי...

בְּאַרְצִי יֵשׁ שְׁדֵמוֹת
שְׁדֵמוֹת לֹא־מְעַט,
הָעוֹמְדוֹת דּוֹמֵמוֹת
וּמְחַכּוֹת בַּלָּט.

אֲבֵלוֹת, שׁוֹמֵמוֹת
נְטוּשׁוֹת לְבָד
מְצַפּוֹת הַשְּׁדֵמוֹת
לְעֶזְרַת־הַיָּד –

כִּי יִנְטֹשׁ אִישׁ נָווֹ
וְאָהֳלוֹ בֶּן יוֹם
וְתִשְׁבַּע בִּלְבָבוֹ
לְעָבְדָן לָעַד.

וַיֹּאמֶר אֵלָיו הַשַּׂר: הַרְאֵנִי אֶת הַמָּקוֹם, אֲשֶׁר עָבְרוּ בוֹ.

וְלֹא עָנָהוּ הַנַּעַר דָּבָר.

אָז קָרָא הַשַּׂר בְּקֶצֶף: יְהוּדִי, אִם לֹא תַעֲנֵנִי כְּרֶגַע, אָסִיר אֶת רֹאשְׁךָ מֵעָלֶיךָ.

הַנַּעַר הֵרִים אֶת רֹאשׁוֹ וְהִבִּיט יָשָׁר אֶל פְּנֵי הַשַּׂר וְלֹא דִבֶּר דָּבָר.

הַשַּׂר כָּעַס עוֹד יוֹתֵר וַיִּצְעַק בַּחֲמָתוֹ: הַאַתָּה הֶרְאֵיתָ לָהֶם אֶת הַדֶּרֶךְ לַעֲבֹר אֶת הַנָּהָר?

— כֵּן, אָנֹכִי — עָנָה הַנַּעַר בְּלֵב שָׁקֵט.

הַשַּׂר שָׁלַף אֶת חַרְבּוֹ מִתַּעְרָהּ וַיֹּאמֶר לוֹ: הַרְאֵנִי אֶת הַמָּקוֹם וְאִם לֹא — תָּמוּת כְּרֶגַע.

אַךְ הַנַּעַר עָנָה: לֹא, לֹא אֶבְגֹּד בְּעַמִּי וּבְאַרְצִי.

— לֵךְ אִתָּנוּ אוֹ תָמוּת כְּרֶגַע! קָרָא הַשַּׂר עוֹד הַפַּעַם.

וְהַנַּעַר לֹא נָע מִמְּקוֹמוֹ.

הַפַּרְסִי הֵרִים כְּרֶגַע אֶת יָדוֹ, וַיִּתְקַע אֶת הַחֶרֶב בְּלֵב הָרֹעֶה, וּבְרֶגַע צֵאת נִשְׁמָתוֹ קָרָא הַנַּעַר: יְחִי יִשְׂרָאֵל! חֶרֶב לַיָי וּלְאַרְצֵנוּ!

הָרוֹעֶה.

בִּשְׁבֶת יִשְׂרָאֵל עַל אַדְמָתוֹ, הָיְתָה פַּעַם אַחַת מִלְחָמָה בֵּינֵיהֶם וּבֵין הַפַּרְסִים. צְבָא יִשְׂרָאֵל נִלְחַם בְּכָל כֹּחוֹ, אַךְ חֵיל הַפַּרְסִים הָיָה רַב מְאֹד וְלֹא יָכְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲמֹד בִּפְנֵיהֶם וַיִּבְרָחוּ. הֵם הִגִּיעוּ עַד הַיַּרְדֵּן, וְגֶשֶׁר לַעֲבֹר אֶת הַיַּרְדֵּן אֵין עוֹד בַּיָּמִים הָהֵם, וְגַם אֳנִיָּה לֹא מָצְאוּ, וְהַפַּרְסִים רוֹדְפִים אַחֲרֵיהֶם וְעוֹד מְעַט וְיַשִּׂיגוּם, וַיִּירְאוּ מְאֹד.

וְרוֹעֶה עִבְרִי, נַעַר כְּבֶן עֶשֶׂר שָׁנִים, רָעָה אֶת עֶדְרוֹ עַל שְׂפַת הַיַּרְדֵּן. בִּרְאוֹת הָרוֹעֶה אֶת אֶחָיו בַּצָּרָה, רָץ אֲלֵיהֶם וַיֹּאמֶר לָהֶם: אַחַי, אַתֶּם חֲפֵצִים לַעֲבֹר אֶת הַיַּרְדֵּן? יוֹדֵעַ אָנֹכִי בוֹ מָקוֹם, אֲשֶׁר שָׁם תּוּכְלוּ לַעֲבֹר בְּרַגְלֵיכֶם, לְכוּ אַחֲרַי וְאַרְאֵהוּ לָכֶם. הַפְּלִיטִים מִהֲרוּ אַחֲרֵי הַנַּעַר הַקָּטֹן, וַיַּעַבְרוּ אֶת הַיַּרְדֵּן. לִפְנֵי עָבְרָם, אָמַר אַחַד הַפְּלִיטִים אֶל הַנַּעַר: לֵךְ אִתָּנוּ, כִּי אִם יָבֹא הָאוֹיֵב הָרֹדֵף אַחֲרֵינוּ וְימְצָאֲךָ שָׁם, יְמִיתְךָ אוֹ יִקָּחֲךָ בַּשֶּׁבִי. אַךְ הַנַּעַר הֶרְאָה בְּאֶצְבָּעוֹ עַל בֵּית־חֹמֶר קָטָן וַיֹּאמֶר: הִנֵּה שָׁמָּה יוֹשֶׁבֶת אִמִּי הָאַלְמָנָה וְלֹא אוּכַל לְעָזְבָהּ. הַנַּעַר שָׁב בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר בָּא בָהּ אֶל הַמָּקוֹם, אֲשֶׁר רָעָה שָׁם אֶת עֶדְרוֹ.

אַךְ עָבַר חֵיל יִשְׂרָאֵל אֶת הַיַּרְדֵּן, וְהִנֵּה בָאוּ הַפַּרְסִים. הֵם רָאוּ אֶת אוֹיְבָם הַרְחֵק מֵהֶם, וְאֶת הַיַּרְדֵּן לֹא יָכְלוּ לַעֲבֹר. גְּדוּד אֶחָד הָלַךְ לְבַקֵּשׁ מָקוֹם בַּנָּהָר לַעֲבֹר בּוֹ, וַיִּרְאוּ וְהִנֵּה נַעַר עִבְרִי רוֹעֶה צֹאן לִפְנֵיהֶם, וַיְבִיאוּהוּ אֶל שַׂר צְבָאָם. שַׂר הַצָּבָא שְׁאָלָהוּ לֵאמֹר: הֲלֹא רָאִיתָ פֹּה אֶת חֵיל הַיְהוּדִים, בְּעָבְרָם אֶת הַיַּרְדֵּן?

— רָאִיתִי — עָנָה הַנַּעַר.

וּבַכֹּתֶל בֵּין הַבְּקָעִים
פֹּה וְשָׁם יָצִיצוּ דְּשָׁאִים,
עֵשֶׂב כָּמוּשׁ וּפָרוּעַ...
נוּמָה, בְּנִי, וְאַל תָּנוּעַ.

כְּשֶׁיָּבוֹא הַמָּשִׁיחַ,
פִּרְחֵי עֵדֶן אָז יַפְרִיחַ
גַּם הָעֵשֶׂב שֶׁבַּבְּקָעִים...
נוּמָה, נוּמָה, יֶלֶד נָעִים!

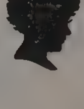
וְלִפְנֵי זֶה כֹּתֶל־קְדוּמִים
זְקֵנִים שְׁחוֹחִים וַעֲגוּמִים
עוֹמְדִים, בּוֹכִים בַּחֲשָׁאִי...
נוּמָה, נוּמָה, רְחִימָאִי!

וּלְשִׁיר מִזְמוֹר, שִׁיר מַלְאָכִים,
אָז יֵהָפֵךְ בְּכִי־הַנְּצָחִים
לִפְנֵי כֹּתֶל הַמַּעֲרָבִי...
נוּמָה, יַלְדִּי, נוּמָה, זְהָבִי!

בּוֹכִים הֵם וְשׁוֹפְכִים שִׂיחַ...
אַךְ כְּשֶׁיָּבוֹא הַמָּשִׁיחַ,
אָז הַכֹּתֶל פָּז יְצֻפֶּה...
נוּמָה, נוּמָה, יֶלֶד יָפֶה!

אַךְ לְמַעַן חִישׁ יוֹפִיעַ
מְשִׁיחֵנוּ הַמּוֹשִׁיעַ,
שְׁמַע נָא, בְּנִי, בְּקוֹל אִמֶּךָ,
מַהֵר, סְגֹרָה אֶת עֵינֶיךָ!

בְּקָעִים – הַחוֹרִים. כָּמוּשׁ – נוֹבֵל. פָּרוּעַ – מֻשְׁחָת. שְׁחוֹחִים – כְּפוּפִים. עֲגוּמִים – עֲצוּבִים. בַּחֲשָׁאִי – בַּלָּאט, בִּדְמָמָה. רְחִימָאִי – אֲהוּבִי. שִׂיחַ – תְּפִלָּה. פָּז – זָהָב טוֹב. יְצֻפֶּה – יְכֻסֶּה. חִישׁ – מַהֵר.

וּבָעִיר יְרוּשָׁלַיִם.

... וּבָעִיר יְרוּשָׁלַיִם
כֹּתֶל נִשָּׂא לַשָּׁמַיִם,
זֶה הַכֹּתֶל הַמַּעֲרָבִי...
נוּמָה, יַלְדִּי, נוּמָה, זְהָבִי!

עוֹמֵד הוּא כְּבָר אַלְפֵי שָׁנִים.
עָצֹם עָצְמוּ הָאֲבָנִים
גַּם מִטִּיטוּס הָאַכְזָרִי...
נוּמָה, יַלְדִּי, נוּם, אוֹצָרִי!

אֶרֶץ אָבוֹת.

זְקֵנִי רַבִּי נְחֶמְיָה, שֶׁנִּתְעַוֵּר לְעֵת זִקְנָתוֹ, — יָמָיו קָרְבוּ לָמוּת. לִפְנֵי מוֹתוֹ אָסַף עַל יַד מִטָּתוֹ אֶת כָּל בָּנָיו וּנְכָדָיו - וַאֲנִי בְּתוֹכָם.

נִפְרַד מִמֶּנּוּ זְקֵנֵנוּ בַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה:

— בָּנַי הַיְקָרִים, לָכֶם נָתַן הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עֵינַיִם לִרְאוֹת; אַתֶּם רוֹאִים אֶת מַרְאֵה הַשָּׁמַיִם, אֶת עֵין הָאָרֶץ; אַתֶּם רוֹאִים אוֹתִי, אֶת סְבִיבְכֶם; אוּלָם אֲנִי... מֵת אֲנִי בְּחַיַּי, מַה מְּאֹד חָפַצְתִּי לִרְאוֹתְכֶם רַק פַּעַם אַחַת לִפְנֵי מוֹתִי — וְגַם זֹאת מָנַע אֱלֹהִים מִמֶּנִּי.

יְלָדַי הָאֲהוּבִים! עֵינַיִם לָכֶם: יָבֹא יוֹם — וְאַתֶּם תִּרְאוּ אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר יָשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם; יָבֹא יוֹם — וְתַעֲמֹדְנָה רַגְלֵיכֶם עַל הָרֵי יְהוּדָה וְתִרְאוּ בְעֵינֵיכֶם אֶת אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן...

וַאֲנִי?... לוּ פִּקֵּחַ הָיִיתִי, כִּי אָז אֶת מַקְלִי לָקַחְתִּי בְיָדִי וְהָלַכְתִּי מֵעִיר לְעִיר וּמִכְּפָר לִכְפָר עַד שֶׁבָּאתִי שָׁמָּה — כִּי זֶה כָּל חֶפְצִי.

אוּלָם אֲנִי הוֹלֵךְ לָמוּת פֹּה, בַּגָּלוּת, בְּאֶרֶץ נֵכָר, וְלִפְנֵי מוֹתִי — אֲנִי מַנִּיחַ לָכֶם דָּבָר יָקָר לְזִכָּרוֹן.

רְאוּ אֶת הַשַּׂק הַזֶּה! לֹא כֶסֶף אָסַפְתִּי בוֹ — לֹא! רַק אַדְמַת חוֹל לְבָנָה צְרוּרָה בוֹ – אַדְמַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אַדְמַת אֲבוֹתֵינוּ. בָּאֲדָמָה זוֹ יְכַסּוּ אֶת עֵינַי אַחֲרֵי מוֹתִי — וּמֵהָאֲדָמָה הַזֹּאת אֲנִי מַשְׁאִיר לָכֶם לְזִכָּרוֹן.

רַבִּי יְהוּדָה הַלֵּוִי.

רוּחַ אֱלֹהִים נָחָה עַל רַבִּי יְהוּדָה הַלֵּוִי וַיְהִי לִמְשׁוֹרֵר גָּדוֹל – וַיִּכְתֹּב שִׁירִים רַבִּים וַיְשׁוֹרֵר עַל הַגַּנִּים וְעַל הַפַּרְדֵּסִים, עַל הָעֵצִים וְעַל הַפְּרָחִים.

וְאַהֲבָה עַזָּה אָהַב רַבִּי יְהוּדָה הַלֵּוִי אֶת עַמּוֹ וַיְקוֹנֵן עַל צָרוֹתָיו הָרַבּוֹת.

לְעֵת זִקְנָתוֹ עָזַב רַבִּי יְהוּדָה הַלֵּוִי אֶת אֶרֶץ מוֹלַדְתּוֹ, אֶת בְּנֵי מִשְׁפַּחְתּוֹ וְאֶת כָּל מַכִּירָיו, וַיַּעַל לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל.

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר בָּא רַבִּי יְהוּדָה הַלֵּוִי אֶל שַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלַיִם, וַיַּרְא אֶת הָעִיר וְהִנֵּה הִיא עֲזוּבָה וְשׁוֹמֵמָה – וַיִּזְכֹּר אֶת כָּל עָשְׁרָהּ וּכְבוֹדָהּ בִּימֵי קֶדֶם, בְּשֶׁבֶת יִשְׂרָאֵל עַל אַדְמָתוֹ, וַיִּקְרַע אֶת בְּגָדָיו, וַיִּפֹּל לָאָרֶץ וַיִּשַּׁק אֶת עֲפָרָהּ וַיֵּבְךְּ עַל גּוֹרַל עַמּוֹ וְאַרְצוֹ.

וּפָרָשׁ עַרְבִי עָבַר בַּמָּקוֹם הַהוּא וַחֲנִיתוֹ בְּיָדוֹ – וַיַּרְא אֶת רַבִּי יְהוּדָה הַלֵּוִי שׁוֹכֵב לָאָרֶץ וּבוֹכֶה עַל שִׁמְמוּתָהּ, וַיִּחַר אַפּוֹ בּוֹ וַיִּדְקְרֵהוּ בַּחֲנִיתוֹ וַיְמִיתֵהוּ.

אֲוִירָה דְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מַחְכִּים.

הָאַלּוֹן.

בְּעַד חַלּוֹנִי, חַלּוֹן מְעוֹנִי,
נִרְאָה לִי אַלּוֹנִי:
בַּדָּיו קוֹדְרִים, עָלָיו נוֹבְלִים,
שֻׁתָּף הוּא לִיגוֹנִי.

„מַה־לְּךָ, אַלּוֹן, כִּי תָשׁוּחַ,
כִּי בַדֶּיךָ קָדְרוּ?"
— מַעְיָן הֶחְיָה אֶת שָׁרָשַׁי —
סְלָעִים דַּרְכּוֹ גָּדְרוּ;

לִי צִפֳּרִים הָיוּ שָׁרִים —
אוֹתָם טָרַף פֶּרֶס,
וְעָלַי נוֹבְלִים, בַּדַּי קוֹדְרִים,
בּוֹכִים אֶת הַהֶרֶס...

קוֹדְרִים — עֲצוּבִים. תָּשׁוּחַ — תִּתְעַצֵּב. פֶּרֶס — מִין עוֹף טוֹרֵף.

עַל אֵם הַדֶּרֶךְ.

(משירי עם).

עַל אֵם הַדֶּרֶךְ עוֹמֵד עֵץ,
עוֹמֵד הוּא קְדֹרַנִּית; —
הוֹלֵךְ יְהוּדִי בְּמַקֵּל וְתַרְמִיל
וּמֵצִיץ אֲחֹרַנִּית.

וְלָמָּה תִּטֹּשׁ אוֹתָם, סָב?
— רַב לִי בְּאֶרֶץ נָכְרִיָּה!
לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, לְעִיר הַקֹּדֶשׁ
נַפְשִׁי בִּי הוֹמִיָּה.

מֵאַיִן, זְקֵנִי, וְלָמָּה זֶה
פָּנֶיךָ כֹּה עֲצוּבִים? —
— עָזַבְתִּי בֵּיתִי, קֶבֶר אִשְׁתִּי
וּנְכָדַי הָאֲהוּבִים.

וּמַה זֶּה תַּעֲשֶׂה בְּבוֹאֲךָ שָׁם?
— עַל כּוֹתֶל הַמַּעֲרָבִי,
עַל קִבְרֵי אָבוֹת וְרָחֵל אִמֵּנוּ
אֶשְׁפֹּךְ מַר־לְבָבִי...

הָלַךְ יִרְמְיָהוּ עַל קִבְרוֹ שֶׁל משֶׁה רַבֵּנוּ וְקָרָא: „משֶׁה, משֶׁה! עַמְּךָ, שֶׁנָּתַתָּ לָהֶם תּוֹרָה מֵהַר סִינַי, שְׁרוּיִים בְּצָרָה. לָקַח אוֹיֵב אֶת אַרְצוֹ וְהִגְלָה אוֹתוֹ לְאֶרֶץ נָכְרִיָּה".

קָם משֶׁה מִקִּבְרוֹ וְאָמַר: „בֹּא וְנֵלְכָה עַל קִבְרוֹת הָאָבוֹת". הָלְכוּ עַל קִבְרוֹת הָאָבוֹת. עָמַד יִרְמְיָהוּ וְצָוַח: „אָבוֹת, אָבוֹת! אַבְרָהָם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב! קוּמוּ מִקִּבְרֵיכֶם וּרְאִיתֶם אֶת בְּנֵיכֶם הוֹלְכִים בַּגּוֹלָה, וְשׂוֹנְאֵיהֶם מַכִּים אוֹתָם וּמְשִׂימִים שַׁלְשְׁלָאוֹת עַל רַגְלֵיהֶם, וְשַׂקֵּי חוֹל עַל צַוְּארֵיהֶם".

עָמְדוּ הָאָבוֹת וְאָמְרוּ: „לְכוּ וְנָבֹא אֶל קֶבֶר רָחֵל! אִם הִיא, תָּקוּם וּתְבַקֵּשׁ רַחֲמִים עַל בָּנֶיהָ". בָּאוּ אֶל קֶבֶר רָחֵל, וְיִרְמְיָהוּ צָוַח וְאָמַר: „רָחֵל, רָחֵל! קוּמִי מִקִּבְרֵךְ וּבַקְּשִׁי רַחֲמִים עַל בָּנַיִךְ". עָמְדָה רָחֵל בִּבְכִי וּבְתַחֲנוּנִים. בָּכוּ עִמָּהּ הָאָבוֹת, בָּכָה משֶׁה, בָּכָה יִרְמְיָהוּ, בָּכוּ חַמָּה וּלְבָנָה; נָבֵל צֶמַח הַשָּׂדֶה, הַנְּהָרוֹת עָמְדוּ וְחָזְרוּ לַאֲחוֹרֵיהֶם, וְהֵם יָצְאוּ לִשְׁטוֹף אֶת הָאָרֶץ.

נֶאֱנַח הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וְאָמַר: אוֹי לִי, רָחֵל, מִדִּמְעוֹתָיִךְ! מִנְעִי קוֹלֵךְ מִבֶּכִי וְעֵינַיִךְ מִדִּמְעָה, כִּי יֵשׁ תִּקְוָה לְאַחֲרִיתָם, וְשָׁבוּ בָנִים לִגְבוּלָם.

שְׁרוּיִם – נִמְצָאִים, חַיִּים. שַׁלְשְׁלָאוֹת – כַּבְלֵי בַרְזֶל. נָבֵל – יָבֵשׁ, מֵת. לִשְׁטוֹף – לְכַסּוֹת בְּמַיִם.

אַ רְ צָ נ וּ.

אֶרֶץ קְטַנָּה, יָפָה מְאֹד.
הוֹי, הַשְּׁמָמָה רַבָּה עוֹד!

אֶבֶן תִּזְעַק פֹּה מִקִּיר:
„בֹּא וּבְנֵה מִמֶּנִּי דְּבִיר!״...

תֶּלֶם־אֶרֶץ נֶאֱנָח:
„בֹּא זְרָעֵנִי וְאֶצְמָח!״...

כָּל הַחוֹפִים בּוֹכִים פֹּה
„הוֹי, הַסְּפִינוֹת אַחֲרוּ בֹּא,

אֵי הַיְלָדִים, אֵיפֹה הֵם
וַדַּאי גְּזָלָם בֶּן־בְּלִי־שֵׁם!״...

לַיְלָה עוֹמֵד אֲנִי דֹם
נִשְׁעָן עַל הַחוֹף בַּחֲלוֹם;

וּמָה רוֹאוֹת עֵינַי: הוֹי!
כָּל הַיְלָדִים נֶאֶסְפוּ פֹּה — — —

צָפוֹן, נֶגֶב, מִזְרָח, יָם
אֵין גַּם יֶלֶד שֶׁלֹּא קָם.

אֵין גַּם יֶלֶד שֶׁלֹּא זָע
מִנִּי עַרְשׂוֹ וְלֹא בָא..

טוּס יָטוּסוּ יַלְדֵי־חֵן
מִכָּל פִּנָּה, מִכָּל קֵן,

מִכָּל אֶרֶץ בַּאֲשֶׁר הֵם
כְּגוֹזָלִים אֶל הָאֵם.

אֵם־מוֹלֶדֶת יָפָה כֹּה
כָּל הַקְּטַנִּים אוֹסְפָה פֹּה.

צָפוֹן, נֶגֶב, מִזְרָח, יָם
אֶרֶץ! בָּא לָךְ כָּל הָעָם!...

בָּעֶרֶב מְגִלַּת „אֵיכָה" וְ„חֻרְבַּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ". הַיְלָדִים חֲפֵצִים לִהְיוֹת שְׂמֵחִים וּלְהִתְגּוֹדֵד בְּחַרְבוֹתֵיהֶם בַּיּוֹם הַזֶּה, אֲשֶׁר חָפְשָׁה נִתְּנָה לָהֶם. אֲבָל יוֹדְעִים הֵם, שֶׁאָסוּר לִשְׂמֹחַ הַיּוֹם. הָאֵם אָמְרָה הַיּוֹם: „מַה שִּׂמְחָה הִיא לָכֶם? בִּשְׁבִיל שֶׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אַתֶּם שְׂמֵחִים? אָסוּר לִשְׂמֹחַ הַיּוֹם". בְּפִנַּת הָרְחוֹב נִתְקַבְּצוּ יְלָדִים רַבִּים בְּמַעְגָּל, מְסַפְּרִים הֵם זֶה לָזֶה עַל דְּבַר הַשְּׁמָמִיּוֹת הָאֲרוּרוֹת, שֶׁשָּׂרְפוּ אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ...

וְהִנֵּה הִגִּיעָה שְׁעַת בֵּין־הָעַרְבַּיִם. בֵּית־הַכְּנֶסֶת מָלֵא אֲנָשִׁים כְּמוֹ בְּיוֹם מוֹעֵד, אַךְ כֻּלָּם לְבוּשִׁים בְּגִדֵי חוֹל, הַסַּפְסָלִים הֲפוּכִים, הָעַמּוּדִים מֻנָּחִים עַל הָאָרֶץ, הָאָרוֹן עוֹמֵד עָרֹם מִבְּלִי פָּרֹכֶת. עַל הָעַמּוּד לִפְנֵי הַחַזָּן בּוֹעֵר נֵר חֵלֶב וּמֵפִיץ אוֹר כֵּהֶה עַל הָאֲנָשִׁים הָרַבִּים הַיּוֹשְׁבִים יְחֵפִים עַל הָאָרֶץ. הַחַזָּן מִתְפַּלֵּל עַרְבִית בְּנִגּוּן „אֵיכָה", וְהַנִּגּוּן הַקּוֹדֵר מִשְׁתַּפֵּךְ בְּעֶצֶב נוֹרָא עַל פְּנֵי הַבַּיִת הָאָבֵל...

הַתְּפִלָּה נִגְמְרָה. כָּל הַקָּהָל הַגָּדוֹל יוֹשֵׁב עַל הָאָרֶץ, אִישׁ אִישׁ נֵר חֵלֶב בְּיָדוֹ וְסֵפֶר הַקִּינוֹת פָּתוּחַ לְפָנָיו. הַחַזָּן יוֹשֵׁב עַל אֶבֶן לִפְנֵי הָעַמּוּד וְקוֹרֵא מְגִלַּת „אֵיכָה" בְּקוֹל נָמוּךְ וּבְנִגּוּן מַעֲצִיב עַד מְאֹד. כָּל הָאֲנָשִׁים שְׁקוּעִים בְּסִפְרֵיהֶם. אֲנָחוֹת נִשְׁמָעוֹת מֵרֶגַע לְרֶגַע. וְקוֹל הַחַזָּן – יָם גָּדוֹל שֶׁל דְּמָעוֹת וְשֶׁל צָרוֹת מִתְפָּרֵץ עַתָּה מִגְּרוֹנוֹ שֶׁל הָאִישׁ הַזֶּה. כָּל מִלָּה הִיא זֶרֶם שֶׁל מַכְאוֹבִים וְיִסּוּרִים: „חוֹמַת בַּת צִיּוֹן! הוֹרִידִי כַנַּחַל דִּמְעָה יוֹמָם וָלַיְלָה"...

כִּי אָכֵן חֲסוּדָה   אַף פִּרְיָהּ לִבְרָכָה
מְאֹד הִיא הַתְּאֵנָה,   גַּם רָאוּי הֶגֵּהוּ,
הַתְּאֵנָה הַזְּקֵנָה   וּמִי שֶׁאֲכָלוֹ
בְּאֶרֶץ יְהוּדָה,   אַשְׁרֵיהוּ, אַשְׁרֵיהוּ!

קִרְיָה – עִיר. תְּנוּבָתִי – פִּרְיִי. וְגִילָה – וְשִׂמְחָה. מְצִלָּה – הַפּוֹרֶשֶׂת צֵל.
מְלַמְלָה – וְאוֹמְרָה. חֲסוּדָה – הַתַּמָּה. מְגָדִים – מְתוּקוֹת.

עֶרֶב תִּשְׁעָה בְּאָב.

פְּנֵי הָרַב הַזָּקֵן מְפִיקִים עִצָּבוֹן וְיֵאוּשׁ. קוֹמָתוֹ כְּפוּפָה, עֵינָיו נְטוּיוֹת לָאָרֶץ, וְהוּא הוֹלֵךְ בַּבַּיִת הֵנָּה וָהֵנָּה תָּפוּשׂ בְּרֹב מַחְשְׁבוֹתָיו. עַל הַשֻּׁלְחָן כְּבָר מוּכָנִים כָּל הַסְּפָרִים שֶׁמֻּתָּר לִקְרוֹא בָּהֶם בְּתִשְׁעָה בְּאָב: מִדְרָשׁ רַבָּה, אִיּוֹב, יִרְמְיָה, וּכְדוֹמֶה. בַּבַּיִת שׁוֹרֶרֶת דְּמָמָה וּכְמוֹ רוּחַ עֶצֶב מְיֻחָד שָׁפוּךְ עַל הַדּוּמִיָּה הַזֹּאת. הַנָּשִׁים מְכִינוֹת אֶת הָאֲרֻחָה שֶׁלִּפְנֵי הַתַּעֲנִית וּמִתְוַכְּחוֹת עַל דְּבַר הַמַּאֲכָלִים שֶׁמֻּתָּר לֶאֱכֹל אוֹתָם לִפְנֵי הַתַּעֲנִית. הָאֲנָשִׁים הַיּוֹצְאִים וְהַנִּכְנָסִים הוֹלְכִים בְּכֹבֶד רֹאשׁ כְּמוֹ בְּבֵית הָאָבֵל וְאֵינָם מְבָרְכִים בִּרְכַּת הַיּוֹם לֹא בִּכְנִיסָתָם וְלֹא בִּיצִיאָתָם. הָרְחוֹב הַנִּשְׁקָף אֵלָיו מִבַּעַד הַחַלּוֹן קִבֵּל הַיּוֹם צוּרָה אַחֶרֶת. הַיְלָדִים סוֹבְבִים בּוֹ חֲגוּרִים חַרְבוֹת עֵץ, הַנָּשִׁים רָצוֹת מִבַּיִת לְבַיִת, טְרוּדוֹת הֵן בַּהֲכָנַת הָאֲרֻחָה שֶׁלִּפְנֵי הַתַּעֲנִית וּבַהֲכָנַת „צְאֶינָה וּרְאֶינָה" לִקְרֹא

עַל גִּבְעָה חֲמוּדָה.

עַל גִּבְעָה חֲמוּדָה
בְּאֶרֶץ יְהוּדָה
צוֹמַחַת תְּאֵנָה,
תְּאֵנָה מַה־זְּקֵנָה.

וְתָמִיד יְשֵׁנָה
הַתְּאֵנָה הַזְּקֵנָה,
רַק פִּרְיָהּ עֵת יִגְמֹל
תִּתְעוֹרֵר מִשֵּׁנָה.

רַק עֵת יִגְמֹל פִּרְיָהּ,
וּבָאוּ יְלָדִים
מִכְּפָר וּמִקִּרְיָה
לֵהָנוֹת מִפִּרְיָהּ.

וּפִרְיָהּ מַה־מָּתוֹק:
תְּאֵנִים נֶחֱמָדוֹת!
מָה־אוֹהֲבִים אוֹתָן
יְלָדִים וִילָדוֹת!

וְשָׂמְחָה הַזְּקֵנָה
לִקְרַאת בּוֹא הַנִּכְדִים:
„שְׁבוּ, אוֹרְחִים חֲבִיבִים!
שְׁבוּ, אוֹרְחִים נִכְבָּדִים!

„מַה־טּוֹב, כִּי לֹא שְׁכַחְתֶּם
לִפְקוֹד אֶת שֵׂיבָתִי,
לָכֵן אֲכַבֶּדְכֶם
בְּמֵיטַב תְּנוּבָתִי.

„פְּרִי מָתוֹק וְעָרֵב,
פְּרִי עָרֵב וְשָׁמֵן,
אַךְ קֹדֶם תְּבָרְכוּ,
וַאֲנִי אֶעֱנֶה אָמֵן".

וּבֵרְכוּ הַיְלָדִים
בְּצָהֳלָה וְגִילָה
מִתַּחַת לְעַנְפֵי
הַתְּאֵנָה הַמְּצִלָּה.

וּמִלְמְלָה אָמֵן
הַתְּאֵנָה הַחֲסוּדָה
אֲשֶׁר עַל הַגִּבְעָה
בְּאֶרֶץ יְהוּדָה.

וְאַחֲרֵי הָאָמֵן
וּפָשְׁטוּ הַיְלָדִים
וְקָטְפוּ וְאָכְלוּ
תְּאֵנֵי מְגָדִים.

כָּל צִיּוּר שׁוֹנֶה מֵחֲבֵרוֹ, כָּל אֶחָד תַּבְנִיתוֹ שׁוֹנָה מֵחֲבֵרוֹ, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן
מִתְאַחֲדִים יַחַד לַחֲטִיבָה אַחַת וּלְמַעֲשֵׂה אָמָּנוּת אֶחָד. שְׁלֹשָׁה יָמִים וּשְׁלֹשָׁה
לֵילוֹת יָשַׁב וְחָשַׁב, מַה לַּעֲשׂוֹת, וּבַמֶּה לְמַלֹּאת אֶת כְּתָלָיו בִּזְמַן קָצֵר; וּלְפֶתַע
הִבְרִיק רַעְיוֹן בְּמֹחוֹ וַיְקַפֵּץ וַיְדַלֵּג מֵרֹב שִׂמְחָה. הוּא לָקַח שָׁשַׁר נִפְלָא
וַיִּמְשַׁח בּוֹ אֶת חֶלְקַת כְּתָלָיו, וְהָיוּ פְּנֵיהֶם כִּפְנֵי רְאִי, וְעָלָה בְּפַעַם אַחַת כָּל
חֶלְקוֹ הַיָּפֶה שֶׁל חֲבֵרוֹ גַּם בְּחֶלְקוֹ הוּא...

וַיְהִי בְּיוֹם הַכֶּסֶא וַיִּתְאַסְּפוּ הַמֶּלֶךְ וְהַשָּׂרִים, הַחוֹרִים וְהַסְּגָנִים וְרַבִּים מִן
קְצִינֵי הָעָם לָחֹג חַג חֲנֻכַּת הַפַּלְטֵרִין. וַתְּהִי הַהַזְמָנָה גְּדוֹלָה. וְהַמֶּלֶךְ בְּעַצְמוֹ
מְפַקֵּחַ עַל הַהֲכָנוֹת הַגְּדוֹלוֹת, וְהוּא וְרָאשֵׁי פְּקִידָיו הוֹלְכִים מֵחֶדֶר לְחֶדֶר
וּמֵאוּלָם לְאוּלָם. וַיְהִי בְּבוֹאָם אֶל הָאוּלָם הַגָּדוֹל, עָמְדוּ בָרִאשׁוֹנָה בְּחֶלְקוֹ שֶׁל
הָאָמָּן הַמַּתְמִיד וַיִּתְפַּלְּאוּ לִרְאוֹת אֶת הַצִּיּוּרִים הַנִּפְלָאִים, לֹא הָיוּ כְּמוֹהֶם לְיֹפִי
וּלְתַבְנִית, וְחַיִּים הֵם מִכָּל צַד וּמִכָּל עֵבֶר. וַיְצַו הַמֶּלֶךְ לְהָרִים אֶת הַוִּילוֹן,
לִרְאוֹת מֶה עָשָׂה הָאָמָּן הַשֵּׁנִי; וְהִנֵּה כַּצִּיּוּרִים הַלָּלוּ מַמָּשׁ גַּם עַל הַכְּתָלִים
הָהֵם: רֶגֶל מוּל רֶגֶל, כְּנָפַיִם מוּל כְּנָפַיִם, רֹאשׁ מוּל רֹאשׁ. הַכֹּל כְּמוֹ תְּאוֹמִים
יַחַד. וַיֵּדַע הַמֶּלֶךְ אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה הָאָמָּן הַזֶּה וְלֹא דִּבֵּר נֶגְדּוֹ, וְגַם הִלֵּל אֶת
מַעֲשָׂיו, שֶׁהִשְׂכִּיל לַעֲשׂוֹת כְּמַעֲשֵׂה חֲבֵרוֹ בְּלִי שִׁנּוּי. וַיְהִי בְּעֵת נְתִינַת הַשָּׂכָר
לִשְׁנֵי הָאָמָּנִים, צִוָּה הַמֶּלֶךְ לְהָבִיא אַרְנָקִים מְלֵאִים דִּינְרֵי זָהָב וַיְרִיקֵם בְּחֶלְקוֹ
שֶׁל הָאָמָּן הָרִאשׁוֹן וַיַּבְדִּיק, וְנִרְאָה בָרָקָם מֵהָעֵבֶר הַשֵּׁנִי. אָז קָרָא אֶל הָאָמָּן
הַשֵּׁנִי וְאָמַר לוֹ: לֵךְ קַח שְׂכָרְךָ בְּגַגּוֹלֶךָּ.

פַּלְטֵרִין – אַרְמוֹן. שִׁכְלֵל – עָשָׂה יָפֶה. מְפֻרְסָמִים – יְדוּעִים לַכֹּל. לִכְשֶׁאֶפָּנֶה –
כְּשֶׁאֶהְיֶה פָּנוּי. חֲטִיבָה אַחַת – דָּבָר אֶחָד שָׁלֵם. מַתְמִיד – חָרוּץ. וִילוֹן –
יְרִיעָה, מָסָךְ. אַרְנָקִים – בְּרִיטִים.

מַעֲשֶׂה בִּשְׁנֵי אָמָּנִים.

מֶלֶךְ אֶחָד בָּנָה פַּלְטָרִין גְּדוֹלָה, יָפָה וּרְחָבָה, וְעַמּוּדִים עָשָׂה לָהּ שֵׁשׁ וְצִפָּה גַּגָּהּ נְחֹשֶׁת קָלָל נוֹצֶצֶת וְשִׁכְלֵל אוֹתָהּ בְּכָל מִינֵי שִׁכְלוּל מִבַּחוּץ. וּבִפְנִים עָשָׂה תָּאִים וְאוּלַמִּים, וְאוּלָם אֶחָד גָּדוֹל עָשָׂה בְּאֶמְצַע, וְלוֹ כִּפָּה גְּדוֹלָה וּרְחָבָה. וַיִּקְרָא לִשְׁנֵי אָמָּנִים מְפֻרְסָמִים, יוֹדְעִים בְּחָכְמַת הַצִּיּוּר, וַיְצַו עֲלֵיהֶם לְצַיֵּר אֶת הָאוּלָם הַזֶּה, שֶׁהָיָה מוּכָן בְּעַד כִּסְאוֹ, בְּכָל מִינֵי צִיּוּרִים יָפִים, וַיִּתֵּן לָהֶם אַרְכָּה שָׁנָה תְמִימָה לְמַעֲשֵׂיהֶם. וְחַיִץ עָשָׂה בְּאוּלָם וַיַּבְדֵּל אוֹתוֹ בְּפָרֹכֶת, וַיִּתֵּן לְאֶחָד אֶת הַחֵלֶק הָאֶחָד, וְלַשֵּׁנִי, – אֶת הַחֵלֶק הַשֵּׁנִי, וַיֹּאמַר: אַל יַפְרִיעַ אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ בִּמְלַאכְתּוֹ. וְהִנֵּה בֵּין הָאָמָּנִים הָאֵלֶּה הָיָה אֶחָד עָצֵל וְאֶחָד חָרוּץ. וַיַּתְחֵל הֶחָרוּץ לְפַנּוֹת לִבּוֹ לַעֲבוֹדָתוֹ מִיָּד, יָשַׁב וְהָגָה בְּצִיּוּרָיו יוֹמָם וָלַיְלָה, וַיִּתְעַמֵּל לְצַיֵּר עַל כָּתְלֵי הָאוּלָם, אֲשֶׁר בִּגְבוּלוֹ, צִיּוּרֵי חַיּוֹת וְעוֹפוֹת, מַלְאָכִים בַּעֲלֵי כְנָפַיִם וּבְנֵי אָדָם; וְכָל הַצִּיּוּרִים כְּמוֹ חַיִּים בִּמְלוֹאָם עַל הַקִּירוֹת וּנְשָׁמָה בָם. וּבְשָׁעָה שֶׁיָּשַׁב זֶה עַל הָאָבְנַיִם לַעֲשׂוֹת אֶת מְלַאכְתּוֹ וַיַּעֲבֹד בַּחֲרִיצוּת וַיֵּדַע לָמָּה הוּא עָמֵל, יָשַׁב הַשֵּׁנִי בִּמְסִבּוֹת רֵעִים כָּל הַיָּמִים, שָׁתָה לְשָׁכְרָה וְלֹא זָכַר אֶת הַפְּקֻדָּה, אֲשֶׁר שָׂם עָלָיו הַמֶּלֶךְ. וְכַאֲשֶׁר הִזְכִּירוּ אוֹתוֹ אֶת חוֹבָתוֹ, עָנָה וְאָמַר: עוֹד יֵשׁ פְּנַאי. לִכְשֶׁאֶפָּנֶה אֶעֱסֹק בִּמְלַאכְתִּי. לִי נְקַלָּה הָעֲבוֹדָה וְאוּכַל לַעֲשׂוֹת בִּזְמַן קָצָר, מַה שֶּׁאֲחֵרִים עוֹשִׂים בְּמֶשֶׁךְ יָמִים רַבִּים. כֹּה עָבַר וְחָלַף יוֹם אַחַר יוֹם, שָׁבוּעַ אַחַר שָׁבוּעַ, יֶרַח אַחַר יֶרַח; וְהִנֵּה כָּלְתָה כִּמְעַט כָּל הַשָּׁנָה, וְלֹא נִשְׁאַר עוֹד רַק שָׁבוּעַ יָמִים לַעֲשׂוֹת בַּמְּלָאכָה, וַיִּתְחַלְחַל, כִּי עוֹד כְּתָלָיו רֵיקִים [illegible] בַּיָּד, וְכָתְלֵי חֲבֵרוֹ כְּבָר מְכֻסִּים הִנָּם בְּצִיּוּרִים נִפְלָאִים.

הוּא שׁוֹמֵר בַּלֵּילוֹת
אֶת אַדְמַת יִשְׂרָאֵל —
אֶת אוֹרְךָ, אֶת זִיוְךָ,
כּוֹכָבִי, לוֹ הָהֵל!

בְּרַחְבֵי הַלַּיְלָה
הוּא טָס רְטוּב־טְלָלִים,
שָׁם יֶאֶרְבוּ צְלָלִים,
שָׁם יִבְכּוּ שׁוּעָלִים.

הוּא נִשָּׂא עַל סוּסוֹ
בִּדְרָכִים אֲפֵלוֹת,
אֶת שַׁדְמוֹת יְהוּדָה
הוּא שׁוֹמֵר בַּלֵּילוֹת.

הוּא נִשָּׂא בַּבְּקָעוֹת,
מְקַפֵּץ עַל הָרִים,
הוּא שׁוֹמֵר גְּבוּלֵנוּ
מֵחוֹמְסִים וְצָרִים.

עֵת נָמִים כֻּלָּנוּ
הוּא שֵׁנָה לֹא יֵדַע —
שְׁפֹךְ אֵיפוֹא אֶת אוֹרְךָ
עַל דַּרְכּוֹ הַכְּבֵדָה.

שָׁמְרֵהוּ גַּם אַתָּה,
כּוֹכָבִי, מִמַּעְלָה!
מֵחֶרֶב נוֹקֶמֶת,
מֵחֵץ יָעוּף לַיְלָה.

וְשַׁחַר כִּי יִשְׁלַח
קַו־פָּז אֶל מִשְׁכָּבִי,
לְבֵיתוֹ בְּשָׁלוֹם
לוּ יָשׁוּב אָז אָבִי!

תָּצִיץ — תַּבִּיט. מוּזָרוֹת — לֹא־ידועות. הָהֵל — הָאֵר. רְטוּב, רָטוּב — לַח (מְגֹשָּׁם אוֹ מְטֻלָּל). חוֹמְסִים — גַּזְלָנִים. צָרִים — אוֹיְבִים, שׂוֹנְאִים.

לְהוֹצִיאוֹ וּלְהַסְתִּירוֹ בָּעֲגָלָה תַּחַת הַטִּיט, וּפִתְאֹם – נָפַל עַל רֹאשׁ הַגַּנָּב גּוּשׁ גָּדוֹל שֶׁל עָפָר וַיְמִיתֵהוּ.

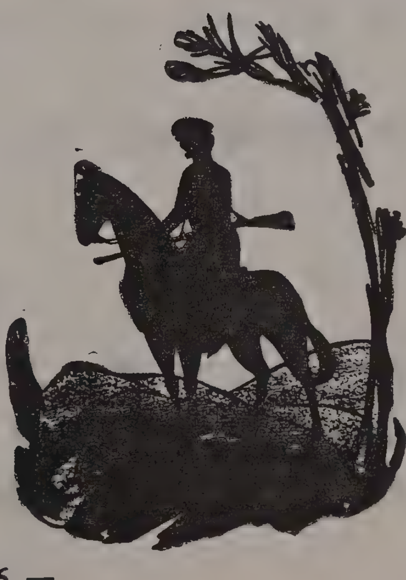
הַסּוּס עָמַד זְמַן רַב וְחִכָּה לַאֲדוֹנָיו עַד כִּי רָעֵב, וַיֵּלֶךְ לוֹ בַּדֶּרֶךְ הָעוֹלָה אֶל בֵּיתוֹ שֶׁל הֶעָנִי הַצַּדִּיק, אֲדוֹנָיו הָרִאשׁוֹן.

עָמַד הַסּוּס לִפְנֵי פֶּתַח בֵּית הַצַּדִּיק, רָאוּ בְנֵי הַבַּיִת וְשָׂמְחוּ עָלָיו מְאֹד...

וּמַה גָּדַל שְׂשׂוֹנָם, בַּהֲסִירָם אֶת הַטִּיט מִן הָעֲגָלָה, וְהִנֵּה – חָבִית מְלֵאָה זָהָב מֻנַּחַת שָׁם.

מֵאָז הָיָה הַצַּדִּיק הֶעָנִי לְעָשִׁיר גָּדוֹל וַיַּאֲרֵךְ יָמִים וַיַּעַשׂ טוֹב וָחֶסֶד כָּל יְמֵי חַיָּיו.

בֶּן הַשּׁוֹמֵר.

מַה־תְּצִיץ, כּוֹכָבִי?
מַה־תִּלְחַשׁ, כּוֹכָבִי?
הָאִירָה־נָא, כּוֹכָב,
הַדֶּרֶךְ לְאָבִי.

אֲנִי נָח עַל עַרְשִׂי
וָרַךְ הוּא מִשְׁכָּבִי,
אַךְ שֵׁנָה וּמְנוּחָה
מוּזָרוֹת לְאָבִי.

I.

מַעֲשֶׂה בְּצַדִּיק אֶחָד, שֶׁהָיָה עָנִי מְאֹד; רַק סוּס דַּל וְרָזֶה הָיָה לוֹ. וְהָיָה הַצַּדִּיק נוֹסֵעַ יוֹם־יוֹם הַיַּעְרָה, כּוֹרֵת שָׁם עֵצִים וּמוֹכֵר אוֹתָם אַחַר־כַּךְ בַּשּׁוּק. בַּכֶּסֶף הַזֶּה קָנָה לֶחֶם וּבְצָלִים וְכִלְכֵּל בָּהֶם אֶת אִשְׁתּוֹ וּבָנָיו.

וְאַחֲרֵי שֶׁאָכַל הַצַּדִּיק מְעַט מִלַּחְמוֹ הַדַּל הַזֶּה, הָיָה עוֹלֶה עַל גַּבֵּי הַתַּנּוּר וְהִתְחִיל לִלְמֹד בַּסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים. וְאָז כָּל הַבַּיִת מָלֵא אוֹרָה, וְקוֹל הַצַּדִּיק הָיָה מָתוֹק כְּקוֹל הַכִּנּוֹר. וְכַאֲשֶׁר שָׁמְעוּ בְּנֵי הַבַּיִת אֶת קוֹלוֹ הַנָּעִים נִמְשַׁךְ לִבָּם אַחֲרָיו וְשָׁכְחוּ אֶת עָנְיָם וְאֶת רַעֲבוֹנָם.

כָּכָה חַי הַצַּדִּיק הֶעָנִי הַזֶּה יָמִים רַבִּים.

בְּאַחַד הַלֵּילוֹת נִגְנַב מִמֶּנּוּ סוּסוֹ הַדַּל, וְכָל בְּנֵי בֵיתוֹ בָּכוּ לְסוּסָם אֲשֶׁר פִּרְנְסָם כָּל הַיָּמִים.

אַךְ הַצַּדִּיק לֹא בָכָה. הוּא יָשַׁב עַל גַּבֵּי הַתַּנּוּר וְלָמַד בְּקוֹל נָעִים, כְּדַרְכּוֹ.

שָׁמְעוּ בְּנֵי הַבַּיִת אֶת קוֹלוֹ הַנָּעִים, נִמְשַׁךְ לִבָּם אַחֲרָיו וּמִיַּד שָׁכְחוּ אֶת רַעֲבוֹנָם וְאֶת אָסוֹנָם.

II.

וְהַגַּנָּב אֲשֶׁר גָּנַב אֶת סוּסוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק הָלַךְ לַחְפֹּר טִיט מִן הַבּוֹר שֶׁמִּחוּץ לָעִיר וּלְמָכְרוֹ בַּשּׁוּק. הוּא חוֹפֵר בַּבּוֹר, וְהִנֵּה חָבִית מְלֵאָה שִׁקְלֵי זָהָב לְפָנָיו; שָׂמַח הַגַּנָּב עַל הָאוֹצָר הַיָּקָר הַזֶּה וַיְמַהֵר

בְּבֵיתוֹ. וּבְלֶכֶת הָאֲנָשִׁים לְדַרְכָּם הָלַךְ הַזָּקֵן וַיַּחֲבֹשׁ אֶת אַחַד הַסּוּסִים הַטּוֹבִים אֲשֶׁר בְּאֻרְוָתוֹ, וַיֹּאמֶר לָאוֹרֵחַ: „שְׁמָעֵנִי, בֵּן יָחִיד הָיָה לִי, יָקָר הָיָה בְּעֵינַי מִכָּל מַחֲמַדֵּי עוֹלָם, וְאַתָּה הֲרַגְתּוֹ. קוּמָה, כְּבָר חָבַשְׁתִּי לְךָ סוּס, מַהֵר וְסַע לְךָ מִפֹּה. אֲנִי אֶת דְּבָרִי אֶשְׁמֹר, לֹא אֶגַּע בְּךָ לְרָעָה, אַךְ אִם יִמְצָאֲךָ אֶחָד מִקְּרוֹבַי — וְאָבַדְתָּ. הֵם לֹא יִתְּנוּ לְךָ חֲנִינָה". הוֹלִיךְ הַמּוּרִי אֶת אוֹרְחוֹ עַד הַשַּׁעַר; הִתְחִיל פּוֹתֵחַ אֶת הַשְּׁעָרִים וְיָדָיו רָעֲדוּ. בְּסוֹף פָּתַח וְאָמַר לַסְּפָרַדִּי: „מַהֵר וּבְרַח לְךָ. תֵּן תּוֹדָה לֵאלֹהִים, כִּי נָתַן לִי כֹּחַ לְהִתְגַּבֵּר עַל רִגְשׁוֹת לִבִּי".

„לֹא יִצְלָח".

תֹּאמַר: אֶהְיֶה רַב —
לֹא לָמַדְתִּי תוֹרָה;
שֶׁמָּא תֹּאמַר: סוֹחֵר —
מָעוֹת אֵין לִסְחוֹרָה.

שֶׁמָּא תֹּאמַר: חַיָּט —
אֵין לִי חוּט וָמַחַט!
תֹּאמַר: שׁוֹמֵר־לַיְלָה —
הִנְנִי בַּעַל־פַּחַד.

אוֹי, מַזָּלִי, מַזָּל רָע!
אֵין לִי הָא וְאֵין לִי הָא,
אָנָא אֵפוֹא אֲנִי בָא?
מָה אֲנִי וְחַיַּי מָה?

אוֹי, מַזָּלִי, מַזָּל רָע!
אֵין לִי הָא וְאֵין לִי הָא,
אָנָא אֵפוֹא אֲנִי בָא?
מָה אֲנִי וְחַיַּי מָה?

לִפְנֵי יָמִים רַבִּים יָשְׁבוּ בְּאֶרֶץ סְפָרַד שְׁנֵי עַמִּים: סְפָרַדִּים וּמוֹרִים. דָּתֵיהֶם הָיוּ שׁוֹנוֹת: הַסְּפָרַדִּים הָיוּ בְּנֵי דַּת הַנּוֹצְרִי, וְהַמּוֹרִים — בְּנֵי דַּת מָחַמַּד, וּבִגְלַל זֶה הָיוּ עוֹיְנִים אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ. פַּעַם נָפַל רִיב בֵּין סְפָרַדִּי וּמוֹרִי, וְהִגִּיעַ הַדָּבָר עַד לְמַהֲלֻמּוֹת. הוֹצִיא הַסְּפָרַדִּי סַכִּין וַיִּתְקָעֶהָ בְּלֵב הַמּוֹרִי. הָאֻמְלָל נָפַל מִתְבּוֹסֵס בְּדָמוֹ וְהָרוֹצֵחַ בָּרַח עַל נַפְשׁוֹ. רָץ בְּכָל מַאֲמַצֵּי כֹחוֹ וּכְבָר עָבַר כִּבְרַת־אֶרֶץ גְּדוֹלָה, וּפִתְאֹם הִגִּיעוּ לְאָזְנָיו קוֹלוֹת אֲנָשִׁים הָרוֹדְפִים אַחֲרָיו. רֶגַע עָמַד מֵרוּץ וְהִתְחִיל מְבַקֵּשׁ סְבִיבוֹ מָקוֹם לְהִסְתַּתֵּר שָׁם. וְהִנֵּה פַּרְדֵּס מֻקָּף חוֹמָה לְפָנָיו. לֹא הַרְבֵּה הַסְּפָרַדִּי לַחֲשֹׁב וַיְקַפֵּץ מֵעֵבֶר לַחוֹמָה לִמְצֹא מִסְתּוֹר בַּפַּרְדֵּס. הוּא אַךְ קָפַץ לְתוֹכוֹ, וְהִנֵּה בַּעַל הַפַּרְדֵּס לִקְרָאתוֹ. גִּלָּה הַסְּפָרַדִּי לְפָנָיו אֶת סוֹדוֹ, וַיְבַקְשֵׁהוּ לְבַל יִמְסְרֵהוּ בִּידֵי מְבַקְשֵׁי נַפְשׁוֹ. לֹא הִתְפַּלֵּא בַּעַל הַפַּרְדֵּס לִדְבָרָיו, כִּי בַּיָּמִים הָהֵם הָיוּ מִקְרִים שֶׁל תִּגְרוֹת וְשֶׁל שְׁפִיכוּת דָּמִים מַעֲשִׂים בְּכָל יוֹם. „טוֹב", אָמַר בַּעַל הַפַּרְדֵּס, „לֹא אֶמְסֹר אוֹתְךָ לְאִישׁ". הוּא קָטַף תַּפּוּחַ, חָתַךְ אוֹתוֹ לִשְׁנַיִם, נָתַן אֶת הַחֵצִי לַסְּפָרַדִּי וְאָמַר: הֵא לְךָ, אֱכֹל, וְהָיִיתָ אוֹרְחִי". בַּעַל הַפַּרְדֵּס הָיָה מוֹרִי, וּמִנְהָג לַמּוֹרִים מִימֵי עוֹלָם: הָאִישׁ אֲשֶׁר אָכַל אִתָּם לֶחֶם הָיָה לָהֶם לְאוֹרֵחַ, וַעֲלֵיהֶם לִשְׁמֹר עָלָיו כִּשְׁמֹר עַל אָח וְקָרוֹב וּלְהָגֵן עַל כְּבוֹדוֹ. הוֹלִיךְ בַּעַל הַפַּרְדֵּס אֶת אוֹרְחוֹ אֵלָיו הַבַּיְתָה, הֶאֱכִילָהוּ וְהִשְׁקָהוּ וּמָקוֹם לָלוּן נָתַן לוֹ.

הִגִּיעַ הַלַּיְלָה וַאֲנָשִׁים בָּאוּ אֶל בַּעַל־הַפַּרְדֵּס וַיְסַפְּרוּ לוֹ כִּי רָצְחוּ אֶת בְּנוֹ וְאֵין לִמְצֹא אֶת הָרוֹצֵחַ. הֵבִין הַמּוֹרִי, מִי הוּא הָאִישׁ הַמִּתְאַכְסֵן

שָׁם קָרוֹב לַכְּפָר אִישׁ מִסְכֵּן, אֵין אוֹנִים
יַךְ עַל פִּי הַנֵּבֶל נִגּוּנִים שׁוֹנִים;

הוּא עָרֹם גַּם יָחֵף, נִקְפָּא מִקָּרָה,
גַּם רָעֵב גַּם צָמֵא, נַפְשׁוֹ לוֹ מָרָה.

אֵין מַאֲזִין, אֵין מַקְשִׁיב הֶמְיַת נִבְלֵהוּ,
אֵין רוֹאֶה עָנְיוֹ, אֵין חוֹמֵל עָלֵיהוּ.

רַק עַזֵּי נֶפֶשׁ הַכְּלָבִים יִנְבָּחוּ
עִם זָקֵן בּוֹדֵד מִלְחָמָה יַעֲרֹכוּ.

אַךְ הוּא לֹא יִקְצֹף, לֹא יִפֹּל לִבֵּהוּ
מִבְּלִי הֶרֶף יִפְרֹט עַל פִּי נִבְלֵהוּ! —

הוֹי, זָקֵן נִפְלָא, בָּא עִמְּךָ אֵלְכָה!
אֲנִי אָשִׁיר שִׁירַי יוֹצְאִים מִקֶּרֶב,

אַתָּה תַּךְ בַּנֵּבֶל בֹּקֶר וָעֶרֶב:
כִּי אַחִים נַחְנוּ, כָּמוֹנִי כָּמוֹךָ!...

מִסְכֵּן – עָנִי. מַאֲזִין – שׁוֹמֵעַ. בּוֹדֵד – יָחִיד. יִפְרֹט – יְנַגֵּן.

— שִׂיחַ, שִׂיחַ, לָמָּה לֹא שָׁמַרְתָּ עַל עוֹלָלַי?

וְשִׂיחַ־הַשּׁוֹשַׁנִּים לֹא עָנָה דָּבָר, אַךְ הַדְּאָגָה מִלְאָה אֶת לִבּוֹ, עַד כִּי נָשְׁרוּ מֵעַל שׁוֹשַׁנָּיו כָּל עֲלֵיהֶן, וְהוּא עָמַד שָׁקוּעַ בְּמַחֲשָׁבָה: בַּמֶּה יָגֵן עַל אוֹרְחוֹ הֶחָבִיב, הַזָּמִיר, וּבְנֵי־בֵּיתוֹ?

.III

הַיּוֹם הֵאִיר, וְהַשִּׂיחַ הָיָה לָבוּשׁ מִכַּף רַגְלוֹ וְעַד רֹאשׁוֹ בֶּגֶד־חוֹחִים — וְהַחוֹחִים הָיוּ חַדִּים וְעוֹקְצִים וַעֲקוּלִים כְּצִפָּרְנֵי הֶחָתוּל. אָז אָמַר הַשִּׂיחַ אֶל הַזְּמִירָה הַמִּתְאַבֶּלֶת:

— חִזְקִי, אֵם רַחֲמָנִיָּה, וְאִמְצִי רוּחֵךְ, מַלְּטִי שֵׁנִית בֵּיצַיִךְ, דִּגְרִי אוֹתָן שֵׁנִית. וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יִוָּלְדוּ לָךְ בָּנִים, לֹא תְאֻנֶּה לָהֶם כָּל רָעָה. רְאִי: עַתָּה לֹא יָבֹא עוֹד חָתוּל בִּגְבוּלִי. הַחוֹחִים יָגֵנּוּ עָלַיִךְ וְעַל יְלָדַיִךְ.

הַזָּמִיר־הָאֵם לֹא יָכְלָה לָשֵׂאת אֶת בְּדִידוּתָהּ. אָז מִלְּטָה שֵׁנִית בֵּיצִים, וְשֵׁנִית דָּגְרָה אוֹתָן. וְכַאֲשֶׁר מִלְאוּ אֶת קִנָּהּ אֶפְרוֹחִים רַכִּים וּנְעִימִים, שָׁב רוּחַ הַזָּמִיר אֵלָיו וַיִּתֵּן בְּשִׁיר קוֹלוֹ. וְהַזְּמִירָה יָשְׁבָה, שָׁמְרָה עַל יְלָדֶיהָ וְהִקְשִׁיבָה. אַךְ הַשִּׁירָה הַהִיא הָיְתָה שׁוֹנָה מִשִּׁירַת־הַזָּמִיר הָרִאשׁוֹנָה. נֶעֶלְמוּ תְּרוּעַת־הַשָּׂשׂוֹן וְצַהֲלַת־הַגִּיל, וְתַחְתָּן בָּאוּ נְגִינוֹת־הַתּוּגָה, אֲשֶׁר תְּעוֹרֵרְנָה אֶת הַלֵּב עַד לִדְמָעוֹת. הַזָּמִיר לֹא יָכֹל לִשְׁכֹּחַ אֶת יְלָדָיו הָרִאשׁוֹנִים, אַף כִּי מְאֹשָּׁר הָיָה בְּבָנָיו אֲשֶׁר נוֹלְדוּ לוֹ עוֹד.

מְשׁוֹאַת־פִּתְאֹם – כְּלוֹמַר: מָאסוֹן, שֶׁבָּא לְפֶתַע־פִּתְאֹם. עֲקוּלִים – עֲקוּמִים.

.II

וְאוּלָם שִׂיחַ־הַשּׁוֹשַׁנִּים עָמַד עַל יַד בַּיִת, אֲשֶׁר בּוֹ גָּר חָתוּל אָפוֹר, חַיָּה רָעָה, אֲשֶׁר לָהּ עֵינַיִם יְרַקְרַקּוֹת, שָׂפָם אָרֹךְ וְצִפָּרְנַיִם חַדִּים. וּבַלַּיְלָה הָיָה הֶחָתוּל יוֹצֵא מִמַּחְבּוֹאוֹ, לַעֲשׂוֹת מַעֲשָׂיו חָמָס.

הֶחָתוּל הָרַע הַזֶּה שָׁמַע בָּעֶרֶב בְּמַרְתֵּפוֹ אֶת רִנַּת הַזָּמִיר. וַיֵּצֵא מִמַּרְתֵּפוֹ הָאָפֵל, וּבְסֵתֶר הָעֵשֶׂב וְהַשִּׂיחִים קָרַב בַּלָּט אֶל שִׂיחַ־הַשּׁוֹשַׁנִּים, וַיַּבְרֵק בְּעֵינָיו הַיְרַקְרַקּוֹת וַיַּבֵּט לְמָעְלָה.

הַזָּמִיר וְהַזְּמִירָה עֲזָבוּ, כְּדַרְכָּם, אֶת הַקֵּן, לְבַקֵּשׁ לְאֶפְרוֹחֵיהֶם מָזוֹן — תּוֹלָעִים וּזְבוּבִים. הָאֶפְרוֹחִים־הַזְּמִירִים נִשְׁאֲרוּ לְבַדָּם וַיְצַפְצְפוּ זֶה אֶל זֶה, וַיִּשְׂמְחוּ מְאֹד, כִּי עוֹד מְעַט תָּבֹא אִמָּם וְתָבִיא לָהֶם כָּל־טוּב.

פִּתְאֹם נִרְאָה עַל שְׂפַת הַקֵּן רֹאשׁ אָיֹם — וְלוֹ עֵינַיִם יְרַקְרַקּוֹת וְזוֹעֲמוֹת וְשָׂפָם נוֹרָא — זֶה הָיָה הֶחָתוּל הָרַע, — וַיִּתְנַפֵּל עַל הָאֶפְרוֹחִים הַבּוֹטְחִים, אֲשֶׁר אֵין מָגֵן לָהֶם.

הַזְּמִירִים הַקְּטַנִּים וְהָרַכִּים נִבְהֲלוּ מְאֹד מִשּׁוֹאַת־פִּתְאֹם. כְּהֶרֶף־עַיִן חִנֵּק הֶחָתוּל אֶת שְׁלֹשֶׁת הַזְּמִירִים, אִישׁ אַחֲרֵי אָחִיו. אֶת הַגּוּפוֹת הִשְׁלִיךְ הֶחָתוּל מִתּוֹךְ הַקֵּן וַיְקַפֵּץ אַחֲרֵיהֶן, לְמַעַן טְרֹף אוֹתָן לְרַגְלֵי שִׂיחַ הַשּׁוֹשַׁנִּים.

בֵּין כֹּה וָכֹה שָׁבָה אֵם הַזְּמִירִים, וּבְחַרְטוּמָהּ מָזוֹן לִילָדֶיהָ, וַתִּשְׁלַח אֶת רֹאשָׁהּ בְּעַד גַּג הֶעָלִים אֶל־תּוֹךְ הַקֵּן, וְהִנֵּה — אֲהָהּ! הַקֵּן רֵק. וַתַּשְׁלֵךְ מִפִּיהָ אֶת הַתּוֹלָעִים וְאֶת הַזְּבוּבִים וַתִּקְרָא בְקוֹל, עַד כִּי נִבְקַע הָאֲוִיר מִסָּבִיב: „בָּנַי! אַיֶּכֶם? בָּנַי!"...

וַיָּבֹאוּ עוֹרְבִים עֲצוּבִים, וַיַּקִּיפוּהָ, וַיְסַפְּרוּ לָהּ אֶת דְּבַר הָאָסוֹן אֲשֶׁר קָרָה אוֹתָהּ. לִבָּהּ הַקָּטָן נִשְׁבַּר מִיֵּאוּשׁ. וַתָּרֶם קוֹל־בְּכִי וַתִּשְׁאַל אֶת שִׂיחַ־הַשּׁוֹשַׁנִּים בְּקוֹל קוֹדֵר:

הַשּׁוֹשַׁנָּה וְהַחוֹחִים.

I.

הַיָּמִים יְמֵי הָאָבִיב. וְזָמִיר אֶחָד עוֹפֵף בַּיְּעָרִים וּבַכְּרָמִים וּבַגַּנִּים, לָתוּר לוֹ עֵץ אוֹ שִׂיחַ, אֲשֶׁר יָשִׂים בּוֹ קִנּוֹ. כָּל הָעֵצִים קִדְּמוּ אֶת פָּנָיו בְּחִבָּה וַיּוֹשִׁיטוּ לוֹ דָלִיָּה אוֹ עָנָף, וַיַּבְטִיחוּהוּ, כִּי יִיטַב לוֹ בֵּינֵיהֶם.

אַךְ הַזָּמִיר חִפֵּשׂ אֶת דִּירָתוֹ יָמִים רַבִּים. הוּא עָלָה וַיֵּרֶד מֵעֵץ אֶל עֵץ, מִשִּׂיחַ אֶל שִׂיחַ, וְלָאַחֲרוֹנָה בָּחַר בְּשִׂיחַ־הַשּׁוֹשַׁנִּים, אֲשֶׁר בִּשְׁכוּנָתוֹ גָּרוּ רַק חִפּוּשִׁיּוֹת־זָהָב נְעִימוֹת. הַשִּׂיחַ הָיָה עָטוּר שׁוֹשַׁנִּים נֶחְמָדוֹת, אֲשֶׁר מִלְאוּ אֶת הַמָּקוֹם רֵיחַ־בְּשָׂמִים; גִּזְעוֹ הָיָה חָלָק וְהַחוֹחִים לֹא הָיוּ אָז סְבִיבוֹתָיו.

הַצִּפּוֹר הֵחֵלָּה לִבְנוֹת קֵן לָהּ; עָגֹל הָיָה הַקֵּן, גַּגּוֹ – עָלִים יְרוֹקִים, וּלְיַד חַלּוֹנוֹתָיו הַקְּטַנִּים – שׁוֹשַׁנִּים אֲדֻמּוֹת; וְכַאֲשֶׁר הָיָה הַקֵּן עָרוּךְ בַּכֹּל, שָׂמַח הַזָּמִיר מְאֹד בְּדִירָתוֹ הַנָּאָה, וּמִתּוֹךְ עֲלִיצוּת פָּצַח רִנָּה נִפְלָאָה, עַד כִּי מֵרֹב תַּעֲנוּג פָּרְחוּ צִיצֵי הַשִּׂיחַ, וּבֶן־לַיְלָה כֻּסָּה הַשִּׂיחַ מִכַּף רַגְלוֹ עַד קָדְקֳדוֹ שׁוֹשַׁנִּים נֶחְמָדוֹת.

אָז בָּאָה הַזְּמִירָה לָגוּר בַּקֵּן, וַתִּשְׁכַּב עַל מַצַּע עֵשֶׂב יָרוֹק וְנוֹצוֹת רַכּוֹת, וַתְּמַלֵּט בֵּיצִים וַתְּדַגֵּר אוֹתָן, עַד אֲשֶׁר יָצְאוּ מֵהֶן אֶפְרוֹחִים־זְמִירִים – נְעִימִים, קְטַנִּים, רַכִּים, וְלָהֶם עֵינַיִם קְטַנּוֹת וּשְׁחוֹרוֹת, רֹאשׁ פָּרוּעַ וְחַרְטוּם צָהֹב.

הָאֵם הָיְתָה מְלֵאָה שָׂשׂוֹן וָאֹשֶׁר, וַתְּפַרְנֵס וַתְּכַלְכֵּל אֶת אֶפְרוֹחֶיהָ – שְׁלשָׁה הָיוּ – וְהַזָּמִיר שָׁר לָהֶם מִמֵּיטַב שִׁירֵי־עֶרֶשׂ אֲשֶׁר לוֹ. מִקָּרוֹב וּמֵרָחוֹק בָּאוּ צִפֳּרִים, וַתֵּשַׁבְנָה עַל בַּדֵּי הָעֵצִים הַסְּמוּכִים, וַתַּקְשַׁבְנָה אֶל רִנַּת הַזְּמִירִים הַצְּעִירִים, וַתִּתְמְהֶאנָה כְּנָף.

שְׁנֵי עֲנָקִים.

שְׁנֵי עֲנָקִים הֵם מֵעוֹלָם,
אֶחָד לָבָן, אֶחָד כּוּשִׁי,
וּמֵעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם
הֵם נִלְחָמִים עַל הַשְּׂרָרָה.

עַל מֶמְשֶׁלֶת כָּל הָעוֹלָם
הֵם נִלְחָמִים כָּל הַיָּמִים,
וּלְפִי כֹּחָם, כַּאֲשֶׁר יָמִיר,
יָמִיר מַרְאֵה כָּל הָעוֹלָם.

פַּעַם וְהַלָּבָן יִגְבַּר,
וְהָעוֹלָם יִנְהַר, יִקְרַן
מִקָּצֵהוּ וְעַד קָצֵהוּ
בַּהֲדַר־זִיו פְּנֵי הַגִּבּוֹר.

תְּכֵלֶת אַדְרוֹ שׁוֹפְעָה שָׁלוֹם,
וּמִכִּתְרוֹ־פָּז עַל רֹאשׁוֹ
יֵצֵא גִּיל וָעֹז וָחֵשֶׁק,
תִּפְרַח, תִּפְרַח כָּל הָאָרֶץ.

עוֹד הוּא מוֹשֵׁל בִּגְבוּרָתוֹ
וְהַכּוּשִׁי הֶחֱלִיף כֹּחַ,
קָם וְהִכָּה אוֹיְבוֹ אָחוֹר
נִדְּחֵהוּ מֵעַל כִּסְאוֹ.

תְּכֵלֶת אַדְרוֹ תְּהִי לָאֵפֶר,
כִּתְרוֹ־פָּז מִתְגַּלְגֵּל אַרְצָה...

פַּאֲתֵי הַשָּׁמַיִם יֶאְדָּמוּ
מִן הַדָּם הָרַב הַנּוֹזֵל.

וְהַכּוּשִׁי יִתְפֹּשׂ שַׁרְבִיט!
פְּנֵי הָעוֹלָם חִישׁ יַקְדִּירוּ,
יֶאֶבְלוּ כָּל נְאוֹת אֲדָמָה
וְהַפְּרָחִים רֹאשׁ יָשֵׁחוּ.

אֲבָל, דְּמָמָה. רַק מִלְמַעְלָה
יִגַּהּ כֶּתֶר־רֹאשׁוֹ כֶּסֶף,
וְעַל אַדֶּרֶת־שְׁחוֹר מַלְכוּתוֹ
אַלְפֵי אַבְנֵי־חֵן תְּנַצְנֵצְנָה.

עוֹד הוּא שׁוֹכֵן תַּחְתָּיו בֶּטַח
וְהַלָּבָן שָׁב וְחָזַק,
הִכָּה אוֹיְבוֹ מַכָּה רַבָּה
נַפִּילוֹ מֵעַל כִּסְאוֹ.

אַבְנֵי־חֵנוֹ כָּהוּ, זָרוּ,
כִּתְרוֹ־כֶסֶף לוֹחֵךְ אֵפֶר...
פַּאֲתֵי הַשָּׁמַיִם יֶאְדָּמוּ
מִן הַדָּם הָרַב הַנּוֹזֵל.

כֹּה נֶאֱבָקִים הָעֲנָקִים
מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם,
וּלְרַגְלֵיהֶם וּלְעֵינֵיהֶם
נוֹבְלִים, נוֹצְצִים הַחַיִּים.

מְצַוֶּה, אֵין מַפְרִיעַ אוֹתִי וְאֵין רוֹאֵנִי, מִלְּבַד הָאֱלֹהִים, הַיּוֹשֵׁב בַּשָּׁמָיִם. חָפְשִׁי אֲנִי פֹּה וְיֵשׁ בְּיָדִי לַעֲשׂוֹת כָּל מַה שֶּׁלִּבִּי חָפֵץ: רְצוֹנִי לְזַמֵּר — הֲרֵי אֲנִי מֵרִים קוֹלִי לְמַעְלָה־לְמַעְלָה, וּמְזַמֵּר; רְצוֹנִי לִשְׁרוֹק — הֲרֵי אֲנִי נוֹתֵן שְׁתֵּי אֶצְבָּעוֹת לְתוֹךְ פִּי וְשׁוֹרֵק בִּשְׂפָתַי שְׁרִיקָה אֲרֻכָּה וּמְמֻשָּׁכָה. שֶׁמָּא רְצוֹנִי לִתְקוֹעַ בַּשּׁוֹפָר — הֲרֵי אֲנִי מֵשִׂים כַּף־יָדִי כְּשְׁפוֹפֶרֶת וְתוֹקֵעַ בָּהּ תְּקִיעָה גְדוֹלָה. וְלֹא זוֹ בִּלְבָד. לִכְשֶׁאֶרְצֶה יָכֹל אֲנִי אֲפִילוּ לְהִתְנַפֵּל מְלֹא־קוֹמָתִי עַל הָאָרֶץ וּלְהִתְגוֹלֵל בִּירַק־דֶּשֶׁא לַהֲנָאָתִי. כִּסְיָח קָטָן זֶה, שֶׁזָּחָה דַעְתּוֹ עָלָיו מֵרֹב טוֹבָה. אֶת מִי אִירָא וּמִמִּי אֶפְחָד? יָחִיד אֲנִי פֹּה וּבוֹדֵד בַּשָּׂדֶה, כָּמוֹנִי כְּצִפּוֹר־דְּרוֹר בַּשָּׁמַיִם, שֶׁאֵין בְּעָלִים לָהּ. הֲלֹא כָל הָאָרֶץ לְפָנָי!

הַיּוֹם בָּהִיר וְחַם, הַשָּׁמַיִם מִמַּעַל לְרֹאשִׁי זַכִּים וּטְהוֹרִים, הַשָּׂדֶה מִתַּחַת לְרַגְלַי יָרֹק כֻּלּוֹ, הַדְּשָׁאִים רַבִּים וְרַעֲנַנִּים, וְלִבִּי עָלֵץ כָּל כַּךְ, וְנַפְשִׁי רוֹמְמָה כָּל־כָּךְ, עַד כִּי שָׁכַחְתִּי מֵרֹב חוּשַׁי, מִי לִי פֹּה וּמַה לִּי פֹּה. שָׁכַחְתִּי, כִּי נָכְרִי אֲנִי בַּשָּׂדֶה הַזֶּה, כִּי בָאתִי לִרְשׁוּת־זָרִים לִתְלוֹשׁ יֶרֶק לְחַג־הַשָּׁבוּעוֹת. בְּדִמְיוֹנִי רָאִיתִי אֶת עַצְמִי כְּמוֹשֵׁל צָעִיר וְתַקִּיף, כְּבֶן־מֶלֶךְ יָחִיד וְנַעֲרָץ שֶׁבָּא לְסַיֵּר אֶת נִכְסֵי אָבִיו. כָּל אֲשֶׁר אֲנִי רוֹאֶה פֹּה לְפָנַי — הַשָּׂדֶה הַיָּרֹק לְאָרְכּוֹ וּלְרָחְבּוֹ, הָעֲשָׂבִים וְהַצְּמָחִים לְמִינֵיהֶם, וַאֲפִילוּ רְקִיעַ־הַשָּׁמַיִם הַזַּךְ וְהַכָּחֹל — כָּל אֵלֶּה לִי הֵם, אֲנִי הַשַּׁלִּיט עֲלֵיהֶם, אֲנִי דָן יְחִידִי, אֲנִי וְלֹא אַחֵר.

שַׁיָּרָה – חֲבוּרָה הוֹלֶכֶת בַּדֶּרֶךְ. מַלְכַּת־הַיּוֹם – הַמַּלְכָּה שֶׁל הַיּוֹם. מְצַיְּצִים – מְצַפְצְפִים. מְנַתְּרִים – מְקַפְּצִים. מְכַרְכְּרִים – מְרַקְּדִים בְּעִגּוּל (כִּכָּר). שְׁמְשׁוֹנִית – פֶּרַח הַשֶּׁמֶשׁ (זאנגעבלום). שְׁפוֹפֶרֶת – קָנֶה חָלוּל וְדַק (שׁוֹפָר). זָחָה דַעְתּוֹ – הִתְגָּאָה. עָלַץ שָׂמַח. סַיֵּר – לָתוּר, בַּקֵּר. שַׁלִּיט – מוֹשֵׁל.

יָרֵק לְשָׁבוּעוֹת.

בְּעֶרֶב חַג הַשָּׁבוּעוֹת בִּקַּשְׁתִּי רְשׁוּת מֵאִמִּי, לָצֵאת יְחִידִי לְחוּץ לָעִיר, לִתְלוֹשׁ יָרֶק בַּשָּׂדֶה וּלְהָבִיאוֹ הַבַּיְתָה לִכְבוֹד הֶחָג.

וְאִמִּי מִלְּאָה הַפַּעַם אֶת בַּקָּשָׁתִי וְנָתְנָה לִי רְשׁוּת לָצֵאת יְחִידִי לְחוּץ לָעִיר, לִתְלוֹשׁ יָרֶק בַּשָּׂדֶה וּלְהָבִיאוֹ הַבַּיְתָה לִכְבוֹד הֶחָג. זָכְרָה־לָּהּ אֱלֹהִים לְטוֹבָה!

אָכֵן לֹא הָיָה לִי יוֹם שִׂמְחָה וְעֹנֶג כַּיּוֹם הַזֶּה, שֶׁבּוֹ יָצָאתִי יְחִידִי לִתְלוֹשׁ יָרֶק בַּשָּׂדֶה! אֵין לְךָ נְסִיעָה יָפָה כִּנְסִיעַת הַיָּחִיד, הַיּוֹצֵא לְטַיֵּל בְּעוֹלָמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּלֹא שַׁיָּרָה וּבְלֹא בְנֵי־לְוָיָה. כְּשֶׁבָּאתִי אֶל הַשָּׂדֶה וְרָאִיתִי לְפָנַי אֶת חֲלַל הָעוֹלָם הַגָּדוֹל וְהָרָחָב, הָיִיתִי בְּעֵינַי כְּצִפּוֹר דְּרוֹר, שֶׁנִּמְלְטָה וּפָרְחָה מִכְּלוּבָהּ. דּוֹמֶה, כְּאִלּוּ כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ לֹא נִבְרָא אֶלָּא בִּשְׁבִילִי; רַק בִּשְׁבִילִי פְּרוּשָׂה מִמַּעַל הַכִּפָּה הַנָּאָה, הָרְחָבָה וְהָעֲמֻקָּה׳ זוֹ כִּפַּת שְׁמֵי הַתְּכֵלֶת; רַק לִי בִּלְבַד מְאִירָה פָּנֶיהָ מַלְכַּת־הַיּוֹם הַיָּפָה וְהַבָּרָה, זוֹ שֶׁמֶשׁ־הַקַּיִץ הַמַּזְהִירָה וְהַלּוֹהֶטֶת; רַק לִשְׁמִי נִקְבְּצוּ וּבָאוּ לְכַאן כָּל בַּעֲלֵי־כָנָף, צִפֳּרִים וּזְבוּבִים לְמִינֵיהֶם הַטָּסִים בָּאֲוִיר אֵילֵךְ וְאֵילֵךְ, מְצַפְצְפִים וּמְצַיְּצִים, מְנַתְּרִים וּמְכַרְכְּרִים וְיוֹצְאִים בְּמָחוֹל לִקְרָאתִי; רַק לִכְבוֹדִי פִּתְּחָה הַשּׁוֹשַׁנָּה עָלֶיהָ, הֵפִיצָה רֵיחָהּ מִסָּבִיב, הִזְדַּקְּפָה הַשִּׁמְשׁוֹנִית הַהֲדוּרָה, הִתְקַשְּׁטָה בְּמִצְנֶפֶת רְקוּמַת־זָהָב, וְכָל הַשָּׂדֶה כֻלּוֹ, לְאָרְכּוֹ וּלְרָחְבּוֹ. הִדְשִׁיא דֶּשֶׁא רַךְ וְיָרֹק, הוֹצִיא מִתּוֹכוֹ אֶת כָּל צִיצָיו וּפְרָחָיו רַבֵּי־הַצְּבָעִים. כָּל הָעוֹלָם הַיָּפֶה הַזֶּה, הָעוֹטֶה אוֹר וְחֹם וְשַׁלְוָה רַבָּה, כְּגַן־עֵדֶן הוּא לְפָנַי, וַאֲנִי יָחִיד וּבוֹדֵד בְּגַן־עֵדֶן זֶה. אֵין אִישׁ אִתִּי פֹּה. אֵין נָגִיד לִי וְאֵין

אֶל הַצִּפּוֹר.

בֵּינוֹת עָבִים, עָבִים צְחוֹרִים
צִפּוֹר קְטַנָּה שָׁמָּה פּוֹרְחָה;
בְּרוּכָה אַתְּ לִי, הַחֲבִיבָה!
בֹּאִי, קְטַנָּה! בֹּאִי, אוֹרְחָה!

אֶת פָּנַיִךְ, הַנּוֹדֶדֶת,
פָּגֹשׁ אֶפְגֹּשׁ בְּשִׂמְחָה רַבָּה;
אָנָּא, אִמְרִי לִי, צִפּוֹרִי,
הֲרָאִית, אוּלַי, אֶת אַבָּא?

אִם בַּמִּזְרָח, אִם בַּמַּעֲרָב
אוּלַי נִפְגַּשׁ עִמָּךְ שָׁמָּה?
אוֹ בַצָּפוֹן? אוֹ בַדָּרוֹם? —
אַבָּא יָרַד בַּמִּלְחָמָה...

יָמִים רַבִּים כְּבָר עָבָרוּ,
אוּלָם אַבָּא אַיִן, אָיִן...
עָבַר חֹרֶף, חָלַף קַיִץ,
אֶפֶס הוּא לֹא שָׁב עֲדַיִן...

הֲתָבִיאִי בְּשׂוֹרָה טוֹבָה,
כִּי עוֹדֶנּוּ חַי וּבָרִיא?
שֶׁמָּא תִרְאִי שׁוּב אֶת אַבָּא,
אִמְרִי לוֹ, כִּי הוּא אוֹצָרִי...

אִמְרִי נָא לוֹ: — לַיְלָה לַיְלָה
אִמָּא בוֹכָה שׁוֹפְכָה דְמָעוֹת!...
יָשׁוּב אַבָּא, יָשׁוּב מַהֵר!...
מַה נִּמְשָׁכוֹת הֵן הַשָּׁעוֹת!...

בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי לְצֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם — הוּא חֹדֶשׁ סִיוָן – בָּאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל הַר סִינָי.

וְהָהָר כֻּלּוֹ בּוֹעֵר בָּאֵשׁ. וַיֵּרֶד אֱלֹהִים עַל הַר סִינַי, וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים; וְשִׁשִּׁים רִבּוֹא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל — הֵם וּנְשֵׁיהֶם וּבְנֵיהֶם עָמְדוּ מִתַּחַת לָהָר וְחִכּוּ לִשְׁמֹעַ אֶת קוֹל אֱלֹהִים מְדַבֵּר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ.

וַיִּבְרֹק הַבָּרָק – וַיִּתְפַּקְּחוּ כָּל הָעִוְרִים שֶׁבָּעוֹלָם.

וַיִּרְעַם הָרַעַם – וַתִּפָּתַחְנָה אָזְנֵי הַחֵרְשִׁים.

וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה.

וּבָרֶגַע הַהוּא צִפּוֹר לֹא צָוְחָה, עוֹף לֹא פָּרַח, שׁוֹר לֹא גָעָה, רוּחַ לֹא נָשַׁב, יָם לֹא זָע, בְּרִיּוֹת לֹא דִבֵּרוּ, יוֹשְׁבִים לֹא קָמוּ, עוֹמְדִים לֹא יָשָׁבוּ — אֶלָּא כָּל הָעוֹלָם שָׁתַק וְהֶחֱרִישׁ.

וַיֵּצֵא קוֹל אֱלֹהִים וַיְמַלֵּא אֶת כָּל הָעוֹלָם:

„אָנֹכִי יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם".

וַ יִּ תְ פַּ קְּ ח וּ – הִתְחִילוּ רוֹאִים. צָ וְ חָ ה – צָעֲקָה.

לַ״ג בָּעֹמֶר, לַ״ג בָּעֹמֶר,
אֵי הַפָּז בְּיַם הַסְּפִירָה!
כֻּלְּךָ זֹהַר, אוֹר וָטֹהַר,
וְכָל לֵב בְּךָ אוֹמֵר שִׁירָה.

לַ״ג בָּעֹמֶר, לַ״ג בָּעֹמֶר —
מִי בַּקְּשָׁתוֹת, מִי בַּחֲרָבוֹת
יֵצְאוּ בָּנִים מְזֻיָּנִים
וּמוּכָנִים לַעֲרֹךְ קְרָבוֹת.

יַלְדֵי גוֹלָה מֵאֲפֵלָה
יוֹצְאִים בְּךָ לַאֲוִיר עוֹלָם,
וּבַיְּעָרִים אַלְפֵי נְעָרִים
לְהֵד הָרִים יִשְׂאוּ קוֹלָם.

אַךְ הַגְּדוּדִים רַק כִּיהוּדִים
בְּחִצֵּיהֶם שָׁם נִלְחָמִים:
רַק לַשְּׂחָקִים הֵם נִזְרָקִים
לְשַׁעֲשׁוּעַ וּשְׂחוֹק תְּמִים.

ל״ג בָּעֹמֶר.

הָיָה אָדָם אֶחָד, חָכָם גָּדוֹל בְּיִשְׂרָאֵל, וּשְׁמוֹ שִׁמְעוֹן בֶּן־יוֹחָאִי, וְהָיָה הָאִישׁ הַהוּא מוֹרֶה לָרַבִּים. וְהַתַּלְמִידִים שׁוֹמְעֵי תוֹרָתוֹ אָהֲבוּ אוֹתוֹ מְאֹד.

וּבַיָּמִים הָהֵם מֶלֶךְ נָכְרִי מוֹשֵׁל בְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל. הֶעֱלִילוּ עַל רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן־יוֹחָאִי עֲלִילַת־שָׁוְא לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ, וְהַמֶּלֶךְ גָּזַר עָלָיו מִשְׁפַּט־מָוֶת. בָּרַח רַבִּי שִׁמְעוֹן עִם בְּנוֹ אֶלְעָזָר וְנֶחְבְּאוּ בִּמְעָרָה אַחַת אֵצֶל כְּפַר „בֵּית־מֵרוֹן״ בְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל.

עָלוּ עֲצֵי תָמָר וּתְאֵנָה עַל־פִּי הַמְּעָרָה, וּמַעְיָן נִפְתַּח שָׁם, וְכִלְכְּלוּ רַבִּי שִׁמְעוֹן וּבְנוֹ אֶת נַפְשָׁם מִפְּרִי הָעֵץ, וְשָׁתוּ מִמֵּי הַמַּעְיָן. יָשְׁבוּ שָׁם שְׁלֹשִׁים וְשָׁלֹשׁ שָׁנִים וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת מְקוֹמָם, כִּי סָכְכוּ הָעֵצִים אֶת מְבוֹא הַמְּעָרָה, וְהַמַּעְיָן הָלַךְ וַיְהִי לְנַחַל וּסְבָכִים וָסוּף עָלוּ עַל שְׂפָתוֹ, וְאִישׁ לֹא יָדַע אֶת הַדֶּרֶךְ אֶל הַמְּעָרָה.

רַק תַּלְמִידָיו הַקְּטַנִּים וְהַגְּדוֹלִים יָדְעוּ אֶת מְקוֹם רַבָּם, וְהָיוּ יוֹצְאִים חֶרֶשׁ פַּעַם בַּשָּׁנָה, בְּיוֹם ל״ג בָּעֹמֶר, לִרְאוֹת אֶת פְּנֵי מוֹרָם; וְלָקְחוּ עִמָּם קְשָׁתוֹת, חִצִּים וְצֵדָה לַדֶּרֶךְ, כִּי אָמְרוּ: פֶּן יִפְגְּשׁוּנִי הָאוֹיְבִים וְשָׁאֲלוּ: „אָנָא אַתֶּם הוֹלְכִים?״ — וְאָמַרְנוּ: „לָצַיִד אֲנַחְנוּ יוֹצְאִים״. הָיוּ יוֹשְׁבִים עִמּוֹ כָּל הַיּוֹם, שׁוֹמְעִים אֶת תּוֹרָתוֹ וּשְׂמֵחִים עִמּוֹ, עַד שֶׁשָּׁבוּ לְבָתֵּיהֶם.

עַל כֵּן חוֹגְגִים תַּלְמִידִים קְטַנִּים אֶת חַג ל״ג בָּעֹמֶר בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה.

חֶרֶשׁ – בַּסֵּתֶר. וְכִלְכְּלוּ – נָתְנוּ אֹכֶל. סָכְכוּ – כִּסּוּ.

אַלּוֹן הַדְּמָעוֹת.

הוֹי, שְׁבִי־נָא לִימִינִי, אֲחוֹתִי הַטּוֹבָה!
בַּחוּץ הֵן סוֹעֶרֶת הַסְּעָרָה; —
אַגָּדָה נוֹשָׁנָה, אַגָּדָה נִפְלָאָה,
אֲסַפֵּר לָךְ, אָחוֹת יְקָרָה!

אֶת זֹאת הָאַגָּדָה שָׁמַעְתִּי מִלְּפָנִים,
מִלְּפָנִים, עֵת יֶלֶד הָיִיתִי,
עַל לְבָבִי הָרַךְ אָז הַדְּבָרִים נֶחְרָתוּ,
בָּהֶם גַּם בַּחֲלוֹמִי הָגִיתִי.

יֵשׁ עֵדֶן בַּשְּׁחָקִים, בּוֹ עֵצִים נִפְלָאִים
עַד כִּסֵּא הַכָּבוֹד יִגְבָּהוּ;
תָּמִיד יְרַקְרַקִּים הֶעָלִים עֲלֵיהֶם,
וּפֵרוֹת נֶחְמָדִים יִשָּׂאוּ.

וּבְזֶה גַּן הָעֵדֶן, בְּאַחַת הַפִּנּוֹת
צוֹמֵחַ גַּם אַלּוֹן רַב־פְּלָאוֹת,
שֶׁכְּרוּבִים הַמְעוֹפְפִים בְּגִנַּת הָעֵדֶן
יִקְרָאוּ לוֹ „אַלּוֹן הַדְּמָעוֹת"...

עֵת נִשְׂרַף הַמִּקְדָּשׁ עַל הַר הַמּוֹרִיָּה,
בְּגַן אֱלֹהִים אָז הִפְרִיחַ
זֶה אַלּוֹן הַדְּמָעוֹת... וְשָׁנִים חָלָפוּ,
וַעֲנָפִים מָה רַבִּים הִצְמִיחַ!...

כָּל צָרָה וְצָרָה שֶׁבָּאָה עָלֵינוּ
לָאַלּוֹן זֶה עָנָף הוֹסִיפָה,
כָּל טִפָּה וְטִפָּה מִדְּמָעוֹת שָׁפַכְנוּ
עַל עֲנָפָיו טַל־תְּחִיָּה הִרְעִיפָה...

וְכָכָה לוֹ יִפְרַח זֶה אַלּוֹן הַדְּמָעוֹת
עַד יָבוֹא יוֹם גְּאֻלַּת עַמֵּנוּ, —
אָז יַעֲזֹב אֶת מְקוֹמוֹ לְיַד כִּסֵּא הַכָּבוֹד
מָשִׁיחַ הַצֶּדֶק מַלְכֵּנוּ.

וְלָקַח בְּיָדוֹ אֶת כֵּלֵי הַזָּהָב
שֶׁרְתַּק בָּהֶמָּה זֶה־כַּמָּה,
וְהִכָּה בְּכֹחַ עַל עַנְפֵי הָאַלּוֹן,
לְהוֹרִיד דִּמְעָתוֹ הַחַמָּה, —

וְנָפַל הָאַלּוֹן... וְעָשָׂה לוֹ מַטֶּה
מִמֶּנּוּ אָז מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ,
וְהָיָה בְיָדוֹ אָז מַטֶּה רַב־פְּלָאוֹת,
וְיָצָא כְּגִבּוֹר לְגָאֳלֵנוּ — — —

אֶת זֹאת הָאַגָּדָה מִלְּפָנִים שָׁמַעְתִּי,
סִפַּרְתִּי לָךְ, אָחוֹת עֲדִינָה.
הוֹי, שְׁבִי נָא לִימִינִי... סוֹעֶרֶת הַסְּעָרָה,
נֶאֱנָחִים הָעֵצִים בַּגִּנָּה...

בְּגַנֶּךָ. אֶתְמוֹל בָּעֶרֶב הָיָה חַלּוֹן בֵּיתְךָ פָּתוּחַ; מְנוֹרָה דוֹלֶקֶת עָמְדָה עַל הַשֻּׁלְחָן; יְלָדֶיךָ הַקְּטַנִּים שָׁבוּ מִבֵּית־הַסֵּפֶר יָשְׁבוּ מִסָּבִיב לַשֻּׁלְחָן וְקָרְאוּ אֶת שִׁעוּרָם מִתּוֹךְ הַסֵּפֶר לִפְנֵי אִמָּא. הָאֵם שָׂמְחָה מְאֹד, אוּלָם גַּם הַדְּמָעוֹת נָזְלוּ מֵעֵינֶיהָ; הִיא זָכְרָה, כִּי אַתָּה יוֹשֵׁב בְּבֵית־הָאֲסוּרִים וְהִתְגַּעְגְּעָה עָלֶיךָ. גַּם בָּנֶיךָ יְלָדִים טוֹבִים הֵם. הֵם מִתְגַּעְגְּעִים עָלֶיךָ וְזוֹכְרִים אוֹתְךָ תָּמִיד. וְגַם בְּשׂוֹרָה טוֹבָה לְךָ הֵבֵאתִי: עוֹד מְעַט וְלֹא תִהְיֶה עוֹד סָגוּר בְּבֵית־הָאֲסוּרִים; אֲנָשִׁים טוֹבִים יָבוֹאוּ וְיוֹצִיאוּ אוֹתְךָ לַחָפְשִׁי.

הַזָּמִיר זִמֵּר אֶת זְמִירוֹתָיו, וּמֵעֵינֵי הָאָסִיר נָזְלוּ דִמְעוֹת חַמּוֹת עַד אֲשֶׁר נִרְדַּם. שְׁנָתוֹ עָרְבָה עָלָיו מְאֹד, וּבַחֲלוֹמוֹ רָאָה אֶת בֵּיתוֹ וְאֶת גַּנּוֹ, אֶת אִשְׁתּוֹ וִילָדָיו הַקְּטַנִּים.

אִשְׁתִּי וְאֶת יְלָדַי הַקְּטַנִּים. הַזּוֹכְרִים עוֹד הַבָּנִים אֶת אֲבִיהֶם אוֹ כְבָר שְׁכָחוּ אוֹתוֹ?

עָנוּ הָאַנְקוֹרִים וְאָמְרוּ:

— אִכָּר הוֹלִיךְ חִטִּים אֶל הַטַּחֲנָה. הַשַּׂקִּים נִקְרְעוּ וְהַגַּרְעִינִים נִתְפַּזְּרוּ עַל הָאָרֶץ. מְעוֹפְפִים אָנוּ לְלַקֵּט אוֹתָם. סְעֻדָּה גְדוֹלָה מְחַכָּה לָנוּ, וּמְמַהֲרִים אָנוּ לִסְעֻדָּה זוּ: אֵין פְּנַאי! שָׁלוֹם לְךָ, בֶּן־אָדָם!

פָּרְשׂוּ הָאַנְקוֹרִים כַּנְפֵיהֶם הַקַּלּוֹת, וּבְצִפְצוּף עַלִּיז הִתְרוֹמְמוּ לְמַעְלָה, עַד אֲשֶׁר נֶעֶלְמוּ מִן הָעָיִן.

ה.

רָאָה הָאָסִיר, וְהִנֵּה צִפּוֹר קְטַנָּה וַאֲפוֹרָה עוֹבֶרֶת עַל הַחַלּוֹן. זֶה הָיָה הַזָּמִיר. פָּנָה הָאָסִיר אֶל הַזָּמִיר וְאָמַר:

— זָמִיר, זְמִירִי, צִפּוֹרִי הַנֶּחְמָד! עֲמָד־נָא אַתָּה עַל חַלּוֹנִי. שִׁירָה לִי אַתָּה אֶת שִׁירָתְךָ, כִּי גַּעְגּוּעַי גְּדוֹלִים עַל הַשֶּׁמֶשׁ וְעַל הָרְחוֹב, עַל בֵּיתִי, וְעַל אִשְׁתִּי וְעַל יְלָדַי הַקְּטַנִּים. אוּלַי עָבַרְתָּ עַל־יַד בֵּיתִי, אוּלַי רָאִיתָ אוֹתָם?

הִסְתּוֹבֵב הַזָּמִיר מִסָּבִיב לַחַלּוֹן וְאָמַר:

— יָרֵא אֲנִי מִפָּנֶיךָ, בֶּן־אָדָם. פֶּן תָּצוּד אוֹתִי וּתְשִׂימֵנִי בִּכְלוּב. רֵד מֵעַל הַחַלּוֹן וּשְׁכַב בִּמְקוֹמֶךָ; אָז אֶעֱמֹד וְאָשִׁיר לְךָ אֶת שִׁירִי.

שָׁכַב הָאָסִיר עַל שַׂק הַתֶּבֶן, וְהַזָּמִיר עָמַד עַל הַחַלּוֹן וְהִתְחִיל מְזַמֵּר זְמִירוֹתָיו. הַזָּמִיר זִמֵּר וְסִפֵּר לָאָסִיר:

— אָמְנָם, בֶּן־אָדָם! רָאִיתִי אֶת אִשְׁתְּךָ, רָאִיתִי אֶת יְלָדֶיךָ הַקְּטַנִּים; שֶׁכֵּן קָרוֹב אֲנִי לָהֶם; אֲנִי בָנִיתִי לִי אֶת קִנִּי בְּתוֹךְ שִׂיחַ הַשּׁוֹשַׁנִּים אֲשֶׁר

ג.

עָבַר בַּרְבּוּר לָבָן. פָּנָה הָאַסִּיר אֶל הַבַּרְבּוּר וְאָמַר:

— בַּרְבּוּר, בַּרְבּוּרִי, עֲמָד־נָא רֶגַע וּשְׁמַע לְקוֹלִי: כָּל חֵטְא לֹא חָטָאתִי, כָּל רַע לֹא עָשִׂיתִי. אֲנָשִׁים רָעִים בָּדוּ עָלַי שֶׁקֶר, וּלְחִנָּם שָׂמוּ אוֹתִי בְּבֵית־הָאֲסוּרִים הַזֶּה. עֲמָד־נָא, בַּרְבּוּר, עַל חַלּוֹנִי וְשִׁירָה לִי אֶת שִׁירָתֶךָ. אוּלַי עָבַרְתָּ עַל־יַד בֵּיתִי, אוּלַי רָאִיתָ אֶת אִשְׁתִּי וְאֶת יְלָדַי הַקְּטַנִּים! הַזּוֹכְרִים עוֹד אֶת אֲבִיהֶם אוֹ כְבָר שָׁכְחוּ אוֹתוֹ?

עָנָה הַבַּרְבּוּר וְאָמַר:

— לֹא, בֶּן אָדָם! חוּטֵי־הַבַּרְזֶל אֲשֶׁר עַל חַלּוֹנְךָ מְלֻכְלָכִים, וְנוֹצוֹתַי לְבָנוֹת וְזַכּוֹת כַּשֶּׁלֶג. אִם אֶעֱמֹד עַל חַלּוֹנְךָ אֲטַנֵּף אֶת נוֹצוֹתַי. בֵּין מְעוֹנוֹת בְּנֵי־אָדָם אֵינִי אוֹהֵב לְהִתְהַלֵּךְ, שׂוֹחֶה אֲנִי תָמִיד בְּמֵי הַנָּהָר הַזַּכִּים, רוֹחֵץ אֲנִי בָהֶם אֶת נוֹצוֹתַי הַזַּכּוֹת. אֶת שִׁירִי אֲנִי מְזַמֵּר רַק פַּעַם בְּחַיַּי, וְאַחֲרֵי אֲשֶׁר אָשִׁיר אֶת שִׁירִי לֹא אֶחְיֶה עוֹד. עַל־יַד בֵּיתְךָ לֹא עָבַרְתִּי, אֶת אִשְׁתְּךָ וִילָדֶיךָ לֹא רָאִיתִי. לֹא, בֶּן־אָדָם! אֲנִי לֹא אֶעֱמֹד עַל חַלּוֹנְךָ, אֲנִי לֹא אָשִׁיר לְךָ אֶת שִׁירִי.

פָּרַשׂ הַבַּרְבּוּר אֶת כְּנָפָיו הַלְּבָנוֹת, נָטָה צַוָּארוֹ הָאָרֹךְ, עָף וְטָבַל כֻּלּוֹ בְּמֵי הָאֲגַם.

ד.

עָבְרוּ אַנְקוֹרִים קְטַנִּים, פָּנָה הָאַסִּיר אֶל הָאַנְקוֹרִים וְאָמַר:

— אַנְקוֹרִים קְטַנִּים, צִפֳּרִים נֶחְמָדוֹת! עִמְדוּ־נָא אַתֶּם עַל חַלּוֹנִי, שִׁירוּ לִי אַתֶּם אֶת שִׁירְכֶם. אוּלַי עֲבַרְתֶּם עַל־יַד בֵּיתִי, אוּלַי רְאִיתֶם אֶת

אִשְׁתִּי וְאֶת יְלָדַי הַקְּטַנִּים? הַזּוֹכְרִים עוֹד הַבָּנִים אֶת אֲבִיהֶם אוֹ כְּבָר שָׁכְחוּ אוֹתוֹ?

אֲבָל חַלּוֹן בֵּית־הָאֲסוּרִים הָיָה גָּבוֹהַּ, וְקוֹלוֹ שֶׁל הָאָסִיר לֹא הִגִּיעַ אֲלֵיהֶם.

ב.

נָשָׂא הָאָסִיר אֶת עֵינָיו הַשָּׁמַיְמָה. וְעַל הַחַלּוֹן מְעוֹפְפִים וְעוֹבְרִים עוֹפוֹת וְצִפֳּרִים שׁוֹנִים.

עָבַר נֶשֶׁר גָּדוֹל. פָּנָה הָאָסִיר אֶל הַנֶּשֶׁר וְאָמַר:

— נֶשֶׁר, נִשְׁרִי, עֲמָד־נָא רֶגַע וּשְׁמַע לְקוֹלִי: כָּל חֵטְא לֹא חָטָאתִי, כָּל רַע לֹא עָשִׂיתִי. אֲנָשִׁים רָעִים בָּדוּ עָלַי שֶׁקֶר, וּלְחִנָּם יָשְׂמוּ אוֹתִי בְּבֵית־הָאֲסוּרִים הַזֶּה. עֲמָד־נָא, נֶשֶׁר, עַל חַלּוֹנִי וְשִׁירָה לִי אֶת שִׁירָתְךָ. אוּלַי עָבַרְתָּ עַל־יַד בֵּיתִי, אוּלַי רָאִיתָ אֶת אִשְׁתִּי וְאֶת יְלָדַי הַקְּטַנִּים! הַזּוֹכְרִים עוֹד הַבָּנִים אֶת אֲבִיהֶם אוֹ כְבָר שָׁכְחוּ אוֹתוֹ?

עָנָה הַנֶּשֶׁר וְאָמַר:

— לֹא, בֶּן־אָדָם! חַלּוֹנְךָ קָטָן מְאֹד, וְאֵין עָלָיו מָקוֹם לְרַגְלַי. עַל בֵּיתְךָ לֹא עָבַרְתִּי, אֶת אִשְׁתְּךָ וְאֶת יְלָדֶיךָ לֹא רָאִיתִי. אֲנִי יוֹרֵד לָאָרֶץ רַק לְעִתִּים רְחוֹקוֹת מְאֹד. הָעֲנָנִים בַּשָּׁמַיִם רַק הֵם שׁוֹמְעִים אֶת שִׁירִי וְאֶת מַשַּׁק כְּנָפַי. רַק עַל הַסְּלָעִים הַגְּבוֹהִים אֲנִי בּוֹנֶה אֶת קִנִּי וְעַל רָאשֵׁי הָעֵצִים הָרָמִים. לֹא, בֶּן־אָדָם! אֲנִי לֹא אֶעֱמֹד עַל חַלּוֹנְךָ, אֲנִי לֹא אָשִׁיר לְךָ אֶת שִׁירִי.

פָּרַשׂ הַנֶּשֶׁר אֶת כְּנָפָיו הָרְחָבוֹת וְהִתְרוֹמֵם לְמַעְלָה, לְמַעְלָה עַד הָעֲנָנִים.

שִׁירַת הַזָּמִיר.

א.

בְּבֵית־הָאֲסוּרִים יָשַׁב אַסִּיר אֶחָד. אֲנָשִׁים רָעִים בָּאוּ אֶל בֵּיתוֹ, לָקְחוּ אוֹתוֹ מֵעַל אִשְׁתּוֹ וִילָדָיו הַקְּטַנִּים, שָׂמוּ כַּבְלֵי־בַרְזֶל עַל־יָדָיו וְעַל רַגְלָיו וְשָׂמוּ אוֹתוֹ בְּבֵית הָאֲסוּרִים.

חֶדְרוֹ שֶׁל הָאַסִּיר הָיָה צַר וְאָפֵל, הַכְּתָלִים הָיוּ לַחִים וְהָאֲוִיר בַּחֶדֶר קָשֶׁה. לֹא נָתְנוּ לָאַסִּיר לֹא מִטָּה לִשְׁכַּב עָלֶיהָ, לֹא כִסֵּא לָשֶׁבֶת וְלֹא שֻׁלְחָן, וְרַק עַל שַׂק תֶּבֶן רָטֹב הָיָה הָאַסִּיר יָשֵׁן אֶת שְׁנָתוֹ בַּלֵּילוֹת; וְלֶאֱכֹל הָיוּ מַגִּישִׁים לוֹ רַק לֶחֶם שָׁחוֹר וְסֵפֶל מַיִם פַּעַם בַּיּוֹם.

יָשַׁב הָאַסִּיר בְּבֵית־הָאֲסוּרִים שָׁנִים רַבּוֹת. הָיָה הָאַסִּיר חִוֵּר, חוֹלֶה וְעָצוּב מְאֹד. הָיָה הָאַסִּיר תָּמִיד חוֹשֵׁב עַל אִשְׁתּוֹ וִילָדָיו הַקְּטַנִּים שֶׁעָזַב בַּבָּיִת. חָשַׁב הָאַסִּיר: מִי יוֹדֵעַ, הַבְּרִיאִים הֵם יְלָדַי, אִם חוֹלִים, חָלִילָה? הַזּוֹכְרִים עוֹד הַבָּנִים אֶת אֲבִיהֶם אוֹ כְבָר שָׁכְחוּ אוֹתוֹ?

פַּעַם בְּיוֹם אָבִיב בָּהִיר שָׁלְחָה הַשֶּׁמֶשׁ קַרְנֶיהָ גַּם אֶל חֶדְרוֹ הַצַּר שֶׁל הָאַסִּיר. הִתְעוֹרְרוּ בְלִבּוֹ גַּעְגּוּעִים גְּדוֹלִים. הִתְגַּעְגַּע הָאַסִּיר עַל הַשֶּׁמֶשׁ וְעַל הָרְחוֹב: וְאֶת בֵּיתוֹ זָכַר וְאֶת אִשְׁתּוֹ וְאֶת יְלָדָיו הַקְּטַנִּים קָם הָאַסִּיר מֵעַל שַׂק הַתֶּבֶן, טִפֵּס וְעָלָה וְהִבִּיט הַחוּצָה דֶּרֶךְ הַחַלּוֹן הַקָּטָן וְדֶרֶךְ חוּטֵי־הַבַּרְזֶל אֲשֶׁר עָלָיו. רָאָה הָאַסִּיר וְהִנֵּה אֲנָשִׁים רַבִּים מִתְהַלְּכִים בָּרְחוֹב, רָאָה מֶרְכָּבוֹת רַבּוֹת עוֹבְרוֹת. קָרָא הָאַסִּיר לָאֲנָשִׁים וְאָמַר:

— אֲנָשִׁים טוֹבִים, עִמְדוּ־נָא רֶגַע וְשִׁמְעוּ לְקוֹלִי: כָּל חֵטְא לֹא חָטָאתִי, כָּל רַע לֹא עָשִׂיתִי. אֲנָשִׁים רָעִים בָּדוּ עָלַי שֶׁקֶר, וּלְחִנָּם שָׂמוּ אוֹתִי בְּבֵית־הָאֲסוּרִים הַזֶּה. אוּלַי עָבַר מִי מִכֶּם עַל־יַד בֵּיתִי, אוּלַי רָאָה מִי מִכֶּם אֶת

הַשׁוֹשַׁנָּה.

עַל אֵם הַדֶּרֶךְ שָׁמָּה מִתְגוֹלֶלֶת
שׁוֹשַׁנָּה חַכְלִילַת עֵינַיִם,
נֶהְדֶּפֶת מִסַּעַר, עָלֶיהָ נוֹבֶלֶת,
שׁוֹכֶבֶת פֹּה מִיּוֹמַיִם.

וְהִיא מִתְחַנֶּנֶת לְכָל נוֹסֵעַ:
„אָנָּא, אִישִׁים, חָנְנוּנִי!
שִׁמְרוּ צַעֲדֵיכֶם אוֹתִי מִנְּגוֹעַ,
פֶּן בְּרַגְלֵיכֶם תִּרְמְסוּנִי!

אָנָּא חָנְנוּנִי, מֵעָפָר הֲרִימוּנִי,
פֶּן אֶהְיֶה לְמִרְמַס רַגְלָיִם;
אֶל עֵדֶן גַּנִּי בִּידֵיכֶם שָׂאוּנִי,
אֶל גַּן מַחְמַד עֵינָיִם".

מִתְגוֹלֶלֶת – נוֹפֶלֶת מִמָּקוֹם לַמָּקוֹם. חַכְלִילַת עֵינַיִם – אֲדֻמָּה. חָנְנוּנִי – רַחֲמוּ עָלַי. מַחְמַד עֵינָיִם – יָפֶה מְאֹד.

הַמַּטְמוֹן.

שְׁמוּאֵל הַכּוֹרֵם הִזְקִין וְלֹא יָכֹל עֲבוֹד עוֹד אֶת כַּרְמוֹ. וְיַעֲקֹב בְּנוֹ, שֶׁבִּקֵּשׁ עשֶׁר, הָלַךְ לוֹ לִמְדִינָה רְחוֹקָה, לִמְצֹא עֵסֶק הַמַּעֲשִׁיר אֶת בְּעָלָיו, וַיְהִי שָׁם. וְהִנֵּה חָלָה הַזָּקֵן וַיַּרְא כִּי קָרְבוּ יָמָיו לָמוּת, וַיִּתְחַזֵּק וַיֵּשֶׁב, וּבְיַד רוֹעֶדֶת כָּתַב לִבְנוֹ כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה: „רוֹאֶה אֲנִי, כִּי הִגִּיעָה שְׁעָתִי לָלֶכֶת בְּדֶרֶךְ כָּל הָאָרֶץ, וְלָכֵן, דַּע לְךָ, בְּנִי, כִּי אוֹצָר רַב טָמוּן בְּכֶרֶם זֶה שֶׁאֲנִי מַנִּיחַ לְךָ. שׁוּבָה, בְּנִי, אֶל נַחֲלַת אָבִיךָ וְאֶל אֶרֶץ אֲבוֹתֶיךָ, וְאַל תְּבַקֵּשׁ עשֶׁר בְּאֶרֶץ נָכְרִיָּה, חַפֵּשׂ בַּכֶּרֶם וְתִמְצָא, כִּי מַטְמוֹן בּוֹ.״

וַיְהִי כִקְרֹא יַעֲקֹב אֶת דִּבְרֵי הַמִּכְתָּב, וַיְמַהֵר וַיֵּצֵא לָשׁוּב אֶל אָבִיו בְּעוֹד זֶה חָי. אוּלָם, עוֹד בְּטֶרֶם יָבֹא הַבֵּן, נִפְטַר הַזָּקֵן לְבֵית-עוֹלָמוֹ, וְלֹא מָצָא עוֹד יַעֲקֹב אֶת אָבִיו לְדַבֵּר אִתּוֹ דָּבָר.

וַיְהִי כַּעֲבוֹר יְמֵי אֶבְלוֹ, וַיֵּצֵא יַעֲקֹב לְחַפֵּשׂ אֶת הַמַּטְמוֹן שֶׁבַּכָּרֶם, וַיַּעֲדֹּר וַיַּחְפֹּר כֹּה וָכֹה, וְלֹא מָצָא. אוּלָם הוּא לֹא נוֹאַשׁ עוֹד מִמְּצֹא בְּאָמְרוֹ: „הֵן לֹא רִמַּנִי אָבִי לִפְנֵי מוֹתוֹ״. וַיְהִי הוֹלֵךְ וְעוֹדֵר עוֹד יוֹם יוֹם, תַּחַת כָּל גֶּפֶן וְתַחַת כָּל זַיִת שֶׁבַּכֶּרֶם, חוֹפֵר וּמְחַפֵּשׂ — עַד שֶׁמָּצָא... כִּי הַכֶּרֶם אֲשֶׁר נֶעְדַּר הַפַּעַם יָפֶה יָפֶה, נָשָׂא וַיִּתֵּן בַּשָּׁנָה הַהִיא פְּרִי לְמַכְבִּיר, אֲשֶׁר מָכַר יַעֲקֹב בְּכֶסֶף מָלֵא.

אָז יִרְאֶה יַעֲקֹב כִּי אָמְנָם הוֹן רַב טָמוּן לוֹ בְנַחֲלַת אָבִיו, וְאִם אַךְ יִתֵּן לִבּוֹ לְעָבְדָהּ וּלְשָׁמְרָהּ כָּרָאוּי לָהּ, נָתוֹן תִּתֵּן לוֹ הָאָרֶץ הַטּוֹבָה לָרֹב, שָׁנָה בְשָׁנָה.

וְכָכָה גַם יַעֲשֶׂה יַעֲקֹב מֵאָז, כִּי יוֹשֵׁב הוּא עַל נַחֲלָתוֹ וְעֹבֵד יַעַבְדֶנָּה בְּיַד חָרוּצִים וְיִמְצָא בְרָכָה בַּעֲמָלוֹ.

עוֹבֵד אַדְמָתוֹ יִשְׂבַּע לָחֶם:—יַד-חָרוּצִים תַּעֲשִׁיר.—„יָגַעְתִּי וּמָצָאתִי״— תַּאֲמִין. „לֹא יָגַעְתִּי וּמָצָאתִי״ — לֹא תַאֲמִין.

הַאֻמְנָם זֶה אַתֶּם, חֲבִיבַי,
אֵין אֶחָד מִכֶּם שֶׁלֹּא שָׁב?
וַאֲנִי אָמַרְתִּי: אֲבַדְתֶּם
בַּזֶּרֶם, בַּקָּרָה, בַּסְּתָו.

אָמַרְתִּי, חֲבִיבַי, לְעוֹלָמִים
לֹא אָשׁוּב לִרְאוֹתְכֶם, חֲבַל!
וְהִנֵּה אַךְ טָהֲרוּ שָׁמַיִם,
אַךְ הֵקִיץ בַּנָּהָר הַגַּל;

פְּקַחְתֶּם עֵינֵיכֶם הַבְּהִירוֹת
שֶׁל לָבָן, שֶׁל זָהָב, שֶׁל כְּחוֹל,
וְעָלִים יְרֹקִים יִפְרָחוּ
בִּמְקוֹם הָיְתָה בִצָּה אַךְ תְּמוֹל.

וּזְרִיזִים אַתֶּמָה, חֲבִיבַי,
עֲלִיתֶם כָּל גֶּבַע, כָּל גַּיְא,
וְיַעַר וְשָׂדֶה מִלֵּאתֶם,
הוֹי, פְּרָחַי, שֶׁלִּי, כֹּה לֶחָי! —

בַּזֶּרֶם – בְּזֶרֶם הַמָּטָר. בַּקָּרָה – בְּקֹר. חֲבַל – צַר לִי עֲלֵיכֶם. בִּצָּה – אֲגַם, זוּמפּף. אַתֶּמָה – אַתֶּם. גֶּבַע – גִּבְעָה. כֹּה לֶחָי – כֹּה לְעוֹלָם, שָׁלוֹם עַד עוֹלָם.

הַפֶּרַח הַנִּסְתָּר.

כְּשֶׁבָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַפְּרָחִים, שָׁאַל אוֹתָם בְּאֵיזֶה מָקוֹם הֵם בּוֹחֲרִים? וְהָיָה הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר לוֹ כָּל פִּרְחֵי שָׁם יִשָּׂאֵהוּ מַלְאַךְ ה׳ וְשָׁם יִטָּעֶנּוּ.

וַיִּבְחֲרוּ לָהֶם הַפְּרָחִים מְקוֹמוֹת אֲשֶׁר יָשְׁרוּ בְּעֵינֵיהֶם. אֵלֶּה חָמְדוּ אֶת הֶהָרִים וְאֵלֶּה אֶת הָעֲמָקִים, אֵלֶּה אִוּוּ לָשֶׁבֶת עַל אֲדָמָה חֲרֵבָה וְאֵלֶּה עַל אַדְמַת בִּצָּה. וְרַק בַּיַּעַר לֹא בָחַר גַּם אֶחָד מֵהֶם. אָפֵל הוּא הַיַּעַר מֵצֵל וְהַפְּרָחִים אוֹהֲבִים אֶת הַמֶּרְחָב וְאֶת הַשֶּׁמֶשׁ.

וַיִּתְעַצֵּב הַיַּעַר אֶל לִבּוֹ, וַיִּתְחַנֵּן אֶל הַפְּרָחִים וַיֹּאמֶר: הוֹי פְּרָחִים! הוֹי עֵינֵי מַלְאָכִים! עֲשׂוּ נָא אִתִּי חֶסֶד וּבוֹאוּ לָשֶׁבֶת עִמָּדִי, וְהָיָה אִם תְּמָאֲנוּ לָבוֹא לָגוּר בְּתוֹכִי וַעֲזָבוּנִי גַּם הַצִּפֳּרִים, וְהָיִיתִי שָׁמֵם וְנֶעֱזָב וְאָבֵל כָּל הַיָּמִים.

אָז קָרָא פֶּרַח הַזִּיו הַצָּנוּעַ וַיֹּאמֶר אֶל אֶחָיו: הָבָה, נֵלְכָה וְנֵשֵׁב בַּיַּעַר הֶעָלוּב וּנְשַׂמַּח אֶת לִבּוֹ לְעֵת זִקְנָה.

נַעֲנוּ לוֹ פְּרָחִים אֲחָדִים, וַיֵּלְכוּ יַחַד עִם פֶּרַח הַזִּיו לָשֶׁבֶת בַּיָּעַר.

הַיַּעַר קִדֵּם אֶת פְּנֵי אוֹרְחָיו בְּשִׂמְחָה וַיִּפְרֹשׂ עֲלֵיהֶם אֶת צִלּוֹ. וְהַצִּפֳּרִים שָׁרוּ לָהֶם: בְּרוּכִים הַבָּאִים! וְגַם זְבוּבִים, צִפֳּרוֹת וְחִפּוּשִׁיּוֹת בָּאוּ לֵיהָנוֹת מִיפִי הַפְּרָחִים, וַיִּמָּלֵא הַיַּעַר חַיִּים וּתְנוּעָה.

הַיַּעַר מַכִּיר טוֹבָה לְפֶרַח הַזִּיו, וּמַסְתִּירוֹ מֵעֵין רוֹאֶה, לְבַל תִּגַּע בּוֹ יָד לְקָטְפוֹ.

אֶל הַיַּעַר יָצֹא יָצָאתִי,
קְהַל צִפֳּרִים שָׁם מָצָאתִי,
קְהַל צִפֳּרִים גְּדוֹלוֹת, קְטַנּוֹת,
כֻּלָּן יַחַד שִׁיר מְתַנּוֹת.
פָּתְחָה אַחַת וְאָמְרָה: פִּי!
עָנוּ כֻלָּן: פִּי, פִּי, פִּי!
תְּהִלַּת אֲדֹנָי יְדַבֶּר־פִּי!

אֶל הַיַּעַר יָצֹא יָצָאתִי,
קְהַל צִפֳּרִים שָׁם מָצָאתִי,
קְהַל צִפֳּרִים גְּדוֹלוֹת, קְטַנּוֹת,
כֻּלָּן יַחַד שִׁיר מְתַנּוֹת.
פָּתְחָה אַחַת וְאָמְרָה: רָא!
עָנוּ כֻלָּן: רָא, רָא, רָא!
מַה־לְּךָ, נִרְדָּם, קוּם קְרָא!

מֵאִתְּךָ, וְאַתָּה לֹא יָדַעְתָּ, כִּי בְּלֵב צִפּוֹר כָּמוֹנִי שְׁפוּנָה מַרְגָּלִית אַחַת טוֹבָה שֶׁאֵין כָּמוֹהָ בְּכָל הָעוֹלָם וְגַם בְּכִתְרֵי מְלָכִים לֹא תִמְצָאֶנָּה. וַיִּנָּחֵם הַצַּיָּד עַל אֲשֶׁר שָׁלַח מַטְמוֹן זֶה מִיָּדוֹ, וַיָּחֶל לְטַפֵּס עַל הָאִילָן מֵעָנָף לְעָנָף לְהַשִּׂיג אֶת הַצִּפּוֹר, וַיִּפֹּל לָאָרֶץ וַיִּשְׁבּוֹר אֶת רַגְלָיו. וַתִּצְחַק עָלָיו הַצִּפּוֹר וַתֹּאמֶר: רְאֵה עַתָּה, כִּי כֵנִים כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר לִמַּדְתִּיךָ. בְּפִי אָמַרְתִּי לְךָ, כִּי לֹא תִנָּחֵם אַחֲרֵי כָל מַעֲשֶׂה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה, וְאַתָּה פִּתַּחְתָּ אוֹתִי מִמַּאֲסָרַי וְהִתְחָרַטְתָּ תֵּכֶף עַל זֶה. שֵׁנִית, הֵן הִזְהַרְתִּיךָ לֵאמֹר, אַל תַּאֲמִין, אִם יְסַפְּרוּ לְךָ דָּבָר רָחוֹק מִן הַמְּצִיאוּת, וּבְסִכְלוּתְךָ הֶאֱמַנְתָּ לִי וּלְשִׂיחָתִי, כִּי שְׁפוּנָה בֶּאֱמֶת מַרְגָּלִית בְּלִבִּי, וְאֵין כָּזֶה בְּכָל חַי אֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ. וּשְׁלִישִׁית הוֹסַפְתִּי לְיָעֶצְךָ, שֶׁלֹּא תַעֲשֶׂה דָבָר גָּדוֹל מִיכָלְתְּךָ, וְאַתָּה, בֶּן-אָדָם, מְטַפֵּס עַל עֵצִים וְתֹאמַר לָצוּד בְּיָדְךָ צִפּוֹר שָׁמָיִם. —

וַתְּרַחֵף הַצִּפּוֹר בְּמֶרְחֲבֵי עוֹלָם וַתַּעֲזֹב אֶת הַצַּיָּד לְנַפְשׁוֹ...

כִּדְבָרֵיִךְ וּלְשַׁלְּחֵךְ לַחָפְשִׁי, אִם תְּלַמְּדִינִי בְּטֶרֶם אֲשַׁלְּחֵךְ אֶת אֲשֶׁר אָמַרְתְּ עַתָּה. וַתַּעַן הַצִּפּוֹר וַתֹּאמֶר: וּמָה אֶעֱשֶׂה, אִם רַמָּה תְּרַמֶּה אוֹתִי וְהַחֲזֵק תַּחֲזִיק בִּי אַחֲרֵי אֲשֶׁר אֲגַלֶּה לְךָ אֶת דְּבָרַי? הִשָּׁבַע לִי, כִּי עָשֹׂה תַעֲשֶׂה כְּהַבְטָחָתְךָ, וְלֹא תִהְיֶה בִּי יָדְךָ אַחֲרֵי אֲשֶׁר אֲלַמֶּדְךָ חָכְמָתִי. וַיִּשָּׁבַע לָהּ הַצַּיָּד, כִּי לֹא יִבְגּוֹד בָּהּ, בְּמְלַמְּדוֹ לְהוֹעִיל.

וַתֹּאמֶר הַצִּפּוֹר אֵלָיו: שֵׁב עַל שֹׁרֶשׁ אִילָן כָּרוּת זֶה וּשְׁמַע אֶל מוּסָרַי, אֲשֶׁר אוֹרְךָ, וְהָיָה לְךָ לְמִשְׁמֶרֶת. וַיֵּשֶׁב הַצַּיָּד עַל שֹׁרֶשׁ הָאִילָן וַיִּקַּח אֶת הַצִּפּוֹר עַל בִּרְכָּיו. וַתִּפְתַּח הַצִּפּוֹר אֶת פִּיהָ וַתּוֹרֶה אֶת הָאָדָם הַמַּקְשִׁיב לְקוֹלָהּ: רֵאשִׁית כֹּל, שִׂים אֶל לִבְּךָ, כִּי־אִם תַּעֲשֶׂה דָּבָר בְּחַיֶּיךָ וְאֵין לְהָשִׁיב עוֹד, אַל תִּנָּחֵם אַחֲרֵי כֵן, וְזֶה לְלֹא הוֹעִיל; שֵׁנִית אִם יֵאָמֵר וִיסֻפַּר לְךָ דָּבָר, שֶׁרָחוֹק הוּא מִן הַמְּצִיאוּת, אַל תִּהְיֶה קַל בְּדַעְתְּךָ לָתֵת אֵמוּן בּוֹ, כִּי רַק הַפֶּתִי מַאֲמִין לְכָל דָּבָר; וּשְׁלִישִׁית אֲנִי מְיָעֶצֶת אוֹתְךָ, הוֹסִיפָה הַצִּפּוֹר לֵאמֹר, לַמָּקוֹם שֶׁלֹּא תוּכַל לַעֲלוֹת מֵעַצְמְךָ כִּי נִשְׂגַּב מִמְּךָ — אַל תְּטַפֵּס וְאַל תַּעַשׂ דָּבָר גָּדוֹל מִכֹּחֲךָ, כִּי כָשׁל תִּכָּשֵׁל. וַיִּשְׁמַע הַצַּיָּד לְכָל הַלְּקָחִים הַטּוֹבִים הָאֵלֶּה, וַיֹּאמֶר לְעַצְמוֹ: חֲכָמָה מְאֹד הִיא הַצִּפּוֹר. וַיִּשְׁאָלֶהָ: וְיוֹתֵר אֵין בְּיָדֵךְ לְהוֹרוֹתֵנִי? הוֹצִיאִי־נָא עוֹד מֵחָכְמָתֵךְ אֵלָי. וַתֹּאמֶר הַצִּפּוֹר: יָדַעְתִּי עוֹד דָּבָר אֶחָד, אֲבָל שַׁלְּחֵנִי לְנַפְשִׁי, כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לִי מִקֹּדֶם בְּאִמְרֵי פִּיךָ, וְאָז אֹמַר לָךְ. וַיַּעַשׂ הַצַּיָּד כֵּן, וַיַּתֵּר אוֹתָהּ מִיָּד מִמַּאֲסָרָהּ וַיְשַׁלְּחֶהָ מֵאִתּוֹ. וַתָּעָף הַצִּפּוֹר עַל רֹאשׁ אִילָן גָּדוֹל וַתֵּשֶׁב עָלָיו, וַתִּקְרָא מִשָּׁם בְּקוֹל גָּדוֹל אֶל הַצַּיָּד: הוֹי, אָדָם פֶּתִי, אֵיךְ שִׁלַּחְתַּנִי

הַצַּיָּד וְהַצִּפּוֹר.

(מָשָׁל אַגָּדִי).

וַיְהִי בְּאֶרֶץ כּוּשׁ צַיָּד אֶחָד, וְהוּא הָיָה חָכָם בְּעֵינָיו וְלֹא נִשְׁמַר מִכָּל רַע, כִּי בָטַח בְּעַצְמוֹ וּבְחָכְמָתוֹ, וְיָדַע לִתְפּוֹשׂ גַּם לִבּוֹת בְּנֵי-אָדָם אֲחֵרִים, וַיַּאֲמִינוּ בוֹ וַיַּחְשְׁבוּהוּ לְאִישׁ נָבוֹן וּמַשְׂכִּיל. וַיָּבוֹאוּ הָאֲנָשִׁים לִשְׁאוֹל בַּעֲצָתוֹ בְּכָל מַעֲשֶׂה וְעִנְיָן. וְאִם בָּא הַדָּבָר, כַּאֲשֶׁר אָמַר, אָז הִתְבָּרֵךְ בִּלְבָבוֹ, כִּי עֲצָתוֹ כַּעֲצַת אֱלֹהִים; וְאִם נִכְשַׁל זֶה, אֲשֶׁר שָׁמַע בְּקוֹלוֹ, עוֹד הֵזִיד הַצַּיָּד לְהוֹכִיחוֹ עַל פָּנָיו, כִּי לֹא הֵבִין דְּבָרָיו לַאֲשׁוּרָם וְעַל-כֵּן בָּאָה הָרָעָה עָלָיו.

וַיְהִי הַיּוֹם וַיֵּצֵא הַשָּׂדֶה, כְּטוֹב לִבּוֹ עָלָיו, וַיִּתְפּוֹשׂ צִפּוֹר יָפָה אַחַת. וְהַצִּפּוֹר הָיְתָה יוֹדַעַת בִּלְשׁוֹן בְּנֵי-אָדָם, וַתִּפְתַּח פִּיהָ וַתֹּאמַר לַצַּיָּד: רְאֵה, הִנְנִי בְּיָדְךָ, אֲבָל מָה אֲנִי וּמִשְׁקַל גּוּפִי? אִם תִּמְכְּרֵנִי, יִתְּנוּ לְךָ בִּמְחִירִי רַק כֶּסֶף מְעַט, וְאִם תֹּאכְלֵנִי, בְּשָׂרִי לֹא יִנְעַם לָךְ; וְהָיָה אִם תֹּאמַר לְהַחְיוֹתֵנִי וּלְשִׂימֵנִי בִכְלוּב וּלְהַרְאוֹתֵנִי לִבְנֵי-אָדָם בִּמְחִיר, חַי נַפְשִׁי, אִם לֹא אֲסַפֵּר כָּל מַחְשְׁבוֹתֶיךָ לַאֲחֵרִים וַאֲגַלֶּה לְשׁוֹדְדֵי-לַיִל אֶת אֲשֶׁר טָמוּן בְּחֶדְרְךָ. תַּחַת זֶה, אִם שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח אוֹתִי לְנַפְשִׁי, וְאָשׁוּב אֶל עַמִּי וּמוֹלַדְתִּי בִּשְׁמֵי מָרוֹם, אֲלַמֶּדְךָ בִּגְלַל הַדָּבָר הַזֶּה שָׁלֹשׁ חָכְמוֹת, שֶׁתִּהְיֶינָה נֵר לְרַגְלֶיךָ תָּמִיד.

וַיִּתְפַּלֵּא הַצַּיָּד עַל חָכְמַת הַצִּפּוֹר וַיֹּאמֶר לָהּ: נָכוֹן אֲנִי לַעֲשׂוֹת

שָׁם יוֹנָה הוֹמִיָּה, הַסְּנָאִי מְקַפֵּץ
עַל עַנְפֵי הָאַלּוֹן הָרָם;
הַזֶּרֶד שָׁם עוֹמֵד וְעוֹטֶה בִּפְנִינִים
גַּרְגְּרִים אֲדֻמִּים כְּדָם.

וְכַמָּה פִּטְרִיּוֹת בְּאֵזוֹב יִצְמָחוּ!
בְּלִי מִסְפָּר מִתְנוֹדְדוֹת הֵן...
וְכַמָּה שָׁם זְבוּבִים וּדְבוֹרִים וַחֲסִילִים,
וְכַמָּה שָׁם יֵשׁ פִּרְחֵי חֵן!

הָרוֹעֶה בַּצֵּל שָׁמָּה שׁוֹכֵב וּמַקְשִׁיב
וְעוֹנֶה בַּחֲלִילוֹ לָרֹן...
עַל יָדוֹ הַכֶּלֶב הַנֶּאֱמָן נוֹבֵחַ,
וְגוֹעֶה מִסָּבִיב הַצֹּאן.

וַאֲוִיר שָׁם! אֲוִיר מְקֻטָּר כָּל בֹּשֶׂם —
וְהָיָה אַךְ יֵעוֹר הַיּוֹם —
וְשָׁאֲפוּ חַיִּים חֲדָשִׁים הֶעָלִים,
וְרִנְּנוּ צִפֳּרֵי הַתֹּם!...

לִבְנֶה — בערעזעס. אַלּוֹנִים — דעמבעס. אֳרָנִים — סאָסנעס.
בְּרוֹשׁ — ציפרעס. זֶרֶד — מִין עֵץ שֶׁעָלָיו צוֹמְחִים גַּרְגְּרִים אֲדוּמִּים.

מַה טּוֹב שָׁם, יַקִּירִי, לָנוּחַ בַּיַּעַר,
עֵת תְּלַהֵט הַשֶּׁמֶשׁ בָּרוֹם...
לְהַקְשִׁיב בִּדְמָמָה וּלְהַבִּיט מִסָּבִיב
וְלָנוּם וְלַחֲלוֹם חֲלוֹם!...

אַלּוֹנִים וַאֲרָנִים כַּעֲנָקִים נִפְלָאִים,
רָאשֵׁיהֶם יַגִּיעוּ עַד עָב;
וְנִדְמֶה כְּאִלּוּ מִתְפַּלֵּל בְּלַחַשׁ
הַיַּעַר הַגָּדוֹל, הַשָּׂב.

הַלִּבְנִים הַגְּבֹהִים מְסַפְּרִים בִּדְמָמָה,
וּבְרוֹשִׁים יְלַחֲשׁוּ רָז;
מִבַּעַר הַדָּלִיּוֹת קַרְנַיִם תַּחְדֹּרְנָה,
וּמְצַפּוֹת הַקַּרְקַע בַּפָּז.

וְכַמָּה שָׁם קִנִּים... מִכֹּבֶד הַצִּפֳּרִים
יִתְנוֹעֲעוּ עַנְפֵי הָעֵץ...
הֵן עָפוֹת מִבֹּקֶר עַד עֶרֶב וּמְזַמְּרוֹת
וְשׁוֹפְכוֹת אֶת שִׂיחָן בְּלִי קֵץ...

— אַל נָא תִּפְחַדְנָה, צִפֳּרִים — אָמַר לָהֶן מֶנְדִּיק בְּרַחֲמִים רַבִּים — עָזוֹר אֶעֱזָרְכֶן בְּעָנְיְכֶן וְאֶעֱשֶׂה לָכֶן טוֹבוֹת בְּעַד הָרָעוֹת אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לְשֶׁבַע צִפֳּרִים קְטַנּוֹת אֲחֵרוֹת.

וּמֶנְדִּיק הֵבִיא אֶת שֶׁבַע הַצִּפֳּרִים הַקְּפוּאוֹת אֶל בֵּיתוֹ. וְכָל אֶחָד מִשִּׁבְעַת נְעָרָיו לָקַח אֶל תּוֹךְ כַּפּוֹ אַחַת מִן הַצִּפֳּרִים וְנָשַׁף עָלֶיהָ בְּהֶבֶל פִּיו עַד שֶׁנַּעֲשָׂה לָהּ חַם. אַחַר כַּךְ הִגִּישָׁה אֵשֶׁת מֶנְדִּיק לִפְנֵיהֶן אֹכֶל וְהֵן הִתְחִילוּ פּוֹרְחוֹת בְּתוֹךְ הַבָּיִת.

בָּעֶרֶב, כַּאֲשֶׁר שָׁב מֶנְדִּיק מִבֵּית־הַכְּנֶסֶת וְחָפֵץ לָשֶׁבֶת אֶל הַ„סֵּדֶר" וּלְקַדֵּשׁ עַל הַיַּיִן, נִפְתְּחָה פִּתְאֹם הַדֶּלֶת, וְאֶל הַבַּיִת נִכְנַס אוֹתוֹ הַיְהוּדִי הַזָּקֵן בַּעַל הַזָּקָן הַלָּבָן, אֲשֶׁר נִרְאָה לְמֶנְדִּיק בַּחֲלוֹמוֹ. הוּא לָקַח אֶת הַכּוֹס בְּיָדוֹ וְהִתְחִיל קוֹרֵא „קִדּוּשׁ", וְהַצִּפֳּרִים חָדְלוּ לָעוּף וְלָשִׁיר כֻּלָּן יָרְדוּ וְיָשְׁבוּ צִפּוֹר־צִפּוֹר עַל כְּתֵפוֹ שֶׁל נַעַר אִלֵּם וְשָׁמְעוּ אֶת הַ„קִּדּוּשׁ" מִפִּי אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא. וְכַאֲשֶׁר כִּלָּה אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא לִקְרֹא אֶת הַקִּדּוּשׁ, פָּתְחוּ כָּל שִׁבְעַת הַנְּעָרִים אֶת פִּיהֶם, הִתְחִילוּ לְדַבֵּר וְעָנוּ: „אָמֵן!".

וְעוֹד פַּעַם נִפְתְּחָה הַדֶּלֶת, וְאֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא עִם שֶׁבַע הַצִּפֳּרִים נֶעֶלְמוּ יָחַד.

— הִנֵּה הַכֹּל כְּבָר מוּכָן בְּבֵיתֵנוּ לְחַג הַפֶּסַח. הַבַּיִת נָקִי, עַל הַשֻּׁלְחָנוֹת מֻנָּחוֹת מַפּוֹת לְבָנוֹת, הַמַּצָּה מַבְהִיקָה וְהַבַּקְבּוּקִים מְלֵאִים יַיִן לְ„אַרְבַּע־הַכּוֹסוֹת", אַךְ כָּל יְלָדֵינוּ אִלְּמִים הֵם, וְאַף אֶחָד לֹא יִשְׁאַל אֶת אַרְבַּע־הַקֻּשְׁיוֹת... הוֹי, מַה גָּדוֹל הָעֹנֶשׁ שֶׁבּוֹ נֶעֱנַשְׁנוּ!

כִּשְׁמֹעַ אִשְׁתּוֹ אֶת דְּבָרָיו, בָּכְתָה מָרָה, וְגַם מֶנְדִּיק בָּכָה אִתָּהּ. וּבְשִׁבְתּוֹ כָּכָה וְעֵינָיו זָלְגוּ דְּמָעוֹת, נָפְלָה עָלָיו תַּרְדֵּמָה, וּבַחֲלוֹמוֹ בָּא אֵלָיו יְהוּדִי זָקֵן בַּעַל זָקָן לָבָן וַיֹּאמֶר אֵלָיו:

יָדֹעַ תֵּדַע, כִּי אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא הִנְנִי, וּבָאתִי לְהַגִּיד לְךָ, כִּי יְלָדֶיךָ אִלְּמִים עַל עָקְרְךָ מִפִּי שֶׁבַע הַצִּפֳּרִים הַקְּטַנּוֹת אֶת לְשׁוֹנוֹתֵיהֶן. עַל אֲשֶׁר גָּרַמְתָּ שֶׁיֵּאָלְמוּ הַצִּפֳּרִים, קִלְּלוּ אוֹתְךָ הַצִּפֳּרִים שֶׁגַּם יְלָדֶיךָ יֵאָלֵמוּ.

וְכַאֲשֶׁר הֵקִיץ מֶנְדִּיק מִשְּׁנָתוֹ, הָלַךְ לְבַדּוֹ אֶל הַיַּעַר. חֵפֶץ בָּא אֶל לִבּוֹ לִרְאוֹת אֶת הַמָּקוֹם אֲשֶׁר שָׁם עָקַר מִפִּי הַצִּפֳּרִים אֶת לְשׁוֹנוֹתֵיהֶן. „אַכְזָר כָּזֶה הָיִיתִי!" חָשַׁב בְּלִבּוֹ וְנִצְטַעֵר צַעַר רָב.

בַּיַּעַר מָצָא אֶת הָאַלּוֹן, אֲשֶׁר תַּחְתָּיו הֵרַע לִפְנֵי יָמִים רַבִּים לַצִּפֳּרִים וְהִנֵּה הוּא רוֹאֶה קֵן וּבוֹ שֶׁבַע צִפֳּרִים. הֵן הָיוּ דּוֹמוֹת מַמָּשׁ לְאוֹתָן הַצִּפֳּרִים, אֲשֶׁר כָּרַת אֶת לְשׁוֹנוֹתֵיהֶן.

הַצִּפֳּרִים שָׁכְבוּ וְרָעֲדוּ מִקֹּר וּמֵרָעָב.

— אַיֵּה אִמְּכֶן, צִפֳּרִים מִסְכֵּנוֹת?—שָׁאַל אוֹתָן מֶנְדִּיק – לָמָּה אֵינָהּ בָּאָה לְחַמֵּם אֶתְכֶן? לָמָּה אֵינָהּ נוֹתֶנֶת לָכֶן לֶאֱכֹל?

אַךְ הַצִּפֳּרִים רַק פָּקֹחַ פָּקְחוּ רֶגַע אֶת עֵינֵיהֶן וְשָׁבוּ וְסָגְרוּ אוֹתָן.

אֵיךְ יוּכְלוּ לַעֲנוֹת, אִם רַק הַנְּשָׁמָה עוֹד בְּקִרְבָּן? הֵן רַק הִתְחִילוּ רוֹעֲדוֹת בְּכַנְפֵיהֶן הַקְּטַנִּים וְהִתְרַפְּקוּ זֹה עַל זֹה מִפַּחַד.

הַנֶּשֶׁר, לְהָקוֹת־לְהָקוֹת פָּרְחוּ עַד אֲשֶׁר כִּסּוּ אֶת אוֹר הַשֶּׁמֶשׁ כְּעָנָן. וְכֻלָּן שָׁמְעוּ אֶת דְּבַר הַנֶּשֶׁר אֲשֶׁר קָרָא:

— מַה הוּא הָעֹנֶשׁ אֲשֶׁר נָשִׂים עַל הַנַּעַר הַשּׁוֹבָב מֶנְדִּיק?

צִפּוֹר אַחַת אָמְרָה:

— יַעַקְרוּ מִפִּי מֶנְדִּיק אֶת לְשׁוֹנוֹ, כַּאֲשֶׁר עָקַר אֶת לְשׁוֹנוֹתֵיהֶן שֶׁל שֶׁבַע הַצִּפֳּרִים הַקְּטַנּוֹת.

צִפּוֹר שֵׁנִית אָמְרָה:

— יְקַצְּצוּ אֶת יָדָיו.

אַךְ כָּל זֶה לֹא יָשַׁר בְּעֵינֵי הַצִּפֳּרִים, אָז נִגְּשָׁה צִפּוֹר אַחַת חֲכָמָה שֶׁבָּאָה מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה, וְאָמְרָה:

— יִגְדַּל מֶנְדִּיק וְהָיָה לְאִישׁ, אַךְ כְּשֶׁיִּהְיֶה גָּדוֹל וְיִקַּח אִשָּׁה, יִוָּלְדוּ לוֹ שִׁבְעָה נְעָרִים אִלְּמִים, אֲשֶׁר לֹא יוּכְלוּ דַּבֵּר, כַּאֲשֶׁר לֹא יוּכְלוּ שֶׁבַע הַצִּפֳּרִים לָשִׁיר.

וְכָךְ הָיָה.

ה.

כַּאֲשֶׁר גָּדַל מֶנְדִּיק וְנָשָׂא אִשָּׁה, נוֹלְדוּ לוֹ שִׁבְעָה נְעָרִים וְכֻלָּם הָיוּ אִלְּמִים וְלֹא יָכְלוּ לִקְרוֹא לֹא „אַבָּא" וְלֹא „אִמָּא". לֹא יָכְלוּ לְהַכְנִיס אוֹתָם לְ„חֶדֶר", וְלֹא יָכְלוּ לִקְרוֹא „אָלֶף־בֵּית".

בֵּינְתַיִם בָּא עֶרֶב פֶּסַח, וְלַנַּעַר הַבְּכוֹר, בֶּן מֶנְדִּיק, כְּבָר מָלְאוּ עֶשֶׂר שָׁנִים. הָיוּ מְלַמְּדִים אוֹתוֹ אֶת אַרְבַּע־הַקֻּשְׁיוֹת, אַךְ הוּא לֹא יָכוֹל לְבַטֵּא אַף מִלָּה. גָּדַל צַעֲרוֹ שֶׁל מֶנְדִּיק בְּאוֹתוֹ עֶרֶב־פֶּסַח. אָמַר לְאִשְׁתּוֹ:

אֱלֹהִים, אֱלֹהִים, אוֹתְךָ נְבָרֵכָה
עַל מְזוֹנֵנוּ וְעַל אוֹר הַיּוֹם הַטּוֹב!

הַכֹּל הִתְפַּלְּלוּ, וְרַק שֶׁבַע הַצִּפֳּרִים שָׁתְקוּ וְלֹא פָּתְחוּ אֶת פִּיהֶן.

— לָמָּה אַתֶּן שׁוֹתְקוֹת, שֶׁבַע הַצִּפֳּרִים — שָׁאַל אוֹתָן הַנֶּשֶׁר — לָמָּה אֵינְכֶן נוֹשְׂאוֹת רִנָּה לֵאלֹהִים?

שֶׁבַע הַצִּפֳּרִים פָּתְחוּ אֶת פִּיּוֹתֵיהֶן הַקְּטַנִּים וְהֶרְאוּ שֶׁאֵין לָהֶם לָשׁוֹן.

— אֵיךְ יָשִׁירוּ — אָמְרוּ הַצִּפֳּרִים אֲשֶׁר מִסָּבִיב - אִם נַעַר קָטָן אֶחָד עָקַר אֶתְמוֹל אֶת לְשׁוֹנָן מִתּוֹךְ פִּיהֶן?

וּבְדַבֵּר הַצִּפֳּרִים אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה קָמָה דְמָמָה גְדוֹלָה. אִמָּן שֶׁל שֶׁבַע הַצִּפֳּרִים הִתְיַפְּחָה חֶרֶשׁ, וְהָעוֹרֵב הַשָּׁחוֹר קָרַב אֶל הַנֶּשֶׁר וְהִשְׁתַּחֲוָה לְפָנָיו.

— אֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ - קִרְקֵר הָעוֹרֵב — אֶת כָּל זֶה עָשָׂה מֶנְדִּיק הַשּׁוֹבָב.

— מֶנְדִּיק! מֶנְדִּיק! — צָוְחוּ כָּל עוֹפוֹת הַיַּעַר — אֵין בָּנוּ כֹּחַ עוֹד לָשֵׂאת אֶת מַעֲשָׂיו הָרָעִים שֶׁל מֶנְדִּיק זֶה.

— טוֹב! — הִשְׁקִיט אֶת כֻּלָּם הַנֶּשֶׁר — נֵאָסֵף וְנִשְׁפֹּט יָחַד, מָה הָעֹנֶשׁ הָרָאוּי לְשׁוֹבָב זֶה.

ד.

מִיָּד נִשְׁלְחוּ שָׁלֹשׁ צִפֳּרִים־שְׁלִיחִים לְהַקְהִיל אֶת כָּל הָעוֹפוֹת שֶׁבָּעוֹלָם:

— מַהֲרוּ וְעוּפוּ אֶל מַלְכֵּנוּ הַנֶּשֶׁר! דָּנִים אֶת מֶנְדִּיק.

וּמִכָּל אַפְסֵי אֶרֶץ, מֵעֵבֶר לִנְהָרוֹת וִיעָרִים עָפוּ וּבָאוּ הַצִּפֳּרִים אֶל

עָשָׂה גַם לַצִּפּוֹר הַשֵּׁנִית, לַשְּׁלִישִׁית וְגַם לָרְבִיעִית. כַּאֲשֶׁר כְּבָר הָיוּ כָּל שֶׁבַע הַצִּפֳּרִים הַקְּטַנּוֹת מוּטָלוֹת לְפָנָיו עֲקוּרוֹת לָשׁוֹן, שָׁב עִם אָחִיו הַבַּיְתָה.

ב.

מֶנְדִּיק שָׁכַח עַד מְהֵרָה אֶת הַצִּפֳּרִים; אַךְ הַצִּפֳּרִים לֹא שָׁכְחוּ אוֹתוֹ. אֶל שֶׁבַע הַצִּפֳּרִים חַסְרוֹת־הַלָּשׁוֹן שָׁבָה מַהֵר אִמָּן וַתָּרֶם קוֹל בֶּכִי:

– צִשְׂרִי! צִשְׂרִי! הִתְיַפְּחָה מָר – אוֹיָה לִי! מַה זֶּה עָשׂוּ לִילָדַי?

– צִשְׂרִי! צִשְׂרִי! מֶנְדִּיק הָיָה כָאן, – הֵשִׁיבָה לָהּ צִפּוֹר מֵעַל הָאִילָן הַסָּמוּךְ – בְּעֵינַי רָאִיתִי זֹאת מִבֵּין הָעֲנָפִים בְּשָׁמְרִי פֹּה עַל יְלָדַי.

– צִשְׂרִי! צִשְׂרִי! יַד מֶנְדִּיק בְּכָל זֶה! – קָרְאוּ הַצִּפֳּרִים מִכָּל צַד וּבָאוּ לִרְאוֹת בָּאָסוֹן הַגָּדוֹל.

– צִשְׂרִי! צִשְׂרִי – צָוְחוּ כָּל עוֹפוֹת הַיַּעַר: – אֵין בָּנוּ כֹּחַ עוֹד לָשֵׂאת אֶת מַעֲשָׂיו הָרָעִים עֶל מֶנְדִּיק זֶה.

ג.

וַיִּוָּדַע הַדָּבָר, כִּי בְּכָל בֹּקֶר הַשְׁכֵּם בָּאִים בִּטִיסָה כָּל עוֹפוֹת הַיַּעַר אֶל מַלְכָּם, הוּא הַנֶּשֶׁר. קַן הַנֶּשֶׁר בָּנוּי עַל רֹאשׁ סֶלַע, מֵעַל לֶעָבִים. שָׁם סוֹבְבִים אוֹתוֹ כָּל הָעוֹפוֹת וּמִתְפַּלְּלִים וּמְרַנְּנִים לֵאלֹהִים. כָּךְ הָיָה גַם מִמָּחֳרַת הַבֹּקֶר. הָעוֹפוֹת סָבְבוּ אֶת הַנֶּשֶׁר בְּעִגּוּל גָּדוֹל וְהִתְחִילוּ מִתְפַּלְּלִים וּמְרַנְּנִים:

מַעֲשֶׂה בְּשֶׁבַע צִפֳּרִים.

א.

בְּעִיר אַחַת יָשְׁבָה אַלְמָנָה עֲנִיָּה, וְלָהּ יֶלֶד קָטָן וּשְׁמוֹ מֶנְדֶל. אַךְ אַנְשֵׁי הָעִיר קָרְאוּ לוֹ: מֶנְדִיק, כִּי הָיָה שׁוֹבָב גָּדוֹל וְהָיָה מַשְׁלִיךְ אֲבָנִים לְתוֹךְ קִנֵּי הַסְּנוּנִיּוֹת. וְהָיָה לוֹ גַּם מִין שׁוֹט אָרֹךְ, וּכְשֶׁהָיָה חָפְשִׁי מִן „הַחֶדֶר", הָיָה רוֹדֵף בְּשׁוֹטוֹ אַחֲרֵי כָּל צִפּוֹר וָעוֹף. הַצִּפֳּרִים הָיוּ בּוֹרְחוֹת מִפָּנָיו אֶל הַשָּׂדֶה וּמַזְהִירוֹת אֶת חַבְרוֹתֵיהֶן מִפָּנָיו.

— אַל תְּעוֹפֶפְנָה הַיּוֹם הָעִירָה! הַיּוֹם מֶנְדִיק חָפְשִׁי מִן בֵּית־הַסֵּפֶר!

פַּעַם בְּאֶחָד מִימֵי נִיסָן הָלַךְ מֶנְדִיק עִם אָחִיו הַגָּדוֹל לְטַיֵּל בַּיַּעַר. אַךְ בְּבוֹאָם הַיַּעְרָה לֹא חָפֵץ לָלֶכֶת עִם אָחִיו יַחַד. מֶנְדִיק רָאָה שָׁם הַרְבֵּה־הַרְבֵּה אִילָנוֹת, וְתַחַת הָאִילָנוֹת — הַרְבֵּה־הַרְבֵּה עָלִים צְהֻבִּים. הוּא הִרְבָּה לְחַטֵּט בֶּעָלִים, עַד אֲשֶׁר מָצָא בֵּינֵיהֶם קֵן. וּבַקֵּן שֶׁבַע צִפֳּרִים, אֶפְרוֹחִים קְטַנִּים.

— חַא־חַא־חַא! כַּמָּה פְּעוּטוֹת אַתֶּן! — כָּכָה צָחַק מֶנְדִיק וְהִתְחִיל מִתְבּוֹנֵן בָּהֶן. — וְלִנְשֹׁךְ אַתֶּן יְכוֹלוֹת?

— צְשֶׁרִי! צְשֶׁרִי! אַל תִּגַּע בָּנוּ — עָנוּהוּ הַצִּפֳּרִים — אֵין אִמָּא בַּבַּיִת וַאֲנַחְנוּ יְרֵאוֹת מִפָּנֶיךָ.

אַךְ מֶנְדִיק כְּבָר תָּפַס אֶת אַחַת הַצִּפֳּרִים וְהִתְחִיל חוֹנֵק אוֹתָהּ בִּגְרוֹנָהּ. הַצִּפּוֹר פָּתְחָה אֶת פִּיהָ הַקָּטֹן וְהוֹצִיאָה לָשׁוֹן קְטַנָּה וַאֲדֻמָּה:

צְשֶׁרִי! צְשֶׁרִי! — הִתְחַנְּנָה הַצִּפּוֹר: — אַל נָא תְּחַנְּקֵנִי, עוֹד מְעַט אוֹצִיא אֶת נִשְׁמָתִי.

אַךְ מֶנְדִיק לֹא יָדַע רַחֵם וְעָקַר מִפִּי הַצִּפּוֹר אֶת לְשׁוֹנָהּ הַקְּטַנָּה. כָּכָה

הָיָה שָׁם גַּם כֶּלֶב עַז, –   מִן הַמִּרְעֶה, מִן הָרַךְ,
עַל חֶתְחָתוּל קָם;   שָׁב אֲנַי הַשּׁוֹר;
תָּקַע אֶת כָּל שִׁנָּיו בּוֹ   צָמֵא הָיָה עַד מְאֹד,
וּנְשָׁכוֹ עַד שְׁפָךְ־דָּם.   וַיִּשְׁתֶּה מֵי־הַיְאוֹר.

בַּזָּוִית עָמַד מַקֵּל־עֵץ,   עָבַר גַּם הַשּׁוֹחֵט אָז —
הָהּ, מַקֵּל קָשֶׁה, עָב!   וְחַלָּף לוֹ לָאִישׁ;
עַל הֶחָתוּל קָם וַיַּךְ   עָקַד אֶת הַשּׁוֹר אֲנַי
עַל רֹאשׁ וְגַם עַל גָּב.   וְשָׁחַט אוֹתוֹ חִישׁ.

אֵשׁ בּוֹעֶרֶת עַל הָאָח,   וְהַשּׁוֹחֵט סוֹפוֹ מָה?
נִתַּז מִמֶּנּוּ גֵּץ;   אוֹי לְאוֹתוֹ סוֹף!
הָיָה גֵּץ לְלַהַב חִישׁ   מַלְאַךְ־הַמָּוֶת פֶּתַע בָּא
וְשָׂרַף מַקֵּל־עֵץ.   וְאָמַר לוֹ: חֲלוֹף!

קָם גַּל מַיִם תּוֹךְ הַיְאוֹר   מִכֵּס־כְּבוֹדוֹ בִּשְׁמֵי־עָל
וְקָרָא: הָלְאָה גֵשׁ!   אָז הִתְנַשֵּׂא אֵל;
שָׁפַךְ מֵימָיו זֶה הַגַּל   וְגָעַר בּוֹ בְּמַשְׁחִית זֶה,
וַיְכַבֶּה אֶת הָאֵשׁ.   וְנֶעֱלַם חִישׁ כַּצֵּל.

אָ ח – כְּלִי מָלֵא גֶּחָלֵי־אֵשׁ (פייערבעקן). נִתַּ ז – נִזְרַק. גֵּ ץ – נִיצוֹץ. „חַלָּף" סַכִּינוֹ שֶׁל הַשּׁוֹחֵט. עָ ֽק ד – קָשַׁר אֶת רַגְלָיו בַּחֲבָלִים. מִ כֵּ ס־כ ב וֹ ד וֹ – כִּסֵּא כְּבוֹדוֹ. חֲלוֹף – עֲבוֹר.

חַד גַּדְיָא.

עוֹד אָנֹכִי יֶלֶד קָט
שָׁמַעְתִּי זֶמֶר זֶה:
שָׁרוּ אוֹתוֹ זָקֵן, טַף,
כָּל לָשׁוֹן וְכָל פֶּה:

אַבָּא קָנָה גְּדִי בַּשּׁוּק,
גְּדִי רַךְ וָצַח שֶׁלִּי,

שְׁנַיִם זוּזִים — זוּז וָזוּז
הוֹצִיא עַל הַגְּדִי.

קָפַץ עָלָיו חָתוּל רָע-
הָה, חָתוּל רָשָׁע זֶה
טָרַף אֶת הַגְּדִי הָרַךְ,
אֲכָלוֹ בְּכָל פֶּה.

פִּתְאֹם נִפְתְּחָה הַדֶּלֶת וְאֶל הַבַּיִת בָּא עָנִי לְבוּשׁ-קְרָעִים וְעַל שִׁכְמוֹ תַּרְמִיל. פָּנָה אֶל בַּעַל-הַבַּיִת וְאָמַר:

— עָנִי נוֹדֵד אֲנִי וּבָאתִי הֲלוֹם בְּעֶרֶב פֶּסַח. הָלַכְתִּי אֶל הַיְהוּדִים הָעֲשִׁירִים — וְאֵין אוֹסֵף אוֹתִי הַבַּיְתָה לָחֹג אֶת חַג הַפֶּסַח. וְעַתָּה חוּס נָא אַתָּה עָלַי וּתְנֵנִי לָשֶׁבֶת אֶל שֻׁלְחָנְךָ בְּחַג הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה.

עָנָה בַּעַל-הַבַּיִת: אָמְנָם גַּם אֲנִי עָנִי וּמַאֲכָלַי דַלִּים הַיּוֹם, אַךְ בְּכָל לִבִּי אֶתֵּן לְךָ חֵלֶק מֵאֲרֻחָתִי. שֵׁב אֶל הַשֻּׁלְחָן.

יָשַׁב הֶעָנִי אֶל הַשֻּׁלְחָן. רָאָה כִּי אַנְשֵׁי הַבַּיִת עֲצֵבִים וְשָׁאַל:

— מַה-לָּכֶם? הֲלֹא חַג הַיּוֹם, יוֹם שִׂמְחָה, יוֹם-טוֹב!

סִפֵּר לוֹ הָאִישׁ, כִּי לְפָנִים הָיָה עָשִׁיר וּבֵיתוֹ הָיָה מָלֵא כָל טוּב, וְעַתָּה אֵין לוֹ מְאוּמָה.

קָרָא הֶעָנִי וְאָמַר: קַוּוּ לַיְיָ, כִּי יִשְׁלַח לָכֶם עֶזְרָתוֹ. וְעַתָּה אַל תֵּעָצְבוּ, הֲלֹא יוֹם-טוֹב הַיּוֹם.

וְהֶעָנִי הַנּוֹדֵד לָן בַּלַּיְלָה הַהוּא בְּבֵיתָם. וַיְהִי מִמָּחֳרָת כַּאֲשֶׁר קָמוּ בְּנֵי-הַבַּיִת מִשְּׁנָתָם וַיִּרְאוּ, כִּי הָאוֹרֵחַ אֵינֶנּוּ וְרַק תַּרְמִילוֹ נִשְׁאַר. פָּתְחוּ אֶת הַתַּרְמִיל וּמָצְאוּ שָׁם כּוֹס-זָהָב וְעָלֶיהָ חָרוּת בְּאוֹתִיּוֹת גְּדוֹלוֹת: „כּוֹסוֹ שֶׁל אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא".

יָדְעוּ הָאֲנָשִׁים, כִּי הַנּוֹדֵד הֶעָנִי הָיָה אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא. וּמִן הַיּוֹם הַהוּא לֹא רָאוּ עוֹד עֹנִי, וּבֵיתָם הָיָה מָלֵא כָל-טוּב כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶם

נָדִיב — מִי שֶׁנּוֹתֵן הַרְבֵּה נְדָבוֹת נִקְרָא נָדִיב. לִבּוֹ לֹא נָפַל עָלָיו — לֹא אָבְדָה תִקְוָתוֹ. לִבָּם דָּוָי — לִבָּם כּוֹאֵב עֲלֵיהֶם. לְבוּשׁ-קְרָעִים — לָבוּשׁ בְּגָדִים קְרוּעִים. תַּרְמִיל — שַׂק קָטָן. הֲלוֹם — הֵנָּה.

כּוֹסוֹ שֶׁל אֵלִיָּהוּ.

בִּכְפָר אֶחָד גָּר אִישׁ יְהוּדִי; וַיְהִי הָאִישׁ הַזֶּה עָשִׁיר וְנָדִיב, וְשֵׁם טוֹב יָצָא לוֹ בֵּין כָּל שְׁכֵנָיו.

וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹא אָסוֹן עַל בֵּית הַיְהוּדִי וְכָל עָשְׁרוֹ אָבָד. לֹא נִשְׁאַר לוֹ כִּי אִם בַּיִת אֶחָד קָטָן, אֲשֶׁר בּוֹ גָּר. אַךְ לִבּוֹ לֹא נָפַל עָלָיו, כִּי אָמַר: יְיָ נָתַן וַיְיָ לָקָח!

קָרְבוּ יְמֵי חַג הַפֶּסַח, וְהָאִשָּׁה אָמְרָה אֶל בַּעְלָהּ: מַה נַּעֲשֶׂה, וְאֵין בְּיָדֵינוּ לִקְנוֹת מַצּוֹת וָיַיִן?

עָנָה הָאִישׁ וּדְמָעוֹת עַל עֵינָיו:

— עוֹד נִשְׁאֲרָה לָנוּ כּוֹס־זָהָב, כּוֹסוֹ שֶׁל אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא, וְהִיא יְקָרָה לָנוּ מְאֹד. אַךְ עַתָּה, בְּעֵת צָרָה, הָבָה נִמְכֹּר אוֹתָהּ וְנִקְנֶה מַצּוֹת וָיַיִן, וּבִמְקוֹמָהּ נִקְנֶה כּוֹס זְכוּכִית.

שָׁמְעָה הָאִשָּׁה אֶת דִּבְרֵי בַעְלָהּ וּבָכְתָה גַּם הִיא. בְּעֶרֶב פֶּסַח לָקְחָה הָאִשָּׁה אֶת הַכּוֹס וְהָלְכָה אֶל הָעִיר; שָׁם מָכְרָה אוֹתָהּ וְקָנְתָה צָרְכֵי פֶּסַח, וְנַפְשָׁהּ מָרָה עָלֶיהָ מְאֹד.

בֵּין כֹּה וָכֹה בָּא הָעֶרֶב. בְּנֵי הַבַּיִת יָשְׁבוּ לַעֲרֹךְ אֶת הַ„סֵּדֶר", אַךְ זָכְרוּ אֶת עָשְׁרָם לְפָנִים — וְלִבָּם דַּוָּי.

הַפַּרְפָּר וְהַפֶּרַח.

שָׁלוֹם לָךְ, פֶּרַח,
וּבְרָכָה בְּלִי דַי,
שָׁלוֹם וּבְרָכָה
מֵהָר וּמִגָּיְא!

אֶשְׁתֶּה מִכּוֹסֵךְ
רַק אֵגֶל טַל חַי,
וְעַפְתִּי כְּרֶגַע
לָהָר וְלַגָּיְא.

עֶרֶב אָשׁוּבָה
וּבְפִי לָךְ שָׁי:
בִּרְכַּת הֶהָרִים
וּבִרְכַּת הַגָּיְא.

מִשְׁפַּט שְׁלֹמֹה בְּנָחָשׁ.

מַעֲשֶׂה בְּאָדָם אֶחָד שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ בַּשָּׂדֶה וּבְיָדוֹ כַּד שֶׁל חָלָב. פָּגַע בּוֹ נָחָשׁ, שֶׁהָיָה צוֹעֵק מֵרוֹב צָמָא. אָמַר לוֹ הָאִישׁ: מָה אַתָּה צוֹעֵק? אָמַר לוֹ: צָמֵא אֲנִי. וּמַה בְּיָדֶיךָ? — אָמַר לוֹ: חָלָב. אָמַר לוֹ: תֵּן לִי אֶת הֶחָלָב לִשְׁתּוֹת וְאַרְאֶךָ מָמוֹן הַרְבֵּה עַד שֶׁתִּתְעַשֵּׁר. נָתַן לוֹ וְשָׁתָה.

לְאַחַר שֶׁשָּׁתָה הַנָּחָשׁ — אָמַר לוֹ הָאִישׁ: הַרְאֵנִי הַמָּמוֹן שֶׁאָמַרְתָּ לִי. אָמַר לוֹ: בֹּא אַחֲרַי. הָלַךְ אַחֲרָיו עַד שֶׁבָּאוּ לְאֶבֶן גְּדוֹלָה. אָמַר לוֹ: תַּחַת הָאֶבֶן הַזֹּאת טָמוּן הַמָּמוֹן. לְקָחוֹ וֶהֱבִיאוֹ לְבֵיתוֹ. מֶה עָשָׂה אוֹתוֹ הַנָּחָשׁ? קָפַץ וְנִשְׁתַּלְשֵׁל סְבִיב צַוָּארוֹ. אָמַר לוֹ הָאִישׁ: זוֹ מַה הִיא? אָמַר לוֹ: אֲנִי מְמִית אוֹתְךָ עַל שֶׁלָּקַחְתָּ כָּל מָמוֹנִי. אָמַר לוֹ: בֹּא עִמִּי לְבֵית־דִּינוֹ שֶׁל שְׁלֹמֹה.

הָלְכוּ וּבָאוּ לִפְנֵי שְׁלֹמֹה — וְעוֹד הַנָּחָשׁ עָלָיו. - צָעַק הָאִישׁ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ. אָמַר הַמֶּלֶךְ לַנָּחָשׁ: מָה אַתָּה מְבַקֵּשׁ? אָמַר הַנָּחָשׁ: אֲנִי רוֹצֶה לְהָרְגוֹ. אָמַר לוֹ הַמֶּלֶךְ: רֵד מֵעַל צַוָּארוֹ, שֶׁאֵין נָכוֹן שֶׁתְּהֵא מְחֻזָּק בּוֹ יוֹתֵר מִמֶּנּוּ, מֵאַחַר שֶׁאַתֶּם בְּבֵית־דִּין. יָרַד מֵעַל צַוָּארוֹ לָאָרֶץ. אָמַר לוֹ: מֵעַתָּה אֱמֹר דְּבָרֶיךָ. הִתְחִיל הַנָּחָשׁ לְדַבֵּר וְאָמַר: אֶהֶרְגֶנּוּ, כְּמוֹ שֶׁאָמַר לִי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא: „וְאַתָּה תְּשׁוּפֶנּוּ עָקֵב". אָמַר לוֹ לָאִישׁ: וּלְךָ צִוָּה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא: — „הוּא יְשׁוּפְךָ רֹאשׁ"...

מִיָּד קָפַץ הָאִישׁ וְרָצַץ אֶת מֹחוֹ.

נִשְׁתַּלְשֵׁל — נִכְרַךְ כְּשַׁלְשֶׁלֶת.

טוֹב שֶׁבַּנְּחָשִׁים–רְצֹץ אֶת מֹחוֹ.

הַחִטָּה.

נָאוֹת אַתֶּן, נָאוֹת,
כָּל שִׁבְּלֵי שָׂדוֹת;
כֻּלְּכֶן גַּלֵּי זָהָב,
כֻּלְּכֶן מַה נֶּחְמָדוֹת!

אַךְ חֲבִיבוֹת יוֹתֵר
הֵן שִׁבְּלֵי חִטָּה,
כִּי הֵן נוֹתְנוֹת סֹלֶת,
כִּי הֵן נוֹתְנוֹת פִּתָּא

וְאִמָּא טוֹבָה אוֹפָה
עֻגוֹת לַחֲמָנִיּוֹת,
גַּם מְבַשְּׁלָה יָפֶה
כִּיסוֹנִים וְאִטְרִיּוֹת.

זְרַע נָא, זְרַע, הָאִכָּר,
כָּל הַשָּׂדֶה חִטָּה;
הַיְלָדִים יֶאֱהָבוּךְ
וִיבָרְכוּ אוֹכְלֵי פִּתָּא.

נָאוֹת – יָפוֹת. סֹלֶת „קֶמַח דַּק וְנָקִי. פִּתָּא – פַּת, לֶחֶם. כִּיסוֹן – רָקִיק מְמֻלָּא גְּבִינָה, בלינצע. אִטְרִיָּה – לאָקשען.

הַכֹּל צְרִיכִים לְבַעַל הַחִטִּים.

וַיְהִי הַיּוֹם וּמֹשֶׁה יוֹשֵׁב בַּמִּדְבָּר, וְרוֹעֶה אֶת צֹאנוֹ. וְהִנֵּה קוֹל צְוָחָה עוֹלֶה בְּאָזְנָיו. נָשָׂא מֹשֶׁה אֶת עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה יוֹנָה קְטַנָּה עָפָה אֶל עֵבֶר פָּנָיו וּמְנַפְנֶפֶת הַיּוֹנָה כְּנָפֶיהָ וְצוֹרַחַת. וְהַנֶּשֶׁר חַד הַחַרְטוֹם וְהַצִּפָּרְנַיִם, טָס אַחֲרֶיהָ — עוֹד רֶגַע קָט וְהַיּוֹנָה הָאֻמְלָלָה אֲחוּזָה בְּצִפָּרְנָיו הַנּוֹרָאוֹת. אַךְ מֹשֶׁה מִהֵר וּפָשַׁט יָדוֹ וְקִבֵּל אֶת הַיּוֹנָה בְּחֶמְלָה וְהִסְתִּירָהּ בְּחֵיקוֹ.

וְהִנֵּה קוֹל עוֹלֶה בְּאָזְנֵי מֹשֶׁה: וְהַקּוֹל קוֹל הַנֶּשֶׁר הַזּוֹעֵם:

— הוֹ, גַּזְלָן! אֵיכָכָה נוֹעַזְתָּ לִגְזֹל טַרְפִּי מִפִּי, הֵן אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם הוּא נָתַן לִי אֶת הַיּוֹנָה לִטְרֹף וְלֶאֱכֹל!

מֹשֶׁה הִבִּיט רֶגַע אֶל הַיּוֹנָה, הָרוֹעֶדֶת בְּחֵיקוֹ, וְאֶל עֵינֵי הַנֶּשֶׁר הַמְּלֵאוֹת דָּם — אַחַר לָקַח סַכִּינוֹ וְהִתִּיךְ נֵתַח בָּשָׂר מִזְּרוֹעוֹ וְאָמַר: צָדַקְתָּ מִמֶּנִּי, נֶשֶׁר! וְעַתָּה הֵא לְךָ בָּשָׂר וֶאֱכֹל, וּמִן הַיּוֹנָה הַתַּמָּה הֶרֶף!

צוֹרַחַת – צוֹעֶקֶת. צְוָחָה – צְעָקָה.

הַצִּפּוֹר.

מוּל חַלּוֹנִי צִפּוֹר קְטַנָּה
עוֹשָׂה קֵן מִתֶּבֶן רַךְ,
כָּל הַיּוֹם הִיא עוֹבְדָה, בּוֹנָה,
וְכָל הַיּוֹם הִיא שָׁרָה אַךְ.

לֵיל קָרִיר כִּי מַגִּיעַ,
וּמִנְּחָלִים עוֹלֶה טָל;
צִפּוֹר נָמָה, לֹא תַשְׁמִיעַ
זִמְרָה יָפָה בִּשְׁמֵי־עָל.

עוֹלָה שֶׁמֶשׁ, בָּאָה שֶׁמֶשׁ,
צִפּוֹר לֹא יוֹדַעַת דָּמִי,
מִן הַבֹּקֶר עַד הָאֶמֶשׁ
עוֹבְדָה הִיא וּשְׂמֵחָה הִיא.

אַךְ בַּבֹּקֶר שׁוּב תְּשׁוֹרֵר
בְּפֶתַח קִנָּהּ שִׁירֵי־הוֹד;
וּבְשִׁירָתָהּ אָז תְּעוֹרֵר,
כָּל הַיְקוּם לָקוּם לַעֲבוֹד.

דָּמִי – מְנוּחָה. אֶמֶשׁ – חֶשְׁכַת הָעֶרֶב. שִׁירֵי הוֹד – שִׁירִים יָפִים. יְקוּם – דָּבָר. כָּל הַיְקוּם – כָּל הָעוֹלָם.

הַמַּלְכָּה סִי-לִין-טְשִׁי.

מֶלֶךְ אֶחָד הָיָה בְּאֶרֶץ סִינִים גוּ-אַן-טְשִׁי. פַּעַם אָמַר הַמֶּלֶךְ אֶל סִי-לִין-טְשִׁי אִשְׁתּוֹ הַמַּלְכָּה: אִשְׁתִּי, אֲהוּבָתִי! רוֹצֶה אֲנִי שֶׁיִּשָּׁאֵר שְׁמֵךְ לִבְרָכָה בְּקֶרֶב בְּנֵי עַמִּי. הֵא לָךְ תּוֹלַעַת קְטַנָּה, שִׁמְרִי אוֹתָהּ וּרְאִי וּדְעִי מַה לַּעֲשׂוֹת בָּהּ — וְזָכְרוּ אוֹתָךְ בְּנֵי עַמִּי לְעוֹלָם.

לָקְחָה סִי-לִין-טְשִׁי אֶת הַתּוֹלַעַת וְשָׁמְרָה עָלֶיהָ. רָאֲתָה שֶׁהַתּוֹלַעַת מוֹצִיאָה מִתּוֹכָהּ קוּרִים דַּקִּים וּמִתְעַטֶּפֶת בָּהֶם. לָקְחָה הַמַּלְכָּה אֶת הַקּוּרִים, טָוְתָה אוֹתָם וְעָשְׂתָה לָהּ חוּטִים. מִן הַחוּטִים אָרְגָה לָהּ מִטְפַּחַת יָפָה; הִיא מִטְפַּחַת הַמֶּשִׁי הָרִאשׁוֹנָה בָּעוֹלָם.

הִתְבּוֹנְנָה עוֹד וְרָאֲתָה שֶׁהַתּוֹלַעַת אוֹכֶלֶת אֶת עֲלֵי-הַתּוּת. צִוְּתָה לְכָל בְּנֵי עַמָּהּ לֵאמֹר: אִישׁ אִישׁ מִכֶּם יִטַּע בְּגַנּוֹ עֲצֵי תּוּת אֲחָדִים — מַאֲכָל לְתוֹלְעֵי הַמֶּשִׁי.

לִמְּדָה הַמַּלְכָּה אֶת כָּל בְּנֵי עַמָּהּ אֶת גִּדּוּל הַתּוֹלָעִים וַאֲרִיגַת הַמֶּשִׁי. בָּאוּ סוֹחֲרִים רַבִּים מִכָּל הָאֲרָצוֹת וְהַמְּדִינוֹת, הֵבִיאוּ אִתָּם זָהָב וָכֶסֶף וַאֲבָנִים יְקָרוֹת וְנָתְנוּ אֶת כָּל אֵלֶּה בִּמְחִיר הַמֶּשִׁי. גָּדְלָה אֶרֶץ הַסִּינִים, הֶעֱשִׁירָה וְהִצְלִיחָה מְאֹד.

חֲמֵשֶׁת אֲלָפִים שָׁנָה עָבְרוּ כְּבָר מִן הָעֵת הַהִיא. וְעַד הַיּוֹם זוֹכְרִים הַסִּינִים אֶת שֵׁם סִי-לִין-טְשִׁי הַמַּלְכָּה, וְעוֹשִׂים חַג גָּדוֹל מִדֵּי שָׁנָה בְּשָׁנָה לְזִכְרָהּ.

יֶלֶד נֶחְמָד! – שָׁם בַּמֶּרְחָק
כָּלְתָה נַפְשִׁי אֱלֵי קִנִּי,
וּבֵין דְּקָלִים – עֲצֵי־חֶמֶד –
הִתְגַּעְגַּעְתִּי עִם בְּנוֹת מִינִי –
עַתָּה שַׁבְנוּ שְׂמֵחוֹת, בְּרִיאוֹת,
אַךְ קִנֵּינוּ שְׁבוּרִים, פְּרוּצִים:
שִׁבְּרָם חֹרֶף בַּחֲמַת־אַכְזָר! –
אַךְ נְתַקְּנֵם בְּיַד־חֲרוּצִים! .
עָלֶה יָרֹק לִי מָצָאתִי,
וּבַת־זוּגִי – קַשׁ וָרֶפֶשׁ:
עַד הָעֶרֶב תַּם וְנִשְׁלַם
קֵן לִשְׁנֵינוּ – שָׁם נִנָּפֵשׁ!
אָח, הֶאָח! שָׁם נִרְאֶה חַיִּים,
נִשְׂבַּע שְׂמָחוֹת, אוֹר וְגִילָה;
וְאֶפְרוֹחִים יִהְיוּ לָנוּ
לְתִפְאֶרֶת וְלִתְהִלָּה!"

עָפָה צִפּוֹר־דְּרוֹר אֶל בֵּיתִי —
עָלֶה יָרֹק לָהּ בְּפִיהָ–
טוֹב לִי, טוֹב לִי! – בְּשׂוֹרָה נְעִימָה
זוּ הַיָּפָה לִי הֵבִיאָה! —
„נָא הַגִּידִי, דְּרוֹר נֶחְמָדָה,
מָה הֵבֵאת לִי לְמַתָּנָה?״ —
— „צִיף־צִיף־צִיף־צִיף! — יֶלֶד נֶחְמָד!״
עָנְתָה לִי הַדְּרוֹר בִּרְנָנָה:
„עָבַר חֹרֶף קוֹדֵר, זוֹעֵם —
בְּמִרְכֶּבֶת־זָהָב אָבִיב
רָץ נוֹסֵעַ; עֲלֵי דַרְכּוֹ
יִזְרַע פִּרְחֵי־הוֹד מִסָּבִיב!
לִקְרַאת בּוֹאוֹ חָשׁוּ בָאוּ
גַּם צִפֳּרִים מִמֶּרְחַקִּים;
נָסְעוּ, פָּנוּ הָעֲנָנִים
וּמִתְגַּלִּים שְׁחָקִים זַכִּים!

מַחֲלָה קָשָׁה — לֹא הַיּוֹם וְלֹא אֶתְמוֹל חָלְתָה. כָּל הַחֹרֶף הָעַז הִתְהַפְּכָה בְחָלְיָהּ; קַוֵּי הַשֶּׁמֶשׁ הַבְּהִירִים, אֲשֶׁר חָדְרוּ דֶרֶךְ הַחַלּוֹן וַיְפַזְּזוּ עַל הַקִּיר וְהַתִּקְרָה, הֶחֱיוּ אֶת רוּחַ הַחוֹלָנִית, וַתֹּאמַר אֶל אִמָּהּ הַשּׁוֹמֶרֶת אֶת מִטָּתָהּ:

— אִמָּא שֶׁלִּי! מַה בָּהִיר הַיּוֹם! מֵעַל לְחַלּוֹנִי מְזַמֶּרֶת הַצִּפּוֹר! פִּתְחִי אֶת הַחַלּוֹן וְאֶשְׁמַע אֶת שִׁירָתָהּ אֲשֶׁר אָהַבְתִּי.

הָאֵם פָּתְחָה מְעַט אֶת הָאֶשְׁנָב; וְרוּחַ רַעֲנָן הִתְפָּרֵץ הַחַדְרָה וְנָשַׁב עַל פְּנֵי הַחוֹלָה, וְהִיא פָּתְחָה אֶת פִּיהָ לִרְוָחָה וְשָׁאֲפָה אוֹתוֹ אֶל תּוֹכָהּ. — הָאָח, מַה נָּעִים הָאֲוִיר הַזַּךְ! — דּוֹבְבוּ שְׂפָתֶיהָ.

— אִמָּא שֶׁלִּי! עוֹד מְעַט נָחֹג חַג הַשָּׁבוּעוֹת, הַאֵין זֹאת? בִּמְהֵרָה אָקוּם וְהָלַכְתִּי אֶל הַנָּהָר וְקָטַפְתִּי סוּף יָרֹק, אֶאֱסֹף פְּרָחִים יָפִים — כֹּה אָהָבְתִּי.

— כֵּן, כֵּן! — מְשִׁיבָה הָאֵם וּמַסְתִּירָה דִמְעָתָהּ מֵעֵינֵי הַיַּלְדָּה — וּבְלִבָּהּ הִיא חוֹשֶׁבֶת: הַלְוַאי, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! הֲלֹא אַתָּה כֹּל תּוּכָל!

— וְאֶת שִׂמְלָתִי הַלְּבָנָה אֶלְבַּשׁ בַּשָּׁבוּעוֹת, וְאַחֲרֵי הַצָּהֳרַיִם אֶתְהַלֵּךְ לָשׂוּחַ עִם רֵעוֹתַי אֶל הַחֻרְשָׁה.

— כֵּן, כֵּן! — עוֹד מְעַט נָחֹג חַג שָׁבוּעוֹת, וְאַתְּ תָּקוּמִי, יוֹנָתִי! — וְהִיא מַבֶּטֶת עָלֶיהָ בְּלֵב מָלֵא פַחַד וְתִקְוָה.

וְעֵינֵי הַקְּטַנָּה הַחֹלָה נוֹצְצוֹת מִתִּקְוָה; אֹדֶם קַל כִּסָּה אֶת פָּנֶיהָ הַקְּטַנִּים, וְהִיא חוֹלֶמֶת בְּהָקִיץ עַל דְּבַר הָאָבִיב, הַסּוּף הַיָּרֹק וְהַשִּׂמְלָה הַחֲדָשָׁה.

— יְיָ אֱלֹהִים — אָמְרָה הָאֵם בְּלִבָּהּ: — הַכֹּל שָׁב עַתָּה לִצְמֹחַ, לִפְרֹחַ; אַף הָעֵשֶׂב הַכָּמוּשׁ הוֹלֵךְ וְשָׁב לִתְחִיָּה; שְׁלַח נָא רְפוּאָה שְׁלֵמָה גַּם לְבִתִּי הַקְּטַנָּה הָאֲהוּבָה!...

כִּמְבַשְּׂרוֹת עֵת טוֹבָה אָז הָיוּ
כּוֹכָבִים — עֵינַיִם צוֹפִיּוֹת,
וְרוּחַ חֲרִישִׁית וְנוֹחָה
הֶחֱלִיקָה עַל פְּנֵי הַשְּׁלוּלִית.

וָאֶחְשֹׁב בֶּאֱמוּנָה: יוֹם מָחָר
הוּא יִהְיֶה יוֹם אָבִיב, יוֹם אוֹרָה.
וּבְקוּמִי מִמָּחֳרָת קִדְּמַתְנִי
כִּפַּת הַשְּׁחָקִים הַשְּׁחוֹרָה...

מֵעָבֵי הַשְּׁחוֹר – מִן הֶעָבִים הַשְּׁחוֹרִים. זְרוּעָה אוֹר. – מוּאָרָה בָּאוֹרִ כּוֹכָבִים – עֵינַיִם צוֹפִיּוֹת – הַכּוֹכָבִים שֶׁנִּדְמוּ לְעֵינַיִם צוֹפִיּוֹת. שְׁלוּלִית – מִקְוֵה מַיִם קָטָן.

הַיַּלְדָּה הַחוֹלָה.

הָאֲוִיר נַעֲשָׂה חַם מֵאוֹר שֶׁמֶשׁ הָאָבִיב. הָרוּחַ הֵבִיא בִּכְנָפָיו מִן הַשָּׂדוֹת וּמִן הָעֲמָקִים רֵיחַ בְּשָׂמִים, רֵיחַ אָבִיב רַעֲנָן. וְזוֹרַחַת הַשֶּׁמֶשׁ הַבְּהִירָה וְנוֹצְצִים מִנָּגְהָהּ הַחֹרְשָׁה וְהָאָחוּ מִחוּץ לָעִיר, וְהוֹמִים עַלִּיזִים הָרְחוֹבוֹת בָּעִיר; מֵעַל לַחַלּוֹנוֹת נִשְׁמָע קוֹל: צִפֳּרֵי הַדְּרוֹר הֵחֵלּוּ לִבְנוֹת קִנֵּיהֶן בָּנֹה וְנַקֵּר בְּמַקּוֹרֵיהֶן — פִּיק-פִּיק-פִּיק!

וּבְחֶדֶר קָטֹן, עַל מַצַּע מִטָּה קְטַנָּה, שׁוֹכֶבֶת יַלְדָּה קְטַנָּה. הִיא חוֹלָה

גַּם בְּגָדִים חֲדָשִׁים לִי תָּפָרוּ
וְקָנוּ לִי נַעֲלַיִם;
אַךְ לָמָּה כָּל אֵלֶּה לִי, לָמָּה,
אִם אֶטְבַּע בַּבֹּץ עַד בִּרְכַּיִם?!

כְּבָר תְּהִלִּים קָרָאתִי, כִּי יוֹבִישׁ
הָאֵל אֶת הַבִּצָּה הַגְּדוֹלָה,
אֲבָל לֹא נִתְקַבְּלָה תְּפִלָּתִי —
רַק מָטָר--גַּם יוֹמָם, גַּם לָיְלָה.

וְלוּ גַּם הִתְפַּזְּרוּ הֶעָבִים,
וְיָצְאָה הַשֶּׁמֶשׁ לְהָאִיר,
מִי יֵדַע אִם תִּיבַשׁ הָאָרֶץ,
וְאִם חַג חֵרוּתֵנוּ יְהִי בָּהִיר?

הַלַּיְלָה הַזֶּה הִטָּהֲרוּ
הַשְּׁחָקִים מֵעָבֵי הַשָּׁחוֹר.
וַתַּעֲמֹד הַלְּבָנָה בַּמָּרוֹם,
וַתְּהִי כָּל הָעִיר זְרוּעָה אוֹר.

הַצַּדִּיק וְהָאִשָּׁה הַחוֹלָה.

בְּעִיר אַחַת גָּר אִישׁ אֶחָד וְהוּא צַדִּיק גָּדוֹל מְאֹד.

בַּחֹרֶף, בְּכָל יוֹם וָיוֹם בַּבֹּקֶר, עוֹד לֹא עָלָה הַשַּׁחַר, קָם הַצַּדִּיק מִמִּשְׁכָּבוֹ, נִגָּשׁ אֶל אֲרוֹן הַבְּגָדִים, מוֹצִיא מִשָּׁם חֲבִילַת בְּגָדִים שׁוֹנִים: מִכְנְסֵי-בַד לְבָנִים, רְחָבִים וּקְצָרִים, מַגָּפַיִם גְּדוֹלִים, אַדֶּרֶת-שֵׂעָר עָבָה, מִצְנֶפֶת-שֵׂעָר וְאֵזוֹר-עוֹר. וְאֶת הַבְּגָדִים הָאֵלֶּה לוֹבֵשׁ הַצַּדִּיק, וְהָיָה מַרְאֵהוּ כְּמַרְאֵה אִכָּר. אַחַר-כָּךְ הוּא נוֹטֵל גַּרְזֶן, תּוֹחֵב אוֹתוֹ מִתַּחַת הָאֵזוֹר, יוֹצֵא מִן הַבַּיִת וְהוֹלֵךְ אֶל הַיַּעַר, הַסָּמוּךְ לָעִיר.

נִכְנַס הַצַּדִּיק הַיַּעְרָה, נִגָּשׁ אֶל עֵץ רַךְ וּמַכֶּה בַּגַּרְזֶן פַּעַם, פַּעֲמַיִם וְשָׁלֹשׁ. הָעֵץ נוֹפֵל. אָז הוּא בּוֹקֵעַ אֶת הָעֵץ לִגְזָרִים, קוֹשֵׁר אוֹתָם בְּחֶבֶל, מַעֲמִיס אֶת הַחֲבִילָה עַל שִׁכְמוֹ, יוֹצֵא מִן הַיַּעַר וְשָׁב הָעִירָה.

בָּעִיר הוֹלֵךְ הַצַּדִּיק וּפוֹנֶה לִרְחוֹב צַר וְאָפֵל. נִגָּשׁ אֶל בַּיִת קָטָן וְנָמוּךְ. וּבַבַּיִת חֶדֶר אֶחָד דָּל. בַּחֶדֶר עוֹמֶדֶת מִטָּה רְעוּעָה, וּבַמִּטָּה אִשָּׁה זְקֵנָה חוֹלָה שׁוֹכֶבֶת.

הַצַּדִּיק דּוֹפֵק בַּחַלּוֹן.

— מִי שָׁם? — נִשְׁמַע קוֹלָהּ הַחַלָּשׁ שֶׁל הָאִשָּׁה הַחוֹלָה.

— אֲנִי... — עוֹנֶה הַצַּדִּיק. — יֵשׁ-לִי חֲבִילַת עֵצִים לִמְכִירָה.

וְהוּא קָרֵב אֶל הַדֶּלֶת, פּוֹתֵחַ אוֹתָהּ וְנִכְנָס הַבַּיְתָה.

הַחוֹלָה שׁוֹאֶלֶת בַּאֲנָחָה:

— אֲבָל בַּמֶּה אֶקְנֶה?... אֵין כֶּסֶף לְאַלְמָנָה עֲנִיָּה וְחוֹלָה!

הַצַּדִּיק מַנִּיחַ אֶת הַחֲבִילָה עַל הָרִצְפָּה, מוֹצִיא אֶת גִּזְרֵי הָעֵץ, שָׂם אוֹתָם בַּתַּנּוּר וּמַבְעִיר בָּם אֵשׁ. הוּא יוֹשֵׁב עַל-יַד הַתַּנּוּר וּמִתְחַמֵּם. עוֹבֶרֶת שָׁעָה קַלָּה, הוּא סוֹגֵר אֶת הָאֲרֻבָּה, אוֹמֵר „שָׁלוֹם", יוֹצֵא וְהוֹלֵךְ לוֹ.

מַ גָּ פַ יִ ם – שטיוועל. רְ ע וּ עָ ה – שְׁבוּרָה. אֲ רֻ בָּ ה – קוימען.

מְלֻכְלָכִים וַעֲגוּמִים. פִּיבּוּל הַיָּתוֹם מְמַלֵּא אֶת תַּפְקִידוֹ שֶׁל יוֹסֵף, בְּשָׁעָה שֶׁהַמְשַׂחֲקִים הִצִּיגוּ אֶת הַמַּחֲזֶה „מְכִירַת יוֹסֵף".

— אֲנִי הוּא יוֹסֵף הַצַּדִּיק – עָנָה פִּיבּוּל. – „הֲגַם אַתָּה תְּשַׂחֵק תֵּכֶף? — אֲנִי שׁוֹאֵל אוֹתוֹ. — „כַּאֲשֶׁר יְצַוּוּנִי לְשַׂחֵק – אֲשַׂחֵק". — עוֹנֵנִי יוֹסֵף וְכוֹפֵף אֶת רֹאשׁוֹ אֶל אָזְנִי וְאוֹמֵר: תֵּן לִי חֲתִיכָה שֶׁל חַלַּת הַפּוּרִים! – וּבְיָדוֹ הוּא מַרְאֶה עַל חַלַּת הַפּוּרִים אֲשֶׁר עַל הַשֻּׁלְחָן...

— „אִם יִרְאוּ הַמְסֻבִּים יִגְעֲרוּ בִּי" – עוֹנֶה אֲנִי.

פְּנֵי יוֹסֵף עֲגוּמִים.

— „אַיֵּה אָבִיךָ?" – אֲנִי שׁוֹאֵל אוֹתוֹ. – אֵין לִי אָב. – אַיֵּה אִמֶּךָ? – אֵין לִי אֵם. – שָׁבֶךָ? שָׁבָתֶךָ?" – אֵין לִי שָׁב, אֵין לִי שָׁבָה. – דוֹדֶךָ?" – אֵין לִי דוֹד, אֵין לִי דוֹדָה. – „אָחִיךָ? אֲחוֹתֶיךָ?" – אֵין לִי אָח, אֵין לִי אָחוֹת, אֵין לִי אִישׁ, יָתוֹם הִנֵּנִי! –

— רָעֵב אָנֹכִי עַד לִמְאֹד – אוֹמֵר הוּא, כַּעֲבוֹר רְגָעִים אֲחָדִים, וְעֵינָיו מַבִּיטוֹת בְּתַאֲוָה רַבָּה אֶל הַחַלָּה – מִן הַבֹּקֶר עוֹד לֹא הָיָה בְּפִי גַּם מְעַט אֹכֶל...

כָּל הַמְסֻבִּים עֲסוּקִים בַּמִּשְׂחָק וְאֵינָם שָׂמִים לֵב אֶל הַשֻּׁלְחָן. אֲנִי נִגָּשׁ אֶל הַשֻּׁלְחָן בַּלָּאט, מַנִּיחַ עָלָיו אֶת יָדִי, לוֹקֵחַ חֲתִיכַת חַלָּה גְּדוֹלָה וְנוֹתְנָהּ לְיוֹסֵף הַצַּדִּיק. הוּא מוֹרִידָהּ מַהֵר אֶל תּוֹךְ כִּיסוֹ וְלוֹחֵץ אֶת יָדִי.

מַתְחִיל זְקֵנִי לְשׁוֹרֵר בְּקוֹל נָעִים מְאֹד, אַחֲרֵי אֲשֶׁר שָׁתָה אֶת כּוֹס הַיַּיִן הָרִאשׁוֹנָה. וְכָל הַמְסֻבִּים עוֹזְרִים לוֹ וְעוֹנִים:

„צָ־הָ־הָ־לָה וְשָׂ־אָ־אָ־מֵ־אֵ־חָה!"

ב.

וְהַקּוֹלוֹת הוֹלְכִים הָלוֹךְ וְגָדוֹל, כֻּלָּם מְשׁוֹרְרִים בְּכַוָּנָה וּבִנְעִימָה, וְכָל הַבַּיִת מָלֵא שִׂמְחָה...

— הִנֵּה בָּאוּ „מְשַׂחֲקֵי־הַפּוּרִים"! — מְבַשֵּׂר פִּתְאֹם תַּנְחוּם הַמְשָׁרֵת יְהוּדִי בַּעַל קַפּוֹטָה אֲדֻמָּה, הַמְדַבֵּר לְכָל אַנְשֵׁי בֵּיתֵנוּ בִּלְשׁוֹן „אַתָּה" חוּץ מִלְּשָׁבִי וּלְשַׁבְּתַי.

מִכֵּיוָן שֶׁשּׁוֹמְעִים אֲנַחְנוּ הַיְלָדִים, כִּי בָּאוּ „מְשַׂחֲקֵי הַפּוּרִים", מִיָּד אָנוּ קוֹפְצִים כֻּלָּנוּ מֵעִם הַשֻּׁלְחָן, וּבְרֶגַע אֶחָד הֲרֵי אָנוּ עוֹמְדִים מִסָּבִיב לַאֲחַשְׁוֵרוֹשׁ בַּעַל עֲטֶרֶת הַזָּהָב. מַה מְּאֹד קִנֵּאנוּ כֻלָּנוּ בַּמְשַׂחֲקִים הָאֵלֶּה, הַלְּבוּשִׁים בִּגְדֵי מַלְכוּת, סוֹבְבִים עַל פְּנֵי כָל הָעִיר כְּאַוַּת נַפְשָׁם, וְאֵינָם סְגוּרִים כָּמוֹנוּ כָּל הַיּוֹם בַּבַּיִת, וְשִׁירָתָם מַה יָּפָה, מַה נָּאָה! בְּקִנְאָה הִבַּטְתִּי עֲלֵיהֶם תָּמִיד, וּמַה מְּאֹד חָפַצְתִּי לְהִתְחַבֵּר אֲלֵיהֶם וְלִהְיוֹת כְּאֶחָד מֵהֶם!

— יוֹם טוֹב! — קוֹרְאִים כֻּלָּם בְּבַת אַחַת, כְּשֶׁהֵם מִתְפָּרְצִים אֶל הַבַּיִת בְּשִׂמְחָה רַבָּה. וְהִנֵּה הֵם מִתְיַצְּבִים בִּשְׁתֵּי שׁוּרוֹת, וּבַתָּוֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא־זָהָב הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ — הוּא קָפִּיל הַחַיָּט — וְהַמַּחֲזֶה יָחֵל.

אֲנִי עוֹמֵד בַּצַּד וּמַבִּיט וּמִתְבּוֹנֵן אֶל הַמְשַׂחֲקִים. — „הַאַתָּה הוּא יוֹסֵף הַצַּדִּיק? — אֲנִי אוֹמֵר אֶל פֵּיבוּל הַיָּתוֹם, הָעוֹמֵד גַּם הוּא בַּצַּד, וּפָנָיו

וּמַזְהִירוֹת כְּעֵינֵי צָעִיר. חַלַּת פּוּרִים גְּדוֹלָה בִּצְמוּקִים וּבְכָל מִינֵי מַעֲדַנִּים מֻנַּחַת לְפָנָיו עַל הַשֻּׁלְחָן.

לִימִינוֹ יוֹשֶׁבֶת שָׁבָתִי נֶחָמָה, אִשָּׁה גְּבֹהַת־הַקּוֹמָה, יָפָה עוֹד לְמַדַּי, לְבוּשָׁה שִׂמְלַת מֶשִׁי הֲדוּרָה וּמְקֻשָּׁטָה בַּאֲבָנִים טוֹבוֹת וּמַרְגָּלִיּוֹת. עַל צַוָּארָהּ חֲרוּזֵי פְּנִינִים יְקָרוֹת, בְּאָזְנֶיהָ עֲגִילִים וְעַל אֶצְבְּעוֹתֶיהָ טַבְּעוֹת זָהָב. לְפָנֶיהָ עוֹמֶדֶת עַל הַשֻּׁלְחָן קְעָרָה גְּדוֹלָה מְלֵאָה דָּגִים חַמִּים, מְבֻשָּׁלִים וּמְטֻגָּנִים הֵיטֵב בְּכָל מִינֵי סַמְמָנִים טוֹבִים. שָׁבָתִי מְחַלֶּקֶת דָּגִים בֵּין הַמְּסֻבִּים. הָאֲבָנִים הַטּוֹבוֹת וְהַמַּרְגָּלִיּוֹת נוֹצְצוֹת וּמַבְרִיקוֹת, וּפָנֶיהָ מְאִירִים וְצוֹחֲקִים.

סָבִיב הַשֻּׁלְחָן מִכָּל עֲבָרָיו יוֹשְׁבִים הַדּוֹדִים וְהַדּוֹדוֹת עִם כָּל בְּנֵיהֶם הַיְלָדִים וְהַיְלָדוֹת בַּעֲלֵי שֵׁמוֹת דּוֹמִים, כִּי נִקְרְאוּ עַל שְׁמוֹת זִקְנֵיהֶם וְזִקְנוֹתֵיהֶם, דּוֹדֵיהֶם וְדוֹדוֹתֵיהֶם הַמֵּתִים; וְכַמָּה מֹשֶׁה, דָּוִד, חַיִּים, שָׂרָה, לֵאָה, דְּבוֹרָה יֵשׁ כָּאן!

כְּשֶׁכֻּלָּם מִתְאַסְּפִים לִסְעֻדַּת פּוּרִים, מוֹשִׁיב אוֹתָם שָׁבִי בְּעַצְמוֹ מִסָּבִיב לַשֻּׁלְחָן. שָׁבִי רַבִּי מֵאִיר אוֹהֵב שֶׁיֵּשְׁבוּ בְּסֵדֶר יָפֶה: דּוֹד יוֹשֵׁב עַל יַד דּוֹד, דּוֹדָה עַל יַד דּוֹדָה, וְאוֹתָנוּ הַקְּטַנִּים מוֹשִׁיב בְּאֹפֶן כָּזֶה, שֶׁלֹּא יֵשֵׁב אָח עַל יַד אָחִיו, וְאָחוֹת עַל יַד אֲחוֹתָהּ, מִפְּנֵי שֶׁהָאַחִים וְהָאֲחָיוֹת אֵינָם חַיִּים בְּשַׁלְוָה בֵּינֵיהֶם, וְעַל כֵּן הָיָה יוֹשֵׁב כָּל אֶחָד מֵאִתָּנוּ הַיְלָדִים עַל יַד יֶלֶד זָר. אוּלָם לִי לֹא הָיָה בֶּן־זוּג, וְעַל כֵּן יָשַׁבְתִּי לִימִין רַבִּי, רַבִּי יִצְחָק, שֶׁהָיָה לִי לֹא רַק מוֹרֶה וּמְלַמֵּד לְהוֹעִיל, כִּי אִם גַּם מַדְרִיךְ וּמְנַהֵל.

„שׁוֹשַׁנַּת יַ־עֲ־קֹב!"

סְעֻדַּת פּוּרִים.

א.

לֵיל פּוּרִים.

בֵּית שַׁבְּי רַבִּי מֵאִיר, הֶעָשִׁיר הַגָּדוֹל בְּכָל הָעִיר, מוּאָר בְּאוֹרוֹת גְּדוֹלִים. מְנוֹרַת כֶּסֶף גְּדוֹלָה תְּלוּיָה עַל הַתִּקְרָה וּמְפִיצָה שֶׁפַע אוֹר בְּאוּלָם הַגָּדוֹל. בְּאֶמְצַע הַשֻּׁלְחָן עוֹמֶדֶת מְנוֹרַת כֶּסֶף גְּדוֹלָה וּכְבֵדָה וְהַרְבֵּה מְנוֹרוֹת כֶּסֶף קְטַנּוֹת מִסָּבִיב לָהּ. אוֹתָן הַמְּנוֹרוֹת מַעֲמִידָה שָׁבְתִּי נֶחָמָה עַל הַשֻּׁלְחָן רַק פַּעֲמַיִם בַּשָּׁנָה: בְּלֵיל פֶּסַח לִכְבוֹד „הַסֵּדֶר", וּבְלֵיל פּוּרִים לִכְבוֹד „הַסְּעֻדָּה". אוֹר גָּדוֹל מְמַלֵּא אֶת כָּל פִּנּוֹת הָאוּלָם.

בְּרֹאשׁ הַשֻּׁלְחָן יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא גָּדוֹל עָטוּף תְּכֵלֶת שַׁבְּי רַבִּי מֵאִיר עַצְמוֹ – אִישׁ בַּעַל קוֹמָה נְמוּכָה, זָקָן קָצָר, שַׂעֲרוֹת כֶּסֶף וְעֵינַיִם שְׁחוֹרוֹת

זֶמֶר לְפוּרִים.

אֶת הַזְּקֵנִים אַל תִּשְׁאֲלוּ, אַף לֹא הַבַּחוּרִים;
גַּם תִּינוֹקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן יוֹדְעִים מַה זֶּה פּוּרִים.

אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ, מוֹשֵׁל פָּרַס, הַמֶּלֶךְ הַטִּפֵּשׁ,
עָשָׂה תָמִיד מַה שֶּׁהָמָן זֶה הָרָשָׁע בִּקֵּשׁ.

בִּקֵּשׁ הָמָן זֶה הָרָשָׁע אֶת הַיְהוּדִים הַכּוֹת;
קִבֵּל רְשׁוּת הָרֹג, אַבֵּד זְקֵנִים גַּם תִּינוֹקוֹת.

אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ — יוֹדְעִים הַכֹּל — הָיָה טִפֵּשׁ גַּם בּוּר:
תָּמִיד שָׁמַע בְּקוֹל הָמָן, הָמָן זֶה הָאָרוּר.

אֶסְתֵּר וּבֶן דּוֹדָהּ מָרְדְּכַי שְׁנֵיהֶם הֵם חֲכָמִים;
שְׁנֵיהֶם טוֹבִים וְרַחֲמָנִים, בְּרוּכִים לְעוֹלָמִים.
הִצִּילוּ אָז אֶת הַיְּהוּדִים מִידֵי הַבִּרְיוֹנִים,
עַל כֵּן נִשְׂמַח וְגַם נִשְׁלַח מָנוֹת לָאֶבְיוֹנִים.

מַעֲשֶׂה בְּאַלֶכְּסַנְדֶּר מוֹקְדוֹן שֶׁהָלַךְ אֵצֶל מֶלֶךְ קַצְיָא. הֶרְאָהוּ הַרְבֵּה כֶּסֶף וְזָהָב. אָמַר לוֹ: לֹא לִרְאוֹת כַּסְפְּכֶם וּזְהַבְכֶם בָּאתִי, אֶלָּא לִרְאוֹת מִנְהֲגֵיכֶם וְדִינֵיכֶם. עַד שֶׁהֵם יוֹשְׁבִים, בָּאוּ שְׁנֵי בְנֵי־אָדָם לָדִין לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ. אֶחָד אָמַר: אֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ. חוּרְבָה לָקַחְתִּי מֵאָדָם זֶה וּגְרַפְתִּיהָ וְנִמְצָא מַטְמוֹן בְּתוֹכָהּ. אָמַרְתִּי לוֹ: טוֹל מַטְמוֹן שֶׁלְּךָ — חוּרְבָה לָקַחְתִּי, מַטְמוֹן לֹא לָקַחְתִּי! וְאֶחָד אָמַר: מָה אַתָּה מִתְיָרֵא מֵעֹנֶשׁ גָּזֵל, אַף אֲנִי כַּךְ — הַחוּרְבָה וְכָל מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ מָכַרְתִּי לָךְ, מִתְּהוֹם אֶרֶץ עַד רוּם רָקִיעַ. קָרָא לְאֶחָד וְאָמַר לוֹ: יֵשׁ לְךָ בֵּן? אָמַר לוֹ: הֵן. קָרָא לַשֵּׁנִי וְאָמַר לוֹ: יֵשׁ לְךָ בַּת? אָמַר לוֹ: הֵן. אָמַר לָהֶם: יֵלְכוּ וְיִנָּשְׂאוּ זֶה לָזֶה וִיהֵא הַמַּטְמוֹן לִשְׁנֵיהֶם. הִתְחִיל אַלֶכְּסַנְדֶּר תָּמֵהַּ. אָמַר לוֹ הַמֶּלֶךְ: וְלֹא יָפֶה דַּנְתִּי? אָמַר לוֹ: הֵן. אָמַר לוֹ: אִלּוּ בָא לְפָנֶיךָ דִּין זֶה בִּמְדִינַתְכֶם — מֶה הָיִיתָ עוֹשֶׂה בּוֹ? אָמַר לוֹ הָיִיתִי חוֹתֵךְ רֹאשׁוֹ שֶׁל זֶה וְרֹאשׁוֹ שֶׁל זֶה, וְהַמַּטְמוֹן יֵרֵד לְבֵית הַמֶּלֶךְ. אָמַר לוֹ: וְחַמָּה מְאִירָה לָכֶם? אָמַר לוֹ: הֵן. — וּגְשָׁמִים יוֹרְדִים עֲלֵיכֶם? — אָמַר לוֹ: הֵן. אָמַר לוֹ: שֶׁמָּא יֵשׁ בִּמְדִינַתְכֶם בְּהֵמָה דַקָּה? אָמַר לוֹ: הֵן. אָמַר לוֹ: רַק בִּזְכוּת בְּהֵמָה דַקָּה הַחַמָּה מְאִירָה לָכֶם וְהַגְּשָׁמִים יוֹרְדִים עֲלֵיכֶם.

וּגְרַפְתִּיהָ – פִּנִּיתִי אֶת הָאֲבָנִים. לָקַחְתִּי – קָנִיתִי. בְּהֵמָה דַקָּה – צֹאן.

פָּרְחָה פָּרָה עַל הַגַּג
וְהִמְלִיטָה בֵּיצָה,
נָפְלָה בֵּיצָה אֶל הַיָּם —
פּוּץ! וְהִתְפּוֹצְצָה.

בָּרְחוּ דָּגִים מִן הַיָּם,
אֶל הַיַּעַר טָשׂוּ,
רָקְדוּ שָׁם וְשָׁרוּ שָׁם,
יֵין־אַוָּזִים שָׁתוּ.

יָצְאוּ מֶנָּה עֶגְלֵי־פָז,
רָעוּ עַל הַמַּיִם,
קָרְאוּ מֹה! וְקִי־קְרִי־קוּ!
אָכְלוּ דָּגִים חַיִּים.

חָרָה אַף אַוָּזִים בָּם,
בָּאוּ בַהֲמֻלָּה —
בָּא דֹב לָבָן, בָּלַע חִישׁ
כָּל הַחֲבוּרָה כֻלָּה.

נַעַר קָטָן הָיָה שָׁם,
אֶת כָּל אֵלֶּה רָאָה,
וְאִם לֹא תֹאבֶה הַאֲמֵן לוֹ,
תַּגֶּד־לוֹ, כִּי טָעָה.

אָמַר רֹאשׁ הַצְּבָאִים אֶל הַמֶּלֶךְ:

— הַגּוֹרָל נָפַל עַל רֹאשׁ אֵם אַחַת וְלָהּ בֵּן קָטָן וָרַךְ, אֲשֶׁר לֹא יָכְלָה לַעֲזֹב אוֹתוֹ לְנַפְשׁוֹ, וְלָכֵן בָּאתִי אֲנִי בִּמְקוֹמָהּ.

אָמַר הַמֶּלֶךְ:

— יַעַן כִּי עָשִׂיתָ זֹאת, גַּם אַתָּה וְגַם הָאֵם נִצַּלְתֶּם. לֵךְ אֶל אַחֶיךָ אֶל הַיַּעַר, וְשָׂמְחָה הָאֵם בְּיַלְדָּהּ, וְאַחֶיךָ הַצְּבָאִים יִשְׂמְחוּ בָךְ, כִּי עַל כֵּן מֶלֶךְ יָשָׁר וְטוֹב-לֵב לָהֶם.

עָמַד הַצְּבִי עַל רַגְלָיו וְאָמַר:

— אֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ! אֵיךְ יִשְׂמְחוּ בִי אַחַי, אִם כָּל אֶחָד מֵאִתָּנוּ חָרֵד יוֹם יוֹם לְנַפְשׁוֹ, פֶּן יִפֹּל עָלָיו הַגּוֹרָל לָלֶכֶת אֶל שַׂר הַטַּבָּחִים.

אָמַר הַמֶּלֶךְ:

— לָכֵן אֲצַוֶּה עַל עֲבָדַי, כִּי לֹא יֵלְכוּ עוֹד אֶל הַיַּעַר לָצוּד צְבָאִים וְיֶתֶר שׁוֹכְנֵי הַיַּעַר. וְכָל חַיָּה וָעוֹף יֵשְׁבוּ לָבֶטַח, עַל מְקוֹמָם.

הַמֶּלֶךְ שָׁב אֶל אַרְמוֹנוֹ, וְהַצְּבִי רָץ בְּלֵב מָלֵא שִׂמְחָה אֶל הַיַּעַר לְבַשֵּׂר לְכָל הַחַיּוֹת וְהָעוֹפוֹת אֶת דְּבַר הַמֶּלֶךְ.

שָׂמְחוּ כֻּלָּם וּבֵרְכוּ אֶת הַמֶּלֶךְ, כִּי יַאֲרִיךְ יָמִים עַל כִּסֵּא מַלְכוּתוֹ וְיוֹסִיף לַעֲשׂוֹת אַךְ טוֹב וָחֶסֶד כָּל הַיָּמִים.

פַּעַם נָפַל הַגּוֹרָל עַל רֹאשׁ צְבִיָּה אַחַת. וְלָהּ בֵּן קָטָן אֲשֶׁר הֵנִיקָה אוֹתוֹ מֵחֲלַב שָׁדֶיהָ.

בָּאָה הַצְּבִיָּה אֶל רֹאשׁ הָעֵדֶר הַקָּטָן, הִתְחַנְּנָה לְפָנָיו וְאָמְרָה: אָנָּא, חוּסִי נָא עָלַי וְעַל גּוּרִי הָרַךְ, אִם אֲנִי אָמוּת מִי יְכַלְכְּלֵהוּ, מִי יְנִיקֵהוּ.

נֶאֱנַח רֹאשׁ הָעֵדֶר הַקָּטָן וְאָמַר:

— מָה אֶעֱשֶׂה לָּךְ, אֵם אֻמְלָלָה, אִם מַלְכֵּנוּ נָתַן צָו, כִּי מִי אֲשֶׁר יִפֹּל עָלָיו הַגּוֹרָל, עָלָיו לָלֶכֶת אֶל שַׂר הַטַּבָּחִים וְלָשִׂים אֶת רֹאשׁוֹ עַל הַגַּרְדֹּם.

הָלְכָה הַצְּבִיָּה אֶל מֶלֶךְ הַצְּבָאִים, עָמְדָה לְפָנָיו וְהִתְחַנְּנָה, כִּי יְרַחֵם עָלֶיהָ וְעַל עוֹלָלָהּ.

שָׁמַע הַמֶּלֶךְ אֶת דִּבְרֵי הָאֵם וְאָמַר לָהּ:

— לְכִי לְשָׁלוֹם אֶל בְּנֵךְ, וַאֲנִי אֶשְׁלַח צְבִי אַחֵר בִּמְקוֹמֵךְ.

הָאֵם שָׁבָה אֶל בְּנָהּ, וּמֶלֶךְ הַצְּבָאִים הָלַךְ אֶל קְצֵה הַיַּעַר, שָׂם אֶת רֹאשׁוֹ עַל הַגַּרְדֹּם וְחִכָּה עַד אֲשֶׁר יָבֹא שַׂר הַטַּבָּחִים.

בָּא שַׂר הַטַּבָּחִים וְרָאָה אֶת הַדָּבָר, נִבְהַל מְאֹד, כִּי דְּבַר מֶלֶךְ הָאָרֶץ הָיָה, אֲשֶׁר לֹא יַהַרְגוּ אֶת אֶחָד מֵרָאשֵׁי הָעֲדָרִים.

הָלַךְ וְשָׁאַל אֶת פִּי הַמֶּלֶךְ, בָּא הַמֶּלֶךְ וְרָאָה, כִּי הַצְּבִי הַיָּפֶה, מֶלֶךְ הַצְּבָאִים, שָׂם אֶת רֹאשׁוֹ עַל הַגַּרְדֹּם. תָּמַהּ וְאָמַר אֶל הַצְּבִי:

— הֲלֹא שָׁמַעְתָּ אֶת פְּקֻדָּתִי, כִּי לֹא יִגְּעוּ בְךָ וְלֹא בְּרֹאשׁ הָעֵדֶר וְלָמָּה בָּאתָ הֵנָּה?

מֶלֶךְ הַצְּבָאִים.

הַגָּדָה הֹדִית.

בְּאֶרֶץ הֹדוּ הָיָה מֶלֶךְ אֶחָד וְלוֹ יַעַר גָּדוֹל. בַּיַּעַר הַהוּא רָעוּ שְׁנֵי עֶדְרֵי צְבָאִים. וְיוֹם יוֹם הָלַךְ אֶחָד מֵעַבְדֵי הַמֶּלֶךְ לָצוּד צְבִי אֶחָד וְלָתֵת אוֹתוֹ לְשַׂר הַטַּבָּחִים לְהָכִין לִסְעוּדַת הַמֶּלֶךְ.

לֹא־פַעַם קָרָה, כִּי עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ פָּצְעוּ צְבָאִים רַבִּים עַד אֲשֶׁר צָדוּ צְבִי אֶחָד. הַצְּבָאִים הַנִּפְצָעִים הָיוּ הוֹלְכִים בַּיַּעַר, מִתְנוֹדְדִים הֵנָּה וְהֵנָּה מֵרֹב כְּאֵב, עַד אֲשֶׁר אָפֵס כֹּחָם, הָיוּ נִשְׁעָנִים אֶל גֶּזַע עֵץ אֶחָד וָמֵתִים.

וְלִשְׁנֵי הָעֲדָרִים שְׁנֵי רָאשִׁים. רֹאשׁ הָעֵדֶר הַקָּטָן, הַשַּׂר הַגָּדוֹל וְרֹאשׁ הָעֵדֶר הַגָּדוֹל, הוּא מֶלֶךְ הַצְּבָאִים. וְהַמֶּלֶךְ הוּא כְּמוֹ בַּעַל עוֹר מַמַּרְאֵה הַזָּהָב, וְלֹא הָיָה בְּכָל דּוֹמֶה לוֹ בְּיָפְיוֹ וּבְגָדְלוֹ וּבְרוּם קַרְנָיו.

פַּעַם קָרָא אֵלָיו מֶלֶךְ הַצְּבָאִים אֶת רֹאשׁ הָעֵדֶר הַקָּטָן וַיֹּאמֶר לוֹ:

לִבִּי לִבִּי אֶל אַחֵינוּ הַנִּפְצָעִים, הַהוֹלְכִים וּמֵתִים בְּכָל יוֹם, כִּי רַבִּים הַמֵּתִים מִפִּצְעֵיהֶם, מֵאֲשֶׁר יִלָּכְדוּ בַּפָּח: לֹא טוֹב הַדָּבָר הַזֶּה – הָבָה נַפִּילָה גוֹרָלוֹת בֵּינֵינוּ, וּמִי אֲשֶׁר יִפֹּל עָלָיו הַגּוֹרָל יֵלֵךְ אֶל שַׂר הַטַּבָּחִים, יָשִׂים אֶת רֹאשׁוֹ עַל הַגַּרְדֹּם וּבָזֶה יַצִּיל אֶת אַחֵינוּ מִמָּוֶת.

— טוֹב וְיָפֶה הַדָּבָר הַזֶּה בְּעֵינַי — אָמַר רֹאשׁ הָעֵדֶר הַקָּטָן.

עָבְרוּ יָמִים אֲחָדִים, וּבְתוֹךְ הָעֲדָרִים הָיְתָה הָרְוָחָה, אֵין קוֹל קוֹרֵא לְעֶזְרָה וְאֵין צְבִי מֵת מִפְּצָעָיו.

„מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה בָּאתִי, צִפֳּרִים רַבּוֹת רָאִיתִי, בְּשׂוֹרַת אָבִיב חָדָשׁ בָּא, קַרְנַיִם מִסָּבִיב לוֹ, וּלְרַגְלָיו פְּרָחִים, יְרַק־דֶּשֶׁא וְעָלִים רַעֲנַנִּים; עַתָּה הוּא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. עוֹבֵר הוּא שָׁם וּמְפַזֵּר פְּרָחִים, פְּרָחִים בַּגֵּאָיוֹת, פְּרָחִים עַל הַגְּבָעוֹת, אֶת תַּפּוּחֵי הַזָּהָב יְפָאֵר בְּצִיצִים־צִיצִים־צִיצִים; עוֹד מְעַט וּבָא הֵנָּה, וְהֵבִיא לָכֶם אוֹר וָחֹם, וְעָלִים רַעֲנַנִּים וְצִיצִים נְעִימִים — צִיץ־צִיץ־צִיץ!"

— רַק־רַע! רַק־רָע! — צוֹרֵחַ הָעוֹרֵב לְעֻמָּתָהּ בְּזַעַף.

וְהָעֵצִים עוֹמְדִים נִבְהָלִים, וְאֵינָם יוֹדְעִים לְמִי יַאֲמִינוּ.

וְהִנֵּה עוֹד קוֹלוֹת חֲדָשִׁים, קוֹלוֹת יְלָדִים עַלִּיזִים רָצִים מִבֵּית רַבָּם אֶל הַגָּן, וְקוֹרְאִים לְכָל עֵץ בִּבְרָכָה:

— לְחַיִּים, אִלָּנוֹת, וְלֹא לַמָּוֶת!

— לִבְרָכָה, תַּפּוּחַ, וְלֹא לִקְלָלָה!

— לָשֹׂבַע, דֻּבְדְּבָן, וְלֹא לְרָזוֹן!

שָׁמְעוּ הָעֲנָנִים הַשְּׁחוֹרִים צַהֲלַת הַיְלָדִים וְנִפְזְרוּ, וְהַשֶּׁמֶשׁ הֵצִיצָה בְּאַהֲבָה עַל הַיְלָדִים הָעַלִּיזִים, וַתָּאֶר פָּנֶיהָ אֶל הָעֵצִים הָעֲצוּבִים.

וּכְרֶגַע אוֹרוּ פְּנֵי הָעֵצִים, וְדִמְעוֹתֵיהֶם נוֹצְצוּ בְּאוֹר סַפִּירִים, וּמִיַּד הִתְחִילוּ מְבָרְכִים זֶה אֶת זֶה:

— לְשָׁנָה טוֹבָה! לְשָׁנָה טוֹבָה! לְשָׁנָה טוֹבָה!

כַּפּוֹתֵיהֶם — עַנְפֵיהֶם. גֵּאָיוֹת — עֲמָקִים.

יוֹם הַדִּין בָּא, וַעֲצֵי הַגָּן וְהַיַּעַר הִתְעוֹרְרוּ בְּעוֹד בֹּקֶר. הֵם עוֹמְדִים לָהֶם עֲטוּפֵי לְבָנִים וּפוֹרְשִׂים כַּפּוֹתֵיהֶם בִּתְפִלָּה הַשָּׁמַיְמָה... וְהַשָּׁמַיִם מְכֻסִּים עֲנָנִים. הֲתַעֲלֶה תְּפִלָּתָם לַשָּׁמָיִם?...

הַיּוֹם יִכָּתֵב גְּזַר־דִּינָם:

„מִי לַחַיִּים, וּמִי לַמָּוֶת, מִי בַגַּרְזֶן, וּמִי בָאֵשׁ." — רוֹעֲשִׁים הָעֵצִים וּבוֹכִים מָרָה.

– תְּקִי־עָה! — תּוֹקֵעַ הָרוּחַ בְּקוֹל שׁוֹפָר, וְהָעֵצִים מִתְנוֹדְדִים, כּוֹפְפִים רֹאשׁ וּמִשְׁתַּחֲוִים בְּאֵימָה גְדוֹלָה...

וְהָעוֹרֵב הַשָּׁחוֹר בָּא; מִתְעוֹפֵף הוּא בַּגָּן וְקוֹרֵא: „רַק־רַע!– רַק־רַע! - רַק־רָע! - כֻּלְּכֶם חֲטָאתֶם! כֻּלְּכֶם פְּשַׁעְתֶּם! רַק רַע עֲשִׂיתֶם כָּל הַיָּמִים; וְלָכֵן לֹא תִרְאוּ אוֹר שֶׁמֶשׁ, וְאָבִיב לֹא תֵדְעוּ עוֹד!

– רַק־רַע! רַק־רָע! — גּוֹמֵר הָעוֹרֵב בְּזַעַף.

וְהָעֵצִים שׁוֹמְעִים וַחֲרֵדִים וּבוֹכִים:

„הִנֵּה יוֹם הַדִּין... וּמִי יִצְדַּק בַּדִּין?... אָשַׁמְנוּ... בָּגַדְנוּ..."

– צִיץ־צִיץ־צִיץ! — נִשְׁמַע פִּתְאֹם קוֹל צִפְצוּף דַּק — אֵיזוֹ צִפּוֹר קְטַנָּה בָּאָה הַגַּנָּה וּבְשׂוֹרָה בְּפִיהָ:

הָעוֹרֵב וְהַשּׁוּעָל.

פַּעַם מָצָא עוֹרֵב חֲתִיכַת גְּבִינָה וַיֵּשֶׁב עַל הָאִילָן וַיֹּאמֶר לֶאֱכֹל. וְהִנֵּה שׁוּעָל עָרוּם עָבַר לִפְנֵי הָאִילָן וַיַּרְא אֶת הַגְּבִינָה וַיַּחְמֹד לְאָכְלָהּ.

מֶה עָשָׂה?

עָמַד וְקָרָא אֶל הָעוֹרֵב: עוֹרֵב טוֹב, עוֹרֵב חָכָם, כַּמָּה יָפֶה אַתָּה! בְּוַדַּאי גַּם קוֹלְךָ עָרֵב מְאֹד, שִׁירָה נָא לִי מִשִּׁירֶיךָ הַיָּפִים.

חָפֵץ הָעוֹרֵב לְהַרְאוֹת לַשּׁוּעָל אֶת נְעִים קוֹלוֹ, וַיִּפְתַּח אֶת חַרְטֻמּוֹ וַיִּקְרָא:

קְרַע — קְרַע — קְרַע.

אוּלָם כֵּיוָן שֶׁפָּתַח אֶת חַרְטֻמּוֹ, נָפְלָה הַגְּבִינָה לְמָטָּה. וְהַשּׁוּעָל חָטַף אֶת הַגְּבִינָה וְנֶעְלַם עִמָּהּ.

„שׁוֹמֵר עוֹפוֹת"

כֵּיוָן שֶׁבָּא הַחֹרֶף, תָּקַף הָרָעָב עַל הַשּׁוּעָל: כָּל הַחַיָּה וְכָל הָעוֹף הִתְחַבְּאוּ מִפְּנֵי הַקֹּר וְלֹא מָצָא לוֹ כָּל טֶרֶף. מֶה עָשָׂה הַשּׁוּעָל? הָלַךְ אֶל הָעֲיָרָה. פָּנָה אֶל סוֹחֵר הָעוֹפוֹת וְאָמַר:

— אֲדוֹנִי, הֲרֵי בַּעֲלֵי-כָנָף הַרְבֵּה מִתְהַלְּכִים בַּחֲצֵרְךָ וְאֵין מִי שֶׁיִּשְׁמֹר עֲלֵיהֶם מִן הַגַּנָּבִים וּמִן הַמַּזִּיקִים, שֶׁהֲרֵי טָרוּד אַתָּה תָּמִיד. שִׂים נָא עֲבוֹדָה זוֹ עָלַי וַאֲנִי אֶשְׁמֹר אוֹתָם. וּכְלוּם מָה אֲנִי מְבַקֵּשׁ מִמְּךָ? — אֵין אֲנִי מְבַקֵּשׁ מִמְּךָ אֶלָּא עֲבוֹדָה, מִפְּנֵי שֶׁקַּצְתִּי בְּחַיִּים שֶׁל בַּטָּלָה וְשִׁעֲמוּם.

שָׁמַע הַסּוֹחֵר אֶת דִּבְרֵי הַשּׁוּעָל, גִּחֵךְ וְאָמַר: יוֹדֵעַ אֲנִי בְּךָ שֶׁשּׁוֹמֵר חָרוּץ אַתָּה וְתִשְׁמֹר עַל עוֹפוֹתַי מִפְּנֵי הַגַּנָּבִים וְהַמַּזִּיקִים; אֲבָל מִי יִשְׁמֹר אוֹתָם מִפְּנֵי הַשּׁוּעָל הֶעָרוּם?!..

תָּקַף — הִתְחַזֵּק. טָרוּד — עָסוּק. קַצְתִּי — מָאַסְתִּי. גִּחֵךְ — צָחַק.

הַדֹּב וְהַצַּיָּד.

הָיָה צַיָּד אֶחָד, אֲשֶׁר אָהַב לָצוּד דֻּבִּים, וְכֵן הָיָה עוֹשֶׂה: הָיָה חוֹפֵר בּוֹרוֹת, מְכַסֶּה אוֹתָם עֲנָפִים דַּקִּים, וְעַל פְּנֵי הָעֲנָפִים הָיָה מְפַזֵּר עָפָר. וַיְהִי הַיּוֹם וְהַצַּיָּד נָפַל אֶל הַבּוֹר אֲשֶׁר חָפַר, וְלֹא יָכֹל לָצֵאת.

עָבְרָה שָׁעָה קַלָּה, וְהִנֵּה — מַה נּוֹרָא הַדָּבָר — נָפַל גַּם דֹּב אֶל הַבּוֹר הַהוּא.

פַּחַד גָּדוֹל תָּקַף אֶת הַצַּיָּד, בָּרֶגַע הָרִאשׁוֹן אָמַר לִירוֹת וּלְהָמִית אֶת הַחַיָּה הָרָעָה, אַךְ הַדֹּב נָתַן עֵינָיו בּוֹ, וּבִרְאוֹתוֹ, כִּי הַצַּיָּד כּוֹנֵן אֵלָיו אֶת רוֹבוֹ, נָהַם בְּקוֹל גָּדוֹל מְאֹד, עַד אֲשֶׁר רָפוּ יְדֵי הַצַּיָּד, וְלֹא מְלָאוֹ לִבּוֹ לִירוֹת.

אָז קָם הַדֹּב. עָמַד עַל רַגְלָיו הָאֲחוֹרוֹת וּבְרַגְלָיו הַקְּדוּמוֹת נִשְׁעַן אֶל הַקִּיר, וְכֵן נַעֲשָׂה גַּבּוֹ כְּסֻלָּם. פְּעָמִים אֲחָדוֹת עָשָׂה הַדֹּב כָּכָה, וְהִבִּיט אֶל הַצַּיָּד, כְּאִלּוּ חָפֵץ לֵאמֹר: עֲמוֹד עַל גַּבִּי וְצֵא מִן הַבּוֹר.

הַצַּיָּד פָּחַד בָּרִאשׁוֹנָה, אַךְ אַחַר כַּךְ עָלָה עַל גַּב הַדֹּב וְיָצָא מִן הַבּוֹר.

הַצַּיָּד מִהֵר אֶל הַכְּפָר הַקָּרוֹב, הֵבִיא סֻלָּם אָרֹךְ וַיּוֹרֶד אוֹתוֹ אֶל הַבּוֹר וְתֵכֶף נָשָׂא רַגְלָיו וַיָּנֹס.

בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי שָׁב הַצַּיָּד אֶל הַבּוֹר, וְהִנֵּה הוּא רֵיק: גַּם הַדֹּב יָצָא לַחָפְשִׁי.

אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לֹא יָכֹל הַצַּיָּד לְהָמִית דֻּבִּים, הוּא עָזַב אֶת עֲבוֹדָתוֹ וַיִּלְמַד מְלָאכָה אַחֶרֶת אֲשֶׁר חַי בָּהּ.

בִּנְיָמִין־הַזְּאֵב.

הַדָּבָר קָרָה לִפְנֵי שָׁנִים רַבּוֹת. הָיָה חֹרֶף קָשֶׁה. הַמַּיִם בַּבְּאֵרוֹת קָפְאוּ מִקֹּר. בַּעֲלֵי כָנָף מֵתוּ בַּשָּׂדוֹת וּזְאֵבִים רְעֵבִים הָיוּ בָאִים אֶל תּוֹךְ הַכְּפָר.

בִּקְצֵה הַכְּפָר הָיָה אֹהֶל דַּל וּבוֹ יָשַׁב נַגָּר עִם אִשְׁתּוֹ וּשְׁנֵי יְלָדֵיהֶם, בִּנְיָמִין הַבְּכוֹר בֶּן עֶשֶׂר שָׁנִים, וּבַת־שֶׁבַע הַצְּעִירָה, אֲשֶׁר עוֹד לֹא מָלְאָה שְׁנָתָהּ.

פַּעַם יָצְאוּ הוֹרֵי הַיְלָדִים לְהָבִיא עֵצִים מִן הַיַּעַר, וּבַבַּיִת נִשְׁאַר רַק בִּנְיָמִין עִם אֲחוֹתוֹ בַּת שֶׁבַע. בִּנְיָמִין נִעְנֵעַ עֲרִיסַת אֲחוֹתוֹ וְשָׁר לָהּ שִׁיר עֶרֶשׂ.

פִּתְאוֹם הִפְסִיק אֶת שִׁירָתוֹ, כִּי הִנֵּה נִפְתְּחָה הַדֶּלֶת וְאֶל הַבַּיִת פָּרַץ זְאֵב צָעִיר וַיָּרָץ יָשָׁר אֶל הָעֲרִיסָה, אֲשֶׁר בַּת־שֶׁבַע הַקְּטַנָּה יְשֵׁנָה בָהּ. בִּנְיָמִין רָאָה אֶת הַסַּכָּנָה הַנִּשְׁקֶפֶת לַאֲחוֹתוֹ, כְּהֶרֶף עַיִן נָפַל עַל הַזְּאֵב וְתָחַב אֶת אֶגְרוֹפוֹ אֶל תּוֹךְ פִּיו הַפָּתוּחַ.

לְחִנָּם הִתְאַמֵּץ הַזְּאֵב לְהִמָּלֵט מִיָּדוֹ; בִּנְיָמִין עוֹד הוֹסִיף לִתְחוֹב אֶת אֶגְרוֹפוֹ עָמֹק לְתוֹךְ גְּרוֹנוֹ. הַזְּאֵב לֹא יָכֹל לִשְׁאֹף אֲוִיר וְנֶחְנַק וּמֵת.

מֵרוֹב חֶרְדָּתוֹ נָפַל גַּם בִּנְיָמִין אֵין אוֹנִים עַל הָאָרֶץ, אֲבָל מִיַּד הִתְחַזֵּק וְקָם עַל רַגְלָיו. כְּשֶׁנּוֹדַע הַדָּבָר לִבְנֵי הַכְּפָר, הִלְּלוּ אֶת מַעֲשֵׂי גְבוּרָתוֹ שֶׁל בִּנְיָמִין, וּמֵאָז קָרְאוּ אוֹתוֹ „בִּנְיָמִין הַזְּאֵב".

אֶל הַפִּיל, הִנִּיחָה אוֹתָם לְפָנָיו, וְקָרְאָה בִּבְכִי: הָרַגְתָּ אֶת אֲבִיהֶם מְפַרְנְסָם, עַכְשָׁו הָמֵת גַּם אֶת יְלָדָיו, כִּי טוֹב מוֹתָם מֵחַיֵּיהֶם.

הַפִּיל כְּנִרְאֶה הֵבִין לְדִבְרֶיהָ, הִבִּיט עַל הַיְלָדִים בְּחֶמְלָה, אַחַר כַּךְ רָבַץ לִפְנֵיהֶם, כְּאִלּוּ אוֹמֵר: עֲשׂוּ עִמָּדִי מַה שֶּׁלִּבְּכֶם חָפֵץ. הַיֶּלֶד הַבְּכוֹר עָלָה עַל גַּב הַפִּיל וְהִתְחִיל לְצַוּוֹת עָלָיו כְּמִשְׁפַּט אָבִיו, וְהַפִּיל מִלֵּא אַחֲרֵי כָּל מִצְוֹתָיו.

מִן הַיּוֹם הַהוּא הָיָה הַפִּיל עוֹשֶׂה אֶת רְצוֹנוֹ שֶׁל בְּעָלָיו – הַיֶּלֶד, עָשָׂה כָּל מְלָאכָה בַּבַּיִת וּבַשָּׂדֶה, וּבָזֶה פִּרְנֵס אֶת כָּל בְּנֵי בֵיתוֹ שֶׁל הַהוֹדִי הֶהָרוּג.

עֶבְרָתוֹ – כַּעֲסוֹ.

הַשּׁוּעָל וְהַדָּגִים.

שׁוּעָל הָיָה מְהַלֵּךְ עַל שְׂפַת הַנָּהָר וְרָאָה דָּגִים שֶׁהָיוּ רָצִים מִמָּקוֹם לְמָקוֹם. אָמַר לָהֶם הַשּׁוּעָל:

– מִפְּנֵי מָה אַתֶּם רָצִים?

– מִפְּנֵי הָרְשָׁתוֹת, שֶׁמְּבִיאִים עָלֵינוּ בְּנֵי־אָדָם – עָנוּ הַדָּגִים.

אָמַר לָהֶם הַשּׁוּעָל: רְצוֹנְכֶם, שֶׁתַּעֲלוּ לַיַּבָּשָׁה, וְנָדוּר אֲנִי וְאַתֶּם, כְּשֵׁם שֶׁדָּרוּ אֲבוֹתַי עִם אֲבוֹתֵיכֶם?...

אָמְרוּ לוֹ הַדָּגִים: אַתָּה הוּא, שֶׁאוֹמְרִים עָלֶיךָ פִּקֵּחַ שֶׁבַּחַיּוֹת? לֹא פִּקֵּחַ אַתָּה אֶלָּא טִפֵּשׁ אַתָּה! מַה בִּמְקוֹם חִיּוּתֵנוּ אָנוּ מִתְיָרְאִים, בִּמְקוֹם מִיתָתֵנוּ עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה!...

אַחַת, וַאֲנִי אוֹכְלָהּ בַּבֹּקֶר וּבַצָּהֳרָיִם. אָמַר לוֹ לִוְיָתָן: לֵךְ וְהָבֵא אֶת הַנַּעַר לְפָנָי.

מִיָּד הָלַךְ הַדָּג וְחָתַר מִתַּחַת לַמָּקוֹם, שֶׁהָיָה הַנַּעַר עוֹמֵד שָׁם בְּכָל יוֹם. כְּשֶׁבָּא הַנַּעַר וְעָמַד עַל אוֹתוֹ מָקוֹם, נָפַל הַמַּיְמָה. פָּתַח הַדָּג אֶת פִּיו וּבְלָעוֹ וֶהֱבִיאוֹ לִפְנֵי לִוְיָתָן.

אָמַר לִוְיָתָן לַנַּעַר: בְּנִי, מָה רָאִיתָ, שֶׁזָּרַקְתָּ בְּכָל יוֹם לַחְמְךָ בַּמָּיִם? אָמַר הַנַּעַר: מִפְּנֵי שֶׁכַּךְ לִמְּדַנִי אָבִי, זִכְרוֹ לִבְרָכָה, לְרַחֵם עַל כָּל הַבְּרִיּוֹת בֵּין בַּיָּם וּבֵין בַּיַּבָּשָׁה. עָמַד לִוְיָתָן וְנָשַׁק לוֹ. יָרַד אֶל קַרְקַע הַיָּם, לָקַח אֲבָנִים טוֹבוֹת וּמַרְגָּלִיּוֹת הַרְבֵּה וְנָתַן לַנַּעַר וְהוֹצִיא אוֹתוֹ לַיַּבָּשָׁה.

נוֹטֵל – לוֹקֵחַ. זוֹרֶה – מַשְׁלִיךְ. קָבְלוּ – הִתְאוֹנְנוּ. חָתַר – חָפַר. זִכְרוֹ לִבְרָכָה – זִכְרוֹ לְטוֹב (אוֹמְרִים עַל אָדָם שֶׁמֵּת).

הַפִּיל.

לִיהוּדִי אֶחָד הָיָה פִּיל. וַיְעַבֵּד אוֹתוֹ הַיְּהוּדִי עֲבוֹדַת פֶּרֶךְ, וְלֹא נָתַן לוֹ לֶאֱכֹל לְשָׂבְעָה.

שָׁמַר הַפִּיל עֶבְרָתוֹ לִבְעָלָיו.

פַּעַם כָּעַס מְאֹד הַפִּיל עַל בְּעָלָיו, הִפִּיל אוֹתוֹ עַל הָאָרֶץ, וְרָמַס אוֹתוֹ בְּרַגְלָיו הֶעָבוֹת וְהַכְּבֵדוֹת. נָפַל הַיְּהוּדִי מֵת.

כְּשֶׁנּוֹדַע הַדָּבָר לְאֵשֶׁת הֶהָרוּג, לָקְחָה אֶת יְלָדֶיהָ הַקְּטַנִּים וּמִהֲרָה

הַחֲמוֹר וְהָאֲרִי.

בַּפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה בִּימֵי חַיָּיו רָאָה הַחֲמוֹר אֶת הָאֲרִי כְּשֶׁהוּא יָשֵׁן. הִשְׁתּוֹמֵם הַחֲמוֹר וְאָמַר: אָכֵן יְשֵׁנִים הָאֲרָיוֹת כָּמוֹנוּ: הֵם עוֹצְמִים אֶת עֵינֵיהֶם וּמְקַפְּלִים אֶת רַגְלֵיהֶם תַּחַת בִּטְנָם כְּאַחַד מִמֶּנּוּ; וּמַדּוּעַ אֵפוֹא יִתְּנוּ לָאֲרִי אֶת כָּל הַכָּבוֹד הַזֶּה?

„טִפֵּשׁ שֶׁבַּבְּהֵמָה!״ — קָרָא עָלָיו הַכֶּלֶב. — „אָמְנָם, יְשֵׁנִים הָאֲרָיוֹת כַּחֲמוֹרִים, אוּלָם אַךְ יָקִיצוּ — וְהִנָּם אֲרָיוֹת!״ —

הִשְׁתּוֹמֵם — הִתְפַּלֵּא. עוֹצְמִים — סוֹגְרִים. מְקַפְּלִים — אוֹסְפִים.

הַנַּעַר וְהַלִּוְיָתָן.

נַעַר אֶחָד הָיָה נוֹטֵל בְּכָל יוֹם פַּת לֶחֶם וְזוֹרֵק אֶל הַיָּם. הָיָה דָג אֶחָד בָּא לְאוֹתוֹ מָקוֹם וְאוֹכֵל אֶת הַפַּת. גָּדַל הַדָּג מְאֹד וְהָיָה גוֹרֵם צַעַר לְכָל חֲבֵרָיו.

נִתְקַבְּצוּ הַדָּגִים, הָלְכוּ אֶל לִוְיָתָן מַלְכָּם וְקָבְלוּ לְפָנָיו עַל הַדָּג. מִיַּד שָׁלַח לִוְיָתָן אֶחָד מֵהַדָּגִים לְהָבִיא אֶת הַדָּג הַגָּדוֹל אֵלָיו. אָכַל הַדָּג אֶת שְׁלִיחוֹ שֶׁל לִוְיָתָן. שָׁלַח לִוְיָתָן שָׁלִיחַ אַחֵר, אָכַל גַּם אוֹתוֹ. שָׁלַח לִוְיָתָן שָׁלִיחַ שְׁלִישִׁי וְאָכַל גַּם אוֹתוֹ, עַד שֶׁהָלַךְ אֵלָיו לִוְיָתָן בְּעַצְמוֹ.

כְּשֶׁבָּא לִוְיָתָן אֶל הַדָּג, נָתַן עֵינָיו בּוֹ וְאָמַר: בְּאֵיזֶה מָקוֹם גָּדַלְתָּ כָּל־כַּךְ? אָמַר הַדָּג: בִּשְׂפַת הַיָּם. אָמַר לוֹ לִוְיָתָן: הַדָּגִים הַלָּלוּ עוֹמְדִים בְּתוֹךְ הַיָּם וְאֵינָם גְּדוֹלִים כַּךְ, וְאַתָּה עוֹמֵד בִּשְׂפַת הַיָּם וְגָדַלְתָּ כַּךְ? אָמַר הַדָּג: הֵן, מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ נַעַר אֶחָד, שֶׁבְּכָל יוֹם הוּא מֵבִיא לִי פַּת לֶחֶם

בָּרָד.

מַה־זֶּה נָפַל, מַה זֶּה יָרַד?
פְּנִינֵי־קֶרַח, בָּרָד, בָּרָד!
אֵין זֹאת כִּי בְנֵי־כְרוּב שׁוֹבָבִים
עָשׂוּ מִשְׂחָק בֵּין הֶעָבִים:
פִּיד־פִּיד־פִּיד... יָנִיעוּ כְּבָרוֹת
מְלֵאוֹת פְּנִינֵי־תְכֵלֶת קָרוֹת.

גַּרְגְּרֵי זְכוּכִית – הַשָּׁמַיִם —
גַּג וְשָׂדֶה הֵם מְכַסִּים;
וְאַךְ תִּגַּע בָּם יַד־אָדָם —
הֵם מִתְכַּוְּצִים, הֵם נְמַסִּים.

בָּרָד. בָּרָד. גִּיל לַיְלָדִים!
וְאוֹי לַנְּטִיעִים, אוֹי לַפְּרָחִים!
כֻּלָּם מֻכִּים, כֻּלָּם פְּצוּעִים
מִן הַגַּרְגְּרִים הַנִּתָּכִים.

חֲמֵשֶׁת הָעִוְרִים.

חֲמִשָּׁה עִוְרִים הָלְכוּ יַחַד אֲחוּזֵי־יָד דֶּרֶךְ יַעַר עָבוֹת. רָבַץ לִפְנֵיהֶם בַּדֶּרֶךְ פִּיל גָּדוֹל וְהֵם לֹא יָדְעוּ. נִכְשְׁלוּ בוֹ וְנָפְלוּ. חָרְדוּ חֲרָדָה גְדוֹלָה וְהִתְחִילוּ לְמַשֵּׁשׁ וּלְבַקֵּשׁ סְבִיבוֹתָם, לָדַעַת מָה הַמִּכְשׁוֹל אֲשֶׁר לִפְנֵיהֶם. עָלְתָה בְיַד הָאֶחָד אֹזֶן שֶׁל הַפִּיל, וְהִנֵּה הִיא רַכָּה כְּעֵין הַמַּטְלִית. קָרָא וְאָמַר:

— אַחַי, סְמַרְטוּטִים לְפָנֵינוּ! גַּל שֶׁל סְחָבוֹת!

הַשֵּׁנִי גִשֵּׁשׁ וּמָצָא אֶת הַבֶּטֶן. צָעַק בְּקוֹל:

— תֵּל! גָּבֹהַּ וּמְשֻׁפָּע!

מִשֵּׁשׁ גַּם הַשְּׁלִישִׁי וּבְחֶלְקוֹ עָלָה הַזָּנָב. הִכְרִיז עַל הַמְּצִיאָה:

— חֶבֶל עָבוֹת! נִכְשַׁלְנוּ בַּחֶבֶל!

הָרְבִיעִי מִשֵּׁשׁ וּמָצָא רֶגֶל. תָּפַשׂ בָּהּ וְצָוַח:

— קוֹרָה! קוֹרָה עָבָה וּכְבֵדָה!

אָז יִתְרַגֵּז הַחֲמִישִׁי, הֶחֱזִיק בְּקַרְנוֹת הַשֵּׁן אֲשֶׁר עָלוּ בְיָדוֹ, וְצָעַק בְּכָל כֹּחוֹ:

— שַׁקְרָנִים! חֲרָבוֹת פָּגְעוּ בָנוּ! חֲרָבוֹת שְׁנוּנוֹת בַּעֲלוֹת פִּיפִיּוֹת!

עָבַר עֲלֵיהֶם פִּקֵּחַ אֶחָד וְאָמַר:

— הוֹי, עִוְרִים, עִוְרִים! אִלּוּ הָיוּ לָכֶם עֵינַיִם לִרְאוֹת אֶת כָּל הַדָּבָר וְלֹא רַק חֵלֶק אֶחָד מִמֶּנּוּ, כִּי עַתָּה נוֹכַחְתֶּם לָדַעַת, כִּי אֵין לִפְנֵיכֶם לֹא תֵל וְלֹא קוֹרָה, לֹא סְחָבוֹת וְלֹא חֶבֶל עָבוֹת וְלֹא חֲרָבוֹת, כִּי־אִם פִּיל.

מַטְלִית – סְמַרְטוּט, סְחָבָה. וְצָוַח – וְצָעַק. שְׁנוּנוֹת – חַדּוֹת. פִּקֵּחַ – בַּעַל עֵינַיִם רוֹאוֹת.

פַּץ! מָעַדְתִּי וָאֶפֹּלָה

וּבֶן־רֶגַע קַמְתִּי חִישׁ!

אֶת מַכְאוֹבִי דֹּם אֶסְבֹּלָה,

לֹא אֶתְאוֹנֵן – הִנְנִי אִישׁ!

אָמְנָם, בֵּיצָה לוּ הָיִיתִי,

אוּלַי אָז נִשְׁבַּרְתִּי כְבָר;

גַּם מִזְכוּכִית לוּ עֻשֵּׂיתִי,

הָיָה מְעַט מַצָּבִי מָר;

אוּלָם לְאָשְׁרִי אֵל עָשָׂנִי

בַּרְזֶל־עָשׁוֹת, חַלָּמִישׁ־צוּר.

פַּנּוּ דֶּרֶךְ חִישׁ לְפָנַי!

טָס אֲנִי, הַצִּדָּה סוּר!

טָס – עָף. מָעַדְתִּי – נִכְשַׁלְתִּי. – דֹּם אֶסְבֹּלָה – לֹא אֶתְאוֹנֵן, לֹא אֲסַפֵּר. בַּרְזֶל־עָשׁוֹת – שטאָהל. חַלָּמִישׁ־צוּר – אֶבֶן קָשָׁה.

עַל הַקֶּרַח.

אֵין שִׁיר צִפּוֹר, אֵין צִיץ פֶּרַח,
לְכָל תַּעֲנוּגַי בָּא הַקֵּץ;
אַךְ עוֹד נִשְׁאַר לִי הַקֶּרַח –
הָבָה אָרוּץ שָׁם כַּחֵץ!

הִנֵּה אַחֲלִיק עַל הַקֶּרַח,
קַל כַּבָּרָק הִנְנִי טָס–
סוּרוּ, עוֹבְרִים, פַּנּוּ דֶּרֶךְ!
עַל רָאשֵׁיכֶם אֲנִי חָס.

חַנָּה וְשִׁבְעַת בָּנֶיהָ.

פַּעַם אַחַת פָּגַע אַנְטִיוֹכוֹס וְחֵילוֹ בְּאִשָּׁה אַחַת, חַנָּה שְׁמָהּ, בָּהּ וּבְשִׁבְעַת בָּנֶיהָ הַקְּטַנִּים. אָמַר הַמֶּלֶךְ הָרָשָׁע לִבְנָהּ הַגָּדוֹל: רוֹאֶה אַתָּה אֶת הָאֱלִיל הַגָּדוֹל הַזֶּה? הִשְׁתַּחֲוֵה לוֹ! — לֹא חָפֵץ הַבֵּן הַבְּכוֹר לְהִשְׁתַּחֲווֹת לָאֱלִיל, וַיְצַו הַמֶּלֶךְ לַהֲרֹג אוֹתוֹ. וְגַם הַשֵּׁנִי, גַּם הַשְּׁלִישִׁי, גַּם הָרְבִיעִי, הַחֲמִישִׁי וְהַשִּׁשִּׁי לֹא חָפְצוּ לְהִשְׁתַּחֲווֹת לָאֱלִיל. וַיְצַו אַנְטִיוֹכוֹס לַהֲרֹג אוֹתָם אֶחָד אֶחָד. מִכֻּלָּם נִשְׁאַר רַק הַקָּטָן. אָמַר לוֹ אַנְטִיוֹכוֹס: הִשְׁתַּחֲוֵה לָאֱלִילִי. אָמַר לוֹ הַיֶּלֶד הַקָּטָן: אֶחָד הוּא הָאֱלֹהִים, אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם הוּא, אֵין שֵׁנִי לוֹ. אָמַר לוֹ הָרָשָׁע: קָטָן אַתָּה וְלָמָּה תָמוּת? הִנֵּה אֲנִי זוֹרֵק אֶת טַבַּעְתִּי לָאָרֶץ, אַתָּה שְׁחֵה וְהָרֵם אוֹתָהּ, וְאָמְרוּ הַחַיָּלִים: הִשְׁתַּחֲוָה הַקָּטָן לָאֱלִיל. וְלֹא חָפֵץ הַיֶּלֶד הַקָּטָן לַעֲשׂוֹת גַּם אֶת הַדָּבָר הַזֶּה. צִוָּה אַנְטִיוֹכוֹס לְהָרְגוֹ. קָרָא הַקָּטָן קוֹל גָּדוֹל: „שְׁמַע, יִשְׂרָאֵל, ה׳ אֱלֹהֵינוּ — ה׳ אֶחָד!״ וָמֵת.

מֶה עָשְׂתָה חַנָּה? עָלְתָה עַל הַגַּג וְקָרְאָה בְּקוֹל קוֹרֵעַ לֵב: אִם הָיִיתִי וְשִׁבְעָה בָנִים הָיוּ לִי, כֻּלָּם צַדִּיקִים, טוֹבִים וּכְשֵׁרִים, וְכֻלָּם מֵתוּ אָמוּת גַּם אָנֹכִי, כִּי טוֹב מוֹתִי מֵחַיָּי! וּבְדַבְּרָהּ הִפִּילָה אֶת עַצְמָהּ מֵעַל הַגַּג וָמֵתָה גַּם הִיא.

חֲנֻכָּה.

עַל הַחַלּוֹן נֵר הִדְלַקְתִּי,
נֵר חֲנֻכָּה, יֶלֶד נָעִים!
רַבִּים הָעִיר בִּי זִכְרוֹנוֹת,
וְהַזִּכְרוֹנוֹת מַה־נִּפְלָאִים!

הִנֵּה אֶגְמֹר אֶת־תְּפִלָּתִי,
אָז לִימִינִי אוֹשִׁיבֶךָ;
רַבּוֹת, רַבּוֹת לְךָ אֲסַפֵּר,
אִם לִדְבָרַי תַּט אָזְנֶךָ!

גְּדוּד פָּרָשִׁים, אַנְשֵׁי קוֹמָה,
אִם יִתְיַצְּבוּ לְפָנֶיךָ —
אַל תִּפְחָדָה, יֶלֶד נָעִים,
גַּם אַל תַּעֲצֹם אֶת־עֵינֶיךָ!

אֵלֶּה הֵמָּה הַמַּכַּבִּים,
שֶׁיָּקוּמוּ מִקִּבְרֵיהֶם —
בְּכָל הַלֵּילוֹת שֶׁל חֲנֻכָּה —
לִרְאוֹת פֹּה אֶת־שְׁלוֹם אֲחֵיהֶם!

וְהַגִּבּוֹרִים אַךְ יִשְׁמָעוּ,
יֶלֶד קוֹרֵא אָז בִּשְׁמָם, —
אָז יָעוּפוּ וְיָבֹאוּ
חִישׁ אֵלָיו בַּאֲשֶׁר הוּא שָׁם.

וְעַל אָזְנֵהוּ לוֹ יִלְחָשׁוּ:
"זְכֹר אוֹתָנוּ, יֶלֶד טוֹב!
כִּי תִגְדָּלָה — אָז כָּמוֹנוּ
אֶת־עַמְּךָ רְאֵה אֱהֹב...

בַּמִּטְבָּח, מְמַהֶרֶת וְרָצָה אֶל הַבַּיִת, וְאַחֲרֶיהָ — בְּרַיְנָה הַמְבַשֶּׁלֶת, אִשָּׁה שְׁחוֹרָה, שֶׁיָּדֶיהָ מְלֻכְלָכוֹת תָּמִיד. אִמָּא מִתְיַצֶּבֶת בַּצַּד, וּבְרַיְנָה הַמְבַשֶּׁלֶת נִשְׁאֶרֶת עַל־יַד הַדֶּלֶת וּמְנַגֶּבֶת אֶת יָדֶיהָ בְּסִנָּרָהּ.

אַבָּא נִגַּשׁ אֶל מְנוֹרַת הַחֲנֻכָּה וּבְיָדוֹ הַ„שַּׁמָּשׁ" הַדּוֹלֵק. הוּא כּוֹפֵף אֶת רֹאשׁוֹ אֶל הַמְּנוֹרָה וּמְבָרֵךְ עַל הַנֵּר. אִמָּא עוֹנָה: „בָּרוּךְ הוּא וּבָרוּךְ שְׁמוֹ. אָמֵן", וּבְרַיְנָה מְנַעֲנַעַת בְּרֹאשָׁהּ.

„הַנֵּרוֹת הַלָּלוּ שֶׁאָנוּ מַדְלִיקִין!" — מְשׁוֹרֵר אַבָּא וּמְטַיֵּל הֵנָּה וָהֵנָּה עַל פְּנֵי הֶחָדֶר. פַּעַם בְּפַעַם הוּא מַבִּיט אֶל מְנוֹרַת הַחֲנֻכָּה, וְעֵת רַבָּה לֹא יֶחְדַּל מִלּוֹמַר אֶת הַתְּפִלּוֹת, אֲשֶׁר חָשַׁבְנוּ כִּי אֵין קֵצֶה לָהֶן. אֲנִי וְאָחִי מְחַכִּים בְּקֹצֶר־רוּחַ, מְחַכִּים אָנוּ שֶׁיִּגְמֹר סוֹף־סוֹף תְּפִלָּתוֹ, שֶׁיַּכְנִיס אֶת יָדוֹ אֶל כִּיסוֹ וְיוֹצִיא אֶת אַרְנְקוֹ... אֲנַחְנוּ רוֹמְזִים אִישׁ לְאָחִיו, דּוֹחֲקִים זֶה אֶת זֶה:

— מוֹטִיל, גֶּשׁ־נָא לְבַקֵּשׁ דְּמֵי הַחֲנֻכָּה!

— מַדּוּעַ נָפַל הַגּוֹרָל דַּוְקָא עָלַי לְבַקֵּשׁ?

— מִפְּנֵי שֶׁאַתָּה הַקָּטֹן, לָכֵן עָלֶיךָ לְבַקֵּשׁ דְּמֵי חֲנֻכָּה.

— וְאוּלַי לְהֶפֶךְ: אַתָּה הַגָּדוֹל, לָכֵן עָלֶיךָ לְבַקֵּשׁ?

אַבָּא שׁוֹמֵעַ אֶת שִׂיחָתֵנוּ וּמֵבִין הֵיטֵב אֶת תָּכְנָהּ, אַךְ הוּא עוֹשֶׂה אֶת עַצְמוֹ כְּלֹא שׁוֹמֵעַ. עוֹד רְגָעִים אֲחָדִים וְאַבָּא נִגַּשׁ בִּמְנוּחָה אֶל תֵּבַת־הַשֻּׁלְחָן וּמַתְחִיל לִמְנוֹת בִּמְתִינוּת מַטְבְּעוֹת־כֶּסֶף. הִנֵּה הוּא מִשְׁתָּעֵל:

— הְמ... בָּנִים, בּוֹאוּ־נָא הֵנָּה! הֵא לָכֶם דְּמֵי חֲנֻכָּה!

אֲנַחְנוּ מְקַבְּלִים אֶת דְּמֵי הַחֲנֻכָּה, הוֹלְכִים לָנוּ, בָּרִאשׁוֹנָה בְּנַחַת וּבְדֶרֶךְ־אֶרֶץ, אַחַר־כַּךְ בְּרִיצָה, בִּדִיצָה וּבִרְקִידָה, עַד אֲשֶׁר נָבוֹא אֶל חֶדְרֵנוּ.

מְלֻכְלָכוֹת — לֹא טְהוֹרוֹת. מְנַגֶּבֶת — מְיַבֶּשֶׁת. אַרְנְקוֹ — כִּיסוֹ. בִּמְתִינוּת — לֹא מַהֵר. בִּדִיצָה — בְּשִׂמְחָה.

נֵס חֲנֻכָּה.

הָיְתָה עֵת צָרָה לְיִשְׂרָאֵל. גּוֹיִם בָּאוּ וַיִּתְיַשְּׁבוּ בְּאַרְצֵנוּ וַיִּמְשְׁלוּ בָנוּ, וַיִּקְחוּ אֶת אַדְמָתֵנוּ וַיְחַלְּלוּ אֶת תּוֹרָתֵנוּ. וְאִם מָצְאוּ אִישׁ עִבְרִי בָּרְחוֹב, גָּזְרוּ עָלָיו לְהִשְׁתַּחֲווֹת לִפְסִילֵי עֵץ וָאֶבֶן וְהֶאֱכִילוּהוּ מַאַכְלֵי טְרֵפָה עַל כָּרְחוֹ. וַאֲשֶׁר לֹא אָבָה לִשְׁמוֹעַ בְּקוֹלָם, הָרְגוּ אוֹתוֹ. וַיֵּרַע לְיִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי הַגּוֹיִם הָהֵם.

אָז קָם אִישׁ אֶחָד מִן הַכֹּהֲנִים, וּשְׁמוֹ מַתִּתְיָהוּ בֶּן יוֹחָנָן מִמִּשְׁפַּחַת הַחַשְׁמוֹנָאִים, וַיֶּאֱסֹף אֵלָיו אֶת בָּנָיו וְאֶת גִּבּוֹרֵי יִשְׂרָאֵל, וַיִּלָּחֶם בַּגּוֹיִם וַיְגָרְשֵׁם מֵאַרְצֵנוּ. וּבְיוֹם הָעֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה לְיֶרַח כִּסְלֵו נִצְּחוּ הַחַשְׁמוֹנָאִים אֶת הַגּוֹיִם בַּמִּלְחָמָה הָאַחֲרוֹנָה. לְזֵכֶר הַגִּבּוֹרִים הָהֵם אָנוּ מַדְלִיקִים נֵרוֹת בִּשְׁמוֹנַת לֵילוֹת הַחֲנֻכָּה.

דְּמֵי חֲנֻכָּה.

חֹרֶף. בַּחוּץ שׁוֹרֵר קֹר גָּדוֹל. הַחַלּוֹנוֹת מְכֻסִּים כְּפוֹר וָשֶׁלֶג. וּבַבַּיִת — חֹם נָעִים וּמְשַׂמֵּחַ לְבָבוֹת. מְנוֹרַת־כֶּסֶף שֶׁל חֲנֻכָּה עוֹמֶדֶת כְּבָר מוּכָנָה עַל הַחַלּוֹן מִבְּעוֹד־יוֹם. אַבָּא מִתְהַלֵּךְ הֵנָּה וָהֵנָּה עַל פְּנֵי הַחֶדֶר וּמִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת עַרְבִית. הִנֵּה הוּא גּוֹמֵר אֶת תְּפִלַּת „שְׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה", מוֹצִיא מִתֵּבַת־הַשֻּׁלְחָן נֵר דּוֹנַג — הוּא הַ„שַּׁמָּשׁ" — וְאוֹמֵר אֵלֵינוּ, אֵלַי וְאֶל מוֹטִיל אָחִי הַצָּעִיר מִמֶּנִּי, בְּנַחַת:

— קִרְאוּ־נָא, בָּנִים, הֵנָּה אֶת אִמָּא, תָּבוֹא־נָא לִשְׁמֹעַ בִּרְכַּת הַנֵּרוֹת שֶׁל חֲנֻכָּה!

אֲנִי וּמוֹטִיל אָחִי מְמַהֲרִים שְׁנֵינוּ וְרָצִים אִישׁ עַל־פְּנֵי רֵעֵהוּ. — אִמָּא! מַהֲרִי־נָא, נֵרוֹת חֲנֻכָּה!

— אָח, נֵרוֹת חֲנֻכָּה! — אוֹמֶרֶת אִמָּא וְעוֹזֶבֶת אֶת כָּל עֲבוֹדָתָהּ

נֵרוֹת חֲנֻכָּה.

שֶׁמֶן זַךְ הִשַּׂגְתִּי לִי
וְנֵרוֹת חַג הִדְלַקְתִּי לִי —
יוֹדְעִים אַתֶּם מָה הֵם?
נֵרוֹת קֹדֶשׁ זְעִירִים הֵם,
נֵרוֹת־יָהּ: מַזְכִּירִים הֵם
נֵס הַחַשְׁמוֹנָאִים.

רוּחוֹת שֶׁלֶג סוֹעֲרִים,
אַךְ נֵרוֹתַי בּוֹעֲרִים —
הָלְאָה, רוּחוֹת רָעִים!
יֵשׁ עוֹד שֶׁמֶן פֹּה מְעַט —
יִבְעַר נֵרִי לוֹ לְאַט,
נֵר הַחַשְׁמוֹנָאִים!

אִישׁ צַדִּיק הָיָה בְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל וּשְׁמוֹ רַבִּי חֲנִינָא בֶּן־דוֹסָא.

פַּעַם אַחַת הָלַךְ חֲנִינָא בַּדֶּרֶךְ, רָאָה וְהִנֵּה תַּרְנְגֹלֶת שׁוֹכֶבֶת כְּמֵתָה בַּשָּׂדֶה. חָמַל עָלֶיהָ, לָקַח אוֹתָהּ, הֱבִיאָהּ לְבֵיתוֹ, נָתַן לָהּ לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת, וַתֶּחִי.

לְמָחָר קָם חֲנִינָא בַּבֹּקֶר, לָקַח אֶת הַתַּרְנְגֹלֶת, יָצָא אֶל הַשּׁוּק וְהִכְרִיז: „מִי הָאִישׁ, אֲשֶׁר אָבְדָה לוֹ תַּרְנְגֹלֶת, יָבֹא אֵלַי וְיִקַּח אוֹתָהּ, כִּי אֲנִי מְצָאתִיהָ". וְכַךְ הָיָה עוֹשֶׂה בְּכָל יוֹם וָיוֹם.

עָבַר שָׁבוּעַ וּבַעַל הַתַּרְנְגֹלֶת לֹא נִמְצָא. לָקַח חֲנִינָא אֶת הַבֵּיצִים, אֲשֶׁר הֵטִילָה הַתַּרְנְגֹלֶת, וְהוֹשִׁיב אוֹתָהּ עֲלֵיהֶן.

לְאַחַר זְמַן, כַּאֲשֶׁר יָצְאוּ אֶפְרוֹחִים מִתּוֹךְ הַבֵּיצִים, גִּדֵּל חֲנִינָא אוֹתָם; וּכְשֶׁגָּדְלוּ, מָכַר אוֹתָם וּבִמְחִירָם קָנָה עִזִּים. לָקַח חֲנִינָא אֶת הֶחָלָב שֶׁל הָעִזִּים, וּבְכָל יוֹם וָיוֹם הָיָה הוֹלֵךְ לְבָתֵּי־הַסֵּפֶר וְהָיָה מְחַלֵּק אֶת הֶחָלָב לַתַּלְמִידִים הָעֲנִיִּים וְהַחַלָּשִׁים. שָׁתוּ הַיְלָדִים אֶת הֶחָלָב וְשָׂמְחוּ וְהוֹדוּ לְרַבִּי חֲנִינָא הָרַחֲמָן.

וְהִכְרִיז – הוֹדִיעַ. **וּבִמְחִירָם** – בַּמָּמוֹן שֶׁקִּבֵּל בְּעַדָם.

הַמֶּלֶךְ וְהַשַּׂר.

מֶלֶךְ גָּדוֹל כָּעַס עַל אֶחָד מִשָּׂרָיו הַחֲכָמִים, מִפְּנֵי שֶׁאָמְרוּ עָלָיו, כִּי הוּא חָכָם מִן הַמֶּלֶךְ. שָׂם אוֹתוֹ הַמֶּלֶךְ בְּבֵית הַכֶּלֶא. לְאַחַר יָמִים בָּא הַמֶּלֶךְ אֶל חֲדַר כִּלְאוֹ וַיֹּאמֶר לוֹ: תֵּן לִי סוּס טוֹב וְאוֹצִיא אוֹתְךָ לַחָפְשִׁי, אַךְ לֹא אֶקַּח מִמְּךָ לֹא סוּס לָבָן וְלֹא שָׁחוֹר, לֹא אָדֹם וְלֹא בָּרֹד, רַק סוּס שֶׁאֵין לוֹ כָּל צֶבַע.

— טוֹב! — עָנָה הַשַּׂר, יֵשׁ לִי סוּס אֲשֶׁר כָּזֶה, הוֹצִיאֵנִי לַחָפְשִׁי וְאֶתְּנֶנּוּ לָךְ.

הַמֶּלֶךְ הוֹצִיא אֶת הַשַּׂר מִבֵּית-הַכֶּלֶא. אָז אָמַר לוֹ הַשַּׂר: בֹּא אֵלַי לֹא בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן, לֹא בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי, לֹא בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, לֹא בַּיּוֹם הָרְבִיעִי, לֹא בַּיּוֹם הַחֲמִישִׁי, לֹא בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי, וְלֹא בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת, - וְקַח אֶת הַסּוּס, אֲשֶׁר אֵין לוֹ כָּל צֶבַע.

בֵּית־כֶּלֶא – תְּפִיסָה. בָּרֹד – נָקֹד, בַּעַל צְבָעִים שׁוֹנִים.

— חָכָם דּוֹמֶה לְמֶלֶךְ. —

לָצֵאת יְדֵי הַכֹּל.

מַעֲשֶׂה בְּאָב וּבְנוֹ, שֶׁהָיוּ מְהַלְּכִים בַּדֶּרֶךְ וַחֲמוֹרָם עִמָּהֶם. רָכַב הָאָב, וְהַבֵּן הָלַךְ אַחֲרָיו. פָּגַע בָּהֶם אָדָם וְאָמַר לָאָב: „אִי לְךָ, זָקֵן, שֶׁאֵינְךָ חָס עַל הַנַּעַר הָרַךְ!" יָרַד הָאָב וְהִרְכִּיב אֶת הַבֵּן.

פָּגַע בָּהֶם שֵׁנִי וְאָמַר לַבֵּן: „רֵיקָא! אֵינְךָ חָס עַל רַגְלֵי אָבִיךָ הַזָּקֵן?" עָלָה גַּם הָאָב, וְרָכְבוּ שְׁנֵיהֶם עַל הַחֲמוֹר.

פָּגַע בָּהֶם שְׁלִישִׁי וְאָמַר: „הוֹ אַכְזָרִים, שֶׁאֵינְכֶם חָסִים עַל בְּהֵמָה עֲנִיָּה זוּ וְרוֹכְבִים עָלֶיהָ בִּשְׁנַיִם!" יָרְדוּ שְׁנֵיהֶם וְהָלְכוּ בְּצִדֵּי הַחֲמוֹר.

פָּגַע בָּהֶם רְבִיעִי, לִגְלֵג עֲלֵיהֶם וְאָמַר: „שְׁלֹשָׁה חֲמוֹרִים מְהַלְּכִים כְּאֶחָד, וְאֵין אֶחָד רוֹכֵב עַל הַשֵּׁנִי!" אָמְרוּ: „מַה נַּעֲשֶׂה כְּדֵי לָצֵאת יְדֵי הַכֹּל?" — הָלְכוּ שְׁנֵיהֶם בָּרֶגֶל, וְאֶת הַחֲמוֹר הִרְכִּיבוּ עַל גַּבֵּיהֶם!

לָצֵאת יְדֵי הַכֹּל — לְהָנִיחַ דַּעַת כֹּל, לַעֲשׂוֹת עַל־פִּי דַעְתּוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד. מְהַלְּכִים — הוֹלְכִים. אִי לְךָ — אוֹי לְךָ. רֵיקָא — אִישׁ בִּלְתִּי מְלֻמָּד. חָס — מְרַחֵם. לִגְלֵג — לָעַג.

טָעַן הַכֶּבֶשׂ לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! בָּרָאתָ בְעוֹלָמְךָ כַּמָּה מַזִּיקִים וְכַמָּה חַיּוֹת רָעוֹת, כֻּלָּם פּוֹגְעִים בִּי, וְלֹא נָתַתָּ לִי כְּלֵי־זַיִן לַעֲמֹד בִּפְנֵיהֶם!

נִתְמַלֵּא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא רַחֲמִים עַל הַכֶּבֶשׂ וְאָמַר: טַעֲנָתְךָ אֱמֶת, אֶלָּא אֱמָר־לִי, מָה אֶעֱשֶׂה לָּךְ? שֶׁמָּא רוֹצֶה אַתָּה כִּי אֶתֵּן לָךְ שִׁנַּיִם חַדּוֹת, וְצִפָּרְנַיִם דּוֹקְרוֹת?

— אָמַר הַכֶּבֶשׂ: — כְּלוּם אֵין לָךְ כְּלֵי־זַיִן יָפִים מֵאֵלֶּה?

הֵשִׁיב הַקָּבָּ"ה: אִם־כֵּן, הֲרֵינִי מַצְמִיחַ לְךָ קַרְנַיִם גְּדוֹלוֹת עַל מִצְחֶךָ!

אָמַר הַכֶּבֶשׂ: רִבּוֹנוֹ־שֶׁל־עוֹלָם! מִתְיָרֵא אֲנִי, שֶׁמָּא אֵלֵךְ וְאֶנַגַּח כַּתַּיִשׁ?

אִם כֵּן, אָמַר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לַכֶּבֶשׂ: הֲרֵינִי נוֹתֵן לָךְ אֶת הַצֶּמֶר; בּוֹא וְהָבֵא אוֹתוֹ אֶל הָאָדָם, וִיחַבֵּב אוֹתְךָ, וִיפַרְנֶסְךָ בְּכָבוֹד וְיָגֵן עָלֶיךָ מִפְּנֵי הַמַּזִּיקִים.

יָצָא הַכֶּבֶשׂ מִלִּפְנֵי הַקָּבָּ"ה טָעוּן צֶמֶר צַחַר כַּשֶּׁלֶג.

טָעַן – אָמַר. שֶׁמָּא – אוּלַי. הֵשִׁיב – עָנָה. וִיחַבֵּב – יֶאֱהַב. טָעוּן – מְכֻסֶּה.

מְטַלֶּב וְסַעִיד.

לִמְטַלֶּב הָעַרְבִי הָיָה סוּס יָפֶה מְאֹד. בְּכָל הַכְּפָרִים לֹא נִמְצָא דוֹמֶה לוֹ. וְלִמְטַלֶּב הָיָה שָׁכֵן עָשִׁיר, סַעִיד שְׁמוֹ. סַעִיד אָמַר לִמְטַלֶּב: מִכְרָה לִי אֶת סוּסְךָ; כָּל אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵלַי אֶתֵּן לָךְ. מְטַלֶּב אָמַר: יָקָר לִי הַסּוּס מִבֵּיתִי וּמֵאִשְׁתִּי וּמִבָּנַי. לֹא אֶמְכְּרֶהוּ לְךָ בְּכָל מְחִיר. וַיֵּצֶר הַדָּבָר הַזֶּה לְסַעִיד וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ: הָבָה אֶקַּח אֶת הַסּוּס בְּעָרְמָה. וַיְהִי הַיּוֹם, וַיִּרְכַּב מְטַלֶּב עַל סוּסוֹ הַנֶּחְמָד הָעִירָה. וַיֵּדַע סַעִיד אֶת הַדָּבָר הַזֶּה, וַיִּלְבַּשׁ בְּגָדִים קְרוּעִים וּמְטֻלָּאִים, וַיַּשְׁחִיר אֶת פָּנָיו בְּפִיחַ וַיִּשְׁכַּב עַל הַדֶּרֶךְ, אֲשֶׁר יַעֲבֹר בָּהּ מְטַלֶּב. וַיְהִי כַּאֲשֶׁר הִקְרִיב מְטַלֶּב עַד לִפְנֵי סַעִיד, וַיִּקְרָא סַעִיד לֵאמֹר: אֲהָהּ, עֶבֶד יְיָ, רַחֶם נָא עָלַי: פִּסֵּחַ אָנֹכִי, נָפַלְתִּי, וְאֵינֶנִּי יָכוֹל לָקוּם, וְרָעֵב אָנֹכִי וְחוֹלֶה מְאֹד!

וַיַּחְמֹל מְטַלֶּב עַל הָאִישׁ הַקּוֹרֵא לְעֶזְרָה, וַיְרִימֵהוּ מֵעַל הָאָרֶץ וַיּוֹשִׁיבֵהוּ עַל סוּסוֹ, כִּי אָמַר לַהֲבִיאֵהוּ הָעִירָה. וַיִּדְפֹּק סַעִיד אֶת הַסּוּס, וַיָּרָץ הַסּוּס, וַיִּרְחַק מִמְּטַלֶּב מֶרְחָק רַב. אָז הֵסֵב סַעִיד אֶת פָּנָיו אֶל מְטַלֶּב וַיִּקְרָא בְקוֹל גָּדוֹל וַיֹּאמַר: הִנֵּה סוּסְךָ בְּיָדִי! עַתָּה לֹא אֲשִׁיבֵהוּ עוֹד אֵלֶיךָ! וַיַּכֵּר מְטַלֶּב אֶת קוֹל סַעִיד וַיֹּאמַר: אָנָּא, סַעִיד, עֲשֵׂה נָא עִמָּדִי חֶסֶד וְאַל תְּסַפֵּר לִבְנֵי אָדָם אֵיכָה בָּא סוּסִי לְיָדְךָ, פֶּן יִשְׁמְעוּ הָאֲנָשִׁים אֶת הַדָּבָר הַזֶּה, וְחָדְלוּ לַחְמוֹל עַל הָעֲנִיִּים וְהָאֶבְיוֹנִים!

וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ סַעִיד אֶת בַּקָּשַׁת מְטַלֶּב, וַיִּנָּחֶם עַל הָרָעָה אֲשֶׁר עָשָׂה לַחֲבֵרוֹ, וַיָּשֶׁב לוֹ אֶת סוּסוֹ.

הַכֶּלֶב הַמְלֻמָּד.

לְאִישׁ אֶחָד הָיָה כֶּלֶב מְלֻמָּד. אָהַב הָאִישׁ אֶת הַכֶּלֶב וְאֶל כָּל אֲשֶׁר הָלַךְ הוּא, לָקַח גַּם אֶת כַּלְבּוֹ עִמּוֹ. וַיְהִי הַיּוֹם וְהָאִישׁ הָלַךְ בְּאַחַד הָרְחוֹבוֹת וְהִנֵּה בַּיִת גָּדוֹל בּוֹעֵר בָּאֵשׁ, וּמִסָּבִיב לַבַּיִת נֶאֶסְפוּ אֲנָשִׁים רַבִּים לְכַבּוֹת אֶת הַשְּׂרֵפָה: זֶה שׁוֹפֵךְ מַיִם עַל הַבַּיִת, זֶה הוֹרֵס אֶת גַּג הַבַּיִת וְזֶה סוֹתֵר אֶת כְּתָלָיו.

פִּתְאֹם נִשְׁמַע קוֹל בְּכִי גָּדוֹל וּמַר מְאֹד, בְּכִי אִשָּׁה מְיַלֶּלֶת וְצוֹעֶקֶת: הָהּ, בִּתִּי, בִּתִּי נִשְׁאֲרָה בַּבַּיִת, עוֹד מְעַט וְתִשָּׂרֵף!... כָּל הָאֲנָשִׁים נִבְהֲלוּ מְאֹד וְלֹא יָדְעוּ מַה לַּעֲשׂוֹת, כִּי הַלֶּהָבָה הָיְתָה גְדוֹלָה, גַּם הַגַּג, גַּם הַכְּתָלִים, גַּם דַּלְתוֹת הַבַּיִת כְּבָר בָּעֲרוּ בָאֵשׁ.

שָׁמַע הָאִישׁ אֶת קוֹל הָאִשָּׁה הַמְיַלֶּלֶת וְרָמַז לְכַלְבּוֹ, מִהֵר הַכֶּלֶב וַיָּבֹא אֶל הַבָּיִת. עָבְרוּ רְגָעִים אֲחָדִים וַיָּשָׁב הַכֶּלֶב וּבְפִיו יַלְדָּה קְטַנָּה. רָאֲתָה הָאֵם אֶת הַיַּלְדָּה – הֶחֱזִיקָה בָּהּ וְנָשְׁקָה לָהּ, וְשִׂמְחָתָהּ הָיְתָה גְדוֹלָה מְאֹד. שָׂמְחוּ כָּל הַנֶּאֱסָפִים, – אֲבָל הִנֵּה הַכֶּלֶב מִהֵר וְשָׁב שֵׁנִית אֶל הַבָּיִת.

— בְּוַדַּאי נִשְׁאֲרָה שָׁם עוֹד נֶפֶשׁ חַיָּה — דִּבְּרוּ הָאֲנָשִׁים זֶה אֶל זֶה:–הָהּ, מִי יוֹדֵעַ אִם יוּכַל הַכֶּלֶב לְהַצִּיל גַּם הַפַּעַם! שְׂרֵפָה נוֹרָאָה מְאֹד! —

עוֹד הֵם מְדַבְּרִים, וְהַכֶּלֶב יָצָא וּבְפִיו בֻּבָּה גְדוֹלָה...

רק צִפּוּי קְרוּם שֶׁל עוֹר, וְהָעֲצָמוֹת שְׁפּוּ, שְׁפּוּ —
וְהַמְלַמֵּד רַק חוֹבֵב וְחוֹבֵב. וּמַה, תַּחְשְׁבוּ, הָיְתָה הָאַחֲרִית?
נִכְנַס פַּעַם הַמְלַמֵּד בַּבֹּקֶר אַחֲרֵי הַשַּׁחֲרִית
לְמָקוֹם שֶׁשָּׁם עוֹמֶדֶת כְּפַעַם בְּפַעַם בְּהֶמְתּוֹ,
אֶל רִפְתּוֹ אֲשֶׁר בֶּחָצֵר, וַיִּגַּשׁ אֶל עֲרֵמָתוֹ,
בִּכְדֵי לְחוֹבֵב אוֹתָהּ — וַיַּרְא וְהִנֵּה שְׁלוּחוֹת
מִלְּפָנֶיהָ אַרְבַּע רַגְלֶיהָ, וְשׁוֹכֶבֶת לָהּ בִּמְנוּחוֹת,
וְהִיא מֵתָה, מֵתָה, מֵתָה...

פְּזִיזִים — מְהִירִים. וּכְיוֹצֵא בְאֵלּוּ — כְּדוֹמֶה לָזֶה. בְּיוֹמֵי דְפַגְרָא — בִּימֵי הַחַג. קְרוּם — כִּסּוּי דַק. שְׁפּוּ — נִרְאוּ מִבַּעַד לָעוֹר.

הַחֲמוֹר וְהַשּׁוֹשַׁנָּה.

בַּגַּן צָמְחוּ פְּרָחִים יָפִים. כָּל הָעוֹבְרִים דֶּרֶךְ הַגַּן הָיוּ מִתְבּוֹנְנִים בָּהֶם וּמִתְעַנְּגִים עַל יָפְיָם שֶׁל הַפְּרָחִים וְהָיוּ קוֹרְאִים: מַה יָּפִים הַפְּרָחִים הָאֵלֶּה!

לֹא רָחוֹק מִן הַגַּן, בָּאָחוּ, רָעָה הַחֲמוֹר בַּעַל הָאָזְנַיִם הָאֲרֻכּוֹת. הוּא שָׁמַע אֶת דִּבְרֵי הָאֲנָשִׁים וְהֶחְלִיט בְּלִבּוֹ לְהִתְבּוֹנֵן גַּם הוּא אֶל הַפְּרָחִים, אֲשֶׁר בְּנֵי־אָדָם מְשַׁבְּחִים אוֹתָם כָּל־כַּךְ.

פַּעַם אַחַת נִכְנַס הַחֲמוֹר אֶל הַגַּן וְנִגַּשׁ אֶל שִׂיחַ־הַשּׁוֹשַׁנִּים שֶׁפָּגַשׁ בְּדֶרֶךְ הִלּוּכוֹ. רֶגַע הִתְבּוֹנֵן בַּשּׁוֹשַׁנִּים, קָטַף שׁוֹשַׁנָּה אַחַת וְהִתְחִיל לוֹעֵס אוֹתָהּ.

אִי, קָרָא אַחֲרֵי אָכְלוֹ אֶת הַשּׁוֹשַׁנָּה, כְּבָר אָכַלְתִּי יְרָקוֹת טוֹבִים מִזּוֹ.

לַמְלַמֵּד הָיְתָה עֵז, עֵז כְּכָל הָעִזִּים,
חַיָּה וְעֵרָה וְקַלָּה, וְיִצְרֶיהָ כֻּלָּם פְּזִיזִים.
וְרַקֵּד וְכַרְכֵּר וּפַזֵּז — כָּל זֹאת הַתּוֹרָה יָדְעָה
עַל רֶגֶל אַחַת, וְעַל אַרְבַּע — בְּוַדַּאי וּבְוַדָּאי.
וּ„בֶּה" וּ„מֶה" וּ„בֶּה־מֶה" — כָּל זֹאת הַתּוֹרָה יָדְעָה
בְּעַל־פֶּה, וַאֲפִילוּ בְּשֵׁנָה, וּבְהָקִיץ — בְּוַדַּאי וּבְוַדָּאי.
וְעַל רֹב מַעֲלוֹתֶיהָ אֵלֶּה הָיְתָה לָהּ עוֹד מַעֲלָה,
שֶׁנָּתְנָה יוֹם יוֹם חָלָב לַעֲשׂוֹת רְצוֹן בַּעֲלָהּ,
וַיֶּאֱהַב הַמְלַמֵּד אֶת עִזּוֹ: הָיָה סוֹבֵב וְהוֹלֵךְ וְסוֹבֵב
אֶת עִזּוֹ כָּל הַיּוֹם, וְהָיָה חוֹבֵב וְחוֹבֵב וְחוֹבֵב
אוֹתָהּ בִּמְאֹד מְאֹד. לֹא עָשָׂה לָהּ קְטַנָּה אוֹ גְדוֹלָה,
כִּי אִם חוֹבֵב אוֹתָהּ תָּמִיד, חוֹבֵב עַד לִשְׁאוֹלָה.
לֹא עָשָׂה בִּשְׁבִילָהּ דָּבָר — לֹא הֶאֱכִיל אוֹתָהּ אֲפִילוּ,
לֹא נָתַן לָהּ מְעַט עֵשֶׂב אוֹ שַׁחַת וּכְיוֹצֵא בְאֵלּוּ;
לֹא נָתַן לָהּ מְעַט חָצִיר, אַף לֹא כְעָנִי בָּעֲנִיִּים,
לֹא דָאַג לָהּ לְהַשְׁקוֹתָהּ אֲפִילוּ מַיִם לְבַד, כִּי אִם
חוֹבֵב אוֹתָהּ בַּיּוֹם, חוֹבֵב אוֹתָהּ בַּלַּיְלָה,
חוֹבֵב אוֹתָהּ בַּחֹל וּבַשַּׁבָּת, וְכֵן לְמַעְלָה.
בְּיוֹמֵי דְפַגְרָא אִסֵּף אֶת תַּלְמִידָיו וְהָלַךְ וְדוֹבֵב
אֶת שְׂפָתָיו בְּאֵין מַעֲצוֹר, אֵיךְ הוּא חוֹבֵב וְחוֹבֵב וְחוֹבֵב.
וּבֵין כָּךְ וְהָעֵז עַצְמוֹתֶיהָ כִּמְעַט עוֹד צָפוּ

הַשֶּׂה.

מֶה מֶה מֶה, מֶה מֶה מֶה —
יִפְעֶה כָּל־הַיּוֹם הַשֶּׂה;

שֶׂה בֶּן־כֶּשֶׂב
אוֹכֵל עֵשֶׂב,

מַה־לְּךָ שֶׂכָּכָה תֶּהֱמֶה,
אוּלַי רָעֵב אַתָּה, שֶׁמָּא
יִתְאַב לִבְּךָ פַּת בְּחֶמְאָה, —

בֹּאָה, שֵׂיִי, בֹּא אֵלַי,
כָּל מַחְסוֹרְךָ, דַּע, עָלָי.

לֹא בֵּן יַקִּיר, לֹא אֶרְעָבָה,
פַּת בְּחֶמְאָה לֹא אֶתְאָבָה:

מַשְׁקִי נִתָּן, מִרְעִי דָּשֵׁן,
אַךְ אֲהָהּ — וְרוֹעִי יָשֵׁן,
וּבַיַּעַר שִׁבְעִים זְאֵבִים,
כֻּלָּם הוֹמִים, כֻּלָּם רְעֵבִים,
וְאָנֹכִי רַךְ וְרָפֶה,
יָרֵא אֲנִי פֶּן אֶסָּפֶה,
עַל־כֵּן אֶזְעַק, וּבְכָל־פֶּה:
מֶה מֶה מֶה, מֶה מֶה מֶה,
מֶה חַטָּאתִי וּמֶה פִּשְׁעִי,
וּמֵאַיִן יָבֹא יִשְׁעִי?
מֶה מֶה מֶה, מֶה מֶה מֶה,
אוֹי, מִי יַחְמֹל עַל הַשֶּׂה?

הַתַּרְנְגֹלֶת וְהַיּוֹנָה.

הַתַּרְנְגֹלֶת רָאֲתָה אֶת בְּנֵי־הַיּוֹנָה הַקְּטַנִּים, אֲשֶׁר עוֹד לֹא הֶעֱלוּ נוֹצָה וְלֹא יָכְלוּ עֲדַיִן לָלֶכֶת, וַתִּתְפָּאֵר עַל הַיּוֹנָה וַתֹּאמַר:

— אָכֵן מִשְׁפַּחַת הַתַּרְנְגֹלִים גְּדוֹלָה בְּמַעֲלָה מִמִּשְׁפַּחַת הַיּוֹנִים: רְאִי, אֶפְרוֹחַי זֶה רַק יָצְאוּ מִקְּלִפַּת בֵּיצָתָם וְהִנָּם כְּבָר רָצִים בֶּחָצֵר וּמְנַקְּרִים זֵרְעוֹנִים, וְגוֹזָלַיִךְ הִנָּם כְּבָר בְּנֵי־שָׁבוּעַ, וְעָלַיִךְ עוֹד לְהַאֲכִילָם מִפִּיךְ, וְגַם לָלֶכֶת לֹא יוּכָלוּ.

— כֵּנִים דְּבָרַיִךְ — עָנְתָה הַיּוֹנָה: — אַךְ אַחַת שָׁכַחַתְּ, יְדִידָתִי: כִּי גוֹזָלַי הַקְּטַנִּים, שֶׁאֵינָם יְכוֹלִים עַתָּה גַּם לָלֶכֶת כְּהֹגֶן עַל הָאָרֶץ, יֵיטִיבוּ בְּעוֹד יָמִים אֲחָדִים לָעוּף תַּחַת הַשָּׁמַיִם; וְאֶפְרוֹחַיִךְ אַתְּ, אֲשֶׁר לָמְדוּ אֶת הַהֲלִיכָה בְּיוֹם הֻלַּדְתָּם, לֹא יֵדְעוּ אֶת הַתְּעוּפָה בְּכָל יְמֵי חַיֵּיהֶם.

בְּהַקָּפוֹת סְבִיב הַבִּימָה
הוֹלְכִים צְפוּפִים כָּל הַטָּף;
כָּבוֹד נוֹתְנִים הֵם לְעַמָּם,
לְתוֹרָתוֹ וֵאלֹהָיו.

וּפְנֵי משֶׁה וּפְנֵי אַהֲרֹן
עוֹבְרִים פֹּה גַּם הֵם בַּסָּךְ;
בְּראשׁ הָאֶחָד קַרְנֵי-זֹהַר,
בְּכַד הַשֵּׁנִי שֶׁמֶן זַךְ.

וְהַחַזָּן עִם הַסֵּפֶר
לִפְנֵי הַמַּחֲנֶה לְאִטּוֹ נָע,
מְחַנֵּן קוֹלוֹ, מַנְעִים זֶמֶר:
„עוֹזֵר דַּלִּים, הוֹשִׁיעָה-נָּא!"

עוֹזֵר דַּלִּים, רוֹעֶה רַחֲמָן,
רְאֵה אֶת עַמְּךָ זֶה הָעָם:
צֹאן-קָדָשִׁים כֻּלָּם הֵמָּה,
שֵׂיוֹת זַכּוֹת, עֵדֶר תָּם!

דִּגְלִי קָטָן, קַל וּפָשׁוּט,
לֹא קִשּׁוּטִים וְלֹא פְּאֵר:
נְיָר וּמַקֵּל וְתַפּוּחַ —
וּמִלְמַעְלָה דוֹלֵק נֵר:

אֶחָד דִּגְלִי מִכָּל דְּגָלִים,
קְרָב לֹא יֵדַע, דָּם לוֹ זָר;
יְלָדִים צְבָאוֹ, לוֹמְדֵי־תוֹרָה —
וְהָרַבִּי הוּא הַשָּׂר.

לֹא חֲרָבוֹת, לֹא כִידוֹנִים,
לֹא חֲצוֹצְרוֹת וְקוֹל תֹּף;
חֵיל תִּינוֹקוֹת שֶׁל בֵּית־רַבָּם,
מַחֲנֶה עָצוּם עַד אֵין סוֹף.

שְׁלֹשָׁה עָלִים יֵשׁ בָּכֶם — שְׁלֹשָׁה הָיוּ אֲבוֹתֵינוּ: אַבְרָהָם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב! וְאִם חֲמִשָּׁה יֵשׁ בָּכֶם — חֲמִשָּׁה חֻמְּשִׁים יֵשׁ בַּתּוֹרָה"

לָקְחוּ וְאָגְדוּ אַרְבַּעַת הַמִּינִים: לוּלָב, אֶתְרוֹג, הֲדַס וַעֲרָבָה, וְחָזְרוּ לָעִיר, וְהָעֲרָבָה רָעֲדָה מִתּוֹךְ שִׂמְחָה וְהִתְבַּיְּשָׁה לְהַבִּיט אַחֲרֵיהֶם. הִבִּיטָה בַּנַּחַל; וְהַנַּחַל צָחַק-צָחַק וְאָמַר: בַּיְשָׁנִית! בַּיְשָׁנִית!

פִּרְחֵי יִשְׂרָאֵל — צְעִירֵי יִשְׂרָאֵל. **פְּחָתֶת** — חֶסְרוֹן בִּקְלִפָּתוֹ. **אַחְדוּת** — אַהֲבָה וְשָׁלוֹם.

צְדָקָה.

בְּעִיר אַחַת הָיָה אִישׁ שֶׁהָיָה עוֹשֶׂה כָּל יָמָיו הַרְבֵּה צְדָקָה וְהָיָה מוֹכֵר אֶת בֵּיתוֹ וְכָל מַה שֶּׁהָיָה לוֹ וְהוֹצִיא לִצְדָקָה.

פַּעַם אַחַת, בְּיוֹם הוֹשַׁעְנָא-רַבָּה, נָתְנָה לוֹ אִשְׁתּוֹ עֲשָׂרָה זוּזִים. אָמְרָה לוֹ: צֵא וּקְנֵה בְּגָדִים לְבָנֶיךָ בַּשּׁוּק. כֵּיוָן שֶׁיָּצָא לַשּׁוּק פָּגְעוּ בוֹ גַּבָּאֵי-צְדָקָה. אָמְרוּ לוֹ: תֵּן חֶלְקְךָ בְּמִצְוָה זוֹ, שֶׁאָנוּ קוֹנִים בֶּגֶד לִיתוֹמָה אַחַת. נָתַן לָהֶם כָּל כַּסְפּוֹ, וְנִתְבַּיֵּשׁ לֵילֵךְ לְבֵיתוֹ.

הָלַךְ לוֹ לְבֵית-הַכְּנֶסֶת. רָאָה שָׁם הָאֶתְרוֹגִים שֶׁהַתִּינוֹקוֹת זוֹרְקִים בְּיוֹם הוֹשַׁעְנָא. נָטַל מֵהֶם וּמִלֵּא שַׂקּוֹ וְהָלַךְ וּפָרַשׂ בַּיָּם הַגָּדוֹל עַד שֶׁהִגִּיעַ לִמְדִינַת הַמֶּלֶךְ.

כֵּיוָן שֶׁהִגִּיעַ לְשָׁם, הָיָה הַמֶּלֶךְ חוֹלֶה וְאָמְרוּ לוֹ: אֱכֹל אֶתְרוֹגִים, וְתִתְרַפֵּא. בָּדְקוּ בְּכָל הַסְּפִינוֹת וְלֹא מָצְאוּ. הָלְכוּ וּמָצְאוּ אוֹתוֹ אָדָם יוֹשֵׁב עַל שַׂקּוֹ. אָמְרוּ לוֹ: יֵשׁ אֶצְלְךָ כְּלוּם? אָמַר לָהֶם: אָדָם עָנִי אֲנִי וְאֵין אֶצְלִי כְּלוּם לִמְכֹּר. בָּדְקוּ בַּשַּׂק וּמָצְאוּ אֶתְרוֹגִים. הֵבִיאוּ אֶת הַשַּׂק לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ. אָכַל הַמֶּלֶךְ מִן הָאֶתְרוֹגִים וְנִתְרַפֵּא.

הֵרִיקוּ אֶת הַשַּׂק וּמִלְאוּ אוֹתוֹ דִּינָרִים.

כְּלוּם — כָּל עִקָּר, כְּלָל. — **בָּדְקוּ** — בִּקְשׁוּ. **דִּינָרִים** — שֵׁם מַטְבֵּעוֹת.

אַרְבָּעָה מִינִים.

בַּיּוֹם שֶׁלִּפְנֵי חַג הַסֻּכּוֹת עָמְדוּ עֲצֵי הַגַּן וְסִפְּרוּ זֶה לָזֶה: „הַיּוֹם יָבֹאוּ פִּרְחֵי יִשְׂרָאֵל לְבַקֵּשׁ מֵאִתָּנוּ מַתָּנוֹת לֶחָג".

אָמַר הַתָּמָר: אֲנִי אֶתֵּן לָהֶם לוּלָבִים אֲרֻכִּים וִירֻקִּים.

אָמַר הֶהָדָר: אֲנִי אֶתֵּן לָהֶם מִמִּבְחַר אֶתְרוֹגַי, שֶׁאֵין עֲלֵיהֶם לֹא כֶתֶם וְלֹא פְחֶתֶת.

וְהַהֲדַס לֹא אָמַר מְאוּם, וְרַק פִּתַּח אֶת גְּבִיעָיו וְהוֹצִיא רֵיחַ נָעִים־נָעִים. חָפֵץ הָיָה לֵאמֹר לָהֶם: בַּדֵּי הָרַחֲנִיִּים שֶׁאֶתֵּן לְיַלְדֵי יִשְׂרָאֵל, יִהְיוּ טוֹבִים מִמַּתְּנוֹת שְׁנֵיכֶם.

וּמֵעֵבֶר לַגַּן עָמְדָה עֲרָבָה עַל שְׂפַת הַנַּחַל. אָמְרָה בְלִבָּהּ: „מָה עֲנִיָּה כָמוֹנִי יְכוֹלָה לָתֵת לְפִרְחֵי יִשְׂרָאֵל? אֵין לִי לֹא פֵּרוֹת, לֹא רֵיחַ וְלֹא עֲנָפִים יָפִים". הֶחֱזִירָה אֶת פָּנֶיהָ וְהִבִּיטָה אֶל הַנַּחַל בְּבֹשֶׁת־פָּנִים.

עוֹדָם מְדַבְּרִים — וּפִרְחֵי יִשְׂרָאֵל בָּאוּ בְּשִׁירִים וּרְנָנוֹת, טִפְּסוּ עַל הַתָּמָר, וְכָרְתוּ מִשָּׁם לוּלָבִים וְאָמְרוּ: „יְהִי רָצוֹן שֶׁיְּהִי שָׁלוֹם וְאַחְדוּת בֵּין יַלְדֵי יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ בֵין עֲלֵי־הַלּוּלָבִים".

וּנְעָרִים אֲחֵרִים טִפְּסוּ עַל הֶהָדָר וְקָטְפוּ אֶתְרוֹגִים וְאָמְרוּ: „מַה אֶתְרוֹג זֶה לַח וְרַעֲנָן כָּל הַשָּׁנָה עַל עַנְפּוֹ, כַּךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִהְיוּ תָמִיד רַעֲנַנִּים".

וְהַקְּטַנִּים, שֶׁאֵינָם יְכוֹלִים לְטַפֵּס עַל הָעֵצִים הַגְּבֹהִים, בָּאוּ אֶל הַהֲדַס, קָטְפוּ מִשָּׁם בַּדִּים, הֵרִיחוּ וְאָמְרוּ: „מָה הֲדַס זֶה רֵיחוֹ הוֹלֵךְ לְמֵרָחוֹק, כַּךְ יַלְדֵי יִשְׂרָאֵל יֵצֵא שִׁבְחָם לְמֵרָחוֹק!"

וְאַחַד הַנְּעָרִים קָפַץ עַל הָעֲרָבָה הָעֲלוּבָה, כָּרַת לוֹ בַדִּים וְאָמַר: „אִם

סֻכָּתֵנוּ.

סֻכָּה יָפָה, סֻכָּה זֶה
בָּנָה אַבָּא בֶּחָצֵר פֹּה.
בֹּאוּ, רֵעַי, לַחֲזוֹת:
הַרְאִיתֶם כַּסֻּכָּה זֹאת? —

קְרָשֶׁיהָ חַד אֶל חָד
אָבִי קָשַׁר בְּחֹזֶקֶת־יָד,
תָּקַע מַסְמֵר, תָּקַע וָו,
הִכָּה, הִכָּה בְּפַטִּישׁ עָב —

הַךְ וְהַךְ, וְהַךְ וָהָךְ
עַל הַקֶּרֶשׁ, עַל הַצָּת.
גַּג הַסֻּכָּה סוּף וּסְכָךְ
נוֹתֵן רֵיחַ, רֵיחַ רַךְ.

קַרְנֵי שֶׁמֶשׁ, קַרְנֵי חֹם
מְפַזְּזוֹת פֹּה כָּל הַיּוֹם,
וּבַלַּיְלָה, עֵת יוֹם גָּז,
פֹּה נִשְׁקָפִים כּוֹכְבֵי פָז.

לַחֲזוֹת – לִרְאוֹת. בְּחֹזֶקֶת יָד – בְּחָזְקָה. רֵיחַ רַךְ – רֵיחַ נָעִים. גָּז – עָף. עֵת יוֹם גָּז – כַּאֲשֶׁר כְּבָר עָבַר הַיּוֹם. נִשְׁקָפִים – נִרְאִים.

עֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים, עֵת תְּפִלַּת „כָּל נִדְרֵי", בְּבֵית הַכְּנֶסֶת הַגָּדוֹל עוֹמְדִים כָּל הַיְּהוּדִים בְּאֵימָה וּבְיִרְאָה וּמִתְפַּלְלִים. רַק הָרַב עוֹד לֹא בָא וְהַחַזָּן מְחַכֶּה לוֹ בִּתְפִלַּת „כָּל נִדְרֵי".

עָבְרָה שָׁעָה וְהָרַב עוֹד אֵינֶנּוּ. הִתְחִילוּ הַיְּהוּדִים לִדְאוֹג לִשְׁלוֹמוֹ שֶׁל הָרַב, פֶּן קָרָה לוֹ אָסוֹן, וַיִּשְׁלְחוּ אֶת הַשַּׁמָּשׁ אֶל בֵּית הָרַב לְהִוָּדַע אֶת סִבַּת הַדָּבָר.

וְהִנֵּה בְּלֶכֶת הַשַּׁמָּשׁ בְּצִדֵּי הָרְחוֹב, וַיִּשְׁמַע דֶּרֶךְ חַלּוֹן אֶחָד קוֹל הָרַב הַשָּׁר תְּפִלַּת „כָּל נִדְרֵי". נִכְנַס הַשַּׁמָּשׁ אֶל הַבַּיִת, וְהִנֵּה עַל זְרוֹעַ הָרַב תִּינוֹק קָטָן, וְהָרַב מְנַעַנְעוֹ וְשָׁר לוֹ בְּנִגּוּן שֶׁל „כָּל נִדְרֵי".

אַחַר כָּךְ נוֹדַע הַדָּבָר: כְּשֶׁהָלַךְ הָרַב אֶל בֵּית־הַכְּנֶסֶת שָׁמַע קוֹל בְּכִי יֶלֶד, אֲשֶׁר אִמּוֹ הָלְכָה אֶל בֵּית־הַכְּנֶסֶת לְהִתְפַּלֵּל וְעָזְבָה אוֹתוֹ לְבַדּוֹ. נִכְמְרוּ רַחֲמֵי הָרַב עַל הַתִּינוֹק, נִכְנַס אֶל הַחֶדֶר, לָקַח אֶת הַתִּינוֹק עַל זְרוֹעוֹתָיו, הִשְׁתִּיק אוֹתוֹ וְהִתְפַּלֵּל שָׁם תְּפִלַּת „כָּל נִדְרֵי".

וּמֵחֶדְרוֹ יָצָא אַבָּא

לָבוּשׁ „קִיטֶל" עַל הַבְּגָדִים.

אֵלָיו נִגְּשׁוּ כָּל הַקְּטַנִּים —

גַּם הַיְלָדוֹת, גַּם הַיְלָדִים.

רָעַד עָבַר כָּל בְּשָׂרִי...

דּוּמָם הִתְיַצַּבְתִּי מוּלוֹ.

עֵינָיו מְלֵאוֹת חֵן וָחֶסֶד —

זַךְ כְּמַלְאָךְ הָיָה כֻּלּוֹ!

הִנֵּה יָדָיו שָׂם עַל רֹאשִׁי

וּמְבָרְכֵנִי בְּחִבָּה רַבָּה —

וְעַל מִצְחִי נָפְלָה דִּמְעָה,

דִּמְעָה חַמָּה שֶׁל עֵין אַבָּא...

קָנִים – רעהרען. חֶרֶשׁ – בַּחֲשָׁאי. נוֹשְׁרוֹת – נוֹפְלוֹת.

בְּעֶרֶב יוֹם־הַכִּפּוּרִים.

מוּל הַנֵּרוֹת הַמְּדֻלָּקִים,
שֶׁבִּמְנוֹרַת שֵׁשׁ הַקָּנִים,
עוֹמְדָה אִמָּא מְלֵאָה אֵימָה —
וּבְיָדֶיהָ כִּסְּתָה פָּנִים,

וּבַתְּחִנָּה שׁוֹפְכָה לִבָּהּ;
חֶרֶשׁ נָעוֹת שִׂפְתוֹתֶיהָ...
מֵעֵינֶיהָ דְּמָעוֹת חַמּוֹת
נוֹשְׁרוֹת, יוֹרְדוֹת עַל לְחָיֶיהָ...

כַּפָּרוֹת.

יָמִים אֲחָדִים לִפְנֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים שָׁבָה אִמָּא מִן הַשּׁוּק וַתָּבִיא לִי תַּרְנְגוֹל לָבָן כַּשֶּׁלֶג, וַתֹּאמֶר: הִנֵּה כַּפָּרָה הֵבֵאתִי לְךָ, בְּנִי!" וּבְדַבְּרָהּ נָתְנָה אֶת־הַתַּרְנְגוֹל עַל יָדִי.

וַאֲנִי שָׂמַחְתִּי מְאֹד בְּתַרְנְגוֹלִי זֶה. כְּאָח וּכְרֵעַ הָיָה לִי. הִנֵּה הוּא עוֹצֵם אֶת עֵינוֹ הָאַחַת וּבַשֵּׁנִית הוּא מַבִּיט אֶל אֵיזֶה דָּבָר וְחוֹשֵׁב. חוֹשֵׁב הוּא הַתַּרְנְגוֹל הֶחָכָם שֶׁלִּי... וַאֲנִי אֵינֶנִּי מִתְעַצֵּל וְנִגַּשׁ אֵלָיו וּמַכֵּהוּ בְּאֶצְבָּעִי עַל כַּרְבָּלְתּוֹ... הוּא מִתְנוֹדֵד מִיָּד וְקוֹצֵף עָלַי בְּקוֹלוֹ: קוּ־קוּ־רִיקוּ, קוּ־קוּ־רִיקוּ.

וְהִנֵּה בָּא אֵלֵינוּ הַיּוֹם ר' זְאֵב הַשּׁוֹחֵט...

אִמָּא אָמְרָה לִי: „מַהֵר, בְּנִי, וְסֹב אֶת־הַכַּפָּרוֹת"...

וַאֲנִי מְמַהֵר בְּשִׂמְחָה רַבָּה אֶל הַתַּרְנְגוֹל שֶׁלִּי, וּבְטֶרֶם תִּמְצָא אִמָּא אֶת „הַסִּדּוּר", וַאֲנִי כְּבָר סוֹבֵב אֶת תַּרְנְגוֹלִי עַל רֹאשִׁי, וְהוּא מַכֶּה וּמְקַשְׁקֵשׁ בִּכְנָפָיו...

„זֶה הַתַּרְנְגוֹל יֵלֵךְ לְמִיתָה" — אֲנִי קוֹרֵא בְּסוֹבְבִי כַּפָּרוֹת... אַךְ שִׂמְחָתִי תֵּהָפֵךְ כְּרֶגַע לְיָגוֹן וְעַצֶּבֶת: צַר לִי, צַר לִי מְאֹד עַל הַתַּרְנְגוֹל הַיָּפֶה הַזֶּה...

עוֹצֵם — סוֹגֵר.

אָח לִי הָיָה – יֶלֶד קָטָן.
פִּתְאֹם חָלָה, פִּתְאֹם גָּוַע! –
אִמִּי אָמְרָה: „בְּיַם־הַמָּרוֹם
בֵּין כּוֹכָבִים אָחִי טָבַע!“ –

וּבָעֶרֶב נוֹצְצוּ כֻלָּם
וַיַּזְהִירוּ הַכּוֹכָבִים –
כּוֹכָב אֶחָד יִיף מִכֻּלָּם,
יַבְרִיק, יִזְרַח בְּאוֹר־לְהָבִים! –

זֶהוּ אָחִי – כּוֹכָב נֶחְמָד –
לִבִּי נִמְשַׁךְ אַחֲרֵי אוֹרוֹ! –
יְהִי רָצוֹן, שֶׁעַד עוֹלָם
כָּכָה יִזְרַח לִפְנֵי בוֹרְאוֹ!

אֶתְמוֹל הָיָה הַדָּבָר — סִפֵּר הַיָּרֵחַ — וַאֲנִי מַבִּיט לָאָרֶץ אֶל תּוֹךְ חָצֵר קְטַנָּה הַמֻּקֶּפֶת בָּתִּים. שָׁם רָבְצָה תַּרְנְגֹלֶת עַל אֶפְרוֹחֶיהָ, וְיַלְדָּה קְטַנָּה וְיָפָה רָקְדָה סָבִיב סָבִיב. הַתַּרְנְגֹלֶת קִרְקְרָה וַתִּפְרֹשׂ כְּנָפֶיהָ בְּפַחַד עַל פְּנֵי יְלָדֶיהָ. אָז בָּא אֲבִי הַיַּלְדָּה וְגָעַר בָּהּ, וְאָנֹכִי הָלַכְתִּי לְדַרְכִּי, בְּלִי שִׂים לֵב אֶל הַדָּבָר. וְאוּלָם הָעֶרֶב הִבַּטְתִּי שֵׁנִית לְתוֹךְ הֶחָצֵר הַהִיא.

הָיְתָה דְּמָמָה, אַךְ מְהֵרָה בָּאָה הַיַּלְדָּה הַקְּטַנָּה, הִתְגַּנְּבָה בַּלָּט אֶל לוּל הַתַּרְנְגוֹלִים, וְאָמְרָה לָגֶשֶׁת אֶל הַתַּרְנְגֹלֶת וְאֶפְרוֹחֶיהָ. הָעוֹפוֹת צָרְחוּ בְּקוֹל וְעָפוּ אָנֶה וָאָנָה, וְהַקְּטַנָּה רָדְפָה אַחֲרֵיהֶם. קָצַפְתִּי קֶצֶף גָּדוֹל עַל הַיַּלְדָּה הַשּׁוֹבֵבָה, וְשָׂמֹחַ שָׂמַחְתִּי כַּאֲשֶׁר בָּא אָבִיהָ וְגִדֵּף אוֹתָהּ בִּדְבָרִים קָשִׁים וְאָחַז בְּיָדָהּ לְגָרְשָׁהּ. הַיַּלְדָּה הִרְכִּינָה רֹאשָׁהּ וּדְמָעוֹת גְּדוֹלוֹת נִרְאוּ בְּעֵינֶיהָ הַכְּחֻלּוֹת.

— מַה לָּךְ פֹּה? — שָׁאַל הָאָב. וְהַיַּלְדָּה בָּכְתָה וְאָמְרָה:

— אָמֹר אָמַרְתִּי לָבוֹא וּלְנַשֵּׁק אֶת הַתַּרְנְגֹלֶת וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנָּה סְלִיחָה עַל אֲשֶׁר הִפְרַעְתִּי אֶמֶשׁ מְנוּחָתָהּ, אַךְ לֹא עָרַבְתִּי אֶת לִבִּי לְגַלּוֹת לְךָ אֶת הַדָּבָר.

שָׁמַע הָאָב וְנָשַׁק אֶת הַמֵּצַח שֶׁל הַתְּמִימָה הַנְּעִימָה הַזֹּאת.

אַוָּזִים, אַוָּזִים.

(שִׁירַת סְתָו).

הַגַּנִּים נִתְרוֹקְנוּ,
הַשָּׂדוֹת עֲזוּבִים;
מַה נֶּאֱלַם הַצַּרְצוּר,
אָן בָּאוּ הַזְּבוּבִים?

הֵם עָפִים, הֵם עָפִים
לַמָּקוֹם שֶׁשֶּׁמֶשׁ יָהֵל,
מִמְּדִינָה לַמְּדִינָה
עַד אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל.

שָׁמַיִם מְעֻנָּנִים,
הַפַּרְדֵּס כַּמֵּת,
וּשְׁרִיקַת כְּנָפַיִם
בְּרוּחַ נִשֵּׂאת:

שָׁם קַיִץ גַּם עַתָּה,
שָׁם יוֹרֵד הַטָּל;
שָׁם יֶרֶק בָּאָרֶץ
וּתְכֵלֶת מֵעָל...

אַוָּזִים, אַוָּזִים
דָּרוֹמָה נֶחְפָּזִים!

אַוָּזִים, אַוָּזִים
דָּרוֹמָה נֶחְפָּזִים!...

בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה.

בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה יוֹשֵׁב אֱלֹהִים עַל כִּסֵּא רָם וְנִשָּׂא וְדָן אֶת כָּל בָּאֵי עוֹלָם: מִי יִחְיֶה וּמִי יָמוּת לַשָּׁנָה הַבָּאָה, מִי יֵעָנִי וּמִי יֵעָשֵׁר; אִם שְׁנַת רָצוֹן תִּהְיֶה, אִם שְׁנַת שֹׂבַע. מִתְאַסְּפִים אָז בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְבָתֵּי כְנֵסִיּוֹת, תּוֹקְעִים בַּשּׁוֹפָר וּמִתְפַּלְלִים לִפְנֵי אֲדֹנָי שֶׁיִּכְתֹּב אוֹתָם בְּסֵפֶר הַחַיִּים.

וּמִתְפַּלְלִים הֵם לֹא עַל עַצְמָם לְבַד, אֶלָּא עַל כָּל הָעוֹלָם: שֶׁתְּהֵא שְׁנַת שֹׂבַע וְחַיִּים, שְׁנַת בְּרָכָה וְשָׁלוֹם לְכָל בָּאֵי עוֹלָם וְשֶׁתִּכְלֶה הַחֶרֶב מִתּוֹךְ בְּנֵי אָדָם

עִם כְּלוֹת הַקַּיִץ.

בֵּין עֳפָאֵי עֵץ
נִשְׁמַע צִפְצוּף מָר,
נִשְׁמַע הֶגֶה מָר
שֶׁל צִפֳּרֵי חֵן:

— הַיּוֹם עוֹד נָשִׁיר לְךָ,
נַעַר חָבִיב, טוֹב,
הַיּוֹם נְזַמְּרָה עוֹד,
הַיּוֹם נְצַפְצֵף עוֹד,

מָחָר בְּשָׁעָה זוֹ
לֹא תִמְצָאֵנוּ פֹה;

לַשָּׁוְא תְּבַקֵּשׁ אָז,
לַשָּׁוְא תְּחַפֵּשׂ אָז,
כִּי אֲנַחְנוּ כְּבָר
נַעֲבֹר אֶת הַיָּם!

הַיּוֹם עוֹד נָשִׁיר לְךָ
הַיּוֹם נְזַמְּרָה לְּךָ.
וּכְשֶׁיֶּחְשַׁךְ שֶׁמֶשׁ אוֹר,
וּכְשֶׁיִּבֹּל כָּל צִיץ חֵן,

נַעַזָבְךָ פֹּה
גַּם אֲנַחְנוּ אָז.

עֳפָאֵי עֵץ — עַנְפֵי עֵץ. הֶגֶה מַר — קוֹל עָצוּב. צִפֳּרֵי חֵן — צִפֳּרִים יָפוֹת. לַשָּׁוְא — בְּלִי כָל תּוֹעֶלֶת. יִבֹּל — יִיבַשׁ. עִם כְּלוֹת הַקַּיִץ — בְּסוֹף הַקַּיִץ.

מַסַּע הַצִּפֳּרִים.

בְּסוֹף הַקַּיִץ הִתְאַסְּפוּ הַחֲסִידוֹת, זְקֵנוֹת וּצְעִירוֹת, עַל שְׂפַת הַנַּחַל וְאָמְרוּ זוֹ לָזוֹ: הִגִּיעַ זְמַן לַעֲזֹב אֶת מְקוֹמֵנוּ וְלָעוּף לָאֲרָצוֹת הַחַמּוֹת. עָמְדוּ בַּעֲלֵי הַכָּנָף וְשָׂמוּ עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ מִבֵּין אֲחֵיהֶם וַיִּשָּׁבְעוּ לוֹ לִשְׁמֹעַ בְּקוֹלוֹ לְכָל אֲשֶׁר יְצַוֶּה.

וַיָּקָם הַמֶּלֶךְ וַיִּקְרָא אֶל עַמּוֹ:

דְּעוּ, בָּנַי, אוֹיְבִים מִלְמַעְלָה, אוֹיְבִים מִלְמַטָּה, אוֹיְבִים מֵאָחוֹר, אוֹיְבִים מִלְּפָנִים! מִלְמַעְלָה – הַנֶּשֶׁר, מִלְמַטָּה – הַחֵץ, מֵאָחוֹר – הַחֹרֶף, מִלְּפָנִים – הָרוּחַ. אַךְ הִתְחַזְּקוּ וִהְיוּ לְמַחֲנֶה אַחַת, וְנִצַּחְנוּ אֶת כָּל אוֹיְבֵינוּ. הִסְתַּדְּרוּ!

וְחִישׁ הִסְתַּדְּרוּ הַחֲסִידוֹת בִּשְׁתֵּי שׁוּרוֹת אֲרֻכּוֹת, מְאֻחָדוֹת בְּרֹאשָׁן וּמִתְרַחֲקוֹת זוֹ מִזּוֹ בְּסוֹפָן.

– אַחַת, שְׁתַּיִם, שָׁלֹשׁ, עוּף!...

מֵאָחוֹר – הַחֹרֶף – הַחֹרֶף עוֹמֵד אַחֲרֵינוּ, עוֹד מְעַט וּבָא אֵלֵינוּ הַחֹרֶף.
הִסְתַּדְּרוּ – עִמְדוּ בְּסֵדֶר.

הַשֶּׁמֶשׁ וְהַיָּרֵחַ.

לַעֲרִיסַת יַלְדִּי שָׁלַח

הַיָּרֵחַ קֶרֶן־פָּז.
„לָמָּה יִזְרַח כֹּה יָרֵחַ?"
שָׁאַל אוֹתִי יַלְדִּי אָז.

– הָיָה יוֹם וַיֵּצֵא שֶׁמֶשׁ;
אָז הִבִּיעַ אֲדֹנָי:
„שְׁכַב וִישַׁן, וְאַחֲרֶיךָ
יָנוּם, יִישַׁן כָּל הֶחָי".

אָמַר שֶׁמֶשׁ לַיָּרֵחַ:
„אָנָּא, אָחִי סַהַר, צֵא,
שְׁלַח־נָא אוֹרְךָ, וּבַלַּיְלָה
מַה בְּנֵי־אָדָם עוֹשִׂים רְאֵה:

מִי שָׁם יֵיטִיב? מִי יָרֵעַ?
מִי מָה עוֹשֶׂה – מָה וָמִי?
תּוּר הַכֹּל שָׁם, וּבַבֹּקֶר
הִנֵּה בֹא וְסַפֶּר־לִי!"

נָס הַשֶּׁמֶשׁ, וְהַיָּרֵחַ
שׁוֹמֵר צַעֲדֵי אִישׁ וָאִישׁ...
וּמִמָּחֳרָת הַשְׁכֵּם הַשְׁכֵּם
סַהַר בָּא אֶל אָחִיו חִישׁ

„פְּתַח, פְּתַח, פְּתַח! הוֹ פְּתַח הַדֶּלֶת!
קוּמָה, שֶׁמֶשׁ! שׁוּר: בַּבָּר
עָפוֹת דְּבוֹרִים גַּם צִפֳּרִים,
קָרָא תַרְנְגוֹל זֶה כְּבָר!"...

שֶׁמֶשׁ נֵעוֹר, רָץ לִקְרָאתוֹ:
„שָׁלוֹם, אָחִי, שָׁלוֹם לָךְ!
סַפֵּר, סַפֵּר מַה־מִּלַּיְלָה?
מַה פָּנֶיךָ חָוְרוּ, אָח?"

אָז יְסַפֵּר הַיָּרֵחַ
מִי שֶׁחָטָא וּמִי לֹא...
אִם בַּלַּיְלָה הָיְתָה שַׁלְוָה –
יִזְרַח שֶׁמֶשׁ, שִׂמְחָה לוֹ.

אַךְ אִם לֹא – יִתְקַדֵּר שֶׁמֶשׁ,
גֶּשֶׁם יוֹרֵד... קֹר בַּחוּץ...
וּבַשָּׂדוֹת וּבַגַּנִּים
אָז לֹא יוּכַל יֶלֶד רוּץ!

וַיֵּצֵא – צָץ. הִבִּיעַ – דִּבֵּר. יָרֵעַ – עוֹשֶׂה מַעֲשִׂים רָעִים. תּוּר – רְאֵה הֵיטֵב. בַּבָּר – בַּשָּׂדֶה. נֵעוֹר – הִתְעוֹרֵר. חָוְרוּ – הִלְבִּינוּ.

נִכְנַס הַנַּעַר פְּנִימָה, וַיַּרְא וְהִנֵּה הוּא עוֹמֵד בְּאוּלָם גָּדוֹל וְהָאוּלָם רֵיק, אֵין בּוֹ כָּל אִישׁ, אַךְ מָלֵא הוּא אוֹר גָּדוֹל כְּאוֹר הַצָּהֳרָיִם. וַיַּבֵּט אֶל כָּל סְבִיבָיו, וַיַּרְא וְהִנֵּה עוֹד דֶּלֶת בָּאוּלָם; פָּתַח גַּם אֶת הַדֶּלֶת הַהִיא וַיָּבֹא גַּם בַּחֶדֶר הַשֵּׁנִי, וַיַּרְא וְהִנֵּה גַּם הַחֶדֶר הַשֵּׁנִי רֵיק, רַק אוֹר גָּדוֹל זָרוּעַ בּוֹ כְּאוֹר הַצָּהֳרָיִם, וּבוֹ עוֹד דֶּלֶת. פָּתַח גַּם אֶת הַדֶּלֶת הַהִיא. כָּכָה עָבַר בְּשִׁבְעָה חֲדָרִים. וּבַחֶדֶר הַשְּׁבִיעִי רָאָה וְהִנֵּה אִישׁ זָקֵן יוֹשֵׁב וְלוֹ זָקָן אָרֹךְ וְלָבָן כַּשֶּׁלֶג, אַדֶּרֶת עַל בְּשָׂרוֹ וְאֵזוֹר עוֹר בְּמָתְנָיו, וְעֵינֵי הַזָּקֵן נְטוּיוֹת אֶל הַסֵּפֶר אֲשֶׁר לְפָנָיו.

— שָׁלוֹם עֲלֵיכֶם! — אָמַר אֵלָיו הַזָּקֵן בְּנָשְׂאוֹ אֶת עֵינָיו וַיַּרְא אֶת הַנָּעַר.

— עֲלֵיכֶם שָׁלוֹם! — עָנָה הַנָּעַר.

— אָנָה אַתָּה הוֹלֵךְ, נַעַר קָטָן?

— לִלְמֹד תּוֹרָה.

— הֲתִלְמַד אִתִּי יָחַד?

— כֵּן.

— שֵׁב לְפָנָי.

וַיֵּשֶׁב הַנַּעַר לִפְנֵי הַזָּקֵן וַיִּלְמְדוּ שְׁנֵיהֶם בְּהַתְמָדָה רַבָּה.

וַיַּעַבְרוּ יָמִים רַבִּים, וַיִּגְדַּל הַנַּעַר בְּשָׁנִים, וַיִּגְדַּל גַּם בְּתוֹרָה וּבְחָכְמָה וְאַחֲרֵי כַּמָּה שָׁנִים שָׁב אֶל עִיר מוֹלַדְתּוֹ וַיְהִי לְחָכָם גָּדוֹל בְּיִשְׂרָאֵל, וַיֵּצֵא לוֹ שֵׁם בְּכָל הָאָרֶץ.

וְהָאִישׁ הַזָּקֵן, אֲשֶׁר לִמְּדוֹ תּוֹרָה, הָיָה אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא.

מְצוּיִים — נִמְצָאִים. אַדֶּרֶת — מְעִיל. וְאֵזוֹר — וַחֲגוֹרָה.

דֵּעָה קָנִיתָ — מָה חָסַרְתָּ? דֵּעָה חָסַרְתָּ — מַה קָּנִיתָ?

הַנַּעַר הַתּוֹעֶה.

הָיֹה הָיָה נַעַר אֶחָד בָּאָרֶץ, הוּא אָהַב אֶת הַתּוֹרָה מְאֹד, וְהוּא יָתוֹם וְעָזוּב, אֵין לוֹ בְעִירוֹ אָח וְקָרוֹב. הַנַּעַר יָצָא מֵעִירוֹ לְבַקֵּשׁ לוֹ מָקוֹם לִלְמֹד תּוֹרָה. עָבַר דֶּרֶךְ יְעָרִים וְשָׂדוֹת, עָלָה הָרִים, יָרַד בְּקָעוֹת, עַד אֲשֶׁר בָּא בְּאַחַד הַלֵּילוֹת לְמָקוֹם לֹא יָדוּעַ לוֹ. וְהַלַּיְלָה לֵיל חֹשֶׁךְ, אַף כּוֹכָב אֶחָד לֹא נִרְאָה עַל פְּנֵי כָל הָרָקִיעַ. עָמַד הַנַּעַר עַל מְקוֹמוֹ וְלֹא יָדַע אָנָה יִפְנֶה. וְהַחֹשֶׁךְ הוֹלֵךְ הָלוֹךְ וְגָדוֹל, וְגַם גֶּשֶׁם הָיָה עַל הָאָרֶץ, וּבַמָּקוֹם הַהוּא הָיוּ מְצוּיִים גַּנָּבִים וְגַזְלָנִים.

הִתְפַּלֵּל הַנַּעַר אֶל יְיָ וַיֹּאמַר:

— אָבִי שֶׁבַּשָּׁמַיִם! רַק אַתָּה לְבַדְּךָ תּוּכַל לְהוֹשִׁיעֵנִי, אָנָּא יְיָ, הוֹשִׁיעָה נָּא!

וַיְהִי אַךְ כִּלָּה הַנַּעַר אֶת תְּפִלָּתוֹ וַיַּרְא — וְהִנֵּה אוֹר נִרְאָה אֵלָיו מֵרָחוֹק, וַיֵּלֶךְ הַנַּעַר אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר נִרְאָה שָׁם הָאוֹר, וַיַּרְא וְהִנֵּה בַּיִת לְפָנָיו, וְהַבַּיִת קָטָן מְאֹד, וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ: מִי יוֹדֵעַ, אוּלַי יוֹשְׁבִים פֹּה גַּזְלָנִים? אַךְ כְּרֶגַע הִתְחַזֵּק וַיֹּאמַר: אֶחֱסֶה נָא בֵּאלֹהִים, וְהַטּוֹב בְּעֵינָיו יַעֲשֶׂה. וַיִּפְתַּח אֶת דֶּלֶת הַבַּיִת וַיָּבֹא בוֹ.

יִקְרַע תָּמִי אֶת סְפָרַי –   וְגַם צַבָּע תָּמִי אָחִי:
וַדַּאי זֶה לֹא נָעִים כָּכָה;   אֶתְמוֹל צָבַע בִּגְדִי כָּחֹל?
אַךְ גַּם מִדָּה טוֹבָה יֶשׁ-בּוֹ –   קֶסֶת דְּיוֹ עַל בִּגְדִי שָׁפַךְ...
אָמָן הוּא וּבַעַל־מְלָאכָה.   אַךְ לְעָנְשׁוֹ אֵינִי יָכוֹל.

בַּעַל־מְלָאכָה? שֶׁמָּא צַיָּר?   תָּמִי לֶחְיוֹ כַּשּׁוֹשַׁנָּה,
חַיָּט? נַגָּר? סַנְדְּלָר? גַּלָּב?   מָתוֹק רֵיחָהּ גַּם לְשַׁדָּה;
לֹא וָלֹא! הוּא עוֹשֶׂה שָׁעוֹן...   אֲנִי נוֹשֵׁק לוֹ בִּלְחָיוֹ –
שָׁעוֹן? – שָׁאוֹן קְרָא, בְּ„אַלֶף"!   וּפִי נִמְלָא שׁוֹקוֹלַדָּה!

כָּל הַיּוֹם הוּא מַכֶּה, דּוֹפֵק,   אֲנִי נוֹשֵׁק לוֹ בִּשְׂפָתָיו –
שׁוֹבֵר, גּוֹזֵר זֶה הָאָמָן;   וּפִי נִמְלָא דֻּבְדְּבָנִים.
יֵשׁ וְגַם אֶת אֶצְבְּעוֹתָיו   בְּבַקָּשָׁה! כֵּיצַד עוֹנְשִׁים
חוֹתֵךְ תָּמִי עַד זוֹב דָּמָן!   מַזִּיק זֶה בֶּן אַרְבַּע שָׁנִים?!

תְּמְטוּתָא – בְּבַקָּשָׁה. בְּדוּתָא – מַעֲשֶׂה בָּדוּי. יְתַנֶּה – יְסַפֵּר.
תַּעֲלוּלִים – מַעֲשִׂים שֶׁל יֶלֶד שׁוֹבָב. לְשַׁדָּה–לְשַׁד – מִיץ שֶׁל פֵּרוֹת, זַאפְט.

אַל תִּתְלוֹצְצוּ בַּשֵּׁדִים!
הִזָּהֲרוּ, בְּמָטוּתָא!
שֵׁדִים, רוּחוֹת וּמַזִּיקִים –
לֹא, חֲבִיבַי, אֵין זוֹ בְּדוּתָה!

לֹא מִזְּקֵנוֹת סוֹרְגוֹת פּוּזְמָק,
לֹא מִמַּעֲשֶׂה שֶׁלֹּא הָיָה –
מִבֵּית־אַבָּא, הַאֲמִינוּ,
מִבֵּית־אַבָּא אָבִיא רְאָיָה!

כֵּן, חֲבִיבַי! בְּבֵית־אַבָּא
שֵׁד מִתְגּוֹרֵר, שֵׁד בְּכוֹר שָׂטָן!
מִי יְתַנֶּה אֶת תַּעֲלוּלָיו –
אֶת תַּעֲלוּלֵי תָּם הַקָּטָן!...

הִזָּהֲרוּ בּוֹ, בְּתָמִי!
רַק בֶּן אַרְבַּע הוּא עֲדַיִן,
וּכְבָר יִקְרָא תָּמִי סְפָרִים...
יִקְרָא־יִקְרַע קְרָא, בְּ„עַיִן"!

שְׁלשָׁה שֶׁהִתְפַּלְלוּ.

שְׁלשָׁה אֲנָשִׁים הָיוּ מְהַלְּכִים בַּדֶּרֶךְ. פִּתְאֹם קָם סַעַר גָּדֹל. וַיְהִי קוֹלוֹת וּבְרָקִים וּמָטָר סוֹחֵף נִתַּךְ אַרְצָה. רָאוּ מְעָרָה אַחַת בְּתַחְתִּית הָהָר. בָּאוּ בָהּ וַיָּלִינוּ שָׁם כָּל הַלָּיְלָה. בַּבֹּקֶר חָדְלוּ הָרְעָמִים וְקוֹל הַגֶּשֶׁם לֹא נִשְׁמַע עוֹד. חָפְצוּ הָאֲנָשִׁים לָצֵאת וְהִנֵּה אֶבֶן גְּדוֹלָה וּכְבֵדָה מְאֹד נָפְלָה מֵרֹאשׁ הָהָר וְסָתְמָה אֶת פִּי הַמְּעָרָה. וְלֹא יָכְלוּ שְׁלָשְׁתָּם לְהָזִיז אֶת הָאֶבֶן מִמְּקוֹמָהּ. הָיוּ הָאֲנָשִׁים בְּצָרָה גְדוֹלָה, כִּי צֵידָה לֹא הָיְתָה לָהֶם, וְהֵם לֹא יָדְעוּ מֵאַיִן יָבֹא עֶזְרָם. הִתְחִילוּ שְׁלָשְׁתָּם מִתְפַּלְלִים לֵאלֹהִים, אִישׁ אַחֲרֵי אָחִיו, כִּי יִשְׁלַח לָהֶם עֶזְרָתוֹ וְלֹא יֹאבֵדוּ.

הִזְכִּיר הָאֶחָד אֶת כָּל הַטּוֹב וְכָל הַצֶּדֶק אֲשֶׁר עָשָׂה בְחַיָּיו; וְהִנֵּה זָזָה הָאֶבֶן כִּמְלֹא אֶצְבַּע וְקַו אוֹר זָרַח לָהֶם בַּמְּעָרָה.

אַחֲרָיו בָּא הַשֵּׁנִי וַיִּתְפַּלֵּל גַּם הוּא כְּרֵעֵהוּ, וְהוּא גַם אִישׁ יָשָׁר מֵאָחִיו. זָזָה הָאֶבֶן כִּמְלֹא כַף־אִישׁ, וְאוֹר הַשֶּׁמֶשׁ נָפַל בְּחֶשְׁכַת הַמְּעָרָה.

בָּא הַשְּׁלִישִׁי לְהִתְפַּלֵּל אַחֲרֵיהֶם וַיֹּאמַר: לֹא אֵדַע, אֱלֹהִים, מֶה עָשִׂיתִי לְפָנֶיךָ, אַךְ הַצִּילֵנוּ נָא מִן הַמָּוֶת הַנּוֹרָא וְלֹא נֹאבֵד. וַיְכַל לְהִתְפַּלֵּל, וְהִנֵּה זָזָה הָאֶבֶן כֻּלָּהּ מִפִּי הַמְּעָרָה וַיֵּצְאוּ כֻלָּם בְּשָׁלוֹם.

סוֹחֵף – מוֹשֵׁךְ. מָטָר סוֹחֵף – מָטָר גָּדוֹל. וְסָתְמָה – סָגְרָה. לְהָזִיז – לְהָסִיר.

הָאֶבֶן הַטּוֹבָה.

רַב אֶחָד הָיָה עָנִי מְאֹד. בְּבֵיתוֹ אֵין לֶחֶם לְמָזוֹן, אֵין עֵצִים לְהַסָּקָה, וַאֲפִילוּ נֵר לַמָּאוֹר לֹא הָיָה לוֹ. וְהוּא יוֹשֵׁב וְעוֹבֵד אֶת אֱלֹהִים וְהוֹגֶה בְּתוֹרָתוֹ מִן הַבֹּקֶר וְעַד הָעֶרֶב. וּבְחֶשְׁכַת הַלַּיְלָה הָיָה עוֹבֵר עַל מִשְׁנָתוֹ עַל־פֶּה וּמִתְפַּלֵּל לֵאלֹהִים בְּלַחַשׁ.

וַיְהִי בַּחֲצוֹת לַיְלָה אֶחָד, וְהוּא לוֹמֵד וּמִתְפַּלֵּל, וַיָּצֶץ בְּחוֹר הַכֹּתֶל, וַיַּרְא וְהִנֵּה אוֹר גָּדוֹל עוֹלֶה מִתּוֹכוֹ. קָם מִמּוֹשָׁבוֹ וְנִגַּשׁ אֶל הַחוֹר וְהִנֵּה אֶבֶן טוֹבָה אַחַת, גְּדוֹלָה מְאֹד, מֻנַּחַת שָׁם וּמְפִיצָה אוֹר בָּהִיר בְּכָל הַבַּיִת. לֹא הֵבִין הַצַּדִּיק מֵאַיִן בָּאָה הָאֶבֶן הַטּוֹבָה וּלְמִי הִיא, וַיִּשְׁתּוֹמֵם מְאֹד.

בַּלַּיְלָה הַהוּא בָּא אֵלָיו אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא בַּחֲלוֹם וַיֹּאמֶר לוֹ: שְׁתֵּי דְרָכִים לְפָנֶיךָ עַתָּה: אוֹ כִּי הָאֶבֶן אֲשֶׁר מָצָאתָ תִּשָּׁאֵר בְּיָדְךָ וְתִתְעַשֵּׁר מְאֹד, אַתָּה וּבָנֶיךָ וּבְנֵי בָנֶיךָ, אוֹ כִּי תַּנִּיחֶנָּה בִּמְקוֹמָהּ וּבִגְלַל הַדָּבָר הַזֶּה יִתֵּן לְךָ אֱלֹהִים בָּנִים וּבְנֵי בָנִים עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה וְחָכְמָתָם תִּהְיֶה מְאִירָה לִבְנֵי אָדָם. אָמַר הַצַּדִּיק: לֹא זָהָב וָכֶסֶף יִהְיֶה חֶלְקִי, כִּי אִם תּוֹרַת אֱלֹהַי אֲשֶׁר אָהָבְתִּי.

וַיִּיקַץ מִשְּׁנָתוֹ וַיַּרְא נִיצוֹצוֹת עוֹלִים מִן הַחוֹר, וַיִּקְרַב אֵלָיו — וְהָאֶבֶן אֵינֶנָּה...

לְהַסָּקָה – לְהַסִּיק אֶת הַתַּנּוּר. מִשְׁנָתוֹ – לִמּוּדוֹ. וַיָּצֶץ – הִבִּיט. וַיִּשְׁתּוֹמֵם – הִתְפַּלֵּא. בִּגְלַל – בְּעַד.

– „הַגִּידִי נְכוֹנָה,
צִפּוֹרִי הַתַּמָּה –
הַאֻמְנָם נִשְׁכַּחְתִּי
מִלְּבָבָם זֶה כַּמָּה?"

– „אַל נָא תְכַחֲדִי,
צִפּוֹרִי הַנְּעִימָה –
וְאוּלַי אֵין אַבָּא
לִי עוֹד וְאֵין אִמָּא!...

הַצִּפּוֹר בִּכְנָפָהּ
עַל רֹאשִׁי מַשִּׁיקָה –
הוֹי, לָמָּה שִׁירָתָהּ
עַל לִבִּי כֹּה מְעִיקָה?

הַצִּפּוֹר עַל רֹאשִׁי
אֶת כְּנָפָהּ הוֹרִידָה;
הַצִּפּוֹר שׁוֹתֶקֶת
וּמְאוּם אֵין מַגִּידָה...

צִיָּה – מִדְבָּר. מְרַפְרְפָה – עָפָה. מְעִיקָה – לוֹחֶצֶת.

הַלַּיְלָה הָרִאשׁוֹן.

כְּשֶׁרָאָה אָדָם הָרִאשׁוֹן בַּפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה שֶׁמֶשׁ שׁוֹקַעַת בְּמַעֲרָב וְשָׁמַיִם הוֹלְכִים וּמַחֲשִׁיכִים — הִתְחַלְחֵל מְאֹד, כִּי לֹא יָדַע עֲדַיִן, מַה זֶּה לַיְלָה. אָמַר: אוֹי לִי! שֶׁמָּא זוֹ הִיא הַמִּיתָה שֶׁגָּזַר עָלַי אֱלֹהִים!

הָיָה יוֹשֵׁב כָּל הַלַּיְלָה בְּתוֹךְ הַחֲשֵׁכָה וּבָכָה, עַד שֶׁעָלָה עַמּוּד הַשָּׁחַר.

מִכֵּיוָן שֶׁרָאָה אָדָם – שֶׁמֶשׁ עוֹלָה שׁוּב מִמִּזְרָח, שָׂמַח וְאָמַר:

מִנְהָגוֹ שֶׁל עוֹלָם בְּכַךְ! – פָּתַח וְאָמַר:

בָּרוּךְ אַתָּה, יְיָ אֱלֹהֵינוּ, מֶלֶךְ הָעוֹלָם, יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ, עֹשֶׂה שָׁלוֹם וּבוֹרֵא אֶת הַכֹּל.

בְּשׂוֹרָה.

עַל מֶרְחֲבֵי יַמִּים,
עַל שָׂדוֹת וְצִיָּה
מְרַפְרְפָה צִפּוֹר
וּבְשׂוֹרָה בְּפִיהָ.

— „אַתְּ, צִפּוֹר, צִפּוֹרִי,
צִפּוֹרִי הַנָּאָה,
מֵאַיִן אַתְּ עָפָה,
מֵאַיִן אַתְּ בָּאָה?

עָבַרְתְּ עַל אֲרָצוֹת
וּמְדִינוֹת וְעָרִים —
הֲשָׁלוֹם לְאַבָּא
וּלְאִמָּא הַיְקָרִים?

עָבַרְתְּ עַל נְהָרוֹת
וְשָׂדוֹת רַעֲנַנִּים —
הֲשָׁלוֹם לְאַחַי
וְאַחְיוֹתַי הַקְּטַנִּים?

הוֹי, צִפּוֹר נֶחְמָדָה,
נַחֲמִינִי בִּיגוֹנִי —
הֲיַעַל לִפְעָמִים
עַל לִבָּם זִכְרוֹנִי?" —

הַצִּפּוֹר עַל רֹאשִׁי
מַשִּׁיקָה בִכְנָפָהּ —
הוֹי, לָמָּה כֹּה נוּגָה
שִׁירָתָהּ הַיָּפָה?

מוּסָר נָאֶה: כְּשֵׁם שֶׁהַמַּעְיָן מֵימָיו זַכִּים וּצְלוּלִים מִכֹּל רֶפֶשׁ וְזֻהֲמָה, כַּךְ הָאָדָם חַיָּב לְהִשְׁתַּדֵּל, שֶׁתִּהְיֶה נִשְׁמָתוֹ זַכָּה וּצְלוּלָה מִכָּל מַחֲשָׁבָה רָעָה וְתַאֲוָה בְזוּיָה. שֶׁהֲרֵי הַמַּעְיָן הַזֶּה, כָּל־זְמַן שֶׁהוּא טָהוֹר, הוּא נוֹתֵן כֹּחַ לֶעָיֵף וּמְשַׂמֵּחַ אֶת הַצָּמֵא, וְאִלְמָלֵי הָיוּ מֵימָיו עֲכוּרִים וּדְלוּחִים, וַאֲפִילוּ הָיָה מִתְפַּשֵּׁט בְּכָל הָאָרֶץ, לְמִי הָיָה מְהַנֶּה? וּמִי מְקַבֵּל טוֹבָתוֹ מִמֶּנּוּ?

שָׁמַע הַמּוֹרֶה אֵת דִּבְרֵי תַלְמִידָיו, גָּחַךְ בְּחִבָּה וְאָמַר: הַכָּתוּב הַזֶּה בָּא לְלַמְּדֵנוּ תוֹרַת חַיִּים: מַה הַמַּעְיָן הַזֶּה גּוֹמֵל חֲסָדִים לַבְּרִיּוֹת בְּכָל שָׁעָה וְשָׁעָה וְאֵינוֹ מְקַבֵּל פְּרָס וְאֵינוֹ מַחֲזִיק טוֹבָה לְעַצְמוֹ, כַּךְ הָאָדָם חַיָּב לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וָחֶסֶד עִם כָּל בְּרִיָּה שֶׁלֹּא עַל מְנָת לְקַבֵּל פְּרָס, וְשֶׁלֹּא עַל מְנָת לְהַחֲזִיק טוֹבָה לְעַצְמוֹ!

כָּרְעוּ הַתַּלְמִידִים עַל בִּרְכֵּיהֶם, נָשְׁקוּ אֶת רַגְלֵי רַבָּם. אָמְרוּ: רַבֵּנוּ! הֲרֵי גַּם אַתָּה כַּמַּעְיָן הַמִּתְגַּבֵּר וְאֵין קֵץ לְחָכְמָתְךָ הָרַבָּה! יְהִי שִׁמְךָ מְבֹרָךְ לְדוֹר דּוֹרִים!

מְחוֹקֵק – הַנּוֹתֵן חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים לָעָם. חָקוּק–חָרוּת, חָצוּב, כָּתוּב בְּחֶרֶט. מַה בִּוְנָתוֹ – מַה פֵּרוּשׁוֹ, מָה הָרַעְיוֹן הֶעָצוּר בְּתוֹכוֹ. מְקוֹר מֵימָיו – מֵימָיו נוֹבְעִים וְיוֹצְאִים. וְיִשְׂגֶּה – יַעֲלֶה וְיִגְדַּל, יִצְמַח. צְלוּלִים – טְהוֹרִים, בְּהִירִים. זֻהֲמָה – רֶפֶשׁ. עֲכוּרִים וּדְלוּחִים – לֹא־טְהוֹרִים, נִרְפָּשִׁים. פְּרָס – תַּשְׁלוּם.

בְּיוֹם חַג טִיֵּל קוֹנְפוּצְיוּס, מְחוֹקֵק הַחִינָאִים, עִם שְׁנַיִם מִתַּלְמִידָיו לְרוּחַ הַיּוֹם. בָּאוּ אֶל מַעְיָן אֶחָד, שֶׁנִּמְצָא בְּצִדֵּי הַדֶּרֶךְ בְּצֵל אִילָנוֹת גְּבוֹהִים וַעֲבֻתִּים. מֵימֵי הַמַּעְיָן הָיוּ חַיִּים, זַכִּים כִּבְדֹלַח, קְרִירִים וּמְשִׁיבִים נֶפֶשׁ עֲיֵפָה.

שָׁתוּ קוֹנְפוּצְיוּס וְתַלְמִידָיו מִמֵּימֵי הַמַּעְיָן וַיָּשְׁבוּ לָנוּחַ עַל שְׂפָתוֹ. נָשָׂא הַמְחוֹקֵק אֶת עֵינָיו וְרָאָה עַל גַּבֵּי הַמַּעְיָן אֶבֶן גְּדוֹלָה, שֶׁהָיָה חָקוּק בָּהּ בְּאוֹתִיּוֹת גְּדוֹלוֹת: „לְעוֹלָם הֱוֵה דוֹמֶה לַמַּעְיָן הַזֶּה!"

אָמַר קוֹנְפוּצְיוּס לְתַלְמִידָיו: בָּנַי, קִרְאוּ-נָא אֶת הַכָּתוּב בָּזֶה וְאִמְרוּ לִי מַה כַּוָּנָתוֹ?

קָם הָאֶחָד וְאָמַר: הֲרֵי זֶה מַשִּׂיאֵנִי עֵצָה טוֹבָה: מָה הַמַּעְיָן הַזֶּה מֵקִיר מֵימָיו בְּלִי הֶרֶף, זוֹרֵם לְמֵרָחוֹק וּבוֹלֵעַ אֶל קִרְבּוֹ מֵימֵי מַעְיָנוֹת אֲחֵרִים, עַד שֶׁהוּא מִשְׂתָּרֵעַ וּמִתְפַּשֵּׁט מְאֹד וְנַעֲשֶׂה לְנָהָר גָּדוֹל וּרְחַב יָדַיִם, כֵּן הָאָדָם חַיָּב לְהַרְחִיב אֶת מַעֲשָׂיו תָּמִיד וְלַעֲבוֹד אֶת עֲבוֹדָתוֹ בְּלִי הֶרֶף, אָז יִגְדַּל וְיִשְׂגֶּה וְיַצְלִיחַ בָּאָרֶץ!

קָם הַשֵּׁנִי וְאָמַר: לֹא כֵן, אֶלָּא שֶׁבָּא זֶה לְהַשְׁמִיעֵנוּ

וְהֵם הֵבִיאוּ בְּרָכָה רַבָּה. בְּנֵי אָדָם שָׂמְחוּ לִקְרָאתוֹ, כִּי הֵבִיא הָאִישׁ תַּנְחוּמִים לְכָל קְשֵׁה יוֹם, וַיָּפֶץ קַרְנֵי אוֹרָה כְּשֶׁמֶשׁ חֲדָשָׁה — שֶׁמֶשׁ הַחַיִּים.

שָׁנִים רַבּוֹת עָבְרוּ וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹא שֵׁנִית אֶל הַיַּעַר הַהוּא, וְהִנֵּה הַזָּקֵן עוֹדֶנּוּ שָׁם. וּכִרְאוֹתוֹ אֶת הַזָּקֵן וַיְמַהֵר אֵלָיו בְּשִׂמְחָה וַיֹּאמֶר: אָכֵן צָדַקְתָּ, רַבִּי הֶחָכָם! אֵין טוֹב לָאָדָם, כִּי אִם לִהְיוֹת כַּשֶּׁמֶשׁ לַכֹּל.

קְשֵׁה רוּחַ — אָדָם שֶׁנַּפְשׁוֹ מָרָה עָלָיו. יֵאוּשׁ — בְּלִי תִקְוָה. וּמְסַמֵּא — מְעַוֵּר עֵינַיִם. וְהוֹגֶה — וְחוֹשֵׁב. גָּמַר הָאִישׁ בְּנַפְשׁוֹ — הֶחֱלִיט.

שֶׁמֶשׁ בֹּקֶר.

קָפְצָה הַשֶּׁמֶשׁ אֶל־חֲדָרִי:
„עוּרָה, עַד מָתַי תִּישָׁנָה?!
שְׁמַע, שִׁיר צִפֳּרִים בַּחַלּוֹן,
מָלֵא כָל־הָאֲוִיר רְנָנָה.

רָנִים אִילָנוֹת וּדְשָׁאִים,
פְּלָגִים מְרַקְּדִים בְּדִיצָה,
אָץ הַכֹּל לַעֲשׂוֹת וְלָגִיל—
אַתָּה רַק נִרְדָּם, הָקִיצָה!

וְהַכֹּל מִתְחַדֵּשׁ וּמַזְהִיר,
הַכֹּל פּוֹרֵחַ בְּקַרְנָי—
שָׁלוֹם לָךְ, נִרְפֶּה! אֵין פְּנַאי לִי,
„רַבָּה הַמְּלָאכָה לְפָנָי".

וְצָחֲקָה לִי וּנְשָׁקַתְנִי—
עֵינַי פָּקַחְתִּי לִרְוָחָה:
עִקְבוֹת צְחוֹק־פָּז עוֹד עַל־עַרְשִׂי,
וְהַשֶּׁמֶשׁ... הַשֶּׁמֶשׁ פָּרְחָה!

שֶׁמֶשׁ, הוֹ, שֶׁמֶשׁ עַלִּיזָה!
חַכִּי לִי מְעַט וְאֵצֵאָה;
צִלְצֵל כְּנָפַיִךְ שָׁמַעְתִּי,
צְחוֹקֵךְ—וְנַפְשִׁי לָךְ צְמֵאָה!

הוּא עָצַם אֶת עֵינָיו, כִּי לֹא יָכֹל לְהַבִּיט אֶל נֹגַהּ הַשֶּׁמֶשׁ.

— מַה חֶפְצְךָ?—שָׁאֲלָה הַשֶּׁמֶשׁ.

וְהַצָּעִיר הָאֻמְלָל עָנָה: חָכָם אֶחָד יְעָצַנִי לִשְׁאֹל אוֹתָךְ, מָה אֶעֱשֶׂה וְיִיטְבוּ חַיַּי. וְהִנֵּה אֲנִי בָא אֵלַיִךְ. עוּצִי נָא. הוֹרִינִי אֶת הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר אֵלֵךְ בָּהּ וְאֶת הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר אֶעֱשֶׂה וְרַוַח לִי מְעַט מֵעָנְיִי וּמִיגוֹנִי.

וּבַת־קוֹל יָצְאָה מִתּוֹךְ הַמַּרְאֶה הַנִּפְלָא:

— כָּמוֹנִי תֶּהִי!

אַךְ נִשְׁמַע הַקּוֹל הַזֶּה, וְהַמַּרְאֶה חָלַף וְנֶעְלָם. הָאֻמְלָל הֵקִיץ, וְהִנֵּה הַשֶּׁמֶשׁ מְאִירָה וְשׁוֹלַחַת אֶת קַרְנֵי זְהָבָהּ אֶל פָּנָיו.

עוֹד הוּא יוֹשֵׁב וְהוֹגֶה בְּקוֹל הַנִּפְלָא אֲשֶׁר שָׁמַע מִפִּי מַלְאַךְ־הָאוֹרָה, וְהִנֵּה רְגָשִׁים חֲדָשִׁים נוֹלְדוּ בְּנַפְשׁוֹ, וְלִבּוֹ נֶהְפַּךְ וְהָיָה לְאַחֵר. אָמְנָם לֹא הֵבִין עוֹד, אֵיךְ יִהְיֶה הָאָדָם לְשֶׁמֶשׁ, אַךְ הוּא חָשׁ, כִּי קַרְנֵי הָאוֹרָה הַחַמּוֹת מְבִיאוֹת לוֹ מַרְפֵּא. וּלְעֵת עֶרֶב, כַּאֲשֶׁר שָׁב אֶל סֻכָּתוֹ הַדַּלָּה, עָיֵף וְיָגֵעַ מִן הַדֶּרֶךְ, הָיָה שָׁקוּעַ בְּמַחְשְׁבוֹתָיו, הוּא חָשַׁב עַל־דְּבַר הַשֶּׁמֶשׁ וְטִיבָהּ וְעַל חַיָּיו הוּא. „הִנֵּה הַשֶּׁמֶשׁ מְאִירָה לַכֹּל, וְאִם יִדְמֶה לָהּ, גַּם עָלָיו לְהָפִיץ אוֹר מִסָּבִיב". אַךְ לְמִי? הֵן הוּא חַי לְבַדּוֹ, יָחִיד וּבוֹדֵד. „הַשֶּׁמֶשׁ שׁוֹפַעַת אוֹר וָחֹם לְכָל בְּנֵי הָאָדָם, גַּם לָרָעִים גַּם לַטּוֹבִים, וְהוּא — לֹא כֵן עָשָׂה כָל יְמֵי חַיָּיו".

הוּא לָקַח אֶת מַקְלוֹ וַיֵּצֵא מִסֻּכָּתוֹ לָלֶכֶת הָעִירָה. „אֵלְכָה נָא אֲנִי, אֶמְצָא אֶת עוֹלָמִי וְאַרְבֶּה בוֹ טוֹבָה וְחַיִּים", כֵּן גָּמַר הָאִישׁ בְּנַפְשׁוֹ.

הוּא עָבַר הָעִירָה, עָבַד הַרְבֵּה, בָּא בֵּין הַבְּרִיּוֹת, וַיֶּאֱהַב אוֹתָם וַיַּעֲזֹר לְכָל אִישׁ וַיַּעַשׂ טוֹב וָחֶסֶד גַּם לַטּוֹבִים גַּם לָרָעִים. וַיֶּאֱהָבוּהוּ כָּל יוֹדְעָיו וַיִּמָּשְׁכוּ אַחֲרָיו בְּכָל לִבָּם. בְּיָד רְחָבָה זָרַע אֶת מַעֲשָׂיו הַטּוֹבִים,

כַּשֶּׁמֶשׁ תְּהִי.

בְּתוֹךְ יַעַר גָּדוֹל וְאָפֵל, הַרְחֵק מִמּוֹשַׁב אָדָם, חַי אִישׁ זָקֵן וְחָכָם מְאֹד. וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹא אֵלָיו אִישׁ אֶחָד צָעִיר לְיָמִים, אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶת דַּרְכּוֹ בַּחַיִּים, וַיֹּאמַר:

— אָנָּא אֲדוֹנִי, הֶחָכָם בָּאֲנָשִׁים! אִישׁ קְשֵׁה־רוּחַ אָנֹכִי. וְאֵין כָּמוֹנִי אֻמְלָל בָּעוֹלָם, הוֹרֵנִי נָא, מָה אֶעֱשֶׂה.

נָשָׂא הַזָּקֵן אֶת עֵינָיו, הִבִּיט אֶל פְּנֵי הָאוֹרֵחַ וַיַּעַן:

— מָה אִיעָצְךָ, וַאֲנִי אֵינֶנִּי יוֹדֵעַ דָּבָר. לֵךְ, שְׁאַל אֶת הַשָּׁמֶשׁ.

כִּשְׁמֹעַ הַצָּעִיר אֵת דִּבְרֵי הַזָּקֵן וַיּוֹרֶד רֹאשׁוֹ. רֶגַע עָמַד תַּחְתָּיו, וְלִבּוֹ מָלֵא יֵאוּשׁ. הַקְּמָטִים אֲשֶׁר עַל מִצְחוֹ עָמְקוּ מִבָּרִאשׁוֹנָה, שְׂפָתָיו נִתְעַוְּתוּ וּפָנָיו קָדָרוּ.

„הַשֶּׁמֶשׁ? מַה תֹּאמַר לִי הַשֶּׁמֶשׁ וּמַה תַּעֲנֵנִי!" — חָשַׁב הַצָּעִיר הָאֻמְלָל בְּלִבּוֹ.

זְמַן רַב הָלַךְ הָאִישׁ הָלֹךְ וְתָעֹה בְּתוֹךְ הַיַּעַר הֶעָפֵל, עַד אֲשֶׁר מָצָא לוֹ דֶּרֶךְ, וְהִנֵּה לְפָנָיו שָׂדֶה גָּדוֹל וְרָחָב, וְהַשָּׂדֶה עוֹטֶה פְּרָחִים נוֹתְנֵי רֵיחַ. עָיֵף וְיָגֵעַ יָשַׁב הָאִישׁ הָאֻמְלָל עַל־יַד הַדֶּרֶךְ לָנוּחַ מְעַט. הַיּוֹם הָיָה בָּהִיר. הַשָּׁמַיִם זַכִּים וּטְהוֹרִים. שָׁכַב לוֹ הַנּוֹדֵד עַל פְּנֵי הָעֵשֶׂב הָרַךְ וַיֵּרָדֵם.

וְהִנֵּה הוּא חוֹלֵם. וּבַחֲלוֹמוֹ וְהִנֵּה הוּא עוֹלֶה וּמִתְנַשֵּׂא מַעְלָה־מָעְלָה, לִקְרַאת הַשֶּׁמֶשׁ, וְכַאֲשֶׁר יוֹסִיף לַעֲלוֹת, כֵּן יִגְדַּל אוֹר הַשֶּׁמֶשׁ וְכֵן יִרְבֶּה זָהֳרָהּ.

וּכְקָרְבוֹ מְאֹד וַיַּרְא בְּתוֹךְ יָם הָאוֹר אֶת הַשֶּׁמֶשׁ בִּכְבוֹדָהּ וּבְעָצְמָהּ. וַתְּהִי בְעֵינָיו כְּמַלְאַךְ אֱלֹהִים מָלֵא־הוֹד, מַבְהִיק וּמְסַמֵּא, וְאֵין עֵין אָדָם יְכֹלָה לְהַבִּיט אֶל פָּנָיו.

מִתּוֹכוֹ. בָּא דָג גָּדוֹל וּבָלַע אֶת הָאֶבֶן. בָּא דַיָּג בְּעֶרֶב שַׁבָּת אֶל הַנָּהָר, הִשְׁלִיךְ חַכָּה וְהֶעֱלָה אֶת הַדָּג.

הַדַּיָּג בָּא הָעִירָה לִמְכֹּר אֶת הַדָּג וְלֹא חָפֵץ אִישׁ לִקְנוֹתוֹ, כִּי הָיָה הַדָּג גָּדוֹל, וְהַדַּיָּג דָּרַשׁ בַּעֲדוֹ מְחִיר עָצוּם.

אָז אָמַר הַדַּיָּג: אֵלֵךְ אֶל יוֹסֵף מוֹקִיר שַׁבָּת: רָגִיל עָנִי זֶה לִקְנוֹת דָּגִים לְשַׁבָּת וְאֵינוֹ חָס עַל מָמוֹנוֹ.

קָנָה יוֹסֵף אֶת הַדָּג, פָּתַח אוֹתוֹ וּמָצָא אֶת הָאֶבֶן הַיְקָרָה.

אַחַר הַשַּׁבָּת מָכַר יוֹסֵף אֶת הָאֶבֶן וַיְהִי לְעָשִׁיר גָּדוֹל.

אֲחֻזָּה — נַחֲלָה, גוּט. בְּפֶרֶךְ — עֲבוֹדָה קָשָׁה. לֶחֶם צַר וּמַיִם לַחַץ — לֶחֶם וּמַיִם בְּמִדָּה מוּעֶטֶת. קָשׁוֹת — דְּבָרִים קָשִׁים. נְכָסִים — רְכוּשׁ. לִבּוֹ פּוֹעֵם — חָרֵד, פָּחַד.

מוֹצָאֵי שַׁבָּת.

הַחַמָּה מֵרֹאשׁ הָאִילָנוֹת הִסְתַּלְּקָה,
בֹּאוּ וּנְלַוֶּה אֶת שַׁבָּת הַמַּלְכָּה.
צֵאתֵךְ לְשָׁלוֹם, הַקְּדוֹשָׁה, הַזַּכָּה —
דְּעִי — שֵׁשֶׁת יָמִים לְבוֹאֵךְ נְחַכֶּה...
כֵּן לְשַׁבָּת הַבָּאָה!
כֵּן לְשַׁבָּת הַבָּאָה!
צֵאתְכֶם לְשָׁלוֹם, מַלְאֲכֵי הַשָּׁלוֹם!

יוֹסֵף מוֹקִיר שַׁבָּת.

בְּאַחַת הָאֲחֻזּוֹת אֲשֶׁר לַאֲדֹמִי עָשִׁיר אֶחָד יָשַׁב אִישׁ עָנִי וּשְׁמוֹ יוֹסֵף. הוּא הָיָה עוֹבֵד בִּשְׂדוֹת הָאֲדֹמִי וּבִכְרָמָיו, וְהָאֲדֹמִי אִישׁ קָשֶׁה וְרַע־לֵב, וְהֶעֱבִיד אֶת יוֹסֵף בְּפֶרֶךְ מֵעֲלוֹת הַשַּׁחַר עַד צֵאת הַכּוֹכָבִים, גַּם הָיָה מְרַמֶּה אוֹתוֹ בְּמִדָּה וּבְמִשְׁקָל. יוֹסֵף חַי חַיֵּי עֹנִי וּבְכָל יְמֵי הַשָּׁבוּעַ כִּלְכֵּל אֶת נַפְשׁוֹ וְנֶפֶשׁ בְּנֵי־בֵיתוֹ בְּלֶחֶם צַר וּמַיִם לַחַץ, אֲבָל אֶת הַשַּׁבָּת הָיָה יוֹסֵף מְכַבֵּד בְּדָגִים וּבָשָׂר וּבְמַלְבּוּשִׁים נָאִים כְּאַחַד הָעֲשִׁירִים, וְלָכֵן קָרְאוּ לוֹ כָּל יוֹדְעָיו: „יוֹסֵף מוֹקִיר שַׁבָּת".

יוֹסֵף עָבַד אֶת אֲדֹנָיו בֶּאֱמוּנָה, וְהָאֲדֹמִי עָשַׁר וְגָדַל מִיּוֹם לְיוֹם.

פַּעַם אַחַת חָלַם הָאֲדֹמִי חֲלוֹם, וְהִנֵּה אִישׁ זָקֵן בַּעַל זָקָן לָבָן לָבוּשׁ מְעִיל לָבָן בָּא בְּאַרְמוֹנוֹ וְדִבֵּר אִתּוֹ קָשׁוֹת עַל שֶׁהוּא מַעֲבִיד אֶת יוֹסֵף בְּפֶרֶךְ, וּלְסוֹף קָרָא: כָּל עָשְׁרְךָ וּנְכָסֶיךָ מִיּוֹסֵף בָּאוּ לְךָ וְאֵלָיו יָשׁוּבוּ!

הָאֲדֹמִי הֵקִיץ מְפַחֵד וְלִבּוֹ פָּעַם בְּקִרְבּוֹ: אֵיךְ אַצִּיל אֶת נְכָסַי מִידֵי הַיְּהוּדִי הַזֶּה? אֵלֵךְ וְאֶמְכֹּר אֶת כָּל נְכָסַי, וְאֶקְנֶה חֵפֶץ אֶחָד יָקָר שֶׁאוּכַל לְשָׁמְרוֹ תָּמִיד.

כֵּן חָשַׁב הָאֲדֹמִי, וְכַאֲשֶׁר אָמַר, כֵּן עָשָׂה: הוּא מָכַר אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ, וּבַכֶּסֶף שֶׁקִּבֵּל קָנָה אֶבֶן טוֹבָה יְקָרָה מְאֹד וְטָמַן אוֹתָהּ בְּכוֹבָעוֹ.

— עַכְשָׁו יֵשֵׁב לוֹ יוֹסֵף וִיחַכֶּה עַד שֶׁיָּבֹא כָּל עָשְׁרִי לְיָדוֹ – כַּךְ אָמַר הָאֲדֹמִי אֶל לִבּוֹ, וַיְהִי שָׂמֵחַ.

פַּעַם אַחַת עָבַר הָאֲדֹמִי עַל גֶּשֶׁר הַנָּטוּי עַל נָהָר אֶחָד, נָשְׁבָה רוּחַ חֲזָקָה וְהֵטִילָה אֶת כּוֹבָעוֹ אֶל תּוֹךְ הַנָּהָר.

הַכּוֹבַע הָיָה מוּנָח יָמִים רַבִּים בַּמַּיִם עַד שֶׁרָקַב וְנָפְלָה הָאֶבֶן הַיְקָרָה

יוֹם הַשַּׁבָּת וְסַמְבַּטְיוֹן.

סִפְּרוּ לְשִׁמְעוֹן בְּבֵית-הַסֵּפֶר:

נָהָר גָּדוֹל יֵשׁ, סַמְבַּטְיוֹן שְׁמוֹ. כָּל יְמֵי הַשָּׁבוּעַ בָּרָד שֶׁל אֲבָנִים גְּדוֹלוֹת יוֹרֵד עָלָיו. הַמַּיִם גּוֹעֲשִׁים, רוֹעֲשִׁים וְאֵין אִישׁ אֲשֶׁר יוּכַל לַעֲבוֹר אֶת הַנָּהָר הַגָּדוֹל הַהוּא. וְשָׁם, מֵעֵבֶר לַנָּהָר, אֶרֶץ יָפָה, וְעִבְרִים יוֹשְׁבִים בָּהּ. „בְּנֵי מֹשֶׁה" קוֹרְאִים לָהֶם. רַק בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, בְּיוֹם הַשַּׁבָּת, יֶחְדַּל הַבָּרָד וְהַנָּהָר נָח וְזוֹרֵם בַּחֲשָׁאי.

נִגַּשׁ שִׁמְעוֹן בְּעֶרֶב שַׁבָּת לְאַבָּא וְאָמַר לוֹ. אַבָּא, נֵלֵךְ לָאֶרֶץ יָפָה זוֹ שֶׁמֵּעֵבֶר לַסַּמְבַּטְיוֹן וְנִרְאֶה שָׁם אֶת אַחֵינוּ, אֶת בְּנֵי-מֹשֶׁה.

— אֲהָהּ, בְּנִי! – קָרָא לוֹ אָבִיו. — עַד שֶׁאָנוּ בָּאִים לִנְהַר סַמְבַּטְיוֹן, וְעָבַר יוֹם הַשַּׁבָּת, וְיָרַד הַבָּרָד וְיִרְעֲשׁוּ הַגַּלִּים וְאֵין לַעֲבוֹר עוֹד.

גּוֹעֲשִׁים – הוֹמִים, רוֹעֲשִׁים.

הַחַמָּה מֵראֹשׁ הָאִילָנוֹת נִסְתַּלְּקָה —
בֹּאוּ וְנֵצֵא לִקְרַאת שַׁבָּת הַמַּלְכָּה.
הִנֵּה הִיא יוֹרֶדֶת הַקְּדוֹשָׁה, הַבְּרוּכָה,
וְעִמָּהּ מַלְאָכִים, צְבָא שָׁלוֹם וּמְנוּחָה.

קִבַּלְנוּ פְּנֵי שַׁבָּת בִּרְנָנָה וּתְפִלָּה,
הַבַּיְתָה נָשׁוּבָה בְּלֵב מָלֵא גִילָה.
שָׁם עָרוּךְ הַשֻּׁלְחָן, הַנֵּרוֹת יָאִירוּ,
כָּל פִּנּוֹת הַבַּיִת יִזְרְחוּ, יַזְהִירוּ.

שְׁבִי, זַכָּה, עִמָּנוּ, וּבְזִיוֵךְ נָא אוֹרִי,
לַיְלָה וָיוֹם—אַחַר תַּעֲבֹרִי;
וַאֲנַחְנוּ נְכַבְּדֵךְ בְּבִגְדֵי חֲמֻדוֹת,
בִּזְמִירוֹת וּתְפִלּוֹת וּבְשָׁלֹשׁ סְעוּדוֹת.

בֹּאִי בֹּאִי הַכַּלָּה!
בֹּאִי, בֹּאִי, הַמַּלְכָּה!

אֶת הַסֵּפֶל. הִיא חָשְׁבָה, כִּי נִשְׁפְּכוּ הַמַּיִם מִתּוֹכוֹ. אֲבָל הַסֵּפֶל נִצָּב עַל הָאָרֶץ הָכֵן וּמָלֵא מַיִם עַד קְצוֹתָיו.

אָז תִּיצַק הַיַּלְדָּה מְעַט מִן הַמַּיִם עַל כַּף יָדָהּ, וַתָּשֶׂם אֶת כַּף יָדָהּ לִפְנֵי הַכֶּלֶב, אֲשֶׁר לָקַק אֶת הַמַּיִם בִּלְשׁוֹנוֹ, וּפָנָיו הָרָעִים לֹא הָיוּ לוֹ עוֹד. וַיְהִי כַּאֲשֶׁר שָׁבָה הַיַּלְדָּה לְהַחֲזִיק בַּסֵּפֶל, וַתֵּרֶא וְהִנֵּה הוּא כֶּסֶף טָהוֹר.

וַתִּשָּׂא הַיַּלְדָּה אֶת הַסֵּפֶל וַתְּבִיאֵהוּ לִפְנֵי אִמָּהּ הַחוֹלָה. וַתֹּאמַר אִמָּהּ: הֲלֹא קָרוֹב קִצִּי, וַאֲנִי הוֹלֶכֶת לָמוּת אִם אֶשְׁתֶּה מַיִם וְאִם לֹא אֶשְׁתֶּה. טוֹב שְׁתוֹתֵךְ אַתְּ, בִּתִּי, שְׁתִי וְתָשׁוּב רוּחֵךְ אֵלָיִךְ. וַתָּשֶׂם אֶת הַסֵּפֶל בְּיַד בִּתָּהּ. וּבָרֶגַע הַזֶּה הָיָה הַסֵּפֶל לְזָהָב מְזֻקָּק.

וְהַיַּלְדָּה לֹא יָכְלָה מְשׁוֹל עוֹד בְּרוּחָהּ. וַיְהִי כַּהֲרִימָהּ אֶת הַסֵּפֶל אֶל פִּיהָ, וְהִנֵּה עוֹבֵר אֹרַח בָּא, וַיְבַקֵּשׁ לָתֵת לוֹ מְעַט מַיִם לְהַשְׁקִיט צִמְאוֹנוֹ. הַיַּלְדָּה בָּלְעָה אֶת רֻקָּהּ, הֵשִׁיבָה אֶת הַסֵּפֶל מִפִּיהָ וַתָּשֶׂם אוֹתוֹ בְּיַד הָאוֹרֵחַ. וְהִנֵּה קָפְצוּ פִּתְאֹם מִתּוֹךְ הַסֵּפֶל שֶׁבַע אַבְנֵי שֹׁהַם גְּדוֹלוֹת וְיָפוֹת. אַבְנֵי הַשֹּׁהַם הִתְרוֹמְמוּ לְמַעְלָה וַתִּהְיֶינָה לְשִׁבְעָה כֹּכָבִים מַבְרִיקִים. וּבְרֶגַע זֶה הִתְקַדְּרוּ הַשָּׁמַיִם בְּעָבִים וְגֶשֶׁם שׁוֹטֵף נִתַּךְ אָרְצָה.

בַּצֹּרֶת – חֹסֶר גְּשָׁמִים. לְהָשִׁיב נֶפֶשׁ – לְהַחֲיוֹת. אֶבֶן שֹׁהַם – אֶבֶן יְקָרָה.

פַּעַם אַחַת הָיְתָה שְׁנַת בַּצֹּרֶת. גְשָׁמִים לֹא יָרְדוּ כָּל הַקָּיִץ. הַנְּהָרוֹת, הַמַּעְיָנוֹת וְהַבְּאֵרוֹת יָבְשׁוּ, נָבְלוּ הָעֵצִים, הַפְּרָחִים וְהַדְּשָׁאִים, וּבְנֵי אָדָם, חַיּוֹת וְעוֹפוֹת מֵתוּ בַּצָּמָא.

וַתֵּצֵא יַלְדָּה קְטַנָּה אַחַת וְסֵפֶל בְּיָדָהּ לְבַקֵּשׁ מְעַט מַיִם לְהָשִׁיב נֶפֶשׁ אִמָּהּ הַחוֹלָה. זְמַן רַב תָּעֲתָה הַיַּלְדָּה, בִּקְשָׁה וְלֹא מָצְאָה מָיִם. וַתִּיעַף בְּלֶכְתָּהּ וַתִּשְׁכַּב אֵין אוֹנִים עַל הָאָרֶץ וַתִּישָׁן. בַּהֲקִיצָהּ הֵרִימָה אֶת סִפְלָהּ מֵעַל הָאָרֶץ, וְהִנֵּה הוּא מָלֵא מַיִם חַיִּים זַכִּים. הַיַּלְדָּה שָׂמְחָה מְאֹד. וַתַּגֵּשׁ אֶת הַסֵּפֶל אֶל פִּיהָ לִשְׁתּוֹת, כִּי הָיְתָה צְמֵאָה. אֲבָל עַד מְהֵרָה נִחֲמָה עַל הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר חָשְׁבָה לַעֲשׂוֹת, כִּי זָכְרָה אֲשֶׁר לֹא יַסְפִּיקוּ הַמַּיִם אֲשֶׁר בַּסֵּפֶל גַּם לָהּ וְגַם לְאִמָּהּ הַחוֹלָה. וְלֹא שָׁתָתָה.

וַתְּמַהֵר הַיַּלְדָּה לָשׁוּב אֶל בֵּית אִמָּהּ. וּבְהֵחָפְזָהּ לָלֶכֶת, לֹא רָאֲתָה, כִּי כֶּלֶב רוֹבֵץ אַרְצָה עַל אֵם הַדָּרֶךְ. וַיְהִי בְּעָבְרָהּ וְהִנֵּה נִגְפוּ רַגְלֶיהָ בַּכֶּלֶב, וַתִּמְעַד, וַיִּפֹּל הַסֵּפֶל מִיָּדָהּ. הַכֶּלֶב הִשְׁמִיעַ יְלָלָה רָפָה מְעוֹרֶרֶת רַחֲמִים, וְהַיַּלְדָּה מִהֲרָה לְהָרִים

יָבוֹאוּ אָז בִּלְעָדַי,
וּבְשָׁמְעִי קוֹל צְעָדִים,
אֲמַהֵר וְאֶתְחַבֵּא
בַּאֲרוֹן הַבְּגָדִים.

וְהַסָּבָה תִּשְׁאַל: „רְאוּ נָא,
אֵיפֹה הִיא שׁוֹשַׁנָּה?"
וְאִמָּא תֹּאמַר: „פִּתְאֹם
נֶעֶלְמָה זוּ הַקְּטַנָּה,

בְּבֵית חֲבֵרָה וַדַּאי,
אַךְ זוּ יַלְדָּה רָעָה!"
וּבְדַבְּרָהּ: הָפּ! הִנֵּנִי,
לְבוּשָׁהּ שִׂמְלָה נָאָה,

וּבְיָדַי זֵר הַפְּרָחִים;
הוֹי, כַּמָּה אָז יִתְפַּלְאוּ. –
– אַךְ אַתֶּם, בְּבַקָּשָׁה,
אֶת סוֹדִי אַל תְּגַלּוּ!

אֶקְלָעָה – אֶעֱשֶׂה זֵר.

זֶה יוֹם הוּלֶּדֶת סָבָה
מִבֵּיתִי הִתְגַּנַּבְתִּי,
רַצְתִּי אֶל הַשָּׂדֶה,
שָׁם פְּרָחִים לִי קָטַפְתִּי.

עוֹד מְעַט וְאֵשֵׁב,
וְזֵר מֵהֶם אֶקְלָעָה;
אָז אָבוֹא חִישׁ הַבַּיְתָה
וְאֶלְבַּשׁ שִׂמְלָה נָאָה.

וְחֶרֶשׁ אֵצֵא וְאֵלֵךְ
עַד אָבוֹא אֶל סָבָתִי;
אָז אֹמַר: „שָׁלוֹם, סָבָה,
קַבְּלִי אֶת מַתְּנָתִי!"

הוֹי, כַּמָּה תִּשְׂמַח סָבָה,
וְכַמָּה תְּשַׁקְּנִי,
וּבַבַּיִת אִישׁ לֹא יֵדַע,
אֵיפֹה זֶה הִנֵּנִי.

וְרַק בְּבוֹא הָעֶרֶב
יַגִּידוּ: „אֵי שׁוֹשַׁנָּה?
הֵן עֵת לָצֵאת לַסָּבָה,
אַךְ זוּ שׁוֹבֵבָה קְטַנָּה!"

נָהַם הַדֹּב: אֵינִי רוֹצֶה!
וַתַּעַן עוֹד וַתֹּאמַר:

דֹּב, דֻּבִּי, בֹּא־נָא הֵנָּה,
דְּבַשׁ וְנֹפֶת לְךָ אֶתְּנָה!

נָהַם הַדֹּב: אֵינִי רוֹצֶה!
וַתּוֹסֶף וַתֹּאמַר:

דֹּב, דֻּבִּי, בֹּא־נָא הֵנָּה,
שִׁיר־עֶרֶשׂ לְךָ אֲרַנֵּנָה,
וְעַל בִּרְכַּי אוֹתְךָ אֲיַשְּׁנָה...

נָהַם הַדֹּב: הִנְנִי, הִנְנִי!

בָּא הַדֹּב וְהִנִּיחַ רֹאשׁוֹ עַל בִּרְכֵּי הַזְּקֵנָה, שָׁרָה לוֹ הַזְּקֵנָה שִׁיר עֶרֶשׂ וּמִשְׁמְשָׁה בְרֹאשׁוֹ עַד שֶׁנִּרְדַּם. לָקְחָה הַזְּקֵנָה אֶת הַסַּכִּין, בָּקְעָה בִטְנוֹ שֶׁל הַדֹּב, וְהוֹצִיאָה מִקִּרְבּוֹ אֶת כָּל הַיְלָדִים, כְּשֶׁהֵם כֻּלָּם שְׁלֵמִים, כֻּלָּם חַיִּים — וְכֻלָּם קוֹרְאִים וְאוֹמְרִים: „שָׁלוֹם לָךְ, שָׁבָה טוֹבָה!"

הֵבִיאָה הַזְּקֵנָה אֶת נְכָדֶיהָ הַבַּיְתָה, רָחֲצָה אוֹתָם וְחָפְפָה רֹאשָׁם, הִלְבִּישָׁה אוֹתָם כֻּתָּנוֹת לְבָנוֹת, הֶאֱכִילָה אוֹתָם דַּיְסָא וְחָלָב וְנָתְנָה לָהֶם פְּרִי גַרְגְּרִים, לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מְלֹא חָפְנָיִם. וַתַּעַן וַתֹּאמַר:

יְלָדַי, נְכָדַי, לָאֵל בָּרֵכוּ,
וּלְבֵית־הַסֵּפֶר קוּמוּ, לֵכוּ.

חָפְפָה — רָחֲצָה וְשִׁפְשְׁפָה.

יְסַפְּרוּ הַתַּלְמִידִים: 1. אֵיךְ הִתְחַבְּאוּ הַיְלָדִים? 2. מֶה עָשָׂה הַדֹּב לַיְלָדִים? 3. מֶה עָשְׂתָה הַזְּקֵנָה בְּשׁוּבָהּ? 4. מָה עָשְׂתָה הַזְּקֵנָה בַּיַּעַר? 5. וּמֶה הָיָה הַסּוֹף?

בַּשְּׁלִישִׁית דָּפַק הַדֹּב בְּכֹחַ, וְנִשְׁבַּר הַבְּרִיחַ – וְהַדֶּלֶת נִפְתְּחָה לִרְוָחָה... נִכְנַס הַדֹּב אֶל הַבַּיִת, עָמַד וְהֵרִיחַ בְּחָטְמוֹ לְאַרְבַּע הַפִּנּוֹת, וְהָלַךְ וּמָצָא אֶת הַיְלָדִים כֻּלָּם, יֶלֶד יֶלֶד בְּמַחְבוֹאוֹ, וּבָלַע אוֹתָם אֶחָד אֶחָד. נִשְׁאַר רַק הַקָּטָן נַחְמוֹנִי, זֶה הָאֶצְבְּעוֹנִי שֶׁיָּשַׁב בַּצְּלוֹחִית.

III

שָׁב לוֹ הַדֹּב אֶל הַיַּעַר, וְהַזְּקֵנָה שָׁבָה אֶל בֵּיתָהּ, בָּאָה, וְסִנָּר מָלֵא גַּרְגְּרִים נָשָׂאָה. וַתַּעַן וַתֹּאמַר:

יְלָדַי, נְכָדַי, בֹּאוּ נָא הֵנָּה,
וּפְרִי גַּרְגְּרִים לָכֶם אֶתֵּנָה!

וּמִן הַבַּיִת אֵין קוֹל וְאֵין עוֹנֶה. וַתַּעַן עוֹד הַזְּקֵנָה וַתֹּאמַר:

יְלָדַי, נְכָדַי, אַיֶּכֶם, אַיֶּכֶם?
יְלָדַי, נְכָדַי, צְאוּ מִמַּחְבוֹאֵיכֶם!

וַיַּעַן נַחְמוֹנִי הָאֶצְבְּעוֹנִי שֶׁבַּצְּלוֹחִית וַיֹּאמַר:

שָׁבָה, שָׁבָה, שָׁבָתִי!
אָכַל דֹּב יְלָדַיִךְ,
וְרַק אֲנִי בִּצְלוֹחִיתִי
נִשְׁאַרְתִּי מִכָּל נְכָדַיִךְ.

IV

לָקְחָה הַזְּקֵנָה שַׂכִּין וְחָזְרָה וְהָלְכָה אֶל הַיַּעַר. יָשְׁבָה לָהּ שָׁם בֵּין הַשִּׂיחִים, וַתַּעַן וַתֹּאמַר:

דֹּב, דֻּבִּי, בֹּא־נָא הֵנָּה,
דַּיְסָא וְחָלָב לְךָ אֶתֵּנָה!

מַעֲשֶׂה בִּזְקֵנָה וּבְדֹב.

לִזְקֵנָה אַחַת הָיוּ הַרְבֵּה נְכָדִים, יְלָדִים קְטַנִּים. פַּעַם הָלְכָה הַזְּקֵנָה אֶל הַיַּעַר לְלַקֵּט גַּרְגְּרִים; רָאוּ הַיְלָדִים, כִּי לְבַדָּם נִשְׁאֲרוּ, וְנִכְנְסוּ כֻּלָּם אֶל הַבַּיִת וְנִתְחַבְּאוּ: הָאֶחָד נִתְחַבֵּא עַל הַתַּנּוּר, וְהָאֶחָד – מֵאֲחוֹרֵי הַכִּנּוֹר; הָאֶחָד נִתְחַבֵּא תַּחַת הַמִּטָּה, וְהָאֶחָד — בְּתוֹךְ הַמִּטָּה; הָאֶחָד נִתְחַבֵּא אֲחוֹרֵי הַתֵּיבָה, וְהָאֶחָד – בְּתוֹךְ הַתֵּיבָה. וְכֵן כֻּלָּם. וְהָאֶחָד — וּשְׁמוֹ נַחְמוֹנִי, וְהוּא קָטָן, אֶצְבְּעוֹנִי, נִכְנַס לוֹ לְתוֹךְ צְלוֹחִית קְטַנָּה וְיָשַׁב לוֹ בְּתוֹכָהּ. יָשַׁב וְחִכָּה.

II

בָּא הַדֹּב מִן הַיַּעַר, דָּפַק בַּדֶּלֶת וְנָהַם:

— פִּתְחוּ, יְלָדִים, הַשָּׁבָה בָּאָה.

הִכִּירוּ הַיְלָדִים בַּקּוֹל, הֶחֱרִישׁוּ וְלֹא פָּתָחוּ.

דָּפַק הַדֹּב שֵׁנִית וְנָהַם:

— פִּתְחוּ לְשָׁבַתְכֶם, עַזֵּי־פָּנִים!

הֶחֱרִישׁוּ הַיְלָדִים וְלֹא פָּתָחוּ.

הָיָה לַיְלָה. הַיְלָדִים יָשְׁנוּ בְּמִטּוֹתֵיהֶם, וְעַל הַשֻּׁלְחָן שֶׁבַּחֲדַר־הַיְלָדִים עָמְדוּ: הַקֶּסֶת, הָעֵט וְכָל מַכְשִׁירֵי כְתִיבָה.

אָמְרָה הַקֶּסֶת לָעֵט: הוֹי כַּמָּה עֲגוּמָה אֲנִי! בְּבַקָּשָׁה, סַפֵּר לִי סִפּוּר יָפֶה אוֹ שִׁירָה לִי שִׁיר נָעִים.

— צָמֵא אֲנִי — אָמַר הָעֵט — אֵינִי יָכוֹל לֹא לָשִׁיר וְלֹא לְסַפֵּר, כִּי גְרוֹנִי יָבֵשׁ.

— בּוֹא אֵלַי וְאַשְׁקְךָ קְצָת מַשְׁקֶה — עָנְתָה הַקֶּסֶת.

לָחֲשָׁה הַמַּחְבֶּרֶת אֶל הַלּוּחַ: עֵט זֶה הוּא שַׁתְיָן. פְּעָמִים שֶׁהוּא שׁוֹתֶה הַרְבֵּה וְעוֹשֶׂה מַעֲשֵׂה שִׁכּוֹר.

— מַה־זֶּה שִׁכּוֹר? — שָׁאַל הַחֶרֶט בְּלַחַשׁ.

— הוּא מֵקִיא וְהוֹלֵךְ שֶׁלֹּא בְּדֶרֶךְ הַיָּשָׁר.

— אַל תִּירְאוּ — אָמַר הַסְּפוֹג — אִם יָקִיא, אֲנִי אָבוֹא וַאֲטַהֵר אַחֲרָיו.

— וַאֲנִי אוֹלִיךְ אוֹתוֹ בְּדֶרֶךְ הַיְשָׁרָה — קָרָא הַסַּרְגֵּל.

— וְלָמָּה לָכֶם כָּל הַטֹּרַח הַזֶּה? — תָּמַהּ הָעִפָּרוֹן: אֲנִי אֵינֶנִּי שַׁתְיָן כְּלָל, וְגַם אֲנִי יָכוֹל לָשִׁיר וּלְסַפֵּר.

— וַאֲנִי מָה? — אָמַר הַחֶרֶט אֶל הַלּוּחַ: שִׁירִים כְּשִׁירֵי הָעִפָּרוֹן גַּם אֲנִי יָכוֹל לָשִׁיר.

— אֱמֶת, אֱמֶת! אָמַר הַלּוּחַ: אִם־כֵּן, שִׁירוּ שְׁלָשְׁתְּכֶם וְנִשְׁמָע.

עָמְדוּ כָּל כְּלֵי־הַחֶדֶר לִשְׁמֹעַ; אַךְ הַיַּלְקוּט גָּעַר בָּהֶם וְאָמַר: אֲנִי חָפֵץ לִישֹׁן וְלַחֲלוֹם חֲלוֹמוֹת יָפִים, וְאַתֶּם מְבַלְבְּלִים אוֹתִי?! רְצוֹנְכֶם, שֶׁאָשִׂים אֶתְכֶם בְּמִשְׁמָר לְלַיְלָה כֻּלּוֹ?

נֶאֶלְמוּ כֻלָּם, וְהַקֶּסֶת לָחֲשָׁה לָעֵט וְאָמְרָה: הוֹי, כַּמָּה יָרֵא אֲנִי מִפְּנֵי הַיַּלְקוּט הַזֶּה. הוּא גִּבּוֹר. פְּעָמִים שֶׁהוּא עוֹלֶה וְרוֹכֵב עַל כִּתְפֵי נְעָרִים.

עֲגוּמָה — עֲצוּבָה. מֵקִיא — שׁוֹפֵךְ, (עוֹשֶׂה כְתָמִים). נֶאֶלְמוּ — נִשְׁתַּתְּקוּ.

הַשָּׂטָן.

יוֹסֵף דַּרְדָּק פַּחְדָּן הָיָה,
יָרֵא וְאָהַב הָאַגָּדוֹת
עַל גִּלְגּוּלִים, שֵׁדִים, כְּשָׁפִים...
וַיְהִי תָמִיד מְלֵא חֲרָדוֹת.

פַּעַם יִפְגֹּשׁ לְעֵת הָעֶרֶב,
בִּרְחוֹב רֵיקָה, בָּעֲיָרָה –
שֵׁד לֹא שֵׁד, בֶּן־אָדָם מַבְהִיל;
נָס וַיִּזְעַק זְעָקָה מָרָה:

– „אוֹי, פָּגַשְׁתִּי אֶת הַשָּׂטָן!
פָּנָיו שְׁחוֹרִים, זְקָנוֹ שְׁחוֹרָה
יָדָיו שְׁחוֹרוֹת...רַק מַבְרִיקוֹת
שִׁנָּיו וְעֵינָיו בְּלֹבֶן נוֹרָא.

וּמַטְאֲטֵא לוֹ בְיָדוֹ –
שֵׂעָר שָׁחוֹר עִם מִשְׁקָלוֹת;
כְּנַף־אַוָּזִים לוֹ בָאֵזוֹר,
צְרוֹר עֲבוֹתוֹת מְגֹאָלוֹת...״

– „אִמִּי, אִמִּי, הַצִּילִינִי!״
אִמּוֹ יָצְאָה בַּחֲרָדָה:
– „מַה־לְּךָ, יַלְדִּי, כִּי נִזְעַקְתָּ?״
וְעַל לְחָיָיו תַּעֲבִיר יָדָהּ.

אָז יִתְפָּרֵץ צְחוֹק וָקֶלֶס
מִפִּי אִמּוֹ: „טִפֵּשׁ קָטָן!״
אִמְרוּ אַתֶּם: מִי זֶה הָיָה
אוֹתוֹ אִישׁ בִּדְמוּת הַשָּׂטָן?

חֲרָדוֹת – יִרְאָה, פַּחַד. מַבְהִיל – מַפִּיל אֵימָה, פַּחַד. קֶלֶס – צְחוֹק, לַעַג.

„אֶפְשָׁר קְמִיצָה תִּתְפֹּר?"

עָנְתָה קְמִיצָה וְאָמְרָה:

„אֵיךְ אֶתְפֹּר כֻּתֹּנֶת לַבֻּבָּה הַקְּטַנְטֹנֶת — וְלִי אֵין מִסְפָּרַיִם?"

לָעֲגָה זֶרֶת: „אֶפְשָׁר גַּם בְּלִי מִסְפָּרַיִם!"

ג

אָמְרוּ כָּל הָאֶצְבָּעוֹת לְזֶרֶת:

„זֶרֶת־זֶרֶת, אַתְּ הֲיִי לְתוֹפֶרֶת, קְחִי תִּפְרִי כֻּתֹּנֶת לַבֻּבָּה הַקְּטַנְטֹנֶת!"

קָפְצָה זֶרֶת מֵרֹב שִׂמְחָה, קָפְצָה וְחָטְפָה אֶת הַמַּחַט, חָטְפָה וְלֹא נִזְהֲרָה — וְהַמַּחַט בַּבָּשָׂר נִדְקְרָה, טִפַּת דָּם מִמֶּנָּה נָזְלָה וְעַל הַכֻּתֹּנֶת הִתְגַּלְגְּלָה.

„וַי־וָי!" בָּכְתָה זֶרֶת מְפַרְפֶּרֶת.

רָאוּ הָאֶצְבָּעוֹת אֶת הַדָּם וְהִתְחִילוּ לְפַרְפֵּר אַף הֵן:

„הַצִּילוּ! הַצִּילוּ!"

הִתְעוֹרְרָה שִׁפְרָה מִשְּׁנָתָהּ וְקָרְאָה בִּבְכִי:

„אִמָּא! אִמָּא!"

מִהֲרָה אִמָּא, הוֹצִיאָה אֶת הַמַּחַט, כָּרְכָה תַּחְבֹּשֶׁת עַל הַזֶּרֶת וְגָעֲרָה:

„אִי לָךְ, זֶרֶת, שֶׁנַּעֲשֵׂית תּוֹפֶרֶת וְאֵינֵךְ נִזְהֶרֶת מֵהַמַּחַט הַדּוֹקֶרֶת!"

זָקוּף – יָשָׁר. צִבְעוֹנִי – שֶׁל צְבָעִים שׁוֹנִים. קְפִיץ – חוּט־בַּרְזֶל עָשׂוּי עִגּוּלִים עִגּוּלִים. פּוֹעָה – מְצַפְצֶפֶת. צָנְחָה – נָפְלָה. אֶצְבָּעוֹן – כּוֹבַע קָטָן, שֶׁשָּׂמִים עַל רֹאשׁ הָאֶצְבַּע בְּעֵת הַתְּפִירָה. שְׁמוֹת חָמֵשׁ אֶצְבְּעוֹת הַיָּד: אֲגוּדָל, אֶצְבַּע, אַמָּה, קְמִיצָה, זֶרֶת.

מְתוּקָה שְׁנַת הָעוֹבֶדֶת הַקְּטַנָּה: יָדָהּ הַשְּׂמָאלִית תַּחַת לְלֶחְיָהּ וִימִינָהּ אוֹחֶזֶת עוֹד אֶת הַכֻּתֹּנֶת. אָחֲזָה־אָחֲזָה עַד אֲשֶׁר יָדָהּ נִפְתְּחָה — וּכְתֹנֶת־הַפַּסִּים אַרְצָה צָנְחָה. צָנְחָה הַכֻּתֹּנֶת עַל הָאָרֶץ הַקָּרָה, אַךְ הַמַּחַט בַּיָּד נִשְׁאָרָה.

ב

רָאוּ חָמֵשׁ הָאֶצְבָּעוֹת אֶת הַמַּחַט וְקָרְאוּ כֻּלָּן יַחַד:

„הָבָה נִתְפֹּר כֻּתֹּנֶת לַבֻּבָּה הַקְּטַנְטֹנֶת!"

אָמְרָה הַיָּד:

„מִי יִתְפֹּר? אֶפְשָׁר אֲגוּדָל, שֶׁהִיא הָעָבָה בָּאֶצְבָּעוֹת?"

אָמְרָה אֲגוּדָל:

„אֵיךְ אֶתְפֹּר כֻּתֹּנֶת לַבֻּבָּה הַקְּטַנְטֹנֶת — וְלִי אֵין חוּט?"

צָחֲקָה זֶרֶת: „אֶפְשָׁר בְּלִי חוּט!"

אָמְרָה שׁוּב הַיָּד:

„אֶפְשָׁר אֶצְבַּע תִּתְפֹּר, שֶׁהִיא גְדוֹלָה מִן אֲגוּדָל?"

עָנְתָה אֶצְבַּע:

„אֵיךְ אֶתְפֹּר כֻּתֹּנֶת לַבֻּבָּה הַקְּטַנְטֹנֶת — וְלִי אֵין בַּד!"

שָׂחֲקָה זֶרֶת: „אֶפְשָׁר בְּלִי בַּד!"

שָׁאֲלָה הַיָּד שׁוּב:

„אֶפְשָׁר תִּתְפֹּר אַמָּה, שֶׁהִיא אֲרֻכָּה מִכָּל הָאֶצְבָּעוֹת?"

עָנְתָה אַמָּה:

„אֵיךְ אֶתְפֹּר כֻּתֹּנֶת לַבֻּבָּה הַקְּטַנְטֹנֶת — וְלִי אֵין אֶצְבָּעוֹן?"

גִּחֲכָה זֶרֶת: „אֶפְשָׁר בְּלִי אֶצְבָּעוֹן!"

שׁוּב שָׁאֲלָה הַיָּד:

זֶרֶת הַתּוֹפֶרֶת.

א

בְּאֶמְצַע הַחֶדֶר, עַל הַמַּרְבָד הַשָּׁטוּחַ, יָשְׁבָה שִׁפְרָה הַקְּטַנָּה וְתָפְרָה כְּתֹנֶת־פַּסִּים. כְּתֹנֶת־פַּסִּים בִּשְׁבִיל מִי? בִּשְׁבִיל הַבֻּבָּה פּוֹעָה! רַבִּים הַצַּעֲצוּעִים לְשִׁפְרָה הַקְּטַנָּה: חַיָּל שֶׁל בְּדִיל עוֹמֵד זָקוּף וְרוֹבוֹ עַל שִׁכְמוֹ; תַּרְנְגֹל שֶׁל פַּח הוֹלֵךְ וְסוֹבֵב לְכָל רוּחַ קַלָּה; כַּדּוּר שֶׁל צֶמֶר צִבְעוֹנִי נָתוּן בְּתוֹךְ רֶשֶׁת סְרוּגָה: רַכֶּבֶת הַמְהַלֶּכֶת עַל פַּסֵּי־בַרְזֶל וְקַטָּר מְצַפְצֵף בָּרֹאשׁ; אַף אַבְטוֹמוֹבִּיל, שֶׁקְּפִיץ מָתוּחַ לוֹ בֵּין גַּלְגַּלָּיו, וְהוּא אָץ־רָץ בְּדֶרֶךְ יְשָׁרָה עַד הַקִּיר. אוֹהֶבֶת שִׁפְרָה הַקְּטַנָּה אֶת כָּל הַצַּעֲצוּעִים, אַךְ אֶת בֻּבָּתָהּ הִיא אוֹהֶבֶת עַל כֻּלָּם. כִּי יָפָה הַבֻּבָּה מִכָּל הַבֻּבּוֹת, יוֹדַעַת לַעֲצֹם אֶת עֵינֶיהָ בְּשָׁכְבָהּ לִישׁוֹן וְלִפְקֹחַ אוֹתָן בְּקוּמָהּ מִשְּׁנָתָהּ, וְעַל הַכֹּל — הִיא פּוֹעָה כְּתִינוֹק, כַּאֲשֶׁר יִגְּעוּ בְּאֶצְבַּע בְּבִטְנָהּ. אָכֵן חֲמוּדָה הַבֻּבָּה עַד־מְאֹד! וְהִנֵּה יָשְׁבָה שִׁפְרָה הַקְּטַנָּה לִתְפֹּר לָהּ כְּתֹנֶת־פַּסִּים. תָּפְרָה שִׁפְרָה עַד אֲשֶׁר עָיֵפָה, תָּפְרָה־תָּפְרָה עַד אֲשֶׁר נִרְדָּמָה.

אִמִּי.

אֵם יֵשׁ לִי יְקָרָה,
אֵם יֵשׁ לִי נְעִימָה, –
אִלְמָלֵי יְדַעְתֶּם
מָה אֹהַב אֶת אִמָּא!

בַּבֹּקֶר אַךְ אִיקַץ,
אַךְ אָקוּם מִשְּׁנָתִי,
כְּבָר אֶמְצָא אֶת אִמִּי
עַל־יַד עֲרִיסָתִי.

זוּ אִמִּי – גַּם יוֹמָם
גַּם לַיְלָה הִיא אִתִּי;
בְּפִתִּי כִּי תִגַּע –
וּמָתְקָה לִי פִּתִּי.

כּוֹס חָלָב לִי תַגִּישׁ –
כִּדְבַשׁ לִי הֶחָלָב;
כִּי אֶכְאַב, תֵּט יָדָהּ –
וּכְאֵבִי כְּבָר חָלָף.

כִּי אֶבְכֶּה, וּבָכְתָה
גַּם אִמִּי עַל־יָדָי;
אָנֹכִי אִם אֶצְחַק,
וְצָחֲקָה עִמָּדִי.

כִּי אִישַׁן בַּלַּיְלָה,
וַחֲלוֹמִי כֹּה עָרֵב,
בַּחֲלוֹמִי – וּמַלְאָךְ
אַט־אַט אֵלַי קָרֵב.

וְחֶרֶשׁ לִי נוֹשֵׁק,
וְהוֹלֵךְ מֵעִמִּי –
חֵי נַפְשִׁי, לֹא מַלְאָךְ,
זֹאת נָשְׁקָה לִי אִמִּי!

יַלְדָּה קְטַנָּה הָיְתָה בָּאָרֶץ. מֵת עָלֶיהָ אָבִיהָ, מֵתָה גַּם אִמָּהּ. לֹא נִשְׁאַר לַיַּלְדָּה מֵאֲבוֹתֶיהָ בִּלְתִּי אִם שִׂמְלָה אַחַת לְגֵוָהּ וּמִטְפַּחַת אַחַת לְרֹאשָׁהּ. חָמְלוּ עָלֶיהָ אֲנָשִׁים טוֹבִים וְנָתְנוּ לָהּ פַּת־לֶחֶם. לָקְחָה הַיַּלְדָּה אֶת הַלֶּחֶם וְיָצְאָה אֶל הַשָּׂדֶה.

בָּא לִקְרָאתָהּ אִישׁ זָקֵן וְאָמַר לָהּ: רָעֵב אֲנִי, בִּתִּי: מַה יֵּשׁ עִמָּךְ לֶאֱכֹל? נָתְנָה לוֹ הַיַּלְדָּה אֶת לַחְמָהּ.

בָּאָה לִקְרָאתָהּ תִּינֹקֶת וְאָמְרָה לָהּ: קַר לִי אֲחוֹתִי; אוּלַי יֵשׁ לָךְ מִטְפַּחַת לְהִתְעַטֵּף בָּהּ. נָתְנָה לָהּ הַיַּלְדָּה אֶת מִטְפַּחְתָּהּ.

הִבִּיטוּ הַכּוֹכָבִים מִשָּׁמַיִם אֶל הַיַּלְדָּה, אָמְרוּ זֶה לָזֶה: הָבָה נֵרֵד וּנְשַׂחֵק עִם הַיַּלְדָּה הַזֹּאת, הִתְחִילוּ הַכּוֹכָבִים נוֹפְלִים לְרַגְלֶיהָ, וּבְנָפְלָם אַרְצָה וַיִּהְיוּ לְמַטְבְּעוֹת נוֹצְצוֹת, מַטְבְּעוֹת שֶׁל כֶּסֶף וּמַטְבְּעוֹת שֶׁל זָהָב.

חָמְלוּ — חָסוּ, רִחֲמוּ, הָיְתָה לָהֶם רַחֲמָנוּת.

פְּרוֹס לָרָעֵב לַחְמֶךָ!

הַגְּדִי.

– מָה עַל גַּבֵּךְ נוֹשֵׂאת אָתְּ?
„גְּדִי בֶּן־עִזִּים רַךְ וָקָט".
– מִי לָךְ נָתַן אֶת הַגְּדִי?
„אִמָּא טוֹבָה נָתְנָה לִי".

– אִמְרִי, אָן אַתְּ נוֹשֵׂאת אוֹתוֹ?
„לִמְכּוֹר; רוֹצָה אַתְּ לִקְנוֹתוֹ?"
– כֵּן וָכֵן; אַךְ מָה הַמְּחִיר?
„רַק זוּזַיִם בְּסַךְ הַכֹּל".

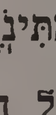
– אִי, הִרְבֵּית, הִרְבֵּית שְׁאָל:
הֵן בִּמְחִיר, בִּמְחִיר כֹּה יָקָר
אֶפְשָׁר לִקְנוֹת פַּר־בֶּן־בָּקָר!
„טוֹב מְאֹד — לְכִי וּקְנִי!"

אֲנִי לֹא אַפְחִית מִזּוּזַיִם.
אֲנִי עִם גְּדִיִי — אֶל הָעִיר:
שָׁם בַּשּׁוּק יֵשׁ קוֹנִים
הֲמוֹנִים הֲמוֹנִים —

הֵם יְשַׁלְּמוּ לִי כִּפְלַיִם.
כֹּה לֶחָי!
אֵין־לִי פְּנַאי!"
— בְּשֵׁם אֲדֹנָי!

לְקוֹל צַעֲקוֹתֶיהָ יָצְאָה אִמָּהּ מִבֵּיתָהּ. הִיא רָאֲתָה אֶת בִּתָּהּ בְּפִי הָאֲרִי הַנּוֹרָא, וּמִהֲרָה לִקְרָאתוֹ. גָּדְרָה אֶת הַדֶּרֶךְ לְפָנָיו, הִתְנַפְּלָה עַל הָאָרֶץ, וּבְקוֹל צְעָקָה נוֹרָאָה הִתְחַנְּנָה לִפְנֵי הָאֲרִי, כִּי יְרַחֵם עַל הַתִּינֹקֶת וְלֹא יִטְרֹף אוֹתָהּ. הָאֲרִי עָמַד תַּחְתָּיו רֶגַע, הִבִּיט עַל הָאֵם, כְּאִלּוּ הֵבִין אֶת צַעֲרָהּ, וּמִיַּד הִנִּיחַ אֶת הַתִּינֹקֶת לִפְנֵי הָאֵם עַל הָאָרֶץ – וְהָלַךְ לוֹ.

אָב וּבְנוֹ.

אָדָם אֶחָד הָיָה מְהַלֵּךְ בַּדֶּרֶךְ וְהָיָה מַנְהִיג בְּנוֹ לְפָנָיו. בָּאוּ שׁוֹדְדִים לִשְׁבּוֹת אֶת הַבֵּן מִלִּפְנֵי הָאָב. הֶחֱזִיר הַבֵּן לַאֲחוֹרָיו. הָלְכוּ הַשּׁוֹדְדִים. בָּא זְאֵב לִטְרֹף אֶת הַבֵּן מֵאַחֲרֵי הָאָב. לָקַח הָאָב אֶת הַבֵּן וְנָתַן אוֹתוֹ לְפָנָיו. הָלַךְ הַזְּאֵב. רָאָה הָאָב שׁוֹדְדִים מִלְּפָנָיו וּזְאֵב מֵאֲחוֹרָיו — נָתַן אֶת הַבֵּן עַל זְרוֹעוֹתָיו, וְהֵבִיא אוֹתוֹ בְּשָׁלוֹם לְבֵיתוֹ.

לִשְׁבּוֹת – לָקֹחַ בַּשֶּׁבִי, לִגְזוֹל.

הָאֵם וְהָאֲרִי.

בְּעִיר אַחַת גְּדוֹלָה הָיָה בֵּבָר. בַּבֵּבָר הָיוּ חַיּוֹת שׁוֹנוֹת וּבֵינֵיהֶן הָיָה גַּם אֲרִי אֶחָד גָּדוֹל.

פַּעַם אַחַת נִמְלַט הָאֲרִי מִן הַבֵּבָר. הָאֲרִי רָץ דֶּרֶךְ רְחוֹבוֹת הָעִיר. כָּל הָעוֹבְרִים בָּרְחוֹבוֹת נִבְהֲלוּ מִפְּנֵי מַרְאֵה הַחַיָּה הָרָעָה הַזֹּאת וּמִהֲרוּ לְהֵחָבֵא בַּבָּתִּים וּבַחֲצֵרוֹת.

בָּרְחוֹב, עַל יַד בַּיִת אֶחָד, עָמְדָה תִּינֹקֶת קְטַנָּה וְשִׂחֲקָה עִם בֻּבָּתָהּ. הַתִּינֹקֶת לֹא רָאֲתָה אֶת הָאֲרִי, וְנִשְׁאֲרָה עַל מְקוֹמָהּ. הָאֲרִי קָרַב אֶל הַתִּינֹקֶת, וּבֵין רֶגַע אָחַז אוֹתָהּ בְּשִׁנָּיו הַחַדּוֹת.

שִׁ י ר אֵ ם.

הֲיֵשׁ כְּעוֹלָלִי?
הֲיֵשׁ כְּגוֹזָלִי?
הַלְוַאי וּכְאוֹר פָּנָיו
כֵּן יָאִיר מַזָּלִי!

וּרְאוּ נָא חֵן שְׂפָתָיו
וְחָכְמָתוֹ הָרַבָּה,
בְּמַלְלוֹ: אִמָּא,
וּבְצַפְצְפוֹ: אַבָּא!

הַבִּיטוּ וּרְאוּ נָא
אֶת בְּנִי בַּהֲדָרוֹ:
לִבְשָׂרוֹ כֻּתֹּנֶת
וַעֲנָק לְצַוָּארוֹ.

הֲיֵשׁ כְּעוֹלָלִי?
הֲיֵשׁ כְּאֶפְרוֹחִי?
אַשְׁרַי, כִּי בְּנִי הוּא,
וְאִמּוֹ אָנֹכִי!—

כְּעוֹלָלִי – כְּיַלְדִּי. כְּגוֹזָלִי – כְּצִפֳּרִי. מַזָּלִי – הַצְלָחָתִי. בַּהֲדָרוֹ – בְּיָפְיוֹ. עֲנָק – עֲדִי הַצַּוָּאר, רְבִיד, קרעלען. אַשְׁרַי – אשר הוא לִי.

תְּפִלַּת יֶלֶד.

פַּעַם אַחַת חָלָה אָבִי. בָּאוּ רוֹפְאִים, בָּדְקוּ אוֹתוֹ, נָתְנוּ לוֹ סַמֵּי־מַרְפֵּא; אַךְ לַשָּׁוְא! מִיּוֹם לְיוֹם הוּרַע לוֹ. בָּכְתָה אִמִּי הַרְבֵּה בֶּכִי.

בְּבֹקֶר אֶחָד אָמְרָה לִי אִמָּא:

— הִתְפַּלֶּל־נָא, בְּנִי הַטּוֹב, לֵאלֹהִים, אוּלַי יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתְךָ וְיִשְׁלַח רְפוּאָה לְאַבָּא.

לָקַחְתִּי אֶת סִדּוּרִי הַקָּטָן וְעָמַדְתִּי לְהִתְפַּלֵּל. הִתְפַּלַּלְתִּי וּבָכִיתִי הַרְבֵּה, עַד שֶׁנָּפְלָה עָלַי תַּרְדֵּמָה — וָיִשַׁנְתִּי.

בִּשְׁנָתִי יָרַד מַלְאָךְ מִן הַשָּׁמַיִם, פָּנָיו יָפִים כַּשֶּׁמֶשׁ, וּכְנָפָיו לְבָנוֹת כַּשֶּׁלֶג וְאָמַר לִי:

— דָּוִד, דָּוִד, אֶת תְּפִלָּתְךָ שָׁמַע אֱלֹהִים, וּכְבָר שָׁלַח לְאַבָּא רְפוּאָה שְׁלֵמָה.

הֱקִיצוֹתִי מִשְּׁנָתִי וְסִפַּרְתִּי אֶת הַחֲלוֹם לְאִמִּי. שָׂמְחָה אִמִּי וְאָמְרָה:

— הַלְוַאי, רִבּוֹנוֹ שֶׁל־עוֹלָם!

עָבְרוּ יָמִים אֲחָדִים, וְאָבִי קָם מִמִּטָּתוֹ בָּרִיא וְשָׁלֵם.

סַפֵּר אֶת תֹּכֶן הַסִּפּוּר!

עִם שֶׁמֶשׁ.

עִם שֶׁמֶשׁ קוּמָה, יֶלֶד־חֵן,
וְאֶל הַמִּזְרָח פְּנֵה:
הַשֶּׁמֶשׁ עוֹלֶה צַח וָזָךְ –
כָּמוֹהוּ, בְּנִי, הֱיֵה.

הַשֶּׁמֶשׁ עוֹלֶה מִן הַתְּהֹם,
וְיָם שֶׁל זֹהַר לוֹ:
עַל אֶרֶץ יִשְׁפֹּךְ אֶת הָאוֹר –
גַּם אַתָּה הָאֵר כֹּה!

הַשֶּׁמֶשׁ נוֹתֵן אוֹר לַכֹּל.
לֶעָשִׁיר גַּם לַדָּל –
הֱיֵה גַם אַתָּה, בְּנִי הַטּוֹב,
כַּשֶּׁמֶשׁ זֶה מֵעָל.

הזהרה:

את הזכות להוציא הספר הזה בארצות הברית וקנדה, מסרתי להוצאת „סטאר היברו בוק קאמפאני" ואין לאחר רשות להדפיסו.

רפאל גוטמן

ווארשא, תרפ"ו

רְפָאֵל גוּטְמַן

עֵדֶן

סֵפֶר שְׁלִישִׁי

קוּרְס שָׁלֵם לְלִמּוּד וּלְמִקְרָא
הַשָּׂפָה וְהַסִּפְרוּת הָעִבְרִית
עִם תַּרְגִּילִים בְּדִקְדוּק.

היברו פאבלישינג קאמפאני
77-79 דילענסי סטריט, ניו יורק

Printed in the United States of America

ליפא רבוט
פָּרָשָׁה ז'
חֶבֶר 14

רְפָאֵל גּוּטְמַן

עֵדֶן

סֵפֶר שְׁלִישִׁי

קוּרְס שָׁלֵם לְלִמּוּד וּלְמִקְרָא

הַשָּׂפָה וְהַסִּפְרוּת הָעִבְרִית

עִם תַּרְגִּילִים בְּדִקְדּוּק.

HEBREW PUBLISHING COMPANY
77-79 DELANCEY STREET
NEW YORK